

MPSC ONLINE ACADEMY

E-LEARNING PLATFORM FOR MPSC ASPIRANTS

visit on - WWW.MPSCONLINEACADEMY.COM

BY - RITESH K DHANDE

PSI Mains 2010 ते 2019 पर्यंतचे प्रश्नपत्रिकांचे
उत्तरे तिक करून देत आहे

CREATED BY

RITESH K DHANDE
MPSC STUDENT
Shaniwar Peth,
PUNE

पोलीस उप-निरीक्षक (PSI) मुख्य परीक्षा
2010 ते 2019 मराठी व इंग्रजी पेपर क्र -1

QUESTIONS PAPERS WITH ANSWERS टिक

ऑनलाईन किंवा मोबाईल वरती पीडीएफ वाचताना

ANSWER KEY चेक करणे आणि प्रश्नपत्रिकांचे विशेषण
करणे अवघड जात असल्याने,

पोलीस उप-निरीक्षक (PSI) मुख्य परीक्षा 2010 ते 2019
मराठी व इंग्रजी पेपर क्र -1 पेपरचे आजवरचे आयोगाचे
पेपर्स उत्तरे टिक करून देत आहोत.

यात मुद्दाम मराठी उत्तरे टिक केलेली आहेत त्यामुळे
उत्तरतालिका हि पुन्हा पुन्हा पाहायला लागणार नाही.
नक्की अभ्यास!!!

MPSC ONLINE ACADEMY

E-Learning Platform

Telegram YouTube Facebook Instagram

FOLLOW ON FACEBOOK

FOLLOW ON INSTAGRAM

FOLLOW ON TELEGRAM

VISIT ON
WWW.MPSCONLINEACADEMY.COM

पोलीस उप-निरीक्षक (PSI) मुख्य परीक्षा 2010 ते 2019

मराठी व इंग्रजी पेपर क्र -1

(थेट पेज वर जाण्यासाठी खालील दिलेल्या वर्षांवर क्लिक करा)

2010	• पोलीस उप-निरीक्षक मुख्य परीक्षा 2010
2011	• पोलीस उप-निरीक्षक मुख्य परीक्षा 2011
2012	• पोलीस उप-निरीक्षक मुख्य परीक्षा 2012
2013	• पोलीस उप-निरीक्षक मुख्य परीक्षा 2013
2014	• पोलीस उप-निरीक्षक मुख्य परीक्षा 2014
2015	• पोलीस उप-निरीक्षक मुख्य परीक्षा 2015
2016	• पोलीस उप-निरीक्षक मुख्य परीक्षा 2016
2017	• पोलीस उप-निरीक्षक मुख्य परीक्षा 2017
2018	• पोलीस उप-निरीक्षक मुख्य परीक्षा 2018
2019	• पोलीस उप-निरीक्षक मुख्य परीक्षा 2019

FOLLOW ON FACEBOOK

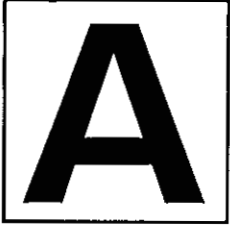
FOLLOW ON INSTAGRAM

FOLLOW ON TELEGRAM

VISIT ON
WWW.MPSONLINEACA
DEMY.COM

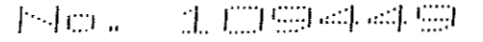
पेपर-१

2010

Code : KSN

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक

BOOKLET No.

प्रश्नपुस्तिका

मराठी व इंग्रजी

एकूण प्रश्न : 200

एकूण गुण : 200

वेळ : 2 (दोन) तास

सूचना

- (1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 200 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.
- (2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉलपेनने लिहावा.
- (3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.
- (4) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे मुनविट्टी असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तर क्रमांक नमूद करतांना तो संबंधित प्रश्नक्रमांक समोर छापलेल्या वरून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. हा क्रमांक उत्तर कळवण्यासाठी नमूद केलेल्या वापराने, पेनने लिहून घ्यावे. पेनने लिहून घ्यावे वापरू नये.
- (5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे प्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.
- (6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.
- (7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांचा गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची अचूक उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

3

KSN

1. दिलेल्या स्पष्टीकरणासाठी योग्य वाक्प्रचार शोधा.

‘भिम्याला कुस्तीत चारीमुंडया चीत केल्यापासून त्याचा’ _____ .

(1) इंगा जिरविणे

(2) उधाण येणे

(3) ऊर दडपणे

(4) उघडा पडणे

2. खालील विधानातील ‘उद्देश्य’ कोणते ते ओळखा.

— मला आपल्यासमोर चार शब्दांपेक्षा अधिक लांब भाषण करवत नाही.

(1) भाषण

(2) समोर

(3) अधिक

(4) करवत नाही

3. स्पष्टीकरणासाठी योग्य वाक्प्रचार शोधा.

एखाद्या क्षुल्लक गोष्टीमुळे अखेरीस सर्व श्रमांवर _____ .

(1) पाणी पाजणे

(2) पाणी पडणे

(3) खापर फुटणे

(4) सुताने स्वर्गाला जाणे

4. पुढील शब्दातील ‘तत्सम’ शब्द ओळखा.

(1) पिता

(2) डेकूण

(3) अप्पा

(4) घमेले

5. समानार्थी वाक्प्रचार द्या.

‘ब्रभा करणे’

(1) काखा वर करणे

(2) खो घालणे

(3) टाके ढिले करणे

(4) डांगोरा पिटणे

6. ‘संन्याशाच्या लग्नाला शेंडीपासून सुरूवात’ या म्हणीचा योग्य अर्थ असलेला पर्याय ओळखा.

(1) वेगवेगळ्या ठिकाणी वेगवेगळी परिस्थिती

(2) थोडे थोडे करण्याने काम पूर्ण होते

(3) एकही गोष्ट व्यवस्थित नसणे

(4) एखाद्या गोष्टीचा आरंभ मूळापासून करणे

7. पुढीलपैकी ‘महाप्राण’ व्यंजन ओळखा.

(1) ह

(2) ळ

(3) क्ष

(4) ज्ञ

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

8. 'उतावळा नवरा गुडध्याला बाशिंग' — या म्हणीतून कोणत्या स्वभावदोषावर टीका केली आहे ?

- (1) उतावीळपणा (2) नटवेपणा
(3) बेजबाबदारपणा (4) स्वार्थीपणा

9. ठराविक काळाने प्रसिद्ध होणारे _____ .

- (1) नियतकालिक (2) पाक्षिक (3) दैनिक (4) साप्ताहिक

10. 'फिकट हिरव्या पिवळ्या रंगाची साडी' या वाक्यात कोणती शब्दजाती अधिक प्रमाणात उपयोगात आणली आहे ?

- (1) नाम (2) सर्वनाम (3) विशेषण (4) क्रियापद

11. वर, खाली, पुढे, मागे हे कोणत्या जातीचे शब्द आहेत ?

- (1) विशेषण (2) उभयान्वयी (3) केवलप्रयोगी (4) क्रियाविशेषण

12. खालील वाक्याचे मिश्रवाक्यात रूपान्तर करा.

— दसऱ्याला लोक आपट्याची पाने वाटतात.

- (1) दसरा येतो आणि लोक आपट्याची पाने वाटतात.
(2) लोक आपट्याची पाने दसऱ्याला वाटतात.
(3) लोक दसऱ्याला आपट्याची पाने वाटतात.
(4) दसरा आलाकी लोक आपट्याची पाने वाटतात.

13. खालील म्हणीच्या अर्थाचा अचूक पर्याय कोणता ?

— 'रंग जाणे रंगारी.'

- (1) रंगाचा संबंध नेहमी रंगाऱ्याशी येतो. (2) ज्याची विद्या त्यालाच माहित.
(3) रंग जाणे अन् रंगारी जाणे. (4) रंग आणि रंगाऱ्याचे नाते घनिष्ठ असते.

14. खालील वाक्याचे 'चालूवर्तमानकाळी' रूप लिहा.

— त्याने अभ्यास केला.

- (1) तो अभ्यास करित आहे. (2) त्याने अभ्यास करावा.
(3) तो अभ्यास करतो. (4) तो अभ्यास करित असतो.

15. 'आपण बी पेरतो. नंतर कोंब फुटतो' या वाक्यसमूहाचे एक वाक्य तयार करा.

- (1) बी पेरले तर कोंब फुटतो. (2) बी पेरले म्हणून कोंब फुटतो.
(3) बी पेरल्यानंतर कोंब फुटतो. (4) बी पेर, म्हणजे कोंब फुटेल.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A 5 KSN

16. खालीलपैकी कोणता शब्द पुल्लिंग आहे ?

- (1) नदी (2) सरोवर (3) कुंड (4) झरा

17. प्रयोग ओळखा.

'माझ्याच्याने जिना चढवतो'

- (1) कर्तरी प्रयोग (2) भावे प्रयोग
(3) शक्यकर्मणी प्रयोग (4) कर्मणी प्रयोग

Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á

18. अशुद्ध शब्द ओळखा.

- (1) आहेर (2) अनावश्यक (3) उत्कृष्ट (4) आशिर्वाद

19. खालील वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

— मला तो धंदा सोडावा लागला.

- (1) संकर प्रयोग (2) भावे प्रयोग
(3) कर्तरी प्रयोग (4) कर्मणी प्रयोग

20. 'गोडवा' या शब्दाचा प्रकार सांगा.

- (1) विशेषण (2) नाम (3) सर्वनाम (4) भाववाचक नाम

21. 'ती बाई निरिच्छ आहे' हे वाक्य कोणत्या प्रकारचे आहे ?

- (1) होकारार्थी (2) केवल (3) साधे (4) नकारार्थी

Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á

22. 'अरेच्या' या शब्दाचा केवळप्रयोगी अव्ययाचा प्रकार सांगा.

- (1) संमतिदर्शक केवळप्रयोगी अव्यय
(2) आश्चर्यदर्शक केवळप्रयोगी अव्यय
(3) शोकदर्शक केवळप्रयोगी अव्यय
(4) हर्षदर्शक केवळप्रयोगी अव्यय

23. 'सन्मती' या शब्दाचा विग्रह शोधा.

- (1) सत् + मती (2) सदा + मती
(3) सत् + न्मती (4) सन + मती

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

24. खालील इंग्रजी शब्दासाठी योग्य मराठी प्रतिशब्द कोणता ?

— 'ENROLMENT'

- (1) सामावेश (2) अंतर्भाव (3) नावनिर्देश (4) नावनोदणी

25. 'धनवंत' याचा विरुद्ध अर्थी शब्द खालीलपैकी कोणता आहे ?

- (1) गरीब (2) श्रीमंत (3) धनवान (4) लक्ष्मीकांत

26. 'धर्म' पासून 'धार्मिक' तर 'धीट' पासून

- (1) धिटाई (2) धारिष्ट्य (3) धाडस (4) धटिंगण

27. 'पवळी गाय दूध देते' या वाक्यातील उद्देश्य ओळखा.

- (1) गाय (2) पवळी (3) दूध (4) देते

28. 'तो आला' या वाक्यातील क्रियापदाचे आख्यात ओळखा.

- (1) ईलाख्यात (2) उख्यात (3) ताख्यात (4) लाख्यात

29. पुढीलपैकी न जुळणारा शब्द ओळखा.

- (1) दैत्य (2) दानव (3) राक्षस (4) देव

30. वाक्यातील क्रियापदाचा प्रकार ओळखा.

'वैभव पुस्तक वाचत आहे.'

- (1) अकर्तृक क्रियापद (2) संयुक्त क्रियापद
(3) सकर्मक क्रियापद (4) अकर्मक क्रियापद

31. 'तो वेळेवर घरी आला नाही' या वाक्याचे होकारार्थी रूप कसे होईल ?

- (1) त्याला घरी येण्यास उशीर झाला नाही

- (2) त्याला घरी येण्यास उशीर झाला

- (3) तो वेळेवर घरी आला होता

- (4) यापैकी काहीही नाही

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

7

KSN

32. 'हिरवा' या विशेषणास सामान्यरूपाचा झालेला विकार ओळखा.

- (1) हिरवा भाजीपाला सर्वांना आवडतो.
 (2) हिरवा भाजीपाला सर्वांना आवडतोच असे नाही.
 (3) हिरव्या भाजीपाल्याकडे कोणाचेही लक्ष जाते.
 (4) हिरवा भाजीपाला चटकन विकला जातो.

33. शब्दांच्या जाती कित्ती ?

- (1) चार (2) पाच (3) दोन (4) आठ

34. विशेषणाचा प्रकार ओळखा.

'काळा घोडा'

- (1) संख्यावाचक विशेषण (2) गुणवाचक विशेषण
 (3) संबंधी विशेषण (4) संख्यावृत्तिवाचक विशेषण

35. 'चाल' या शब्दाचा समानार्थी शब्द ओळखा.

- (1) चाळ (2) पैजण (3) वाईट चाल (4) हल्ला

36. 'आम्ही' या सर्वनामाचा प्रकार सांगा.

- (1) दर्शक सर्वनाम (2) संबंधी सर्वनाम
 (3) पुरुषवाचक सर्वनाम (4) सामान्य नाम

37. क्रियेला पुढीलपैकी कोण जबाबदार असतो ?

- (1) कर्म (2) कर्ता (3) क्रियापद (4) विधेय

38. खालीलपैकी कोणता शब्द 'देशी' आहे ?

- (1) लुगडे (2) पगार (3) मंजूर (4) मास्तर

39. देवनागरी लिपी लिहिण्याची पद्धत स्पष्ट करणारे वाक्य शोधा.

- (1) देवनागरी लिपी लिहिण्याची पद्धत डावीकडून उजवीकडे अशी आहे.
 (2) देवनागरी लिपी लिहिण्याची पद्धत वरून खाली अशी आहे.
 (3) देवनागरी लिपी लिहिण्याची पद्धत उजवीकडून डावीकडे अशी आहे.
 (4) देवनागरी लिपी लिहिण्याची पद्धत वर्तुळाकार आहे.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

40. शब्दाचा प्रकार ओळखा.
'सौंदर्य'

- (1) भाववाचक नाम (2) सर्वनाम
(3) क्रियापद (4) क्रियाविशेषण

41. खालील म्हणीचा नेमका अर्थ कोणता ?
— पिंडी ते ब्रह्मांडी.

- (1) पवित्र भावना सर्वत्र आढळते.
(2) पिंडीची पूजा सर्व जगात केली जाते.
(3) जगाचा शोध घेण्याचा प्रयत्न करणे.
(4) जे आपल्याजवळ आहे तेच सर्वत्र आहे.

42. पूर्वरूप संधी ओळखा.
नाही + असा

- (1) नाहीसा (2) नहिसा (3) नाहसा (4) निहिसा

43. संकेताचा अर्थ निघण्याच्या क्रियेस _____ म्हणतात.

- (1) विध्यर्थी (2) संकेतार्थी (3) स्वार्थी (4) आज्ञार्थी

44. प्रचलित संयुक्ताक्षर ओळखा.

- (1) उधवस्त (2) उध्वस्त (3) उध्वस्त (4) उध्वस्त

45. 'भाववाचक नाम' ओळखा.

- (1) उंची (2) शरद (3) पुस्तक (4) झाड

46. केवळ वाक्याचे मिश्रवाक्य करा.

आजचा हा प्रश्न तेव्हा पडला नाही.

- (1) आज हा जो प्रश्न आहे तो तेव्हा पडला नाही.

- (2) आजचा प्रश्न तेव्हा कसा पडेल ?
(3) तेव्हा हा प्रश्न पडला नाही.
(4) आजचा प्रश्न कधीतरी पडेल असे वाटते.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

47. खालील वाक्यातील 'संबंधी विशेषण' कोणते आहे ?

— जो मुलगा व्यायाम करतो, तो सशक्त होतो.

- (1) मुलगा. (2) जो. (3) करतो. (4) होतो.

48. शब्दांची जात बदळून वाक्य-रचना करा.

'त्याच्या डोळ्यात पाणी आले'

- (1) त्याच्या डोळ्यात पाणी येते. (2) त्याच्या डोळ्यातून पाणी वाहते.
(3) त्याचे डोळे पाणावले. (4) त्याच्या डोळ्यांना धारा लागतात.

49. 'अकलेचा खंदक' म्हणजे :

- (1) खूप खोल खड्डा (2) अतिशय हुशार मनुष्य
(3) अतिशय मूर्ख मनुष्य (4) शहाण्यांनी खोदलेला खंदक

50. केवळ वाक्य ओळखा.

- (1) आम्ही जातो आमुच्या गावा.
(2) आम्ही पण गावाला जाणार.
(3) गावाला जाण्याचा आमचा विचार आहे.
(4) आमुच्या गावाला आम्ही जावू.

Á Á Á Á Á

51. साधित शब्द कशाला म्हणतात ?

- (1) मूळचे शब्द (2) परभाषेतील शब्द
(3) अन्य शब्दापासून सिद्ध होतात (4) शब्दाची मूळ उत्पत्ती

Á Á Á Á Á

52. खालील वाक्यातील शब्दयोगी अव्यय कोणते ?

— जाईच्या मांडवावर सूर्याची सोनेरी किरणे पसरली.

- (1) पसरली (2) सोनेरी (3) मांडवावर (4) सूर्याची

53. संयुक्त वाक्य करा.

मला ताप आला आहे, मी शाळेत जाणार नाही.

- (1) ताप आला मी शाळेत जाणार नाही.
(2) मला ताप आला आहे म्हणून मी शाळेत जाणार नाही.
(3) ताप आला कसा मी शाळेत जाणार.
(4) शाळेत जाणे बंद ताप आहे मला.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

54. खालीलपैकी शुद्ध शब्द कोणता ?

- (1) मनस्थिती (2) मनःस्थिती (3) मनस्थिति (4) मनःस्थिती

55. संशोधक म्हणजे :

- (1) शाोध लावणारा (2) स्वयंसेवक
(3) सेवक (4) प्राध्यापक

56. प्रयोगाचे रूपांतर करा.

हरीने शंकरास मारले (भावे)

- (1) हरी शंकराला मारतो (2) शंकराला हरिकडून मारले
(3) शंकर हरिकडून मारला गेला (4) हरी रागाने शंकराला मारतो

← $\hat{A} \hat{U} \hat{A} \hat{A}$
A

57. 'आवाक्याबाहेरची गोष्ट करू पाहणे' या अर्थाचा खालीलपैकी वाक्प्रचार कोणता ?

- (1) आकाश फाटणे (2) अस्मान ठेंगणे होणे
(3) आभाळ कोसळणे (4) आकाशाला गवसणी घालणे

58. खालील काव्यबंधातील अलंकार ओळखा.

— श्रीकृष्ण नवरा मी नवरी ।

शिशुपाल नवरा मी न-वरी ॥

- (1) श्लेष (2) अपन्हुती (3) अतिशयोक्ती (4) रूपक

59. पुढीलपैकी 'संबोधन' या विभक्तीचे प्रत्यय ओळखा.

- (1) चा (2) त (3) ऊन (4) नो

60. होकारार्थी वाक्याचे नकारार्थीवाक्यात रूपांतर करा.

पांचशे रूपये ही देखील मोठी रक्कम आहे.

- (1) रूपये पांचशे तशी मोठी रक्कम दिसते.
(2) पांचशे रूपयाला फार मोठे समजतात.
(3) पांचशे रूपये ही काही लहान रक्कम नव्हे.
(4) पांचशे रूपये सामान्यांना मोठी वाटते.

61. एक विशाल मंदिर तयार झाले.

या वाक्यातील अधोरेखित शब्द _____ आहेत.

- (1) उद्देश्य (2) विधेय (3) उद्देश्यविस्तार (4) विधेयविस्तार

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

62. प्रश्नार्थी वाक्याचे विधानार्थी वाक्य करा.
कुणी कोडे माझे उकलील का ?

- (1) माझे कोडे कोणी उकलणार नाही.
(3) कोडे कुठे उकलत असते का ?

- (2) कुणी कोडे उकलण्याचा संबंध नाही.
(4) कोडे उकलण्यासाठीच असते.

63. 'मी तेथे गेलो, पण —'
या वाक्यातील चिन्ह ओळखा.

- (1) अपसारण
(3) प्रश्न

- (2) अवतरण
(4) अर्धविराम

Á Á Á Á Á Á

64. मिश्र वाक्याचे पृथक्करण करा.
'तू जे बोललास ते योग्य नाही'

- (1) तू – कर्म, ते – उद्देश, नाही – क्रियापद, बोललास – उद्देश-विस्तार, जे – विधेय, योग्य – कर्म
(2) तू जे – उद्देश, जे – कर्म, बोललास – नाही – विधेय, योग्य – पूरक विधेय
(3) बोललास – नाही-उद्देश-विस्तार, तू जे – कर्म, ते योग्य – विधेय
(4) तू जे – विधेय-विस्तार, बोललास – उद्देश, ते योग्य – कर्म, नाही – क्रियापद

Á Á Á Á Á Á

65. 'त्याचे अक्षर अतिशय सुंदर आहे' या विधानार्थी वाक्याचे उद्गारार्थी बनवा.

- (1) काय भयंकर अक्षर आहे त्याचे ... !
(2) काय सुंदर अक्षर आहे त्याचे ... !
(3) काय वाईट अक्षर आहे त्याचे ... !
(4) काय रूक्ष अक्षर आहे त्याचे ... !

66. योग्य तो पर्याय निवडून खालील म्हण पूर्ण करा.
— कशात काय नि _____ पाय.

- (1) खोलात (2) गोत्यात (3) फाटक्यात (4) पोत्यात

Á Á Á Á Á Á

67. 'जेव्हा पाऊस पडतो तेव्हा मोर नाचतात.' या वाक्याचा प्रकार ओळखा.

- (1) मिश्र वाक्य (2) आज्ञार्थी वाक्य
(3) केवल वाक्य (4) संयुक्त वाक्य

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

68. 'वाङ्मय' या शब्दाला सर्वात जवळचा पर्याय शोधा.

- (1) वाङ्मय (2) वाङ्मय (3) वाङ्मय (4) वाङ्मय

69. 'लखूदादाने कौल लावला' या वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

- (1) कर्मणी (2) कर्मकर्त्री (3) भावे (4) संकीर्ण

70. पुढील शब्दबंधाचा नेमका अर्थ काय ?

— तुकारामबुवाची मेख.

- (1) तुकारामाचे अभंग श्रेष्ठ आहेत (2) तुकारामाने ठोकलेली खुंटी
(3) फार सोपी व सुलभ गोष्ट (4) अनाकलनीय व गूढतापूर्ण गोष्ट

71. खालील वाक्याचा प्रकार ओळखा.

विद्यार्थ्यांनो खाली बसा.

- (1) आज्ञार्थी (2) नकारार्थी (3) होकारार्थी (4) विधानार्थी

72. खालील वाक्प्रचाराचा अर्थ सांगा.

— पाचावर धारण बसणे.

- (1) मनात संख्या मोजणे. (2) पंचप्राण धारण करणे.
(3) खूप भयभीत होणे. (4) ऐसपैस बसणे.

73. वाक्याचा प्रकार ओळखा.

कठीण समय येता कोण कामास येतो.

- (1) विधानार्थी (2) नकारार्थी (3) प्रश्नार्थी (4) उद्गारार्थी

74. पुढीलपैकी संयोगचिन्ह ओळखा.

- (1) (:) (2) (—) (3) (—) (4) (+)

75. वाक्याचा प्रकार ओळखा.

काल फार पाऊस पडला.

- (1) विधानार्थी-होकारार्थी (2) नकारार्थी
(3) उद्गारवाचक (4) प्रश्नार्थक

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

76. 'अवतीभवती शोध घेऊन तो लवकर परतला.'

— या वाक्यातील कर्ता कोणता ?

- (1) शोध (2) लवकर (3) तो (4) परतला

77. रिकाम्या जागी योग्य शब्द सांगा.

वर्तमानपत्रातला _____ त्यांची मानहानी करणारा होता.

- (1) मजकूर (2) परिच्छेद (3) सारांश (4) वाक्यांश

78. पुढीलपैकी कोणते वाक्य 'केवल वाक्य' आहे ते शोधा.

- (1) राजीव पेरू खातो. (2) जर तू अभ्यास करशील तर पास होशील.
(3) राजू व संजू उत्तीर्ण झाले. (4) तुला अथवा मला पैसे मिळतील.

79. खाली दिलेल्या शब्दांपैकी तत्सम शब्द ओळखा.

- (1) प्रीती (2) रांगोळी (3) प्रीत (4) रीत

80. 'आम्ही गहू खातो' या वाक्यातून प्रकट होणारा अर्थ कोणता ?

- (1) वाच्यार्थ (2) व्यंग्यार्थ (3) लक्ष्यार्थ (4) विरुद्धार्थ

81. 'गाय' या शब्दाचे सामान्यरूप खालीलपैकी कोणता प्रत्यय लागून होते ?

- (1) 'या' (2) 'आ' (3) 'ए' (4) 'ई'

82. खाली दिलेल्या शब्द-समूहासाठी एक शब्द लिहा.

'तिन्ही बाजूंना पाणी किंवा समुद्र असलेला प्रदेश'

- (1) बेट (2) द्वीपकल्प (3) डोह (4) अथांग

83. 'म्हातान्या, एकाकी लोकांचे राहण्याचे ठिकाण' या शब्दसमूहाला एक शब्द पुढील शब्दांमधून निवडा.

- (1) धर्मशाळा (2) वृद्धाश्रम (3) शारदाश्रम (4) आश्रमशाळा

84. खालीलपैकी कोणता शब्द 'घर' या अर्थाचा नाही ?

- (1) सदन (2) गृह (3) गोठा (4) गेह

85. क्रियापद म्हणजे :

- (1) वाक्याचा अर्थ पूर्ण करणारा क्रियावाचक शब्द
(2) क्रिया करणारा
(3) क्रिया वस्तूवर घडते
(4) ज्याच्यात कर्म असते

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

86. 'आपला हात जगन्नाथ' या म्हणीचा अर्थ काय ?

- (1) स्वतःबद्दल खूप अभिमान वाटणे.
 (2) आपल्या हाताने देवपूजा करणे.
 (3) आपल्या हाताला यश असणे.
 (4) स्वतःसाठी मुबलक घेण्याची मोकळीक असणे.

87. 'पथ' या शब्दाचा समानार्थी शब्द निवडा.

- (1) रस्ता (2) वळण (3) रूळ (4) पूल

88. लिंगाचे मुख्य प्रकार किती ?

- (1) दोन (2) तीन (3) चार (4) पाच

89. खालीलपैकी 'मारामारी करणे' हा अर्थ कोणत्या वाक्प्रचाराचा आहे ?

- (1) दोनाचे चार हात होणे (2) हात पसरणे
 (3) हाती हात घेणे (4) दोन हात करणे

90. 'धिडवडे निघणे' या वाक्प्रचाराचा नेमका अर्थ कोणता ?

- (1) फजिती होणे (2) मिरवणूक निघणे
 (3) वडे तळणे (4) बोबडी वळणे

91. पुढील वाक्प्रयोग कोणत्या व्यवसायावरून आला आहे ?

- 'शल्यचिकित्सा'
 (1) वैद्यकीय (2) संगणक (3) संगीत (4) पर्यटन

92. पुढील अक्षरातील 'व्यंजन' ओळखा.

- (1) अ (2) आ (3) इ (4) य

93. खालीलपैकी कोणता शब्द पोर्तुगीज भाषेतून आला आहे ?

- (1) तिकीट (2) अहंकार (3) खेडूत (4) साबण

94. 'चाक' हा शब्द कोणत्या प्रकारचा आहे ?

- (1) फारसी (2) तद्भव (3) तत्सम (4) संस्कृत

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

15

KSN

95. 'माझा भाऊ आनंदाने रसगुल्ले खातो' या वाक्यातील उद्देश्यविस्तार ओळखा.

- (1) रसगुल्ले (2) माझा (3) भाऊ (4) आनंदाने

96. 'महान' या शब्दाचा समानार्थी शब्द निवडा.

- (1) सुरेख (2) मोठा (3) छान (4) स्मृती

97. केवल वाक्य म्हणजे :

- (1) उभयान्वयी अव्ययाने जोडलेली एकापेक्षा अधिक वाक्ये.
 (2) एक मुख्य वाक्य व त्यावर अवलंबून असलेले दुसरे वाक्य.
 (3) अनेक वाक्यांचे एकत्रिकरण केलेले वाक्य.

(4) एकच कर्ता व एकच क्रियापद यांनी स्वयंपूर्ण बनलेले वाक्य.

98. पुढीलपैकी 'सामान्यरूप' नसलेला गट ओळखा.

- (1) सून - सुनेला (2) बहीण - बहिणीचा
 (3) नागपूर - नागपुरास (4) श्रीमान - भगवान

99. मला बाजारगप्पांमध्ये स्वारस्य नाही — या वाक्यातील ध्वन्यार्थ ओळखा.

- (1) गप्पांची आवड असणे (2) गप्पांची आवड नसणे
 (3) निंदा नालस्तीत रस नसणे (4) बाजारात मिळणारा रस न आवडणे

100. खालील वाक्यातील अधोरेखित शब्दाचा ध्वन्यार्थ ओळखा.

शिवाजी महाराजांचा सगळा राज्यकारभार अतिशय पारदर्शक होता.

- (1) स्वच्छ (2) रेखीव (3) मार्गदर्शक (4) आदर्श

101. खालीलपैकी कोणत्या वाक्याच्या शेवटी 'उद्गारवाचक चिन्ह' येईल ?

- (1) तुझ्या हातात काय आहे (2) तुझे हात सुंदर आहे
 (3) किती छान आहे तुझे हात (4) काय झाले तुझ्या हाताला

102. 'अभ्यास केलास तर पास होशील' या वाक्यातून कोणता अर्थ व्यक्त होतो ?

- (1) संकेतार्थ (2) प्रश्नार्थ (3) उद्गारार्थ (4) नकारार्थ

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

INFORMATION ONLY

103. खालील वाक्यप्रकार ओळखा.

‘केवढी उंच इमारत ही ... !

- (1) विधानार्थी (2) उद्गारार्थी (3) होकारार्थी (4) संकेतार्थी

104. ‘नाकाने कांदे सोलणे’ या म्हणीचा अर्थ स्पष्ट करण्यासाठी योग्य पर्याय शोधा.

- (1) नाकाने कांदे सोलल्यास डोळ्यात पाणी येते
(2) बढाया मारणे
(3) नापसंती दर्शविणे
(4) नाक मुरडणे

105. ‘कष्ट करून जीवन जगणारे’ म्हणजे :

- (1) पीडित (2) गरीब (3) श्रमजीवी (4) शोषित

106. खालील शब्दापैकी ‘शुद्ध शब्द’ ओळखा.

- (1) अगंतुक (2) आगंतुक
(3) आगन्तुक (4) आंगतुक

107. ‘थक्क होणे’ या शब्दाचा वाक्यात योग्य पद्धतीने उपयोग करा.

- (1) भारतीय स्त्रियांची विलक्षण बुद्धी पाहून मी अगदी थक्क होऊन गेलो आहे.
(2) भारतीय पुरुषांच्या बुद्धीला थक्का आला आहे.
(3) विद्यार्थी शिकून शिकून थक्क होतात.
(4) विद्यार्थिनी खेळून खेळून थक्क होतात.

108. ‘आडकाठी’ या शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द कोणता ?

- (1) अडचण (2) सुलभ
(3) विरोध (4) मोकळीक

109. खालीलपैकी कोणत्या शब्दास षष्ठी विभक्ती प्रत्यय लागला आहे ?

- (1) देवाचा (2) देवाने (3) देवा (4) देवाला

110. खालीलपैकी ‘घर्षक’ व्यंजन कोणते ?

- (1) प (2) ग (3) च (4) स्

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

खालील उतारा वाचून त्या खालील प्रश्न क्रमांक 111 ते 115 ची उत्तरे लिहा :

“पंढरपूर हे मराठ्यांचे हृदय आहे. महाराष्ट्र सारस्वताचे विद्यापीठ अजून पंढरपूर हेच आहे. ज्ञानेश्वरांनी या विद्यापीठाला जोडून आळंदीस पहिले महाविद्यालय काढले. ह्यानंतर सासवड, त्र्यंबक, पैठण व देहू येथे महाविद्यालये निघाली. ह्या सर्वांचे संमेलन दरसाल-आषाढी-कार्तिकीय पंढरीस भरत असते. ह्या संमेलनाचा अध्यक्ष श्रीपांडुरंग. हा कायमचा ठरलेला आहे. अध्यक्ष नेमण्याची येथे पंचाईत पडत नाही. सर्वसामान्य अध्यक्ष पांडुरंग असून लक्षावधी वारकरी हे मराठी वाङ्मयाचे विद्यार्थी आहेत. ह्यांची जागोजाग भजनमंडळे आहेत. अशा रीतीने ज्या मराठी भाषेचा उत्सव करण्यासाठी आज आपण येथे जमलो आहोत, ती मराठी भाषा राष्ट्रभर अभ्यासली जात आहे.

मराठी भाषेचे हृदय म्हणजे वरील संत मंडळीचे ग्रंथ. त्या ग्रंथांचा गर्भ म्हणजे भागवत धर्म. तेव्हा मराठी भाषेचा जयजयकार म्हणजे भागवतधर्माचा जयजयकार. अशी अजूनही स्थिती कायम ठेवून ग्रंथरचना चालू द्या. भागवतधर्माचे वळण सांभाळून ग्रंथ करा, पूर्वपरंपराप्राप्त संस्कार कायम ठेवून शास्त्रीय ग्रंथ, इतिहास, काव्ये, चरित्रे वगैरे होऊ द्या, अशी माझी सर्व मराठी ग्रंथकारास सविनय विनंती आहे. मराठी भाषामंदिर हे शांतिरसाचे घर आहे. भक्ती, ज्ञान, वैराग्याचा हा आधार आहे. मराठी भाषा ही ब्रह्मविद्येची कसोटी आहे. इतर रसांना, इतर विषयांना येथे मान आहे. पण ते रस व विषय अध्यात्माचे साम्राज्य कबूल करून गरिबीने राहतील, तर तो आहे.

111. मराठ्यांचे हृदय कोणते ?

(1) काशी	(2) प्रयाग
(3) पंढरपूर	(4) त्र्यंबकेश्वर

112. पंढरपूरच्या संमेलनाचे अध्यक्ष _____ हे होते.

(1) श्रीविठ्ठल	(2) श्रीज्ञानदेव
(3) श्रीनामदेव	(4) श्रीपांडुरंग

113. ब्रह्मविद्येची कसोटी कोणती ?

(1) मराठी भाषा	(2) हिंदी भाषा
(3) इंग्रजी भाषा	(4) संस्कृत भाषा

114. मराठी भाषामंदिर हे _____ घर आहे.

(1) करुणरसाचे	(2) शांतिरसाचे
(3) रौद्ररसाचे	(4) भावरसाचे

115. ज्ञानेश्वरांनी पहिले महाविद्यालय कोठे सुरू केले ?

(1) आळंदी	(2) सासवड
(3) पैठण	(4) त्र्यंबकेश्वर

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

खालील उतारा वाचून त्या खालील प्रश्न क्रमांक 116 ते 120 ची उत्तरे लिहा :

सहवासालाच मित्रभाव समजण्यात जशी लोकांची चूक होते; तशीच त्यांची दुसरी एक चूक होत असते. मित्र म्हटला, की तो सदैव आपली प्रशंसा करणाराच असला पाहिजे अशी सामान्य कल्पना असते. पण मैत्री म्हणजे प्रशंसेचा निरंतर झरा समजणे कितपत बरोबर आहे ? माणसाला प्रशंसाच हवी असली तर ती मिळविणे काही कठीण नाही. चार पैसे टाकून प्रशंसा बाजारात खरेदी करता येत नाही हे खरे पण रुपेरी चाबकाने कोणतेही घोडे वठणीवर येते; या न्यायाला प्रशंसा काही अपवाद नाही. चार पैसे आपल्याजवळ असले तर प्रशंसक भोवताली सहज जमतात. पैसा, सत्ता, कला असल्या बळावर स्तुतिपाठकांचा वाटेल तेवढा तांडा जमा करता येतो. धनिकाभोवती, राजाभोवती किंवा कीर्तिसंपन्न झालेल्या नटाभोवती खुषमस्करे किती असतात पहा ! पण हे खुषमस्करे म्हणजे त्यांचे मित्र का म्हणायचे ? ते सारखे मधुर भाषण करीत असतात. मधाच्या पोळ्यातून थेंब गळावे त्याप्रमाणे त्यांच्या शब्दांतून प्रशंसा गळत असते. पण मधुप्रलापी सहस्र प्रशंसकांच्या गराड्यात वावरणारा राजा, धनिक किंवा नट खऱ्या मित्रभावाचे एखादे तरी शीतळ स्थान आपल्याला मिळेल का म्हणून जेव्हा पाहतो; तेव्हा त्याला सारे जग तप्त, रुक्ष अरण्याप्रमाणेच बहुतकरून भासते.

116. मित्राविषयी आपली सामान्यतः काय कल्पना असते ?

(1) तो बरोबरीचा असावा	(2) तो श्रीमंत असावा
(3) आपली प्रशंसा करणारा असावा	(4) आपल्याकरता जीव देणारा असावा

117. आपल्या भोवती प्रशंसक केव्हा जमतात ?

(1) आपण त्यांच्या गरजा भागविल्यावर	(2) आपण त्यांच्याशी चांगले वागल्यावर
(3) त्यांची खुषमस्करी केल्यावर	(4) चार पैसे आपल्याजवळ असल्यावर

118. मित्रभाव समजण्यात लोकांची कोणती चूक होते ?

(1) सदैव आपल्या भोवती राहतात ते मित्र समजणे
(2) आपल्या सहवासात येतात ते मित्रच समजणे
(3) आपली प्रशंसा करणारे मित्रच समजणे
(4) आपल्याशी मधुर भाषण करणारे मित्रच समजणे

119. 'हे खुषमस्करे म्हणजे मित्र का म्हणायचे ?'

— या वाक्याचा सरलार्थ काय ?

(1) हे खुषमस्करे त्याचे मित्र नसतात.	(2) हे खुषमस्करे त्याचे खरे मित्र असतात.
(3) खुषमस्कऱ्यांशिवाय अन्य मित्रच नाहीत.	(4) अशा खुषमस्कऱ्यांना मित्र का म्हणू नये.

120. या उताऱ्यास समर्पक शीर्षक सूचवा.

(1) खुषमस्करे	(2) स्तुतिपाठकांचा तांडा
(3) मधुप्रलापी प्रशंसक	(4) खरा मित्र

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

खालील उतारा वाचून त्या खाली विचारलेल्या प्रश्न क्रमांक 121 - 125 ची उत्तरे लिहा :

आगरकर बुद्धीखेरीज अन्य कोणताही मानदंड मानत नव्हते. समाजसुधारणांचे समर्थन करताना स्मृतिवचनांचा आधार घेणे त्यांना मुळीच मान्य नव्हते. नीतिमान नागरिकत्व आणि सदाचरणी समाज यांच्या निर्मितीसाठी धर्म आणि ईश्वर यांची आगरकरांना आवश्यकता वाटत नव्हती. जीवनातील सर्व सद्गुण हे धर्मापूर्वीच अस्तित्वात होते. धर्माने त्याचे फक्त ग्रथन आणि प्रतिपादन केले; पण या प्रतिपादनात नाना प्रकारच्या विकृती निर्माण झाल्या. आगरकर अज्ञेयवादी असल्यामुळे पूर्वजन्म, पुनर्जन्म या कल्पनांवर त्यांचा विश्वास नव्हता. वर्णव्यवस्था, जातिसंस्था, अस्पृश्यता या गोष्टी स्वप्नातही त्यांना रुचल्या नाहीत. मनुष्यजातीचे 'ऐहिक सुखवर्धन' हा त्यांनी परमपुरुषार्थ मानला. मात्र त्यांच्या 'सुखवर्धन' या संकल्पनेचा अनेकांनी विपर्यास केला. विवेकी आणि नीतिमान वर्तनामुळे लाभणारे मानसिक समाधान हे आगरकरांच्या लेखी ऐहिक सुख होते. 'अवघाचि संसार सुखाचा करीन, आनंदे भरीन तिन्ही लोक' असे म्हणणाऱ्या संतांची आणि आगरकरांची आनंदसाधना सारखीच होती.

121. वरील उताऱ्याचा वर्ण्य विषय कोणता ?

(1) अज्ञेयवाद	(2) वर्ण्यव्यवस्था
(3) पूर्वजन्म	(4) आगरकर

122. आगरकर हे

(1) बुद्धिप्रामाण्यवादी होते.	(2) बुद्धिप्रामाण्यवादी नव्हते.
(3) शब्दप्रामाण्यवादी होते.	(4) धार्मिक होते.

123. सदाचरणी समाजनिर्मितीसाठी काय अपरिहार्य नाही असे आगरकरांना वाटते ?

(1) नीतिमत्ता	(2) धर्म व ईश्वर
(3) विवेक व नीतिमत्ता	(4) सुखवर्धन

124. आगरकरांचा कशावर विश्वास नव्हता ?

(1) धर्म व ईश्वर	(2) आनंदसाधना
(3) पूर्वजन्म व पुनर्जन्म	(4) यांपैकी नाही

125. 'ऐहिक सुखवर्धन' म्हणजे

(1) भौतिक सुखवृद्धी	(2) पारमार्थिक विकास
(3) ऐंद्रिय सुखवर्धन	(4) अलौकिक अनुभव

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

खालील उतारा वाचून त्या खालील प्रश्न क्रमांक 126 ते 130 ची उत्तरे लिहा :

विद्येबरोबरच आमच्यात शील पाहिजे. शीलाशिवाय विद्या फुकाची आहे. कारण विद्या एक शस्त्र आहे. एखाद्याजवळ विद्येचे शस्त्र असेल व तो शीलवान असेल तर त्यायोगे तो एकाचे संरक्षण करील, तर तोच इसम शील नसेल तर विद्येच्या शस्त्राने दुसऱ्याचा घात करील. विद्या ही तरवारीसारखी आहे. परंतु तिचे महत्त्व तिला धारण करणाऱ्यावर अवलंबून राहिल. कारण अडाणी मनुष्य कोणास फसवू शकत नाही. फसवावे कसे हेच त्याला उमगत नाही. परंतु शिकल्यासवरलेल्या लोकांच्या ठिकाणी कोणास कसे फसवावे व त्या फसविण्यासाठी लागणारा युक्तिवाद असल्याने खऱ्याचे खोटे व खोट्याचे खरे ते भासवू शकतात. लबाडी करण्यास चातुर्य व बुद्धी लागते. परंतु चातुर्य व बुद्धी हिला सदाचारांची अर्थात शीलाची जोड मिळाली तर तो लबाडी अगर फसवाफसवी करू शकणार नाही. आणि म्हणून शिकल्यासवरलेल्या लोकांत शीलाची अत्यंत जरूरी आहे. शीलाशिवाय जर शिकलेसवरलेले लोक निपजू लागले तर त्यांच्या शिक्षणातच समाजाचा व राष्ट्राचा नाश आहे. तेव्हा शीलाची शिक्षणापेक्षा किती अधिक किंमत आहे हे तुमच्या ध्यानी आले असेलच. आणि म्हणून प्रत्येक इसमात प्रथम शील असले पाहिजे.

126. तलवारीचे महत्त्व कशावर अवलंबून असते ?

(1) धारेवर	(2) वापर करणाऱ्यावर
(3) तलवारीची काळजी घेणाऱ्यावर	(4) ती धारण करणाऱ्यावर

127. लबाडी करण्यास कशाची आवश्यकता असते ?

(1) पैसा	(2) सदाचार व शील
(3) चातुर्य व बुद्धी	(4) शिक्षण

128. अडाणी माणूस इतरांना का फसवू शकत नाही ?

(1) फसवून त्याला काही फायदाच नसतो	(2) फसवावे कसे हेच त्याला उमगत नाही
(3) त्याच्याकडून कोणी फसलेच जात नाही	(4) तो शीलवान असतो

129. या उताऱ्यातील 'फुकाची' या शब्दाचा अर्थ काय ?

(1) व्यर्थ	(2) अर्थपूर्ण
(3) फुकटची	(4) अमर्याद

130. शिक्षणापेक्षाही लेखकास कशाची किंमत मोठी वाटते ?

(1) चातुर्य व बुद्धी	(2) विद्या
(3) शस्त्र	(4) शील

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

131. A speech delivered without any previous preparation.

Which of the following words best expresses the meaning given above ?

- (1) **Extempore** (2) Talk (3) Epilogue (4) Dialogue

132. I do not have any histrionic talent.

Which of the following options best expresses the meaning of the underlined part in the above sentence ?

- (1) Ability to read history (2) Ability to write history
(3) **Ability to act in a drama** (4) Ability to make history

133. Which of the following words means 'an old unmarried woman' ?

- (1) Bachelor (2) **Spinster** (3) Virgin (4) Widow

134. The messenger _____ hardly read or write.

Which of the following options would be most appropriate that would fill in the blank in the above sentence ?

- (1) can't (2) doesn't (3) **can** (4) does

135. Choose from the given options which best expresses the opposite meaning of the word AFFLUENCE.

- (1) Influence (2) **Poverty** (3) Indifference (4) Riches

136. Which of the following options means 'lacking freshness' ?

- (1) Old (2) Spoiled (3) **Stale** (4) Rotten

137. Modesty always does not pay.

Which of the following options is opposite in meaning of the underlined word in the above sentence ?

- (1) Thoughtlessness (2) **Pride**
(3) Extravagance (4) Restlessness

138. Which of the following words can substitute the phrase 'a place for keeping clothes' ?

- (1) Library (2) Apiary (3) Sanctuary (4) **Wardrobe**

139. _____ is a long narrative poem.

Which of the following words is appropriate that would fill in the blank in the above sentence ?

- (1) Elegy (2) Ode (3) Epilogue (4) **Epic**

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

140. Give the meaning of the phrase 'to face the music'.

- (1) To prepare to give a musical performance
 (2) To suffer from illness
 (3) To face hardship
 (4) To have a very happy time

141. We can acomodate these topics in the syllabus.

Which of the following options correctly spells the underlined word in the above sentence ?

- (1) accommodate (2) accomodate
 (3) accomodate (4) occommodate

142. Mr. Deshpande was a good samaritan.

Which of the following options best expresses about Mr. Deshpande ?

- (1) Mr. Deshpande was a genuinely charitable person.
 (2) Mr. Deshpande was a strict man.
 (3) Mr. Deshpande was a stingy man.
 (4) Mr. Deshpande was a citizen of Samaritana.

143. Which of the following options best expresses the meaning of 'sine die' ?

- (1) In a hurry
 (2) In a state of confusion
 (3) After fixing a date for the meeting
 (4) Without fixing a date for the next meeting

144. It is my alma mater.

Which of the following options best expresses the meaning of the underlined part of the above sentence ?

- (1) motherland
 (2) revered mother
 (3) old teachers
 (4) educational institution where I studied

145. An account in the newspaper of the funeral of one deceased is called _____.

Fill in the blank with one of the following options which is correct.

- (1) obituary (2) astronomy (3) amnesty (4) arsenal

146. The general with all his soldiers _____ killed.

Which of the following options can fill in the blank in the above sentence ?

- (1) were (2) are (3) is (4) was

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

147. Many a flower _____ born to blush unseen.

Which of the following options is correct to fill in the blank in the above sentence ?

- (1) are (2) is (3) will (4) were

148. A crowd of university students _____ surrounded the Vice-Chancellor.

Which of the following options is correct to fill in the blank in the above sentence ?

- (1) has (2) have (3) did (4) were

149. If you _____ me some money, I _____ buy a scooter.

Which of the following options can fill in the blanks in the above sentence ?

- (1) give, will (2) gave, may (3) given, will (4) gives, would

150. Children like to play, _____ ?

Choose from the following question-tags that can fill in the blank in the above sentence :

- (1) don't they (2) doesn't he (3) will they (4) doesn't they

151. The rich is not always dishonest.

Which of the following options will be used in place of the underlined part of the sentence to correct it ?

- (1) was (2) will (3) are (4) can

152. God helps _____ who _____ themselves.

Choose from the following options to fill in the blanks in the above sentence.

- (1) they, help (2) him, helps (3) those, help (4) those, helps

153. The poet and philosopher _____ my friend.

Choose from the following options to correctly fill in the blank in the above sentence.

- (1) is (2) are (3) have (4) were

154. Billiards _____ an expensive game.

Choose from the following options to correctly fill in the blank in the above sentence.

- (1) are (2) is (3) were (4) have

155. Either your eyesight or your brakes _____ bad.

Which of the following options can correctly fill in the blank in the above sentence ?

- (1) are (2) is (3) was (4) None

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

156. The teachers or the student _____ wrong.

Choose from the following options to fill in the blank in the above sentence :

- (1) were (2) are (3) will (4) is

157. Each of the two candidates _____ paid his subscription.

Fill in the blank with one of the following options given.

- (1) are (2) has (3) have (4) were

158. From the options given below select the one that fits the best.

A person who leaves his country to settle abroad.

- (1) Eminent (2) Emigrant (3) Immigrant (4) Migrant

159. Which of the given options fits the best ?

One who is very particular about small details.

- (1) Meticulous (2) Connoisseur (3) Artisan (4) Immaculate

160. Which of the following words means 'talkative' ?

- (1) Phlegmatic (2) Stupid (3) Parasite (4) Garrulous

161. From the options given below select the one that fits the best.

A literary composition which says something but means something different.

- (1) Ode (2) Allegory (3) Sonnet (4) Elegy

162. Which of the following options refers to 'chauffeur' ?

- (1) A motor mechanic (2) A paid driver for a privately owned car
(3) An attendant (4) Any driver

163. The masculine gender of 'duck' is

- (1) drake (2) drone (3) duke (4) dog

164. No sooner _____ than the police handcuffed him.

Fill in the blank with the correct option from the options given below.

- (1) he came (2) did he came
(3) did he come (4) had he come

165. When the meeting began, everybody took _____ .

Complete the sentence with the correct option from below.

- (1) his seat (2) their seat (3) their seats (4) one's seat

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

166. Who can save our country ?

Which of the following options best represents the passive form of the above given sentence ?

- (1) Who our country can be saved by ? (2) By who our country can be saved ?
 (3) Who can our country be saved by ? (4) Who did our country be saved by ?

167. Fill in the blank choosing the correct option from below :

I spoke to the Chairman _____ he was sitting alone in the chair.

- (1) where (2) when (3) whereas (4) whenever

168. The poor should be _____ .

Which of the following options can fill in the blank in the above sentence ?

- (1) feed (2) feeding (3) fed (4) feeds

169. No other woman was as strong as Indira Gandhi in Indian politics.

Choose from the given options the correct superlative form of the underlined word in the above sentence.

- (1) Stronger (2) Most strong (3) Strongest (4) More strong

170. It is a quite place.

Which of the following words identifies the word that has been incorrectly used in the above sentence ?

- (1) It (2) is (3) quite (4) place

171. There is no time to lose.

Which of the following options is the correct passive voice of the above sentence ?

- (1) There is no time lost. (2) There was no time that was to be lost.
 (3) There is no time to be losing. (4) There is no time to be lost.

172. He told me, "Good morning!"

Which of the following options best represents the indirect speech of the above sentence ?

- (1) He told me that morning was good.
 (2) He told me that it was a good morning.
 (3) He wished me good morning.
 (4) He commanded me good morning.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

173. (i) stark naked into rain
 (ii) when we were children
 (iii) and have an exhilarating bath
 (iv) my cousins and I would run out

Which of the following shows the correct order of the above parts of a sentence ?

- (1) (i) (ii) (iii) (iv) (2) (ii) (iii) (i) (iv)
 (3) (ii) (iv) (i) (iii) (4) (iv) (i) (ii) (iii)

174. There is no difference _____ you and me.

Choose the correct preposition from the following options to fill in the blank.

- (1) in (2) for (3) among (4) between

175. Please put down what you have to say.

Which of the following options best explains the meaning of the above underlined part ?

- (1) read (2) speak (3) write (4) narrate

176. My brown study was rudely shaken.

Which of the following options best explains the meaning of the above underlined part ?

- (1) regular study (2) interest in study
 (3) dream of half-conscious state (4) study at the college

177. He tried every plan.

(Change it into negative.)

- (1) He tried not every plan. (2) He did not try every plan.
 (3) He left no plan untried. (4) He could not try plan.

178. Don't be proud of blue blood.

Choose the option which best explains the meaning of the underlined part in the given sentence.

- (1) Blood of bluish colour (2) Deep red blood
 (3) Noble clan (4) Noble profession

179. I wish I were at home.

(Change it into exclamatory sentence.)

- (1) O to be at home ! (2) I have been at home !
 (3) What at home ! (4) How good home !

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

180. (i) He finished the work.

(ii) Then he went out.

Which of the following options can combine the above sentences (i) and (ii) ?

- (1) after (2) for (3) till (4) but

181. How is he

Which of the following punctuation marks would be appropriate at the end of the above sentence ?

- (1) Comma (2) Full stop
(3) Question mark (4) Exclamation mark

182. A snake in the grass is more dangerous than an open enemy.

Give meaning of the underlined idiom.

- (1) A dangerous snake in the grass (2) A snake with gall
(3) Cretel animal (4) Hidden enemy

183. Bring a glass of water.

(Change it into passive voice.)

- (1) A glass of water brought. (2) A glass of water was brought.
(3) Send for a glass of water. (4) Let a glass of water be brought.

184. Flog a dead horse.

(Give meaning of the idiom.)

- (1) To do a vain thing
(2) To try to take work from a weak horse
(3) To revive interest in an outdated subject
(4) To beat a horse that is dead

185. Remarkable progress he has made in his life.

Which of the following suffixes can be added to the underlined word in the above sentence to make it an adverb ?

- (1) - ness (2) - ly
(3) - ment (4) - ity

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

Read the following passage and answer the following questions (186 – 190) on it.

It is perhaps no accident that many of the outstanding figures of the past were exceptionally versatile men. Right up until comparatively recent times, it was possible for an intelligent person to acquaint himself with almost every branch of knowledge. Thus men of genius like Leonardo da Vinci or Philip Sidney, engaged in many careers at once as a matter of course.

Da Vinci was so busy with his generous inventions, that he barely found the time to complete his paintings. Sidney, who died in battle when he was only thirty-two years old was not only a great soldier, but a brilliant scholar and poet as well. Both these men came very near to fulfilling the Renaissance ideal of the 'universal man', the man who was proficient at everything.

Today we rarely if every hear that a musician has just invented a new type of submarine. Knowledge has become divided and sub-divided into countless narrowly defined compartments. The specialist is venerated. The versatile person, far from being admired, is more often regarded with suspicion. The modern world is a world of highly-skilled 'experts' who have had to devote the greater part of their lives to a very limited field of study in order to compare with their fellows.

With this high degree of specialization the frontiers of knowledge are steadily being pushed back more rapidly than ever before. But this has not been achieved without considerable cost. The scientist, who outside his own particular subject is little more than a moron, is a modern phenomenon as is the man of letters who is barely aware of the tremendous strides that have been made in technology. Similarly, specialization has indirectly affected quite ordinary people in every walk of life. Many activities which were once pursued for their own sake, are often given up in despair; they require techniques, the experts tell us, which take a lifetime to master. Why learn to play piano, when you can listen to the world's greatest pianist in your own drawing room ?

Little by little, we are becoming more and more isolated from each other. It is almost impossible to talk to your neighbour about his job, even if he is engaged in roughly the same work as you are. The Royal Society in Britain includes, among its members only the most eminent scientists in the country. Yet it is highly disconcerting to find that even here, as one of its fellows puts it, at a lecture only 10% of the members can't understand 50% of what is being said.

186. Author calls Da Vinci and Sidney versatile because

- (1) they did not acquaint themselves with any branch of knowledge
- (2) they acquainted themselves with almost every branch of knowledge
- (3) None
- (4) they were interested in only one branch of knowledge

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

187. The versatile person is looked upon with suspicion in our times because

- (1) he can't concentrate his intelligence on one particular subject
 (2) he is interested in getting knowledge of all subjects at a time
 (3) None
 (4) he can concentrate his intelligence on one particular subject

188. What has been the effect of specialization on modern man ?

- (1) Modern man is deprived of the simple pleasures of activities which were pursued for their own sake
 (2) Specialization requires techniques
 (3) Modern man has become lazy.
 (4) Modern man can't concentrate on many activities at a time

189. What is the meaning of the phrase "in every walk of life" ?

- (1) in every field
 (2) in every walk of common man
 (3) in all towns and cities
 (4) None of the above

190. The meaning of the word 'eminent' is

- (1) mature
 (2) skilful
 (3) famous and respected
 (4) scholar

Read the following passage and answer the following questions (191 – 195) on it.

Left-handed persons can do certain things better than those who are right-handed. They generally find it more difficult to learn languages and mathematics, but have an advantage when it comes to music or sports. Recent research shows that the reason for left or right-handedness and the qualities that go with each of these may be in differences in the construction of the brain.

The human brain is spherical (like a ball). It is divided into two halves called the two hemispheres. The right hemisphere controls the working of the left side of the body while the left hemisphere controls the working of the right side. Furthermore, each hemisphere controls certain kinds of mental activity. In most people reasoning or logical thinking and the learning of mathematics and languages are controlled by the left hemisphere while abilities in the arts and crafts and in music, dance and sports are controlled by the right hemisphere.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

Though the two hemispheres are joined together, they seem to work independently. In the majority of cases the left hemisphere dominates over the right, resulting in right-handed people who are better at mathematics and languages than at music and sports. In 65 per cent of the brains studied it was found that the left hemisphere was larger and more highly developed than the right. In 14 per cent of the cases the two hemispheres were more or less equal. In 11 per cent the right hemisphere was the more developed of the two.

The difference between the two hemispheres of the brain is present even in the embryo right from its earliest stages. This seems to be a characteristic of the human race as well as of the higher apes such as gorillas. Most gorillas are right-handed, as is seen from the way in which they beat their chests. Lower animals like cats do not show any difference in size or development between the two hemispheres of the brain.

191. What, according to the passage, is the reason for being left-handed or right-handed ?

- (1) Working of the brain (2) Spherical shape of the brain
(3) Construction of the brain (4) Man's similarity with gorillas and cats

192. In what abilities are right-handed people better ?

- (1) Mathematical and linguistic (2) Dance and sports
(3) Controlling their brain (4) Working independently

193. What is a characteristic of the human race and that of the gorillas ?

- (1) Beating their chest (2) Presence of embryo
(3) Difference in the two hemispheres (4) Development of the brain

194. How is the working of the human body controlled ?

- (1) By spherical shape of brain (2) By logical thinking
(3) By kinds of mental activity (4) By two hemispheres of the brain

195. How do animals like cats differ from the human race and gorillas ?

- (1) There is no difference in size between the two hemispheres of their brain
(2) They are better at dancing and sports
(3) They do not beat their chest
(4) Embryo is present in them right from earliest stages

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

Read the following passage and answer the following questions (196 – 200) on it.

Acid rain is not a new phenomenon. It was noticed as early as 1872 by an English chemist. We have done little to control it. And it has got worse. Acid rain occurs when we send polluting chemicals up into the atmosphere in many different ways, for example, by burning fossil fuels like coal and oil in power plants. The smoke has huge amounts of sulphur and nitrogen oxides. So do emissions from factories and car engines. And if you consider the millions of cars on the roads of the world, the thousands of industries and power plants, you can imagine the extent of the pollution.

When these pollutants reach the atmosphere, they combine with existing water-vapour, oxygen and sunlight. The reaction creates a diluted 'soup' of highly dangerous sulphuric, nitric, and hydrochloric acids.

Acid rain affects everything it falls on. The water in rivers and lakes turn acidic. For instance, in Sweden 4,000 lakes have been so severely affected that no fish has survived. Acid rain also changes the soil nutrient content. It washes or leaches away nutrients like potassium, calcium and magnesium from the upper layer that help trees grow. Acid rain kills large stretches of forests, leaving behind leafless skeletons of trees.

In Switzerland, 43 per cent of the conifer trees in the Central Alpine region are either dead or dying. In the temperate zone, with its single species, the effect is generally more noticeable than in tropical areas. When forests begin to die, the animals and birds in those forests follow. Among the growing list of species threatened by acid rain are the Pied Fly-catcher and Apollo Butterfly in Sweden. The Dipper fish has vanished from the rivers of Central Wales, and the Brown Trout from Norwegian lakes. The list goes on.

196. When was the acid rain noticed and by whom ?

- (1) In 1772 by an Australian farmer (2) In 1872 by an English chemist
(3) In 1782 by an English chemist (4) In 1287 by an American doctor

197. What happens when fossil fuels like oil and coal are burnt ?

- (1) A huge amount of calcium and sodium oxides are released into the atmosphere
(2) A huge amount of potassium and iron oxides are released into the atmosphere
(3) A huge amount of sulphur and nitrogen oxides are released into the atmosphere
(4) Calcium carbonate is formed

198. What does the smoke from power plants consist of ?

- (1) Sulphur and nitrogen (2) Carbon dioxide and calcium
(3) Sodium and iron (4) Magnesium and hydrogen

199. What does water in rivers and lakes turn into after acid rain ?

- (1) Basic (2) Acidic (3) Salty (4) Sweet

200. When forests begin to die, who follows them ?

- (1) The animals and birds (2) Humans
(3) The poor people (4) Mountains

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

सूचना - (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतः बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्र. 201. “अंगावर काटा उभा रहाणे” या वाक्याप्रचाराचा अर्थ काय ?

(1) अंग शहारणे	(2) रोमांचित होणे
(3) अतिशय भिती वाटणे	(4) बहरून येणे

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) अतिशय भिती वाटणे” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्र.क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “(3)” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र.क्र. 201. (1) (2) (3) (4)

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

INFORMATION ONLY

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत पोलीस उपनिरीक्षक (मुख्य) परीक्षा -२०१० या परीक्षेच्या वस्तुनिष्ठ स्वरूपाच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी वेबसाईटवर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी अधिप्रमाणित (Authentic) स्पष्टीकरण / संदर्भ देऊन पाठविलेले लेखी निवेदने, तसेच तज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊन आयोगाने उत्तरतालिका सुधारित केली आहे. या उत्तरतालिकेतील उत्तरे अंतिम समजण्यात येतील. यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत व त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही, याची कृपया नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	1	3	1	3
2	1	4	#	4
3	2	2	#	1
4	1	4	2	2
5	4	3	#	1
6	4	2	1	3
7	1	1	1	4
8	1	1	1	#
9	1	1	4	1
10	3	4	1	4
11	4	1	3	4
12	4	2	3	1
13	2	4	3	2
14	1	1	1	3
15	3	1	3	1
16	4	2	1	4
17	#	3	1	3
18	4	3	1	2
19	3	#	3	1
20	4	#	4	4
21	#	3	2	1
22	2	2	2	1
23	1	4	3	2
24	4	1	1	1
25	1	#	4	4

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
26	1	4	1	4
27	1	1	2	1
28	4	4	4	1
29	4	3	1	1
30	3	3	1	3
31	2	1	4	4
32	3	#	4	4
33	4	#	2	2
34	2	2	2	1
35	4	#	2	3
36	3	1	4	4
37	2	1	4	#
38	1	1	3	4
39	1	4	1	3
40	1	1	3	4
41	4	3	1	#
42	1	3	2	2
43	2	3	2	1
44	4	1	3	4
45	1	3	2	1
46	1	1	1	1
47	2	1	4	1
48	3	1	1	4
49	3	3	4	4
50	#	4	3	3

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	#	2	4	2
52	3	2	1	3
53	2	3	2	4
54	4	1	1	2
55	1	4	3	4
56	#	1	4	3
57	4	2	#	2
58	1	4	1	1
59	4	1	4	1
60	3	1	4	1
61	3	4	1	4
62	1	4	2	1
63	#	2	3	2
64	#	2	1	4
65	2	2	4	1
66	#	4	3	1
67	1	4	2	2
68	1	3	1	3
69	1	1	4	3
70	4	3	1	#
71	1	1	1	#
72	3	2	2	3
73	3	2	1	2
74	3	3	4	4
75	1	2	4	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	3	1	1	#
77	1	4	1	4
78	1	1	1	1
79	1	4	3	4
80	3	3	4	3
81	4	4	4	3
82	2	1	2	1
83	2	2	1	#
84	3	1	3	#
85	1	3	4	2
86	4	4	#	#
87	1	#	4	1
88	2	1	3	1
89	4	4	4	1
90	1	4	#	4
91	1	1	2	1
92	4	2	1	3
93	4	3	4	3
94	2	1	1	3
95	2	4	1	1
96	2	3	1	3
97	4	2	4	1
98	4	1	4	1
99	3	4	3	1
100	1	1	2	3

ने दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत. 2nd December, 2010

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
101	3	1	3	4
102	1	2	4	2
103	2	1	2	2
104	2	4	4	3
105	3	4	3	1
106	2	1	2	4
107	1	1	1	1
108	4	1	1	2
109	1	3	1	4
110	4	4	4	1
111	3	4	1	1
112	4	2	2	4
113	1	1	4	4
114	2	3	1	2
115	1	4	1	2
116	3	#	2	2
117	4	4	3	4
118	#	3	3	4
119	1	4	#	3
120	4	#	#	1
121	4	2	3	3
122	1	1	2	1
123	2	4	4	2
124	3	1	1	2
125	1	1	#	3

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
126	4	1	4	2
127	3	4	1	1
128	2	4	4	4
129	1	3	3	1
130	4	2	3	4
131	1	2	3	2
132	3	1	4	1
133	2	1	3	1
134	3	1	3	1
135	2	3	3	3
136	3	3	3	3
137	2	1	1	1
138	4	2	1	3
139	4	1	3	4
140	3	4	4	1
141	1	2	4	2
142	1	2	3	3
143	4	1	2	1
144	4	4	2	2
145	1	2	1	1
146	4	2	1	1
147	2	1	1	3
148	1	3	3	2
149	1	1	3	3
150	1	3	1	2

ने दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत.

2nd December, 2010

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
151	3	2	3	3
152	3	3	4	2
153	1	3	1	4
154	2	3	2	4
155	1	4	3	3
156	4	3	1	1
157	2	3	2	1
158	2	4	1	4
159	1	3	1	4
160	4	3	3	1
161	2	3	2	4
162	2	3	3	2
163	1	1	2	1
164	3	1	3	1
165	1	3	2	1
166	3	4	4	3
167	2	4	4	3
168	3	3	3	1
169	3	2	1	2
170	3	2	1	1
171	4	1	4	4
172	3	1	4	2
173	3	1	1	2
174	4	3	4	1
175	3	3	2	4

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
176	3	1	1	2
177	3	3	1	2
178	3	4	1	1
179	1	1	3	3
180	1	2	3	1
181	3	3	1	3
182	4	1	2	2
183	4	2	1	3
184	3	1	4	3
185	2	1	2	3
186	2	3	2	4
187	1	2	1	3
188	1	3	4	3
189	1	2	2	4
190	3	3	2	3
191	3	2	1	3
192	1	4	3	3
193	3	4	1	3
194	4	3	3	1
195	1	1	2	1
196	2	1	3	3
197	3	4	3	4
198	1	4	3	4
199	2	1	4	3
200	1	4	3	2

ने दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत.

2nd December, 2010

A

परीक्षा दि. १८/०८/२०१९

2011

Code : RAM

पेपर-१

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET No.

121217

वेळ : 2 (दोन) तास

प्रश्नपुस्तिका

एकूण प्रश्न : 200

मराठी व इंग्रजी

एकूण गुण : 200

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 200 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉलपेनने लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक									

केंद्राची संकेताक्षरे

शेवटचा अंक

- (3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.
- (4) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.
- (5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.
- (6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.
- (7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवारांच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची अचूक उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

RAM

2

A

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORKING

1. 'तळहातावरील फोडाप्रमाणे जपणे' म्हणजे _____
- (1) काळजी घेणे (2) फोडाला जपणे
(3) चिंताग्रस्त होणे (4) चिंतातुर होणे
-
2. 'गणेश' हा शब्द कोणत्या संधीचे उदाहरण आहे ?
- (1) स्वरसंधी (2) व्यंजनसंधी
(3) विसर्गसंधी (4) विशेषसंधी
-
3. खालील वाक्यात कोणत्या प्रकारच्या सर्वनामाचा वापर केला आहे ?
आम्ही समजलो, तुमच्या मनात काय आहे ते.
- (1) दर्शक सर्वनाम (2) पुरुषवाचक सर्वनाम
(3) संबंधी सर्वनाम (4) प्रश्नार्थक सर्वनाम
-
4. खालील म्हणीच्या अर्थासाठी अचूक पर्याय निवडा.
'तोफेच्या तोंडी देणे'
- (1) तोंड काळे करणे (2) संकटात लोटणे
(3) तोंड फिरवणे (4) त्रास देणे
-
5. 'हात हलवत परत येणे' या वाक्प्रचाराच्या विरुद्धार्थी वाक्प्रचार ओळखा.
- (1) हात चोळीत येणे (2) हातपाय गाळणे
(3) काम तडीस नेणे (4) रिकामा येणे
-
6. खालीलपैकी 'देशी' शब्द ओळखा.
- (1) पीठ (2) अण्णा (3) बटाटा (4) खाना
-
7. खालील शब्द हा कोणत्या संधीचे उदाहरण आहे ?
शरत्काल
- (1) विसर्गसंधी (2) व्यंजनसंधी (3) स्वरसंधी (4) हलसंधी
-
8. शब्द सिद्ध होण्याच्या क्रियेला _____ म्हणतात.
- (1) शब्दसिद्धी (2) प्रत्ययघटित
(3) उपसर्गघटित (4) अनुकरणवाचक
-
9. खालीलपैकी कोणता शब्द क्रियापद नाही ?
- (1) पेरणे (2) उपरणे (3) वेचणे (4) उपणणे

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

10. खालीलपैकी कोणते विधान योग्य आहे ?

- (1) प्रा. काळे चांगले तर्कशास्त्र शिकवित होते.
 (2) चांगले तर्कशास्त्र प्रा. काळे शिकवित होते.
 (3) प्रा. काळे तर्कशास्त्र चांगले शिकवित होते.
 (4) तर्कशास्त्र चांगले प्रा. काळे शिकवित होते.

11. 'थेंबे थेंबे तळे साचे' या म्हणीतून कोणत्या गोष्टीचे महत्त्व सुचवले आहे ?

- (1) पाणी (2) परिश्रम (3) बचत (4) पैसे

12. चांगला मुलगा परीक्षेत पास होतो. या वाक्यातील विशेषणाचा प्रकार ओळखा.

- (1) अधिविशेषण (2) विधिविशेषण
 (3) सार्वनामिक विशेषण (4) उत्तर विशेषण

13. 'प्रगती' या शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द ओळखा.

- (1) अधोगती (2) अवनती (3) उन्नती (4) सन्मती

14. 'स्वतः मेल्यावाचून स्वर्ग दिसत नाही.' या म्हणीचा अर्थ

- (1) स्वर्गात जाण्यासाठी स्वतः मरणे आवश्यक.
 (2) अनुभवाशिवाय शहाणपण येत नाही.
 (3) मरण पावल्याशिवाय स्वर्ग दिसत नाही.
 (4) मेल्याशिवाय अनुभव अशक्यच.

15. 'पंकज' या शब्दाचा योग्य अर्थ सांगा.

- (1) चिखलात पडलेला. (2) चिखलाने माखलेला.
 (3) चिखलात जन्मलेला. (4) चिखलाशी संबंध नसलेला.

16. शुद्ध शब्द ओळखा.

- (1) निलिमा (2) निलीमा (3) नीलीमा (4) नीलिमा

17. खालील वाक्यांचे संयुक्त वाक्यात रूपांतर करा.

- अ) साखरेची टंचाई आहे.
 आ) भाववाद करावी लागते.
 (1) साखरेची टंचाई भाववादीला कारणीभूत आहे.
 (2) साखरेची टंचाई आहे म्हणून भाववाद करावी लागते.
 (3) भाववादीचे कारण साखर टंचाई आहे.
 (4) साखर टंचाईच्या काळात भाववाद करावी लागते.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

18. 'आजी दृष्ट काढते.' वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

- (1) कर्मणी प्रयोग (2) कर्तरी प्रयोग (3) भावे प्रयोग (4) शक्यकर्मणी प्रयोग

19. एखाद्या शब्दासाठी असलेला पर्याय दाखविण्यासाठी दोघांच्या मध्ये वापरल्या जाणाऱ्या चिन्हास म्हणतात.

- (1) संयोग चिन्ह (2) अवतरण चिन्ह (3) लोप चिन्ह (4) विकल्प चिन्ह

20. खालील वाक्यातील उभयान्वयी अव्यय कोणते ?

तो गैरहजर राहिला यास्तव त्याची निवड झाली नाही.

- (1) यास्तव (2) राहिला (3) त्याची (4) झाली नाही

21. गाळलेला शब्द भरा.

'अव्ययालाच _____ म्हणतात'.

- (1) विकारी शब्द (2) पद (3) अविकारी शब्द (4) विकृती

22. 'उगीचच्याउगीच' 'खालच्याखाली' हे शब्द अभ्यस्त शब्दांच्या कोणत्या प्रकारातील आहेत ?

- (1) अंशाभ्यस्त (2) अनुकरणवाचक
(3) पूर्णाभ्यस्त (4) अर्धअभ्यस्त

23. खालीलपैकी कोणता शब्द शुद्ध आहे ?

- (1) गुणवैशिष्ट्ये (2) गुणवैसिष्ट्ये (3) गुणवैशिष्ट्ये (4) गुणविशिष्टे

24. खालील वाक्यातील शब्दयोगी अव्यय शोधा.

'उन्हाच्यावेळी त्या झाडाखाली गुरेढोरे उभी राहतात'.

- (1) उन्हाच्यावेळी (2) त्या (3) गुरेढोरे (4) झाडाखाली

25. 'संस्कृत भाषेतून मराठी भाषेत आलेले व त्याच स्वरूपात राहिलेले शब्द म्हणजे _____ होय'.

गाळलेल्या जागी योग्य शब्द भरा.

- (1) तत्सम शब्द (2) तद्भव शब्द (3) देश्य शब्द (4) परकीय शब्द

26. वाक्यातील कालवाचक क्रियाविशेषण शोधा.

'सदा सर्वदा योग तुझा घडावा.'

- (1) योग (2) तुझा (3) सदासर्वदा (4) घडावा

27. 'सूर्य बराच वर आला आहे, पण तो ढगांनी व्यापला आहे.' या वाक्याचा प्रकार ओळखा.

- (1) मिश्र वाक्य (2) सयुक्त वाक्य (3) केवल वाक्य (4) स्वार्थी वाक्य

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

28. 'स्वल्प' या शब्दाचा विग्रह ओळखा.

(1) सु + अल्प

(2) स + उ + अल्प

(3) स्वः + अल्प

(4) सवः + अल्प

29. बोलणाऱ्याच्या तोंडचे शब्द तशाच स्वरूपात दर्शविण्यासाठी कोणते विरामचिन्ह वापरले जाते ?

(1) उद्गारवाचक चिन्ह

(2) संयोग चिन्ह

(3) प्रश्नचिन्ह

(4) अवतरण चिन्ह

30. 'गृह' 'हस्त' 'शीर्ष' हे शब्द कोणत्या प्रकारातील आहेत ?

(1) तत्सम

(2) तद्भव

(3) फारसी

(4) अरबी

31. खालील वाक्यातील क्रियापदाचा प्रकार ओळखा.

'श्रीशांत क्रिकेट खेळतो.'

(1) सकर्मक क्रियापद

(2) अकर्मक क्रियापद

(3) साधित क्रियापद

(4) संयुक्त क्रियापद

32. खालील शब्दाचे अनेकवचनी रूप कोणते ?

युवती

(1) युवत्या

(2) युवती

(3) व्युत्या

(4) यापैकी कोणतेच नाही

33. 'बाराश्री' या विशेषणाचा प्रकार सांगा.

(1) गुणवाचक विशेषण

(2) संख्यावाचक विशेषण

(3) संख्यावृत्तीवाचक विशेषण

(4) क्रमवाचक विशेषण

34. 'जो ; जी ; जे' ही कोणत्या प्रकारची सर्वनामे आहेत ?

(1) पुरुषवाचक सर्वनाम

(2) संबंधी सर्वनाम

(3) दर्शक सर्वनाम

(4) प्रश्नार्थक सर्वनाम

35. हा-असा, असला, इतका ही कोणती विशेषणे आहेत ?

(1) संख्यावाचक

(2) क्रमवाचक

(3) सर्वनामसाधित

(4) गणना वाचक

36. कथेकरी म्हणजे _____

(1) कथा सांगणारा

(2) कथा लिहिणारा

(3) गोष्टीवाला

(4) कथावाला

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

37. ज्या नामांनी एकाच धर्मीचा म्हणजेच एका प्राण्याचा, पदार्थाचा, किंवा त्यांच्या समूहाचा बोध होतो त्यांना म्हणतात
 (1) सर्वनामे (2) सामान्य नामे (3) विशेष नामे (4) भाववाचक नामे

38. नामाचा प्रकार ओळखा.

'समुद्र'

(1) विशेषनाम (2) सामान्यनाम (3) भाववाचकनाम (4) समुदायवाचकनाम

39. पुढीलपैकी 'ला' आख्यात ओळखा.

(1) बसला (2) बसू (3) बसतो (4) बसावा

40. खालील वाक्यातील काळ ओळखा.

मी बालपणी लवकर उठत असे.

(1) रीति भूतकाळ (2) अपूर्ण भूतकाळ
 (3) पूर्ण भूतकाळ (4) पूर्ण वर्तमानकाळ

41. ज्या सामासिक शब्दात पहिले पद महत्त्वाचे असते, त्या समासास म्हणतात

(1) तत्पुरुष समास (2) अव्ययीभाव समास
 (3) बहुव्रीही समास (4) कर्मधारय समास

42. खालील मराठी शब्दासाठी इंग्रजी भाषेतील पर्यायी शब्द कोणता ?

मूळ वेतन

(1) Total pay (2) Basic pay (3) Special pay (4) Extra payment

43. विसर्गसंधी ओळखा.

मनः + राज्य

(1) मनराज्य (2) मनःराज्य (3) मनोराज्य (4) मनाचेराज्य

44. खालीलपैकी कोणता शब्द 'पुराणमतवादी' या शब्दाशी सुसंगत आहे ?

(1) पुराणे वाचणारा (2) पुराणे सांगणारा
 (3) पुरोगामी (4) कर्मठ-(प्रतिगामी)

45. मूर्धन्य वर्णाचा गट ओळखा.

(1) त्, थ्, द्, ध्, न् (2) द्, द्, इ, द्, ण्
 (3) प्, फ्, ब्, भ्, म् (4) च्, छ्, ज्, झ्, ञ्

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

46. खालील शब्दसमूहातील विसंगतशब्द कोणता ?

- (1) हुतुतू (2) खो-खो (3) आट्या-पाट्या (4) मैदान

47. खालील दोन केवळ वाक्यांचे वाक्य संश्लेषण करा.

मी आळस करते. माझ्या आईला ते आवडत नाही.

- (1) मी आळस करते म्हणून आईला आवडत नाही.
 (2) माझी आळशीवृत्ती आईला मुळीच आवडत नाही.
 (3) माझ्या आईला माझा आळशीपणा आवडत नाही.
 (4) माझे आळस करणे माझ्या आईला आवडत नाही.

48. 'स, ला, ते' ही प्रत्यये कोणत्या विभक्तीची आहेत ?

- (1) द्वितीया-चतुर्थी (2) तृतीया-चतुर्थी
 (3) पंचमी-षष्ठी (4) षष्ठी-सप्तमी

49. शब्दजाती बदलून वाक्य लिहा.

श्रीमंत-माणसांना गर्व असतो. (विशेषणाचे नाम करून लिहा.)

- (1) श्रीमंत माणसे गर्विष्ठ असतात. (2) श्रीमंतांना गर्व असतो.
 (3) श्रीमंत नेहमी गर्व करतात. (4) श्रीमंत माणसे गर्वाने पछाडतात.

50. पुढीलपैकी 'प्रत्ययघटित' शब्द कोणता ?

- (1) टाकाऊ (2) उपवास (3) घोघरी (4) पंचवटी

51. लेखनामध्ये अर्धविरामासाठी कोणते चिन्ह वापरतात ?

- (1) (:) (2) (-) (3) (?) (4) (;)

52. मिश्र वाक्य करा :

मला ताप आला आहे, मी शाळेत जाणार नाही.

- (1) ताप असल्यावर शाळेत जाणे बंदच की.
 (2) ताप आला मी शाळेत जाणार नाही.
 (3) मी शाळेत जाणार नाही कारण मला ताप आला आहे.
 (4) शाळेत जाणे बंद ताप आहे मला.

53. 'नवरात्र' या सामासिक शब्दाचा विग्रह कसा होईल ?

- (1) नौ रात्रींचा समूह (2) नव रात्रींचा समूह
 (3) नऊ रात्रींचा समूह (4) नवरात्रौत्सव

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

54. जे खरे असेल ते तू बोलावेस. वाक्य प्रकार ओळखा.

- (1) संयुक्त वाक्य (2) केवल वाक्य
(3) मिश्र वाक्य (4) साधे वाक्य

55. 'काळ्या दगडावरची रेघ' म्हणजे _____

- (1) प्राचीनकाळचे दगडावरील शब्द. (2) खोटे न ठरणारे शब्द.
(3) पुसून टाकता न येणारे शब्द. (4) खूप काळापर्यंत टिकणारे शब्द.

56. शेजाऱ्यांशी चांगल्या तऱ्हेने वागण्याची पद्धत म्हणजे _____

- (1) पाजारधर्म (2) शेजारधर्म (3) नातेधर्म (4) गोतेधर्म

57. प्रयोगाचे रूपांतर करा.

मी चहा घेतला. (कर्मणी करा.)

- (1) मी चहा घेणार होतो. (2) माझ्याकडून चहा घेतला गेला.
(3) चहा घेणे बरे असते. (4) कुणाकडूनही चहा घ्यावा.

58. उंबराचे फूल म्हणजे _____

- (1) दुर्मिळ वस्तू (2) विघ्न (3) दुःख (4) आनंद

59. ही काही वाईट कल्पना नाही. या वाक्याचे होकारार्थी वाक्य ओळखा.

- (1) कल्पनेला बरे म्हटले पाहिजे. (2) कल्पना सदैव बरी असते.
(3) कल्पना ही वाईट नाही. (4) ही कल्पना बऱ्यापैकी आहे.

60. 'AGREEMENT' या इंग्रजी शब्दास पर्यायी मराठी शब्द कोणता ?

- (1) बंधन (2) करार (3) पारपत्र (4) परवानापत्र

61. 'तू फारच चतुर आहेस.' या वाक्याचे योग्य उद्गारार्थी वाक्य कोणते ?

- (1) तू! फार चतुर आहेस (2) किती चतुर आहेस तू!
(3) छान चतुर! आहेस तू (4) फार चतुर आहेस! तू

62. खालील वाक्यखंडासाठी पुढीलपैकी कोणता शब्द योग्य पर्याय ठरेल ?

जिकण्याची दुर्दम्य इच्छा असलेला.

- (1) विजयंता (2) विजिगिशा (3) विजिगीषू (4) सदाविजेता

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

63. संयुक्त वाक्याचे पृथक्करण करा :

‘मला राजाश्रय मिळाला होता; पण राजकृपा मात्र माझ्या वाट्याला आली नव्हती.’

- (1) आली नव्हती-उद्देश, माझ्या वाट्याला - विधेयपूरक, पण राजकृपा मात्र-कर्म विस्तार, मिळाला होता-विधेय विस्तार, मला राजाश्रय-कर्म
- (2) पण राजाश्रय मात्र - उद्देश, मला राजाश्रय मिळाला होता - कर्मपूरक, माझ्या वाट्याला-उद्देश विस्तार, आली नव्हती - विधेय
- (3) पण-उभयान्वयीअव्यय, राजाश्रय, राजकृपा-उद्देश, मला-कर्म, मिळाला होता, आली नव्हती-विधेय, माझ्या वाट्याला-विधेय विस्तार
- (4) मला राजाश्रय-उद्देश, मिळाला होता-कर्मपूरक, पण राजकृपा मात्र- विधेय पूरक, माझ्या वाट्याला-कर्म विस्तार, आली नव्हती - विधेय विस्तार

64. ‘मी कादंबरी लिहीन.’ या वाक्यातील ‘काळ’ ओळखा.

- (1) भूतकाळ
- (2) वर्तमानकाळ
- (3) भविष्यकाळ
- (4) साधा वर्तमानकाळ

65. केवळ वाक्याचे पृथक्करण करा.

शरदाच्या चांदण्यात गुलमोहर मोहक दिसतो.

- (1) शरदाच्या चांदण्यात - विधेय विस्तार, गुलमोहर-उद्देश, मोहक-विधानपूरक, दिसतो-क्रियापद
- (2) शरदाच्या चांदण्यात-उद्देश विस्तार, गुलमोहर-विधानपूरक, मोहक-उद्देश, दिसतो- कर्म विस्तार
- (3) शरदाच्या चांदण्यात - कर्म विस्तार, गुलमोहर- क्रियापद मोहक-विधानपूरक, दिसतो-क्रियापद
- (4) शरदाच्या चांदण्यात-उद्देश, गुलमोहर-विधानपूरक, मोहक-क्रियापद, दिसतो-विधेय

66. ‘झटून अभ्यास केला की यश हमखास मिळते.’ या वाक्याचा प्रकार सांगा.

- (1) केवळ वाक्य
- (2) संयुक्त वाक्य
- (3) मिश्र वाक्य
- (4) विधानार्थी वाक्य

67. खालील शब्दरूपे मराठी व्याकरणात कोणत्या प्रकाराची आहेत ?

बोलताना, लिहिताना

- (1) नाम
- (2) कृदन्त
- (3) विशेषण
- (4) वचन

68. ‘आरती सुरु झाल्यावर घंटानाद सुरु झाला.’ या वाक्याचा प्रकार ओळखा.

- (1) संयुक्त वाक्य
- (2) मिश्र वाक्य
- (3) विधानार्थी वाक्य
- (4) केवळ वाक्य

69. पुढील समास कोणत्या प्रकारचा आहे ?

पुरणपोळी

- (1) मध्यमपदलोपी समास
- (2) तत्पुरुष समास
- (3) अव्ययीभाव समास
- (4) द्वंद्व समास

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

11

RAM

70. 'वेदांत' शब्दास योग्य प्रकारे जुळणारा पर्याय शोधा.

- (1) वैदांत (2) वेन्दान्त (3) वेन्दान्त (4) वेदान्त

71. 'तो फार हळू बोलतो.' या वाक्यातील क्रियाविशेषण अव्यय ओळखा.

- (1) हळू (2) फार (3) तो (4) बोलतो

72. 'तानाजी लढत होता आणि तो पडला.' हे वाक्य कोणत्या प्रकारचे आहे ?

- (1) संयुक्त (2) मिश्र (3) केवळ (4) साधे

73. 'पुस्तक' हा शब्द मराठी व्याकरणात कोणत्या लिंगप्रकारात येतो ?

- (1) नपुंसकलिंग (2) पुल्लिंग (3) स्त्रीलिंग (4) यापैकी कोणत्याच नाही

74. वाक्याचा प्रकार सांगा.

आजकाल हजार रुपये म्हणजे मोठी रक्कम नव्हे.

- (1) होकारार्थी (2) नकारार्थी (3) प्रश्नार्थक (4) विधानार्थी

75. 'दोन्हीकडून सारख्याच अडचणीत सापडणे.' या अर्थाची म्हण _____

- (1) इकडे आड तिकडे विहीर. (2) इकडे वारा तिकडे झरा.
(3) इकडे नदी तिकडे समुद्र. (4) दुष्काळात तेरावा महिना.

76. पुढीलपैकी शुद्ध शब्द ओळखा.

- (1) नागपूर (2) तारापुर (3) संबळपुर (4) पालमपुर

77. 'आसपास' हे कोणत्या प्रकारचे क्रियाविशेषण आहे ?

- (1) संख्यावाचक (2) कालवाचक (3) परिणामवाचक (4) स्थलवाचक

78. वाक्यात आश्चर्य, आनंद, खेद अशा मनोधर्मांचा उल्लेख येतो, तेव्हा वाक्याच्या शेवटी कोणते चिन्ह वापरतात ?

- (1) उद्गारवाचक (2) प्रश्नचिन्ह (3) स्वल्पविराम (4) पूर्णविराम

79. 'दाम करी काम.' आधोरेखित शब्दाचा पर्याय निवडा.

- (1) दमा (2) पैसा (3) दागिने (4) कपडे

80. पुढील वाक्यातील आघातरहित जोडाक्षर ओळखा.

चिं. वि. जोशी यांचे 'चिमणरावांचे चन्हाट' हे विनोदी पुस्तक आहे.

- (1) विनोदी पुस्तक (2) चन्हाट (3) चिमणरावांचे (4) विनोद

कृपया कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

RAM

12

A

81. अतिशय सुंदर, देखणी वास्तू असे ताजमहलाचे वर्णन करता यईल. – या वाक्यातील अधोरेखित शब्दांसाठी एक शब्द निवडा.

- (1) अप्रतिम (2) चांगली (3) साधी (4) प्राचीन

82. 'दारु पिणे वाईट आहे' वाक्यप्रकार ओळखा.

- (1) केवल वाक्य (2) संयुक्त वाक्य (3) मिश्र वाक्य (4) मिश्र-संयुक्त

83. 'रक्षणाची काळजी वाहणे' या अर्थाचा वाक्यप्रकार ओळखा.

- (1) हातमिळवणी करणे (2) योगक्षेम चालवणे
(3) कलम होणे (4) पाळण्यात जोजावणे

84. 'पोपट' या नामाचे स्त्रीलिंगी रूप कोणते होईल ?

- (1) पोपटीण (2) मैना (3) पोपटिणी (4) पोपट

85. खालील शब्दाला पर्याय सांगा.

- 'खग'
(1) आकाशात फिरणारे (2) पक्षी
(3) जलचर (4) उडता न येणारे

86. विरुद्धार्थी शब्द लिहा.

- 'आपला'
(1) स्वतःचा (2) आमचा (3) सर्वांचा (4) परका

87. 'अनासक्ती' या शब्दाच्या विरुद्धार्थी शब्द कोणता ?

- (1) नासक्ती (2) आसक्ती (3) सक्ती (4) सक्तीविना

88. 'हरि-हर' या शब्दांतील दोन पदांमध्ये वापरलेले चिन्ह कोणते ?

- (1) प्रश्नचिन्ह (2) उद्गारवाचकचिन्ह
(3) संयोगचिन्ह (4) अवतरणचिन्ह

89. खालील शब्दांपैकी अशुद्ध शब्द कोणता ?

- कीर्ती, नवीन, दूध, तिक्षण
(1) नवीन (2) दूध (3) कीर्ती (4) तिक्षण

90. 'व्यंगार्थ' सूचित करणाऱ्या शब्दशक्तीला म्हणतात

- (1) अभिधा (2) लक्षणा (3) व्यंजना (4) यापैकी नाही

91. 'Environment' या इंग्रजी शब्दास खालीलपैकी कोणता मराठी शब्द पर्यायी ठरेल ?

- (1) गुंतवणूक (2) पर्यावरण (3) वातावरण (4) अंतर्भाव

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

13

RAM

92. प्रकृती तोळामासा असल्याने मला आईला फार जपावे लागते. या वाक्यातील 'तोळामासा' या शब्दाचा अर्थ काय ?
- (1) अतिशय नाजूक (2) मासे खाण्यात पटाईत
- (3) पुन्हा पुन्हा तुलना करणारी (4) वरीलपैकी कोणताही नाही

93. 'तटिनी' कुणाला म्हणतात ?
- (1) ताटातूटीला (2) नदीला
- (3) अटितटी करणाऱ्याला (4) तरटांनी बांधलेल्या झोपडीला

94. पुढील वाक्यातील योग्य वाक्य शोधा.
- (1) प्रचंड मराठी पुस्तकांचे प्रदर्शन सुरु. (2) मराठी पुस्तकाचे प्रचंड प्रदर्शन सुरु.
- (3) मराठी पुस्तकांचे प्रदर्शन प्रचंड सुरु. (4) मराठी पुस्तकांचे सुरु प्रचंड प्रदर्शन.

95. 'जिच्या गळ्यात गंधार आहे असं दिनानाथ म्हणायचे, ती ही स्वरसप्राज्ञी लता'. हे वाक्य कोणत्या प्रकारचे आहे ?
- (1) मिश्र वाक्य (2) संयुक्त वाक्य
- (3) केवल वाक्य (4) यापैकी कोणतेही नाही

96. खाली दिलेल्या शब्दसमूहासाठी योग्य शब्द शोधा.
- 'लिहिता वाचता येणारा.'
- (1) साक्षर (2) निरक्षर (3) अवाक्षर (4) असाक्षर

97. 'गुलाब' 'बारदान' 'गालीचा' 'अब्रू' हे शब्द कोणत्या भाषेतील आहेत ?
- (1) कन्नड (2) अरबी (3) फारसी (4) यापैकी नाही

98. खालील शब्दसमूहासाठी सार्थ ठरेल असा एक शब्द कोणता ?
- 'देशासाठी वा समाजासाठी ज्याने प्राण वेचले तो.'
- (1) हुतात्मा (2) महापुरुष (3) धर्मात्मा (4) लोहपुरुष

99. 'मिथ्यांना तूप लावणे' या वाक्प्रचाराचा योग्य पर्याय शोधा.
- (1) उगीच ऐट करणे. (2) शक्तीमान नसणे.
- (3) सशक्त असणे. (4) फजिती होणे.

100. 'चीनच्या आक्रमणामुळे भारतीयांच्या अंगाचा तिळपापड होतो' या वाक्यातील ध्वन्यर्थ ओळखा.
- (1) दुःख होणे. (2) रागाने बेफाम होणे.
- (3) पापड खाणे. (4) निराश होणे.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

RAM

14

A

101. 'अंबर' या शब्दाचा समानार्थी शब्द ओळखा.

- (1) परमेश्वर (2) आकाश (3) अभंग (4) अमर

102. समानार्थी शब्द सांगा : 'हिरमोड'.

- (1) पदरमोड (2) विरस (3) अपयश (4) वाईट वळण

103. 'चार दिवस सासूचे चार दिवस सुनेचे' या म्हणीचा अर्थ काय ?

- (1) प्रत्येकाला काही दिवस अधिकार मिळतात.
 (2) सासू आणि सून यांचे अजिबात पटत नाही.
 (3) सासू-सुनेने आपापल्या कामाची वाटणी करून घेणे.
 (4) सासू व सून या दोघींचेही चुकतेच.

104. पुढीलपैकी कोणता शब्द 'प्रसिद्ध' या शब्दाचा पर्याय नाही ?

- (1) प्रख्यात (2) विख्यात (3) आख्यात (4) सर्वज्ञात

105. 'त्याने निबंध लिहिला' या वाक्याचे साधे वर्तमान काळी रूप लिहा.

- (1) तो निबंध लिहीन. (2) तो निबंध लिहित असेन.
 (3) तो निबंध लिहितो. (4) तो निबंध लिहित जाईन.

106. खालीलपैकी कोणता शब्द 'किंमत' या अर्थाचा नाही ?

- (1) मूल्य (2) दर्जा (3) भाव (4) दर

107. रिकाम्या जागी योग्य शब्द निवडा.

'पुरामुळे लोकांचे _____ नुकसान झाले.'

- (1) आवर्जून (2) अपरिमित (3) अफाट (4) असंख्य

108. 'मांजर उंदीर पकडते' या वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

- (1) कर्तरी (2) कर्मणी (3) भावे (4) संकर

109. 'परवड' या शब्दाचा योग्यप्रकारे वापर खालीलपैकी कोणत्या वाक्यात केला आहे ?

- (1) महागाईमुळे त्याला वस्तू घेणे परवडत नाही.
 (2) पगार नसल्याने खाण्या-पिण्याची त्याची परवड होत आहे.
 (3) परवडल्यावरच त्याने बैल विकला.
 (4) पर-वडाचा आपल्याला काय उपयोग ?

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

110. पुढीलपैकी 'तत्सम' नसलेला शब्द ओळखा.

- (1) धर्म (2) भाऊ (3) कन्या (4) वृक्ष

खालील उतारा वाचून त्यावरील प्रश्नक्रमांक 111 ते 115 ची उत्तरे द्या.

पाठांतराची लाज बाळगणे हे रानटीपणाचे लक्षण आहे. मानवी प्राण्याने ज्या शक्तीचा विकास जाणूनबुजून केलेला आहे, त्या शक्ती वाढत ठेवणे आणि त्यांचा वापर करणे प्रगतीचे लक्षण आहे. जो पुष्कळ पाठ करतो, त्याच्यापुढे नानाप्रकाराची ज्ञाने नेहमी हात जोडून उभी असतात आणि त्याने खूण करताच त्याच्या सेवेला सादर होतात.

जे पाठ करीत नाहीत त्यांना बारीकसारीक कामासाठी सुद्धा कोश पहावे लागतात. संदर्भस्थळे हुडकावी लागतात. किंवा कोणाला तरी जाऊन विचारावे लागते. हा सर्व कालाचा अपव्यय होय. आणि हे जर केले नाही तर अनिश्चित ज्ञानावर विसंबून बसून त्याला आपली विधाने करावी लागतात. म्हणून लहानपणाच्या काळात वस्तू स्मृतीने बद्ध करण्याची सवय वाढविली पाहिजे. कमावणे हा शब्द केवळ कातड्यालाच लागू नाही. तो मानवाच्या शक्तीनाही लागू आहे. स्मृती एकदा कमावली म्हणजे ती सर्वसमावेशक आणि चिवट बनते. तिच्या कोशात पुष्कळ वस्तू मावतात आणि त्याचा कब्जा ती सहसा सोडीत नाही. हे भांडवल माणसाला मरेपर्यंत पुरते. म्हणून नमुनेदार विद्यार्थी बनू इच्छिणाऱ्याने पाठांतराचा सपाटा कायम ठेवला पाहिजे.

111. रानटीपणाचे लक्षण कोणते ?

- (1) भाषांतराची लाज बाळगणे (2) रूपांतराची लाज बाळगणे
(3) अनुवादाची लाज बाळगणे (4) पाठांतराची लाज बाळगणे

112. पाठांतराचा फायदा कोणता ?

- (1) वेळेचा अपव्यय होत नाही. (2) काळाचा अपव्यय होत नाही.
(3) स्थळाचा अपव्यय होत नाही. (4) स्थळकाळाचा अपव्यय होत नाही.

113. जे पाठांतर करीत नाही त्यांना _____ पहावे लागतात.

- (1) संदर्भग्रंथ (2) कोश (3) नकाशे (4) आराखडे

114. कमावणे या शब्दातून काय अभिप्रेत आहे ?

- (1) कुपैसा कमावणे (2) कातडी कमावणे
(3) भांडवल कमावणे (4) स्मृती कमावणे

115. उताऱ्याचा मुख्य विषय कोणता आहे ?

- (1) पाठांतराचे फायदे (2) संदर्भस्थळे
(3) लहानपण आणि स्मृती (4) वेळेचा सदुपयोग

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

खालील उतारा वाचून त्याखालील प्रश्न क्र. 116 ते 120 प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

साहित्याचे क्षेत्र हे स्वयंशासित असले पाहिजे असे मी मानतो. लेखकावर कोणत्याही संस्थेने वा शासनाने नेहमीच्या परिस्थितीत बाह्य बंधने घालणे अयोग्य व अनिष्ट आहे असे मला वाटते. त्याने कोणता विषय निवडावा, त्याची रचना कशी करावी हे ठरवण्याचे त्याला पूर्ण स्वातंत्र्य असले पाहिजे. त्याने आपली प्रतिभा तत्त्वनिरूपण, नीतिबोध, मतप्रचार यांसाठी राबवावी अशी अपेक्षा करणे बरोबर नाही. मग साहित्याची बांधिलकी म्हणजे तरी काय असा प्रश्न शिल्लक राहतो. लेखकाची बांधिलकी स्वतःशीच असली पाहिजे. त्याने स्वतःच्या जीवननिष्ठेशी, अनुभवाशी व वाङ्मयीन माध्यमाशी इमान राखले म्हणजे झाले. कोणत्याही ठराविक पद्धतीने सामाजिक जबाबदारी पार पाडण्याची त्याच्यावर सक्ती करणे श्रेयस्कर नाही. व्यक्ती व समाज यांच्यातील संबंध आणि सांस्कृतिक जीवनातील साहित्याचे स्थान यासंबंधीचा त्याचा दृष्टिकोन निकोप, सुस्पष्ट व मूलग्राही असेल, तर त्याच्या वाङ्मयात समाजपराङ्मुखतेचा लवलेशही आढळणार नाही. उलट त्याची अस्मिता संपूर्ण सामाजिक जीवनाला सामावून घेण्याइतकी विशुद्ध व व्यापक बनलेली असेल.

116. लेखकावर कोणती सक्ती करू नये ?

- (1) सांस्कृतिक जबाबदारी पार पाडण्याची. (2) ठराविक पद्धतीनेच सामाजिक जबाबदारी पार पाडण्याची.
(3) शुद्ध व सुटसुटीत लिखाण करण्याची. (4) नीतिबोधाचा प्रचार करण्याची.

117. लेखकाने आपले इमान कशाशी राखावे ?

- (1) मिळणाऱ्या मानधनाशी.
(2) लोकांच्या आवडी-निवडीशी.
(3) स्वतःची जीवननिष्ठा, अनुभव व वाङ्मयीन माध्यमाशी.
(4) लोकांच्या मतप्रचाराशी.

118. लेखकास कशाचे स्वातंत्र्य असावे ?

- (1) सामाजिक जबाबदारी पार पाडण्याचे. (2) तत्त्वनिरूपणाचे.
(3) नीतिबोध शिकविण्याचे. (4) विषयनिवडीचे व रचनेचे.

119. 'समाजपराङ्मुखता' म्हणजे काय ?

- (1) समाजाशी अतिनिकट संबंध. (2) समाजावर तोंडसुख घेणे.
(3) समाजापासून दूर राहणे. (4) समाजजीवनाला सामावून घेणे.

120. 'लवलेश नसणे' या वाक्प्रचाराचा अर्थ काय ?

- (1) काहीच नसणे. (2) शरीरावर केस नसणे.
(3) कमतरता नसणे. (4) मोजकेच असणे.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

पुढील उतारा वाचून खालील 121-125 प्रश्नांची उत्तरे द्या :

राष्ट्रीय पुनरुत्थानाच्या विवेकानंदांच्या योजनेत 'व्यक्तिमत्त्वाचा विकास' ही मध्यवर्ती कल्पना होती. त्यांच्या स्वतःच्या प्रांतामध्ये, बंगालमध्ये तरुणांना उद्देशून ते म्हणाले :

'पैसे असणाऱ्या श्रीमंत आणि प्रतिष्ठित माणसाकडे आदराने पाहू नका. जगातली सर्व महान आणि प्रचंड कामे गरिबांनीच केली आहेत 'तुम्ही गरीब आहात म्हणूनच तुम्ही काम कराल. तुमच्याकडे काहीच नाही म्हणून तुम्हीच प्रामाणिक राहाल'.

'माझ्या मुलांनो गरीब, अज्ञानी आणि पददलितांबद्दल तुम्हाला काहीतरी वाटू द्या. हृदयाचे ठोके थांबून जाईपर्यंत, मेंदू चक्रावून जाईपर्यंत आणि आपण आता वेडे होऊ असे तुम्हाला वाटेपर्यंत तुम्हाला गरिबांबद्दल सद्भावना वाटू द्या संघर्ष करा, संघर्ष करा हेच गेली दहा वर्षे माझे बोधवाक्य होते, आणि आजही मी म्हणतो संघर्ष करा. जेव्हा सगळीकडे अंधार होता तेव्हा मी म्हणत असे संघर्ष करा. आता प्रकाशाची प्रभा फाकू लागली तरीही मी म्हणतो संघर्ष करा. माझ्या बाळांनो, कसलीही भीती बाळगू नका....

'वृद्धीसाठी पहिली आवश्यक गोष्ट म्हणजे स्वातंत्र्य. ज्याप्रमाणे विचार करण्याचे, बोलण्याचे स्वातंत्र्य माणसाला लागते त्याप्रमाणे अन्न, वस्त्र, निवारा आणि इतर प्रत्येक बाबतीत माणसाला स्वातंत्र्य असायला हवे

121. वरील उताराच्या वर्णविषय कोणता ?

(1) व्यक्तिविकासाला अवरोध	(2) गरीबांचा उद्धार
(3) व्यक्तिमत्त्वाचा विकास	(4) श्रीमंतांची भूमिका

122. जगातील महान आणि प्रचंड कामे आजपर्यंत कोणी केली आहेत ?

(1) गरीबांना काम उपलब्ध होते.
(2) गरीबच काम करतो.
(3) जगातली आजवरची महान कामे गरीबांनीच केली आहेत.
(4) गरीबांना काम करायला आवडते.

123. वरील उतारात विवेकानंदांनी युवकांना कोणते आवाहन केले आहे ?

(1) संघर्षापासून दूर राहा.	(2) सतत संघर्ष करा.
(3) संघर्षापासून सावध असा.	(4) संघर्षाला घाबरून राहा.

124. व्यक्तिला स्व-वृद्धीसाठी कोणकोणते स्वातंत्र्य असायला हवे ?

(1) विचाराचे, बोलण्याचे तसेच अन्न, वस्त्र व निवाऱ्याचे
(2) केवळ उच्चाराचे
(3) अन्न व निवाऱ्याचे
(4) केवळ विचार; अन्न-वस्त्राचे

125. कोणत्या थराला जाईपर्यंत गरीबांविषयी सहानुभाव वाटायला हवा ?

(1) केवळ हृदयाचे ठोके थांबेपर्यंत.
(2) केवळ मेंदू चक्रावून जाईपर्यंत.
(3) हृदयाचे ठोके थांबून मेंदू चक्रावून आपण आता वेडे होऊ असे वाटेपर्यंत.
(4) आपण आता वेडे होऊ असे वाटेपर्यंत.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

खालील उतारा वाचून त्यापुढील 126 ते 130 प्रश्नांची उत्तरे द्या.

आपण आपले जीवन अनेक वेळा रुपये-आणि-पैसे यांच्या हिशोबात बसविण्याचा प्रयत्न करतो. प्रतिष्ठेची आपणाभोवती खरीखोटी वलये निर्माण करतो आणि त्यामुळे निर्माण होणाऱ्या चाकोरीला जीवन असे नाव देऊन त्या जीवनातच आनंद मानण्याचा आपण प्रयत्न करतो.

जीवनात किती वेळा आपण मनसोक्त पावसात भिजायचेच या कल्पनेने पावसात छत्री न घेता बाहेर पडलो आहोत ? आनंदी आनंद गडे ! जिकडे तिकडे चोहिकडे ! असा बालकवी आपणास संदेश देतात पण निसर्गातील हा आनंद लुटण्यासाठी आपणापैकी किती जण बाहेर पडतात ? संध्याकाळी घाईघाईने निघालेल्या एखाद्या गृहस्थास 'कुठे जातोस' ? असे आपण विचारले आणि 'सूर्यास्त पाहावयास मी जातो आहे' असे त्याने उत्तर दिले तर आपण निश्चित 'आ' करून त्याच्याकडे पाहात राहू. अरुण, संध्यारजनी, कौमुदी वगैरे सृष्टिदेवीची बालके शेवटी बालकवींच्या कवितेत राहातात आणि आम्ही चांदण्या रात्री विजेच्या दिव्याच्या कृत्रिम प्रकाशात 'रमी' खेळण्यात रमून गेलेलो असतो. 'फुलराणी' शिकवितांना मी साऱ्या विद्यार्थ्यांना गुंगवून सोडल्याचे मला आठवते. पण वेलीवरच्या कोमल कलिकेचे सौंदर्य पाहाण्याला मी कधी थांबलो असल्याचे मला आठवत नाही. निर्झराच्या गोड गीतात बालकवींना दिसलेला अर्थ मी विद्यार्थ्यांना कितीदा समजावून सांगितला असेल पण निर्झराच्या काठाशी त्याची अवखळ गीते ऐकत मी उभा राहिल्याचे मला आठवत नाही.

126. माणसे आपल्या जीवनात कोणती वलये निर्माण करतात ?

(1) पैशांची	(2) सुखीसमृद्ध जीवनाची
(3) ज्ञानप्रतिष्ठेची	(4) प्रतिष्ठेची खरीखोटी

127. बालकवींनी कोणता संदेश दिलेला आहे ?

(1) हासू खेळू नाचू	(2) आनंदीआनंदाचा
(3) दुःखीकष्टी राहण्याचा	(4) शांत राहण्याचा

128. एखाद्याने कोणते उत्तर दिले तर आपणास आश्चर्य वाटेल असे लेखक म्हणतो ?

(1) बागेत फिरण्यास जातो.	(2) सूर्यास्त पाहण्यास जातो.
(3) क्रिकेट खेळण्यास जातो.	(4) सिनेमा पाहण्यास जातो .

129. आजच्या काळात माणसे कशात रमत आहेत ?

(1) विटी-दांडू खेळण्यात	(2) पोहण्यात
(3) चांदण्यांत फिरण्यात	(4) पत्यांच्या खेळात

130. वरील उतान्यातून व्यक्त होणारा मथितार्थ कोणता आहे ?

(1) माणूस व निसर्ग हे दोघे वेगळे आहेत.	(2) माणसाला निसर्गाची गरज नाही.
(3) माणूस निसर्गाला दुरावला आहे	(4) माणूस निसर्गावर अवलंबून आहे.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

131. Which of the following suffixes can convert certain nouns into adjectives ?

- (1) —ness (2) —ful (3) —fully (4) None

132. The passer-bys stood silent on the side road.

1 2 3 4

There are grammatical errors in

- (1) Part 1 and 2 (2) Part 1 and 3
(3) Part 2 and 4 (4) Part 3 and 4

133. Point out the incorrect adverb.

- (1) Speedily (2) Slowly
(3) Fastly (4) Gradually

134. Which of the following does not mean 'blackout' ?

- (1) Temporary or permanent loss of vision
(2) A loss of power
(3) Give black colour to the outside wall
(4) A sudden darkening of a theatre stage

135. I was surprised by his urbane behaviour. Which one of the following alternatives is nearest in meaning to the underlined word in the above sentence ?

- (1) rural (2) polite (3) proper (4) town

136. The decision is fraught with grave consequences.

The underlined part here means

- (1) feared with
(2) filled with something unpleasant
(3) causing worries and anxiety
(4) none of these

137. I know where he keeps his money. Identify the subordinate clause.

- (1) Noun clause (2) Adverb clause
(3) Adjective clause (4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

RAM

20

A

138. The bags are on the table.

Which one of the following is a correct tag question to the above sentence ?

- (1) are they ? (2) aren't the bags ?
 (3) aren't they ? (4) isn't the table ?

139. Give the orders.

Mark the passive voice of the sentence.

- (1) Please give the orders. (2) They should be given orders.
 (3) Let the orders be given. (4) Let them give the orders.

140. Insert appropriate prepositions :

Ravina is good _____ Maths but weak _____ English.

- (1) in, at (2) into, in (3) at, in (4) in, in

141. Choose the most appropriate usage.

- (1) Rahul gave his examination.
 (2) Rahul wrote his examination.
 (3) Rahul took his examination.
 (4) Rahul appeared his examination.

142. Quoting the figure unwillingly, he let the cat out of bag.

The underlined part means -

- (1) ordered the cat to come out of bag
 (2) allowed the cat to come out of bag
 (3) told the secret by mistake
 (4) quoted the figure of amount in the bag

143. Which of the following is the closest synonym of 'large' ?

- (1) huge (2) big (3) giant (4) voluminous

144. Which of the following is not misspelt ?

- (1) leiftenant (2) lieutenant
 (3) liuetenant (4) leftnant

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

145. Fill the blank with correct alternative.

The inspector has kept him in the _____

- (1) sale (2) shell (3) cell (4) sail

146. One who lives on the earnings of others is called _____

- (1) paralytic (2) paradise (3) parasite (4) paraselfish

147. Choose the correct alternative to mean to be better than somebody or something.

- (1) outshine (2) outstanding
(3) outnumber (4) outrun

148. Choose the most appropriate usage.

- (1) I like the poems of John Keats
(2) I like the poems from John Keats
(3) I like John Keats' poems
(4) I like John Keats's poems

149. The two ugly boys had gone home just now.

The parts of speech of the underlined words respectively are –

- (1) Adverb, Noun (2) Adjective, Adverb
(3) Adjective, Noun (4) Adverb, Adverb

150. _____ God help you.

Fill in the article.

- (1) The (2) A (3) An (4) No article

151. (a) Pancreas secrete insulin.

(b) She tried to keep it secret from his family.

(c) Your letter is an open secrete.

Choose the correct alternative in relation to the above sentences.

- (1) (a) and (b) are correct (2) (a) and (c) are correct
(3) (b) and (c) are correct (4) (a), (b) and (c) are correct

152. I _____ pay the bill today; it's the last date.

Fill in the appropriate modal auxiliary.

- (1) should (2) may (3) can (4) must

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

153. It is a terribly hot climate.

Identify the parts of speech of the underlined words.

- (1) Main verb, Adjective, Adverb
 (2) Aux verb, Adverb, Adjective
 (3) Main verb, Adverb, Adjective
 (4) Aux verb, Adjective, Adverb

154. What you have seen just now is the tip of the iceberg.

The underlined part connotes –

- (1) the peak of the ice-hill
 (2) a hint to tackle big problems
 (3) a small portion of a very large mass of ice
 (4) a small part of a problem which is larger than it seems

155. Which of the following alternatives is closest to the proverbial expression 'Blood is thicker than water' ?

- (1) Blood is more valuable than water.
 (2) Water flows easily; blood does not.
 (3) Blood relation is not the condition to be intimate.
 (4) Family relationships are stronger than relationships with other people.

156. Vanita is a past master at getting the things done.

The underlined part suggests

- (1) Vanita is the owner of the past things.
 (2) Getting things done was easy for Vanita in the past.
 (3) Vanita commands the work process as the master of house.
 (4) Vanita is an expert in getting the things done.

157. Parents know the pains of parenting.

Identify the type of the underlined nouns.

- (1) Common, Collective (2) Collective, Proper
 (3) Common, Abstract (4) Collective, Abstract

158. Maya seldom visits Mina and Company.

Choose the correct question tag.

- (1) , does she ? (2) , doesn't she ?
 (3) , did she ? (4) , didn't she ?

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

159. Police _____ looking for a man with one eye.

Choose the correct verb to agree with the subject.

- (1) is (2) are (3) had (4) has been

160. You throw the stone and I will run.

Change into a complex sentence.

- (1) Throw the stone to make me run.
 (2) If you throw the stone, I will run.
 (3) If I run, you throw the stone.
 (4) I will run because you throw the stone.

161. Choose the correct alternative to complete the sentence.

Monica asked Ronica if _____

- (1) she joins the group
 (2) she will join the group
 (3) she would join the group
 (4) she should not join the group

162. Do you know anyone who can lend me a shirt ?

Name the underlined subordinate clause.

- (1) Noun clause (2) Adjective clause
 (3) Adverb clause (4) None of these

163. Choose the best order of words to make a meaningful sentence of

Loud street awfully these disturbing are noises.

- (1) These are street noises disturbing awfully loud.
 (2) Disturbing are these street noises awfully loud.
 (3) These awfully loud street noises are disturbing.
 (4) These are loud disturbing awfully street noises.

164. Which of the following is not associated with the polyseme 'present' ?

- (1) a gift (2) to be physically somewhere
 (3) busy in work (4) to show or display

165. She was caught by a sudden pang of conscience for scolding the girl.

The underlined word contextually means

- (1) a faculty of mind that decides right or wrong
 (2) an understanding that makes you alert
 (3) a feeling of guilt about something you have done
 (4) a mental state that does not allow to use your senses

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

166. Choose the correct alternative to complete the sentence.

When 'faithful' is prefixed with 'un-', _____

- (1) it converts Adjective into Adverb
 (2) it converts Adverb into Adjective
 (3) it converts Adjective into Noun
 (4) it maintains the original word class/part of speech

167. Give a single word for a person who eats all types of food.

- (1) Herbivore (2) Carnivore
 (3) Omnivore (4) All rounder

168. Had they _____ (be) properly instructed, they would have _____ (shut) the windows.

Use appropriate forms of the verbs in the bracket.

- (1) were, shut (2) being, shut
 (3) been, shut (4) been, shutting

169. He said he _____ hire an auto.

Fill in the modal auxiliary to indicate the possibility of hiring an auto.

- (1) may (2) might (3) can (4) would

170. Who teaches you English ?

Which of the following is the correct corresponding passive structure of the above sentence ?

- (1) Whom is English taught to you ?
 (2) By whom are you taught English ?
 (3) Is English taught to you by whom ?
 (4) By whom do you teach English ?

171. Identify the mood.

I wish I were Bill Gates.

- (1) Indicative (2) Imperative
 (3) Subjunctive (4) None

172. You will get hats in fair price in the country fair.

The underlined words are

- (1) Synonyms (2) Homonyms
 (3) Antonyms (4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

25

173. The new billing system opened a Pandora's box of mistakes in the bills.
The underlined part contextually means
- (1) Opened a box owned by Pandora.
 - (2) Opened a new system to calculate and pay the bills.
 - (3) **Caused a lot of new and unexpected problems.**
 - (4) Provided a new box named Pandora's box to keep bills.

174. "Could you turn the TV up ? ", I said to her.
This sentence could be put in reported speech as
- (1) I asked her that she should turn the TV up.
 - (2) I told her if she could turn the TV up.
 - (3) **I asked her if she could turn the TV up.**
 - (4) I said her if she could turn the TV up.

175. I was kept waiting by the Boss.
Change the voice.
- (1) The Boss wanted me to wait.
 - (2) **The Boss kept me waiting.**
 - (3) I was waiting for the Boss.
 - (4) The Boss made me wait.

176. Everything seemed quite normal.
Choose the correct exclamatory expression.
- (1) Everything is really normal !
 - (2) How seemed everything normal !
 - (3) **How normal everything seemed !**
 - (4) Normal, seemed everything !

177. Steel is more useful than gold.
Rewrite the sentence using 'less' without changing meaning.
- (1) **Gold is less useful than steel.**
 - (2) Steel is less useful than gold.
 - (3) Steel is useful-less than gold.
 - (4) Less useful is steel than gold.

178. Very few men are as generous as he is.
Change the degree of comparison.
- (1) He is the most generous man.
 - (2) He is one of the most generous man.
 - (3) **He is one of the most generous men.**
 - (4) He is one of the few generous men.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

179. I did my work. I went to college.
Which one of the following sentences combines the above sentences into a single simple sentence ?
- (1) After doing my work I went to college.
(2) Having done my work I went to college.
(3) I did and went to college.
(4) I went to college doing my work.

180. The drunk was very drunk.
Identify the tense.
- (1) Simple present (2) Simple past
(3) Past perfect (4) Present perfect

181. Choose the utterances with correct punctuation marks.
- (1) : What an interesting story !
: Oh... really !
(2) : What an interesting story !
: Oh, really !
(3) : What an interesting story !
: Oh, really ?
(4) : What an interesting story ?
: Oh, really.

182. Which of the following is not a homograph ?
- (1) Clear (2) Clay (3) Bow (4) Conduct

183. Fill in blanks with suitable articles.
Shiva is _____ honest servant in _____ firm.
- (1) an, a (2) an, the (3) a, a (4) the, the

184. Identify the sentence with the mood different from that of remaining sentences.
- (1) Roshan goes to college regularly.
(2) Roshan writes legibly and speedily.
(3) Roshan, are you okay ?
(4) Roshan, open your notebook.

185. The function will take place _____ 8.00 a.m. _____ 10.00 a.m.
Choose the most appropriate pair of prepositions.
- (1) from, and (2) since, to (3) till, and (4) between, and

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

Read the following passage carefully and answer the following questions (186-190) :

Why do most people heat their food and eat it while it is still hot ? There may be a number of explanations for this. One is that man, who once a hunting animal, likes his food to be at the temperature of a freshly killed prey. Although we no longer eat freshly killed meat, we still eat it at much the same temperature as other carnivorous animals. Their food is hot because it has not yet cooled down, ours is hot because we have reheated it. Another explanation may be that since we have weak teeth, we are forced to cook the meat to make it tender. But this does not explain why we should want to eat it while it is still hot or why we should heat up many kinds of food that do not need tenderizing. The third explanation is that by increasing the temperature of the food we improve its flavour or taste.

In fact, we do many things to improve the flavour of our food. This goes back not to our carnivorous nature, which is an adopted thing, but to our more ancient links with the apes. The foods of the apes have a much wider variety of flavours than those of carnivorous. Although a carnivore goes through a rather complex process in hunting and killing its food, the manner in which it actually eats the food is simple and crude. It quickly chews or swallows the food. Monkeys and apes, on the other hand, are extremely sensitive to the different flavours of food. They enjoy them and like to try out foods with different flavours. When we heat our food and put spices in it, we may be going back to the same love of tasty food that is found in the apes. Perhaps this is why man never became completely carnivorous.

In this connection, there is something else about man's taste for food which needs to be considered. Why do most people have a sweet tooth - that is - why are they specially fond of sweet things ? This is something unknown in carnivorous animals, but typical of the apes. As the natural food of the apes becomes riper and more suitable for eating, it becomes sweeter. Monkeys and apes are very sensitive to a sweet taste. Like other members of the ape family, we find it hard to resist sweet things. Our relationship to the apes shows itself in spite of the fact that we have a strongly carnivorous nature in our seeking out specially sweetened substances. We have 'sweet shops' but no 'sour shops'. We usually end a meal with something sweet, so that this is the taste which remains in our mouths for a long time afterwards. Also when we feel the desire to eat something between meals - and this is another reminder of our links with the ape world - we usually choose something sweet : chocolates, ice cream or sweet drinks.

186. In what manner do carnivorous animals eat their food ?

- (1) By hunting and killing their food.
- (2) By using their sweet teeth.
- (3) By quickly chewing and swallowing the food.
- (4) They enjoy eating their food.

कच्चा कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

187. We improve the flavour of our food because _____

Choose the correct alternative that completes the above sentence :

- (1) We are carnivorous animals.
- (2) We have ancient links with apes.
- (3) We want to run 'sweet shops'.
- (4) We heat our food.

188. Which sweet substances are generally eaten by man between meals ?

- (1) Chocolates, ice-cream or sweet drinks.
- (2) Sweets which are cooled down.
- (3) Sweets which are flavoured.
- (4) Sweets that can be eaten with weak teeth.

189. What proves that man has ancient links with the apes ?

- (1) Their foods have a wider variety of flavours.
- (2) They hunt and eat the food in the same manner.
- (3) They improve the flavours of their food.
- (4) They are completely carnivorous.

190. People have a sweet tooth.

What does the above sentence imply ?

- (1) People's tooth is coated with sugar.
- (2) People are specially fond of sweet things.
- (3) People are not canivorous.
- (4) People have the ability to resist the sweet things.

Read the following passage and answer the questions given below (191-195) :

Every day now, when the tide was out, I went on board the ship. Gradually I brought away all the sails and the rigging. I even brought some iron cables, but these proved to be too heavy for my raft. On the way back to the shore, it turned over and the cables fell into the sea. However, when the tide was out, I was able to recover the cables one by one. On one of my trips I was very pleased to discover some more food, including sugar, flour and bread.

कठव्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

Very soon I had been on the island for a fortnight and had made, eleven trips to the ship. On my last trip of all I noticed a cupboard which I had previously over-looked. In it were three razors, a large pair of scissors and a dozen good knives and forks. There was also some European money, worth about thirty six pounds in all.

By now I had taken everything from the ship which was of value to me, and I began to consider where I should live on the island. My tent was on rather low ground near to the sea and I did not think that it would be healthy to live there for very long. There were four points that I had to bear in mind in choosing the site of my home. First of all, I needed to find a place which would be healthy and near some fresh water. Secondly, there ought to be protection from the heat of the sun. Thirdly, I had to be safe from attacks by wild animals. Last of all, I needed to have a view of the sea so that, if any ship should chance to come near to the island, I would not miss it.

191. What did the sailor do when the tide was out ?

- (1) He found one of the cables.
- (2) He got back two cables.
- (3) He got back all the sails and some cables.
- (4) He found two cables beside each other.

192. On one of his trips he was pleased to discover

- (1) some more flour and bread.
- (2) some sugar and some bread covered in flour.
- (3) some sugar-bread and some flour.
- (4) some sugar, bread, flour and other food.

193. Why did he want a view of the sea ?

- (1) To see if any ship came near.
- (2) To see the ship that was coming to rescue him.
- (3) To avoid any ships that came near.
- (4) It wouldn't matter if he missed seeing a ship.

194. Choose the correct alternative to fill in the blank.

Gradually I _____ all the sails and the rigging.

- (1) came
- (2) dance
- (3) carried
- (4) left

195. Tick mark the adjective of the noun 'protection'.

- (1) Protector
- (2) Protectful
- (3) Protective
- (4) Protectively

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

Passage for (196-200) :

As Shanta stood absorbed in thought, the squat school peon bustled up to her, settling his shoulder-belt that hung the opposite way to his sacred thread. He salammed Shanta and said, "The big Bai-Sahib wants you".

"Big Bai-Sahib wants me ?" said Shanta to herself. Why was she being sent for ? Shanta had finally escaped the clutches of annual examinations; but all forms of school mechanics, from the annual inspections to summons from the "Big Bai-Sahib," she found as burdensome as the big examinations. She had never quite recovered from the giddy sensation it had given her to be caught up in the whirl of an educational machine from which not only spontaneous vocation but even sincere cordiality was wholly absent. As a pupil she had been on the first floor of this factory, now that she had taken her degree and attained to teacherhood, she was on the second floor; but that was all the same harsh, inharmonious clanging continued there; the same life impelled by forces extraneous. Nowhere did this life contain the joy of creation. There was nothing in it to make her inward life bloom.

Shanta's inner faculties were drying up. They were becoming dry twigs that came near snapping at every strong gust of air. Being sent for by the Headmistress was an occasion of that sort. Bleakly, Shanta walked towards the school office.

Cautiously she pushed open the spring half-door of the Headmistress's office and entered. The Headmistress sat at her desk, signing routine papers. A clerk stood by, bent deferentially, turning papers and indicating places for signature. As Shanta appeared at the door, she spoke loudly in an extremely artificial voice: "Come in, come in, Shantabai. Sit down here. I have almost finished. Well, no, quite a few papers yet. Mr. Kulkarni, will you wait a while, please ?"

Kulkarni respectfully stepped away from the desk and stood staring in another direction.

"Big Bai" delicately removed her glasses and held them by an earpiece in one hand as she spoke. "I wanted to say to you, Shantabai, that you must have your girls do a little more written work. I have been reviewing the work of the whole school for the last month, and that is what I think. Your class seems to be behind the others in written work. As a matter of fact, you have plenty of free time. No distractions at home. No pulls on you but school work. And can it be that you still think it tiresome to examine notebooks ?... No, no... You mustn't do that. It would be very bad for the class. The girls never get a firm grasp of any subject till they have written the thing out. One really must have them write out at least one question in each subject every week".

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

And so forth.... for some time. Her voice was quite gentle; but the gentleness pricked. The face was smiling; but the screen of that smile hung thinner than muslin. She had, as well as she could, summoned up an air of authority and maturity; but through it showed clearly her sense of her own inadequacy.

196. The Headmistress sends for Shantabai in order to

- (1) show her serious mistakes.
- (2) examine the notebooks.
- (3) instruct her to give more written work to girls.
- (4) show her own authority and maturity.

197. The phrase her sense of her inadequacy refers to

- (1) Headmistress's feeling of Shanta's imperfections.
- (2) Shanta's feeling of Headmistress's imperfections.
- (3) Headmistress's feeling of her own imperfections.
- (4) Shanta's feeling of her own imperfections.

198. Why did Shanta feel the gentleness of the Headmistress prickly ?

- (1) Headmistress's voice was artificial.
- (2) She used harsh words.
- (3) She instructed to give more written work.
- (4) She was not sensible enough to understand creative act of teaching.

199. Which of the following statements is not true in the context of the passage ?

- (1) The Headmistress insisted on exam results.
- (2) Spontaneity and sincerity were far from school mechanics.
- (3) Shanta gives at least one question to write in a week.
- (4) Shanta viewed education beyond examinations.

200. Most appropriately, the passage reflects on

- (1) the routine picture at the school.
- (2) the Headmistress's dissatisfaction over teacher's work.
- (3) a teacher's disgust of school examinations.
- (4) a sensible teacher's suppression of creativity in stereotype school work.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

सूचना - (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतः बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग - 1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती	(2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर
(3) राजा राममोहन रॉय	(4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) राजा राममोहन रॉय” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्र. क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “③” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र.क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

E-Learning Platform

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत "पोलीस उपनिरीक्षक (मुख्य) परीक्षा-२०११" या परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी वेबसाईटवर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी स्पष्टीकरण / संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊनच आयोगाने दि. २१ सप्टेंबर, २०११ रोजी प्रसिध्द केलेल्या उत्तरतालिकेमध्ये बदल करून प्रस्तुत उत्तरतालिका अंतिम केली आहे. यापुढे यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत, व त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही याची उमेदवारांनी नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	1	3	3	1
2	1	1	3	2
3	2	1	3	2
4	2	2	4	2
5	3	3	1	3
6	1	4	3	1
7	2	2	2	2
8	1	2	1	2
9	2	4	4	1
10	3	1	1	1
11	3	3	1	2
12	1	3	2	2
13	1	3	2	3
14	2	4	2	4
15	3	1	3	2
16	4	3	1	4
17	2	2	2	4
18	2	1	2	1
19	4	4	1	2
20	1	1	1	1
21	3	1	2	4
22	3	2	2	3
23	3	2	3	3
24	4	2	4	3
25	1	3	2	2

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
26	3	1	4	2
27	2	2	4	2
28	1	2	1	1
29	4	1	2	4
30	1	1	1	2
31	1	2	4	2
32	2	2	3	3
33	2	3	3	3
34	2	4	3	3
35	3	2	2	1
36	1	4	2	2
37	2	4	2	2
38	2	1	1	4
39	1	2	4	1
40	1	1	2	4
41	2	4	2	1
42	2	3	3	1
43	3	3	3	1
44	4	3	3	2
45	2	2	1	1
46	4	2	2	1
47	4	2	2	4
48	1	1	4	1
49	2	4	1	2
50	1	2	4	2

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	4	2	1	1
52	3	3	1	1
53	3	3	1	2
54	3	3	2	2
55	2	1	1	2
56	2	2	1	4
57	2	2	4	2
58	1	4	1	3
59	4	1	2	4
60	2	4	2	3
61	2	1	1	2
62	3	1	1	1
63	3	1	2	2
64	3	2	2	2
65	1	1	2	1
66	2	1	4	1
67	2	4	2	3
68	4	1	3	1
69	1	2	4	1
70	4	2	3	2
71	1	1	2	2
72	1	1	1	2
73	1	2	2	1
74	2	2	2	3
75	1	2	1	3

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	1	4	1	2
77	4	2	3	2
78	1	3	1	1
79	2	4	1	2
80	2	3	2	2
81	1	2	2	4
82	1	1	2	2
83	2	2	1	2
84	2	2	3	4
85	2	1	3	1
86	4	1	2	2
87	2	3	2	3
88	3	1	1	4
89	4	1	2	3
90	3	2	2	1
91	2	2	4	3
92	1	2	2	3
93	2	1	2	2
94	2	3	4	1
95	1	3	1	3
96	1	2	2	4
97	3	2	3	2
98	1	1	4	2
99	1	2	3	4
100	2	2	1	3

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
101	2	4	3	1
102	2	2	3	1
103	1	2	2	2
104	3	4	1	2
105	3	1	3	3
106	2	2	4	1
107	2	3	2	2
108	1	4	2	1
109	2	3	4	2
110	2	1	3	3
111	4	3	1	3
112	2	3	1	1
113	2	2	2	1
114	4	1	2	2
115	1	3	3	3
116	2	4	1	4
117	3	2	2	2
118	4	2	1	2
119	3	4	2	4
120	1	3	3	1
121	3	1	3	3
122	3	1	1	3
123	2	2	1	3
124	1	2	2	4
125	3	3	3	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
126	4	1	4	3
127	2	2	2	2
128	2	1	2	1
129	4	2	4	4
130	3	3	1	1
131	2	3	1	3
132	2	3	4	2
133	3	2	3	3
134	3	2	4	3
135	2	3	4	3
136	3	3	4	4
137	1	1	4	3
138	3	4	1	3
139	3	2	2	2
140	3	4	2	2
141	3	1	3	3
142	3	4	2	2
143	2	3	3	3
144	2	4	3	3
145	3	4	3	2
146	3	4	4	3
147	1	4	3	1
148	4	1	3	3
149	2	2	2	2
150	4	2	2	2

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
151	1	3	3	3
152	4	2	2	2
153	3	3	3	2
154	4	3	3	4
155	4	3	2	4
156	4	4	3	3
157	4	3	1	2
158	1	3	3	1
159	2	2	2	1
160	2	2	2	2
161	3	3	3	3
162	2	2	2	4
163	3	3	2	1
164	3	3	4	3
165	3	2	4	3
166	4	3	3	3
167	3	1	2	3
168	3	3	1	4
169	2	2	1	3
170	2	2	2	4
171	3	3	3	2
172	2	2	4	2
173	3	2	1	3
174	3	4	3	3
175	2	4	3	2

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
176	3	3	3	3
177	1	2	3	1
178	3	1	4	3
179	2	1	3	3
180	2	2	4	3
181	3	3	2	3
182	2	4	2	3
183	2	1	3	2
184	4	3	3	2
185	4	3	2	3
186	3	3	3	3
187	2	3	1	1
188	1	4	3	4
189	1	3	3	2
190	2	4	3	4
191	3	2	3	1
192	4	2	3	4
193	1	3	2	3
194	3	3	2	4
195	3	2	3	4
196	3	3	3	4
197	3	1	1	4
198	4	3	4	1
199	3	3	2	2
200	4	3	4	2

Dated : 24/10/2011

परीक्षा दि. 22-6-12 2012

CODE : COO

पेपर-9

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET NO.

वेळ : 2 (दोन) तास

प्रश्नपुस्तिका
मराठी व इंग्रजी

एकूण प्रश्न : 200
एकूण गुण : 200

सूचना

- (1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 200 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.
- (2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनात न विसरता बॉलपेनने लिहावा.
- (3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.
- (4) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायंकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी, ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.
- (5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. धाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.
- (6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.
- (7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवारांच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची अचूक उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

3

COO

1. पुढील 'आज्ञार्थ' क्रियापदावरून कोणत्या गोष्टीचा बोध होतो ?
'तेवढी खिडकी लाव पाहू ...'
- (1) सौम्य आज्ञा (2) प्रार्थना (3) आशीर्वाद (4) अनुमोदन प्रश्न
-
2. 'हा शर्ट मी अंदाजानं आणलाय, पण सुदैवानं तुला अगदी छान बसतो आहे' अधोरेखित शब्दाचा वाक्यप्रचार ओळखा -
- (1) अंगाला होणे (2) अंगी लागणे (3) अंगात मुरणे (4) अंगावर येणे
-
3. आम्हां मुलांना कोण विचारतो ?
वरील वाक्यातील अधोरेखित शब्दाची अचूक शब्दजात सांगा ?
- (1) दर्शक विशेषण (2) संबंधी विशेषण
(3) सार्वनामिक विशेषण (4) प्रश्नार्थक विशेषण
-
4. 'तो घरी जातो' या वाक्यातील प्रयोग कोणता ?
- (1) सकर्मक कर्तरी (2) अकर्मक कर्तरी (3) कर्मणी (4) भावे
-
5. 'अब्द' या शब्दाचा पर्यायी शब्द ओळखा :
- (1) लक्ष (2) मेघ (3) शंभर (4) अक्ष
-
6. 'हे कोणीही कबूल करील.' या वाक्यातील उद्देश्य कोणते ?
- (1) हे (2) कोणीही (3) कबूल (4) करील
-
7. खालीलपैकी योग्य 'उद्गारवाचक' वाक्य ओळखा.
- (1) केवढा मोठा साप आहे (2) साप खूप मोठा आहे का ?
(3) केवढा मोठ्ठा साप आहे नाही ! (4) अरे बापरे ! केवढा मोठ्ठा साप... !
-
8. गाळलेल्या जागी योग्य शब्द लिहा.
राजीव, पंकज, अंबुज, _____
- (1) पीयूष (2) सरोज (3) सुधा (4) सारस
-
9. 'पोपट पेरू खातो', या वाक्यातील कर्म कोणत्या विभक्तीत आहे.
- (1) तृतीयान्त (2) चतुर्थ्यन्त (3) द्वितीयान्त (4) प्रथमान्त

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

COO

4

A

10. कर्तव्यदक्ष शब्दाचा समानार्थी शब्द कोणता ?

- (1) कर्तव्य परायण (2) कर्तव्यतत्पर (3) कर्तव्याला जागणारा (4) वरील तिन्ही

11. खालील सामासिक शब्दाचा प्रकार ओळखा.

महादेव

- (1) कर्मधारय (2) द्वंद्व (3) द्विगू (4) अव्ययीभाव

12. पुढील पर्यायातून 'अनेकार्थी शब्दगट' शोधा.

हवा -

- (1) वात, संधिवात (2) वायू पाहिजे (3) स्नायु, आमवात (4) वारा, हवाई

13. 'स्वकपोलकल्पित' म्हणजे काय ?

- (1) स्वतःच्या कल्पनेने रचलेले (2) दुसऱ्याने सांगितलेले
(3) एखाद्याची आठवण करून देणारे (4) एकाचे सांगणे ऐकून दुसऱ्याने लिहिलेले

14. 'वर-पिता मुलाच्या लग्नात तोच्यात वावरत असतो.'

अधोरेखित शब्दाची शब्दजात सांगा.

- (1) नाम (2) सर्वनाम (3) विशेषण (4) क्रियापद

15. 'रामाकडून रावण मारला गेला' या प्रयोगाचे नाव सांगा ?

- (1) कर्तरी प्रयोग (2) कर्मणी प्रयोग (3) भावे प्रयोग (4) संकीर्ण प्रयोग

16. पुढीलपैकी कोणता शब्द 'समुदायवाचक' आहे.

- (1) कळप (2) घर (3) लोखंड (4) पाणी

17. अचूक अर्थाचा 'समोच्चारी' शब्द शोधा.

भाव -

- (1) दर, सात्विक भाव (2) धडपड, मोजमाप (3) मनन, चिंतन (4) मनु, मण

18. खालीलपैकी 'शुद्ध शब्दयोगी' अव्यय ओळखा -

- (1) कुत्रा सुद्धा (2) घरच्या बाहेर (3) गावोगावी (4) मांडवाखाली

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

5

COO

19. पुढील पर्यायातून 'अचूक' शब्द निवडा :

अंशाभ्यस्त _____.

- (1) लाडीगोडी (2) छी छी (3) खुशी (4) लाल लाल

20. माझ्या नणंदेच्या सासूने तिला उभ्या वर्षात एकदाही माहेरी पाठविली नाही' या वाक्यातील विधेय ओळखा -

- (1) नणंद (2) उभ्या वर्षात एकदाही माहेरी
(3) पाठविली नाही (4) सासूने

21. 'सहलीस जाताना कात्रजजवळ उजाडले.' प्रयोग ओळखा.

- (1) कर्तरी प्रयोग (2) शक्य कर्मणी प्रयोग
(3) नवीन कर्मणी प्रयोग (4) भावे प्रयोग

22. समर्पक शब्दाच्या साह्याने पुढील वाक्य पूर्ण करा.

'अन्यायाचा _____ करता करता तो अमर झाला'.

- (1) अंगीकार (2) स्वीकार (3) तिरस्कार (4) प्रतिकार

23. 'तुम्ही कामे केलीत', हे वाक्य कोणत्या प्रयोग प्रकारातील आहे ?

- (1) कर्तृ-कर्मसंकर (2) कर्मकर्तरी (3) कर्तृ-भावसंकर (4) कर्म-भावसंकर

24. प्रचलित शुद्धलेखनानुसार चुकीचा शब्द कोणता ?

- (1) लघुकथा (2) गतिमान (3) वधुपरिक्षा (4) महीपाल

25. 'अशा प्रकारचे अनेक विचार आकाशातील सृष्टीचे सौंदर्य पाहून त्याचे मनन करणाऱ्याच्या मनात येतील.' या वाक्यातील 'विधेयविस्तार' ओळखा.

- (1) विचार
(2) अशा प्रकारचे अनेक
(3) येतील
(4) आकाशातील सृष्टीचे सौंदर्य पाहून त्याचे मनन करणाऱ्याच्या मनात

26. 'भित्यापाठी ब्रह्मराक्षस' या म्हणीचा योग्य अर्थ शोधा.

- (1) भीती न वाटणे (2) घाबरणे
(3) भित्त्या माणसावर संकटे कोसळणे (4) जीव पट्टिशी जाणे

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

COO

6

A

27. शुद्ध शब्दाचा पर्याय निवडा.

- (1) महात्म्य (2) माहात्म्य (3) माहात्म (4) महात्म

28. त्याचा मोठा भाऊ गावी गेला. या वाक्याचा प्रकार ओळखा.

- (1) विधानार्थी (2) प्रश्नार्थी (3) उद्गारार्थी (4) होकारार्थी

29. 'दुष्काळ' या शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द कोणता ?

- (1) नापीक (2) सुकाळ (3) अवर्षण (4) कोरडा

30. समानार्थी नसलेला शब्द सांगा.

- (1) थाट (2) वाट (3) पथ (4) मार्ग

31. कोणताही प्रत्यय न लागलेल्या पदाची विभक्ती कोणती मानतात ?

- (1) षष्ठी (2) संबोधन (3) प्रथमा (4) तृतीया

32. पुढीलपैकी तद्भव शब्द कोणता ?

- (1) दगड (2) दूध (3) हाड (4) ढेकूण

33. 'विद्यार्थ्याला' या शब्दातील सामान्यरूप कोणते ?

- (1) विद्यार्थी (2) विध + अर्थी (3) विद्या + अर्थी (4) विद्यार्थ्या

34. 'मांजराकडून उंदीर मारला गेला,' या वाक्यातील कर्ता कसा आहे ?

- (1) चतुर्थ्यन्त (2) शब्दयोगी अव्ययान्त (3) सविकरणी तृतीयान्त (4) प्रथमान्त

35. पुढील पर्यायातून 'अचूक' शब्द निवडा :

- उपसर्गघटित _____
(1) प्रयोग (2) खाणावळ (3) गटपट (4) भाजीपाला

36. पुढील वाक्याचा प्रकार ओळखा -

'मुलांनो, सर्वजण रांगेत उभे राहा.'

- (1) आज्ञार्थ (2) स्वार्थ (3) विध्यर्थ (4) संकेतार्थ

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

7

COO

37. 'तो नेहमीच उशिरा येत असतो.' वाक्यातील काळ ओळखा.

- (1) साधा वर्तमानकाळ (2) रीती भविष्यकाळ (3) रीती भूतकाळ (4) रीती वर्तमानकाळ

38. खालीलपैकी समाहार द्वंद्व समासाचे उदाहरण कोणते.

- (1) नास्तिक (2) नवरात्र (3) मीठभाकर (4) पीतांबर

39. वाक्याच्या शेवटी तपशील द्यावयाचा असल्यास कोणते विरामचिन्ह वापरतात ?

- (1) अर्धविराम (2) स्वल्पविराम (3) संयोगचिन्ह (4) अपूर्णविराम

40. 'मंदिर' हा कोणत्या प्रकारातील शब्द आहे ?

- (1) तद्भव (2) तत्सम (3) देशी (4) परभाषीय

41. 'सुगम' या शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द कोणता ?

- (1) सोपा (2) दुर्गम (3) सुलभ (4) सहज

42. 'हाजीर तो वजीर' या म्हणीचे समर्पक उदाहरण कोणते ?

- (1) जो कष्ट करतो त्याला यश मिळते, असे नाही.
 (2) अभ्यास केला की उत्तीर्ण होणारच असे नाही.
 (3) जो वेळेला हजर असतो त्याचा फायदा होतो.
 (4) ज्याला पोहता येते तो पोहणारच असे नाही.

43. माणसाने स्वार्थ व _____ चा विचार करावा. स्वार्थ शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द कोणता ?

- (1) आप्पलपोटी (2) प्रपंच (3) परमार्थ (4) पोटार्थ

44. पुढील वाक्यातील अधोरेखित शब्दाची शब्दजात सांगा.

आमच्या गावात बरेच पाटील आहेत.

- (1) भाववाचक नाम (2) सामान्य नाम (3) विशेषण (4) विशेषनाम

45. माझ्याकडून कॉफी घेतली गेली. प्रयोग ओळखा.

- (1) कर्मणा प्रयोग (2) भावे प्रयोग (3) कर्तरी प्रयोग (4) संकीर्ण प्रयोग

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

COO

8

A

46. 'दुहेरी' हा शब्द संख्याविशेषणाच्या कोणत्या पोटप्रकारातील आहे ?
 (1) क्रमवाचक (2) पृथक्त्ववाचक (3) आवृत्तिवाचक (4) गणनावचक
-
47. विधानार्थी करा -
 'या तान्ह्या मुलाची काळजी करायला नको ?'
 (1) या तान्ह्या मुलाची काळजी का, करावी ? (2) या तान्ह्या मुलाची काळजी कोणीही करते का ?
 (3) या तान्ह्या मुलाची काळजी करायला हवी. (4) या तान्ह्या मुलाची काळजी करावी का ?
-
48. अरबी परभाषेतून पुढीलपैकी कोणता शब्द मराठीत आला ?
 (1) अर्ज (2) भाकरी (3) सामना (4) बटाटा
-
49. गुजराती भाषेतून मराठीत आलेला शब्द कोणता ?
 (1) बस (2) गाजर (3) सामना (4) रिकामटेकडा
-
50. 'केवढी उंच ही इमारत!' या वाक्याचे विधानार्थी वाक्यात परिवर्तन करा ?
 (1) ही इमारत उंच असावी का ? (2) ही इमारत उंच आहे का ?
 (3) ही इमारत किती उंच आहे ? (4) ही इमारत खूप उंच आहे.
-
51. खालील वाक्य कोणत्या वाक्य प्रकाराचे आहे ?
 'आम्ही आमुच्या गावी जायचे का ?'
 (1) मिश्र वाक्य (2) संयुक्त वाक्य (3) केवल वाक्य (4) नकारार्थी वाक्य
-
52. पुढील चार पर्यायातून अचूक अर्थाचा शब्द शोधून काढा :
 राम -
 (1) सामर्थ्य, रुपया (2) मृत्यू, पैसा (3) शक्ती, मरण (4) द्रव्य, सीता
-
53. 'कोणत्याही गोष्टीचा अतिरेक हा वाईट असतो' या वाक्यासाठी योग्य म्हण निवडा.
 (1) अति तिथे माती (2) करावे तसे भरावे
 (3) दाम करी काम (4) अंथरूण पाहून पाय पसरावे
-
54. 'कटी' या शब्दाचा अर्थ _____.
 (1) झोपडी (2) अबोला धरणे (3) कंबर (4) कापणे

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

9

COO

55. खालील शब्दाचा शब्दयोगी-अव्यय प्रकार सांगा -
'प्रीत्यर्थ'

- (1) तुलना वाचक (2) हेतुवाचक (3) व्यतिरेकवाचक (4) स्थलवाचक

56. 'देवाने' या शब्दात कोणत्या विभक्तीचा प्रत्यय आलेला आहे ?

- (1) प्रथमा (2) द्वितीया (3) तृतीया (4) चतुर्थी

57. मिश्र वाक्य ओळखा.

- (1) शिपाई लढता लढता मेला.
(2) राजा पळून जाईल किंवा शरण येईल.
(3) बाबा म्हणाले की न्यूयॉर्क हे एक मोठे शहर आहे.
(4) तो झाडावर चढत असताना पाय घसरून पडला.

58. उद्देश्य व विधेय हे _____ चे घटक होत.

वरील रिकाम्या जागेत अचूक पर्याय भरा.

- (1) वाक्या (2) अर्थप्रकारा (3) अर्था (4) वाक्य प्रयोगा

59. पुढील पर्यायातून 'अचूक' शब्द निवडा :

मराठी प्रत्यय व त्यापासून बनविलेला धातुसाधित.

- (1) चराई (2) मंदिर (3) जल (4) अत्तर

60. चोराच्या मनात _____ .

रिकाम्या जागी अचूक पर्याय भरा.

- (1) चांदणे (2) पोलीस (3) शिपाई (4) सोने नाणे

61. 'रक्षक, वंदना, श्रवणीय, रसिक ही कोणते प्रत्यय लागून बनलेली धातुसाधिते आहेत ?

- (1) मराठी प्रत्यय व त्यापासून बनलेली (2) संस्कृत प्रत्यय व त्यापासून बनलेली
(3) फारसी प्रत्यय व त्यापासून बनलेली (4) गुजराती प्रत्यय व त्यापासून बनलेली

62. खालीलपैकी 'देव' या नामाचे अनेक वचन कोणते ?

- (1) देवा (2) देवाला (3) देव (4) देवी

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

COO

10

A

63. 'अंगी ताठा भरणे' या वाक्यप्रचाराचा अचूक अर्थ लिहा -

- (1) रोडावणे (2) शिष्टाई करणे (3) राग येणे (4) मगरूरी करणे

64. पुढीलपैकी वेगळी जोडी ओळखा.

- (1) लोटा-लोटी (2) दांडा-दांडी (3) बोकड-शेळी (4) आरसा-आरशी

65. पुढील वाक्यात योग्य 'केवल प्रयोगी अव्यय' लिहा -

.....! किती उंच मनोरा हा..!

- (1) अबब! (2) अरेरे! (3) अयाई! (4) इशश!

66. खालीलपैकी शुद्ध शब्द कोणता?

- (1) निलिमा (2) नीलिमा (3) निलीमा (4) नीलीमा

67. 'कवी' या शब्दाचे अनेकवचन _____ .

- (1) महाकवी (2) कविवर्य (3) कवयित्री (4) कवी

68. 'जी माणसे गर्विष्ठ असतात त्यांच्यावर अपमानित होण्याची पाळी येते,' या अर्थाची योग्य म्हण निवडा.

- (1) नावडतीचे मीठ अळणी (2) शहाण्याला शब्दाचा मार
(3) हसतील त्याचे दात दिसतील (4) गर्वाचे घर खाली

69. 'तुझ्याविषयी मला अनादर नाही' या वाक्याचे 'होकारार्थी' रूप तयार करा - अचूक पर्याय सांगा.

- (1) तुझ्याविषयी मला 'आदर' वाटतो. (2) तुझ्याविषयी मला 'उदारत्व' वाटते.
(3) तुझ्याविषयी मला 'औदार्य' वाटते. (4) तुझ्याविषयी मला 'आधार' वाटतो.

70. शिपायाकडून चोर पकडला गेला. या वाक्यातील प्रयोग -

- (1) कर्तरी (2) सकर्मक कर्तरी (3) नवीन कर्मणी (4) भावे

71. पुढीलपैकी कोणता शब्द विसंगत आहे?

- (1) तडित (2) विद्युत (3) सौदामिनी (4) आकाश

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

11

COO

72. 'अक्का' हा शब्द कोणत्या भाषेतून आलेला आहे ?
 (1) तेलगू (2) मराठी (3) कानडी (4) तामिळ
73. संबोधन दर्शविताना कोणते विरामचिन्ह वापराल ?
 (1) स्वल्पविराम (2) अर्धविराम (3) संयोगचिन्ह (4) अपूर्णविराम
74. खालील म्हणीच्या रिकाम्या जागी योग्य पर्याय भरा -
 'बळी तो _____ पिळी.
 (1) कान (2) नाक (3) मान (4) हात
75. 'देवा, मला चांगली बुद्धी दे.' या वाक्याचा प्रकार ओळखा.
 (1) उद्गारार्थी (2) होकारार्थी (3) विध्यर्थी (4) आज्ञार्थी
76. 'मांजराच्या गळ्यात घंटा कोणी बांधायची ?'
 या म्हणीचा योग्य अर्थ लिहा -
 (1) अडाणी लोकात अर्धवट शहाण्याला मोठेपण लाभते
 (2) अवनती होऊ लागली म्हणजे सर्व बाजूनी होते
 (3) धोक्याची कामे करायला कोणी पुढे येत नाही
 (4) पैशाने सर्व कामे साध्य होतात
77. 'शरदाच्या चांदण्यात गुलमोहर मोहक दिसतो..' या वाक्यातील 'विधानपूरक' ओळखा -
 (1) शरद (2) चांदणे (3) गुलमोहर (4) मोहक
78. वाक्य म्हणजे -
 (1) अर्थहीन बोलणे (2) अर्थपूर्ण बोलणे (3) शब्दांचा समूह (4) अक्षरांचा समूह
79. अयोग्य पर्याय ओळखा.
 (1) सूत (2) धागा (3) दोरा (4) सुत
80. 'विजा चमकू लागल्या आणि पावसाला सुरूवात झाली', या संयुक्त वाक्यातील अव्यय कोणते ?
 (1) विकल्पबोधक (2) परिणामबोधक (3) न्यूनत्वबोधक (4) समुच्चयबोधक
81. 'फरशीवरून चालत असताना पाय घसरून तो पडला.' वाक्यप्रकार ओळखा.
 (1) विशेषणवाक्य (2) संयुक्तवाक्य (3) केवलवाक्य (4) मिश्रवाक्य

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

COO

12

A

82. तीच तीच गाणी ऐकून माझे कान _____ .
वरील रिकामी जागा भरा.
(1) तुटले (2) किटले (3) टरकावले (4) रक्ताळले
-
83. 'दारोदार' हा कोणता समास आहे ?
(1) उपपद तत्पुरुष समास (2) कर्मधारय समास
(3) अव्ययी भाव समास (4) नञ तत्पुरुष समास
-
84. 'पांथस्थ आहे मी या जीवनाचा' या पंक्तीतील 'पांथस्थ' शब्दाचा अर्थ :
(1) पथारी (2) वाटसरु (3) तहानलेला (4) भुकेला
-
85. अनुस्वारापुढे पहिल्या पाच वर्ण वर्गातील व्यंजन आल्यास त्याचा उच्चार त्या व्यंजनाच्या वर्गातील _____ अनुनासिकासारखा होतो.
(1) पहिल्या (2) दुसऱ्या (3) शेवटच्या (4) तिसऱ्या
-
86. खालील वाक्यातील अधोरेखित शब्दाचे वाक्य पृथक्करणातील स्थान ओळखा -
'या कृत्याबद्दल आम्ही येथे जमलेले सर्व लोक आपले मनःपूर्वक अभिनंदन करितो.'
(1) उद्देश्य (2) उद्देश्यावस्तार (3) विधेय (4) कर्म
-
87. पुढीलपैकी तत्सम शब्द कोणते ?
(1) जल, ग्रंथ, परंत (2) भाऊ, कोवळा, सासू
(3) दगाड, धोंडा, डोके (4) पोट, चिमणी, रेडा
-
88. 'कसाई' हा शब्द कोणत्या भाषेतून मराठीत आलेला आहे ?
(1) अरबी (2) फार्सी (3) पोर्तुगीज (4) कन्नड
-
89. कोणतेही विशेषनाम _____ असते.
(1) अनेकवचनी (2) वचनहीन (3) एकवचनी (4) सामान्यनाम
-
90. 'माया' या शब्दाचे विविध अर्थ दर्शविणारे चारही अचूक शब्द कोणत्या पर्यायी उत्तरात आहेत.
(1) मोह, माया, क्रोध, प्रेम (2) पैसा, संपत्ती, धन, जमीन
(3) धन, संपत्ती, प्रेम, वात्सल्य (4) वात्सल्य, जिव्हाळा, मद, मत्सर

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

13

COO

91. निंदा करणाच्या माणसाचा आपल्याला फार उपयोग होतो म्हणूनच म्हणतात की _____ .
 (1) नाक दाबले की तोंड उघडते (2) पालथ्या घागरीवर पाणी
 (3) निंदकाचे घर असावे शेजारी (4) पुढच्यास ठेच मागचा शहाणा
-
92. 'त्याने आपले कर उंचावून सर्वांना अभिवादन केले' या वाक्यात विविध अर्थ असलेला खालीलपैकी पर्यायी शब्द कोणता ?
 (1) त्याने (2) उंचावून (3) आपले (4) कर
-
93. 'मी स्वतः त्याला पाहिले,' या वाक्यातील अधोरेखित शब्द सर्वनामाच्या कोणत्या प्रकारातील आहे ?
 (1) अनिश्चित (2) संबंधी (3) दर्शक (4) आत्मवाचक
-
94. खालील म्हणीच्या रिकाम्या जागी अचूक पर्याय लिहा.
 'झाकली मूठ _____'.
 (1) एक करोडची (2) सव्वा शेराची (3) सव्वा लाखाची (4) पाच बोटांची
-
95. खालील म्हणीच्या रिकाम्या जागी अचूक पर्याय भरा -
 दिव्याखाली _____ .
 (1) पतंग (2) डेकूण (3) अंधार (4) उजेड
-
96. साठी, कारणे, करिता, अर्थी, प्रीत्यर्थ, निमित्त यापैकी शब्दयोगी अव्यये किती आहेत ?
 (1) फक्त एक (2) फक्त तीन (3) सर्वच (4) यापैकी एकही नाही
-
97. साप माझ्या समोरून गेला. या वाक्यातील 'समोरून' शब्द _____ अव्यय आहे.
 (1) स्थलवाचक क्रियाविशेषण (2) कालवाचक क्रियाविशेषण
 (3) रीतिवाचक क्रियाविशेषण (4) आवृत्तिवाचक क्रियाविशेषण
-
98. खालीलपैकी 'गुळांबा' या शब्दाचा 'समास' ओळखा.
 (1) कर्मधारय (2) तत्पुरुष (3) मध्यमपदलोपी (4) बहुव्रीही
-
99. 'त्याच्यासारखा दुसरा कोणीच नाही असा तो योद्धा होता', या वाक्यातील अधोरेखित वाक्यखंडासाठी अचूक शब्द निवडा.
 (1) सामान्य (2) अद्वितीय (3) बऱ्यापैकी (4) साधारण

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

COO

14

A

100. 'पोटात ठेवणे' या वाक्प्रचाराचा अर्थ _____
 (1) आधार देणे (2) गुप्तता ठेवणे (3) पोटाशी धरणे (4) मौन धारण करणे
101. 'स्त्री' या शब्दाचा पर्यायवाची शब्द लिहा :
 (1) विनिता (2) वनिता (3) माता (4) ममता
102. 'एके दिवशी युद्ध बंद झाल्याची बातमी येऊन थडकली,' या वाक्यातील विधेयविस्तार कोणते ?
 (1) थडकली (2) युद्ध बंद झाल्याची
 (3) बातमी (4) येऊन, एके दिवशी
103. 'अठरा गुणांचा खंडोबा' या वाक्प्रचाराचा योग्य अर्थ पुढील पर्यायातून शोधून काढा.
 (1) दरिद्री माणूस (2) लबाड माणूस (3) सज्जन माणूस (4) साक्षर माणूस
104. 'गुरूजी म्हणाले, की पृथ्वी सूर्याभोवती फिरते', हे मिश्रवाक्य कोणत्या प्रकारचे आहे ?
 (1) कारणबोधक (2) संकेतबोधक (3) स्वरूपबोधक (4) उद्देशबोधक
105. पुढीलपैकी अव्ययसाधित विशेषणाचे योग्य उदाहरण कोणते ?
 (1) बोलकी बाहुली (2) पुढची गल्ली (3) कापड-दुकान (4) माझे-पुस्तक
106. पुढील नामाचा प्रकार ओळखा :
 'चांगुलपणा' _____
 (1) विशेषनाम (2) सामान्य नाम (3) भाववाचक नाम (4) सर्वनाम
107. 'कोबी' हा शब्द कोणत्या भाषेतून मराठीत आला ?
 (1) हिंदी (2) कानडी (3) पोर्तुगीज (4) इंग्रजी
108. 'आम्ही जातो आमुच्या गावा.' या वाक्यात विधेय कोणते आहे ?
 (1) गावा (2) आमुच्या (3) आम्ही (4) जातो
109. 'आमचे शरीर सुदृढ व्हावे. आम्ही योगासने करतो', या वाक्यांचे मिश्रवाक्य करण्यासाठी कोणते अव्यय वापरावे लागेल ?
 (1) म्हणून (2) की (3) म्हणजे (4) पण
110. 'तो शाळेत पायी गेला' या वाक्यातील अधोरेखित शब्दाच्या विभक्तीचा कारकार्थ ओळखा.
 (1) कर्ता (2) अपादान (3) करण (4) अधिकरण

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

पुढील उतारा वाचून त्या खालील प्रश्न क्र. 111 ते 115 ची उत्तरे निवडा.

पावसाळा संपतो आणि निसर्ग हिरव्या रंगाची मुक्त उधळण करत येतो. सरोवरे, शेते, नद्या, नाले या ठिकाणी हिरव्या रंगाचे जणू मुक्त प्रदर्शन भरते. हिरव्या रंगाची विशाल वस्त्रे परिधान करून उभे असलेले गिरिराज, त्याचप्रमाणे हिरवा शालू नेसलेली शेते आणि त्यांच्या कडेला फुललेली तरड, तेरडा, तीळ, झेंडू यांची पिवळी फुले म्हणजे हिरव्या साडीची पिवळी किनारच जणू! सरोवरातील विविध रंगी कमळे पाहून मन आनंदाने तृप्त होऊन जाते. कमळाच्या वर्तुळाकार पानांनी भरलेली सरोवरे पाहिली की, असे वाटते या निसर्गसुंदरीच्या कपाळावर कुणीतरी हिरवी टिकली गोंदली आहे. जास्वंदीच्या झाडातून डोकावून पाहणारी तिची लाल फुले पाहून वाटते, लाल तुऱ्याचा हा कोंबडा जणू पहाटेची बांग देत आहे. झऱ्याच्या झुळुझुळू वाहणाऱ्या पाण्याचा आवाज ऐकून वाटते, वनराणी जणू पायात चाळ घालून नृत्य करत आहे. तुरे नाचवणारी लिलीची पांढरी शुभ्र फुले पाण्याच्या कारंजांची आठवण करून देतात. उद्यानातील मोगरा, जाई, जुई इत्यादींच्या फुलवेलींवरील फुले पाहून सुंदर ललना टपोरी फुले केसात माळून नटल्या आहेत असे वाटते. असा हा निसर्गसौंदर्याचा उत्तम आविष्कार पाहून डोळ्यांचे पारणे फिटते.

111. निसर्गसुंदरीच्या कपाळावरील हिरवी टिकली कोणती ?

- (1) पांढरी शुभ्र फुले (2) सरोवरे (3) शेते (4) नद्या

112. हिरव्या रंगाची विशाल वस्त्रे कोण नेसतात ?

- (1) ललना (2) पशुपक्षी (3) गिरिराज (4) सरोवरे

113. हिरव्या रंगाचे मुक्त प्रदर्शन कधी भरते ?

- (1) पावसाळ्याच्या सुरुवातीला (2) हिवाळा संपतो तेव्हा
(3) उन्हाळ्याच्या सुरुवातीला (4) पावसाळा संपतो तेव्हा

114. लाल तुऱ्याचा कोंबडा कोणास म्हटले आहे ?

- (1) लिलीच्या फुलांना (2) झेंडूच्या फुलांना
(3) जास्वंदीच्या फुलांना (4) कमळाच्या फुलांना

115. तुरे नाचवणारी फुले कोणती ?

- (1) झेंडूची पिवळी फुले (2) लिलीची पांढरी शुभ्र फुले
(3) तेरड्याची फुले (4) तिळाची फुले

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

पुढील उतारा वाचून त्या खालील प्रश्न क्र. 116 ते 120 ची उत्तरे लिहा.

शहरांत राहावयाला आलो, तरी निसर्गाची संगत मी सोडलेली नाही. मुंबईत समुद्र हा माझा सोबती आहे. त्याच्या लाटांची अहोरात्र चाललेली मर्मर हे माझ्या जीवनातले पार्श्वसंगीत आहे. भरतीच्या आणि ओहोटीच्या तालावर माझ्या मनोवृत्ती अक्षय नाचत असतात. किनाऱ्यावरच्या उंच-उंच माडांच्या नि नारळींच्या झाडांप्रमाणे मीही वाऱ्याच्या सोसाट्यामध्ये धुंद होऊन अष्टौप्रहर डोलत असतो. पहाटेच्या वेळी अंगावर लाटांचे तुषार झेलीत ओल्या आणि भुसभुशीत वाळूवर अनवाणी पावलांनी चालण्यात केवढे काव्य आहे? पण पुष्कळ लोक पायांत बूट घालून अन् सारे अंग लोकरी कपड्यांत पॅकबंद करून समुद्रावर हिंडायला येतात. मी त्यांना म्हणतो, “अरे, परमेश्वराचे तीर्थ उडू द्या थोडे अंगावर. त्याचा श्वास शिरू द्या तुमच्या नाकातोंडात. निसर्गाच्या देवळांतही बाहेर जोडे ठेवून शिरायचे असते।” पण कोण ऐकतोय? निसर्गाला कोणी संधीच देत नाही. समुद्र म्हणजे त्यांना शत्रू वाटतो. अंगात ‘चिलखते’ घालून त्याला भेटायला येतात. मुंबईच्या सागराप्रमाणे खंडाळ्याचा डोंगरही माझा मित्र आहे. मी बारक्यासारक्या लोकांशी मैत्री करीतच नाही. या डोंगरावर माझे एक घर आहे. पुष्कळदा मी तिथे राहतो. माझे सारे लेखन मी तिथेच करतो. मला काही ‘योग’ येत नाही, पण खंडाळ्याला गेलो की ताबडतोब माझी ‘समाधी’ लागते. माणसांचे जग मी पार विसरून जातो. उंच-उंच डोंगरावर निळेभोर आभाळ बसलेले असते. तास न तास मी त्याच्याशी गोष्टी करीत असतो. आभाळाच्या कापसांत बुबुळे गुंडाळून ठेवली म्हणजे उघड्या डोळ्यांनी झोपल्यासारखे वाटते. झाडाझुडपांच्या आणि झऱ्यांच्या संगतीत दिवस कसा निघून जातो हे कळत नाही.

116. शहरात राहायला येऊनही लेखकाने कोणाची संगत सोडलेली नाही ?

- (1) मित्रांची (2) निसर्गाची (3) शत्रुंची (4) लहानमुलांची

117. समुद्रकिनाऱ्यावर लेखक कोणाप्रमाणे डोलत असतो ?

- (1) नागाप्रमाणे (2) मुलांप्रमाणे
(3) माड आणि नारळीच्या झाडांप्रमाणे (4) गारूडया प्रमाणे

118. मुंबईत लेखकाचा सोबती कोण आहे ?

- (1) मित्र (2) समुद्र (3) तीर्थक्षेत्र (4) डोंगर

119. लेखकाचा कोणाच्या संगतीत कसा दिवस निघून जातो हे कळत नाही ?

- (1) झाडेझुडपे आणि झरे (2) शत्रु
(3) आळशी मित्र (4) टवाळखोरात

120. लेखकाच्या जीवनातील पार्श्वसंगीत कोणते ?

- (1) वादळी पाऊस (2) लाटांची मर्मर
(3) देऊळातील शांतता (4) लोकरी कापडाची चिरचिर

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

खालील उताऱ्यातील प्रश्न क्र. 121 ते 125 ची उत्तरे द्या.

'सत्य' आणि 'अहिंसा' या दोन मूल्यांचा गांधीजींनी सातत्याने पुरस्कार केला. भित्रा माणूस कधीही सत्यवादी असू शकत नाही. निर्भय बनण्यासाठी सत्यनिष्ठ बनले पाहिजे, असा त्यांचा आग्रह होता, पं. नेहरू त्यांच्याविषयी लिहितात, 'गांधीजींच्या इतका सत्यनिष्ठ पुरुष मला तरी माहीत नाही. राजकारणी मनुष्यात इतकी सत्यनिष्ठा असणे म्हणजे हा धोक्याचा सदगुण होय; कारण असा पुरुष स्वतःचे मत बोलून दाखवितो आणि मनातील फेरबदल, मनातील घडामोडी तो लोकांसमोर इतक्या उघड्या करून ठेवतो की त्यांनी पहावे.' अहिंसेची व्याख्या गांधीजींनी फार व्यापक केलेली आहे. अन्यायाला प्रतिकार अहिंसेने करणे हे केव्हाही श्रेष्ठ, असे ते मानत होते. परंतु भीतीमुळे अन्याय सहन करण्यापेक्षा हिंसेने उत्तर दिले तर योग्य ठरेल अशी त्यांची भूमिका होती. 'भीती व हिंसा असे दोनच पर्याय उपलब्ध असतील तर मी हिंसेच्या बाजूचा आहे.' असे गांधी म्हणत असत. त्यांना बलवानाची अहिंसा अभिप्रेत होती. गांधीजींचा साधन शुचितेवर भर होता, आणि म्हणूनच स्वातंत्र्यलढ्यामध्ये अहिंसात्मक मार्गाचा अवलंब करित असताना हिंसेचे गालबोट लागू नये असा त्यांचा कटाक्ष होता.

गांधीजींचे सारे तत्त्वज्ञान मानवाच्या कल्याणाचा विचार करणारे आहे, 'आदर्श भारता' विषयी आपले मनोगत व्यक्त करताना गांधीजी लिहितात 'हा देश आपला आहे असे जेथे त्यांना वाटेले, जेथे वरिष्ठ व कनिष्ठ असे वर्गभेद लोकांत मुळीच नाहीत, जेथे सर्व जमाती सलोख्याने एकजीव नांदत आहेत ... ह्याभारतात अस्पृश्यता, मादक पेये व अमली पदार्थ ह्या उपाधींना जागाच नाही... स्त्रियांना पुरुषांचे सारे हक्क असतील असा भारत देश असावा असे माझे मनोराज्य आहे.'

121. 'आदर्श भारता' विषयी म. गांधीजींचे मनोगत कोणते ?

- (1) वरिष्ठ-कनिष्ठ वर्गभेद असणे. (2) जमातीत वितुष्ट
(3) अमली पदार्थांना प्राधान्य (4) स्त्रियांना पुरुषांचे सारे हक्क

122. अन्यायाचा प्रतिकार कसा करावा ?

- (1) कलह करून (2) अहिंसा वृत्तीने (3) तंटा करून (4) हिंसा करून

123. म. गांधीजींचे तत्त्वज्ञान कोणता विचार करते ?

- (1) हिंसा वृत्ती (2) भ्याड प्रवृत्ती (3) अराजक प्रवृत्ती (4) मानवी कल्याण

124. निर्भय बनण्यासाठी कसे बनले पाहिजे ?

- (1) सत्यनिष्ठ (2) अक्रिय (3) दांडगट (4) हिंसक

125. कोणता मनुष्य सत्यवादी असू शकत नाही ?

- (1) स्वार्थी (2) दाष्ट (3) भित्रा (4) ढोंगी

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

खालील उतारा वाचून प्रश्न क्र. 126 ते 130 या प्रश्नांची उत्तरे द्या.

आकाश निरभ्र होते. सूर्यबिंब लाल झाले होते ; पण ती पराक्रमाची लाली वाटत नव्हती. श्रेष्ठ व महान पुरुष आपत्काळीसुद्धा विलक्षण धैर्याने वागतो त्या वेळी त्याच्या मुखावर जी एक अपूर्व शोभा झळकत असते, तशीच ही शोभा वाटत होती. क्षणभरसुद्धा विसावा न घेता, कसल्याही फळाची आकांक्षा न धरता, जगाची एवढी सेवा करणारा हा कर्मवीर जगातील कृतघ्नतेच्या जाणिवेमुळे जणू काही कष्टी झाला आहे, असे वाटत होते. जगाचा कानाकोपरा आपल्या प्रकाशाने उजळणारा, अनंत जिवांना प्रेरणा नव्हे, जीवनसत्त्वे देणारा प्रवासी एक मुक्काम करून दुसऱ्या मुक्कामाकडे जायला निघाला होता. एखाद्या वर्तमानपत्राचा बातमीदार बातम्या देण्यासाठी घाईघाईने आपल्या कार्यालयाकडे धावपळ करीत जाताना दिसतो, त्याप्रमाणे जगातील सर्व घडामोडींचा साक्षीदार जगाचे इतिवृत्त विश्वनिर्मात्याकडे रुजू करण्यासाठी जात असावा. त्याने काय पाहिले असेल, याची संपूर्ण कल्पना कुणालाही येऊ शकत नाही. मनुष्य जे जे काही करीत असतो, त्याचे साक्षीदार सृष्टीतील प्रभावी द्रव्ये असतात. चंद्र, सूर्य आणि ही भूमी ह्या सर्वांना मनुष्य शरीराने जे करतो आणि मनाने जे चिंतितो ते सारे अवगत असते, असे धर्मशास्त्र सांगते. हे खरे असेल काय? आणि तसे असेल तर' माझ्या मनातले विचार हा सूर्यनारायण खास जाणीत असला पाहिजे.

126. या उताऱ्यातील वर्णन कोणत्या वेळचे आहे ?

- (1) सकाळच्या (2) दुपारच्या (3) संध्याकाळच्या (4) रात्रीच्या

127. या उताऱ्यावरून सूर्याचा कोणता विशेष गुण दिसून येतो ?

- (1) विसावा घेणे (2) धावपळ न करणे (3) एकाच मुक्कामी थांबणे (4) निरपेक्षता

128. 'निरभ्र' म्हणजे काय ?

- (1) ढगांनी व्यापलेले (2) स्वच्छ (3) ढगाळलेले (4) काळेकुट्ट

129. हा कर्मवीर कशामुळे व्यथित झाला असावा ?

- (1) दीर्घ प्रवासामुळे (2) लोकांकडे कृतज्ञता नसल्यामुळे (3) घाईघाईने काम करावे लागल्यामुळे (4) सतत जगाची सेवा करावी लागते म्हणून

130. खालीलपैकी कोणता शब्द 'सूर्य' या शब्दाचा समानार्थी शब्द नाही ?

- (1) मार्तंड (2) दिनकर (3) सविता (4) रत्नाकर

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

19

COO

131. Fill in the blank with appropriate conjunction :

We had lots of fun _____ the bus broke down.

- (1) since (2) until (3) as (4) for

132. We walked as fast as we _____.

Fill in the blank with suitable option :

- (1) can (2) could (3) will (4) would

133. Punctuate the following. Choose the correct option.

I would rather die he exclaimed than join the oppressors of my country.

- (1) I would rather die, he exclaimed than join the oppressors of my country.
 (2) "I would rather die", he exclaimed, than join the oppressors of my country.
 (3) "I would rather die !" he exclaimed, "than join the oppressors of my country".
 (4) "I would rather die", he exclaimed, "than join the oppressors of my country".

134. Fill in the blank with a suitable preposition. Sandip was working _____ a call centre when the idea struck him.

- (1) of (2) on (3) at (4) in

135. Explain the following Idiom and choose the correct alternative.

They were held up by bandits. The meaning of held up is.

- (1) offer resistance (2) gives (3) deferred (4) detained

136. He is not talkative but a man _____.

Choose the correct option from the following.

- (1) of few words (2) of silence (3) of short words (4) of little words

137. Choose the correct option and fill in the blank :

She told me many _____ stories.

- (1) excited (2) exciting (3) excitement (4) excepting

138. Fill in the blank with correct tense form.

He _____ all day yesterday. Choose the correct option.

- (1) working (2) works (3) had worked (4) worked

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

139. Complete the following sentence choosing an appropriate alternative.

_____ is a scientific study of sun, moon, stars, planets, etc.

- (1) Geography (2) Geology (3) Astronomy (4) Astrology

140. Fill in the blank with appropriate option :

There are _____ places worth visiting in India.

- (1) much (2) more (3) many (4) most

141. Add a question tag.

It is simply a matter of reflection.

- (1) Doesn't it (2) Is it ? (3) Why is it ? (4) Isn't it ?

142. Fill in the blank with suitable option :

I am very _____ to meet you.

- (1) to delight (2) delight (3) delighting (4) delighted

143. My uncle was a _____ man.

Choose the option to fill in the blank.

- (1) kind (2) kinder (3) kindly (4) kindest

144. My friend asked, "Can I help you" ? My friend asked _____.

Fill in the blank with correct option for reported speech.

- (1) if she could help me (2) if she can help me
(3) me to help (4) me to help her

145. If I _____ he was in hospital, I would have gone to visit him.

Fill in the blank with the correct option.

- (1) will know (2) had known (3) have known (4) would know

146. Frame question for the following sentence.

Choose correct alternative.

• Body language is a major means of communication.

- (1) What is a major means of communication ?
(2) What are major means of communication ?
(3) A major means of communication what are ?
(4) How communication is a major means ?

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

21

COO

147. I can't make a decision. I keep _____ my mind.

Fill in the blank with the correct option :

- (1) change (2) changed (3) changing (4) changes

148. 'The annual sports will be held tomorrow'. What type of sentence is this ?

- (1) Simple (2) Complex
(3) Compound (4) None of the above

149. Say whether the underlined clause is-noun, adjective or adverb clause.

Choose the correct alternative.

You will never know what the night meant for me.

- (1) Noun clause (2) Adjective clause
(3) Adverb clause of place (4) Adverb clause of manner

150. Kapil Dev _____ two wickets before rain interrupted.

Choose the correct alternative.

- (1) took (2) had been taking (3) had taken (4) has taken

151. Fill in the blank with suitable option :

My mother is reading _____ newspaper.

- (1) this day's (2) today's (3) the today's (4) a today's

152. Fill in the gap by using correct option :

As time passed, more people began _____ the internet.

- (1) using (2) use (3) used (4) uses

153. The teacher tried to get rid of the troublesome students.

Choose the correct option explaining the underlined phrase.

- (1) to get into quarrel with (2) to be free from
(3) to be friendly with (4) to beat

154. The language used by the poet was archaic.

Choose the option for underlined word :

- (1) with an arch (2) ornamental
(3) artistic (4) marked by an earlier period

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

155. What is the meaning of the underlined phrase.

Mr. Patil was not given any role in the play, thus he was put out by the cultural committee. Choose the correct alternative.

- (1) cancelled (2) annoyed
(3) to pretend to have (4) to lodge

156. Fill in the blank with suitable modal. Choose the correct alternative.

Mother : (to her daughter) I want to watch 'Aaj Tak' _____ you change the channel please ?

- (1) do (2) may (3) have (4) can

157. I like travelling by sea _____ it is not rough.

Fill in the gap by choosing correct conjunction.

- (1) as long as (2) unless
(3) if provided (4) none of the above

158. If I had known you were in town, _____.

Complete the sentence with suitable option :

- (1) I would meet you. (2) I would have met you.
(3) I will meet you. (4) I would be meeting you.

159. Complete the following using correct verb form. Choose the correct alternative.

All right then, I (leave) the cheque with you and he can pick it up later.

- (1) All right then, I am going to leave the cheque with you and he can pick it up later.
(2) All right then, I will leave the cheque with you and he can pick it up later.
(3) All right then, I will leaving the cheque with you and he can pick it up later.
(4) All right then, I was going to leave the cheque with you and he can pick it up later.

160. Point out the literal and figurative (metaphoric) meaning of the underlined words from the following sentences.

(I) I see a love star in the sky.

(II) You are the star of my life.

Choose the **correct** alternative.

- (1) Ist and second literal meanings
(2) Both Ist and second figurative (metaphoric) meanings
(3) First figurative and second literal
(4) First literal and second figurative

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

23

COO

161. He said that he _____ from fever for three days.

Choose the correct option from the following.

- (1) is suffering (2) had been suffering
(3) has been suffering (4) was suffering

162. Point out the mood in the following -

He is waiting for you in the compound.

- (1) is waiting - indicative mood (2) wait - imperative mood
(3) waiting - imperative mood (4) in the compound - indicative mood

163. This is the _____ scenery I have ever seen in my life.

Fill in the blank with suitable option :

- (1) beautiful (2) the most beautiful
(3) most beautiful (4) more beautiful

164. Write the indirect speech of the following. Use correct option.

The tall man said, "you have been under arrest for ten minutes, Silky Bob".

- (1) The tall man authoritatively declared that Silky Bob had been under arrest for ten minutes.
(2) The tall man said that Bob had been under arrest.
(3) The tall man asked if Bob had been under arrest for ten minutes.
(4) The tall man told he had been under arrest.

165. Make adjective form of the following.

• Competition

- (1) Competitional (2) Compact (3) Competitive (4) Competitor

166. 'I am feeling tired'. '_____'.
विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे

Choose the correct option to complete the conversation.

- (1) So also I (2) So am I (3) So do I (4) I am

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

167. Change the following phrase without changing its meaning.

- Wearing shoes is strictly prohibited here.

- (1) You are not allowed to use footwear.
 (2) Footwear strictly prohibited.
 (3) Don't wear footwear here.
 (4) You are not allowed to wear your shoes here.

168. Give the correct alternative.

A service that is offered to the customer after a product is bought :

- (1) After sales turnover (2) After sales service
 (3) Service after sale (4) Sale service for warranty period

169. Fill in the blank with suitable option :

I hope that someday there will be world _____.

- (1) piece (2) peace (3) peice (4) peas

170. _____ he is blind, he can walk along the crowded road.

Fill in the blank with suitable option.

- (1) Though (2) As (3) When (4) Since

171. Use the superlative degree without changing meaning. Use correct option.

Sir Surendranath was at least as great an orator as any other Indian.

- (1) Sir Surendranath was the greatest orator
 (2) No other Indian was as a greater orator than Sir Surendranath
 (3) At least Sir Surendranath was great orator
 (4) Sir Surendranath was one of the greatest Indian orators

172. Which type is the underlined clause ?

Unless you are confident, you should not make that venture.

- (1) main clause (2) subordinate clause
 (3) predicate / verb clause (4) Noun clause

173. Change the following into passive voice, choose correct alternative.

- Pay the bills today.

- (1) Today the bills should be paid. (2) The bills paid today.
 (3) Bills pay today. (4) Let the bills be paid today.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

25

COO

174. She showed exercise of good judgement or common sense in practical matters.

Choose the option describing the underlined phrase :

- (1) judicious nature (2) judgement
(3) decision making (4) confidence

175. Write antonyms of the following words.

Choose the correct alternative :

Ancient

Noisy

- (1) present, peace (2) current, calm
(3) presently, peacefully (4) modern, peaceful

176. The child was too busy to notice the car.

Choose the option for removing 'too'.

- (1) The child was so busy that he did not notice the car.
(2) The car was not noticed by the child.
(3) The child was busy playing.
(4) The car was noticed by the child.

177. Replace the underlined word with a synonym :

I don't remember where I met this person.

- (1) forget (2) forgive (3) repeat (4) recall

178. Match the words given in 'A' with their meanings given in 'B'.

Choose correct alternative/answer.

"A"

"B"

(a) Fill up	(i) recover from illness
(b) cut off	(ii) to become full
(c) get over	(iii) to wait for a short time
(d) hold on	(iv) disconnect
- (a) (b) (c) (d)
- (1) (ii), (iv), (i), (iii)
(2) (ii), (iii), (iv), (i)
(3) (ii), (i), (iii), (iv)
(4) (iii), (ii), (iv), (i)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

INFORMATION ONLY

179. The patient was complaining _____ a pain in the stomach.

Fill in the blank with the correct option :

- (1) about (2) of (3) for (4) none of the above

180. I _____ by a loud noise yesterday night.

Fill in the blank with correct verb form.

- (1) wake up (2) was woken up
(3) will wake up (4) would have woken up

181. One of my friends _____ national champion in archery.

Fill in the blank with the suitable verb form.

- (1) is (2) are (3) were (4) are not

182. Fill in the blank choosing correct alternative.

The Sahara _____ is the largest one in the world.

- (1) desert (2) dessert (3) dissert (4) disert

183. If I were you, I _____ that house.

Fill in the blank with correct option.

- (1) will not buy (2) don't buy
(3) am not going to buy (4) would not buy

184. Choose the correct option :

The contractor said that he _____ the work before the end of October.

- (1) will complete (2) would complete
(3) was completing (4) will be completing

185. Fill in the blank with correct verb form. Choose correct alternative.

Mr. Patil _____ his grandmother till her death.

- (1) is looking after (2) was looking up
(3) is looking into (4) was looking after

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

Question No. 186 to 190 :

At a given moment the eye of faith must have observed the nibbling of the demoniacal serpent. For suddenly and simultaneously all those on the lowest steps of the Ghats threw themselves into the water and began to wash and gargle, to their prayers and blow their noses, to spit and drink. A numerous band of police abbreviated their devotions and their bath in the interest of the crowd behind. The front of the waiting queue was a thousand yards wide ; but a million people were waiting. The bathing must have gone on uninterruptedly the whole day. Time passed, the serpent went on nibbling imperceptibly at the sun. The Hindus counted their beads and prayed, made ritual gestures, ducked under the sacred slime, drank, and were moved on by the police to another installment of the patient million. We rowed up and down, taking snapshots. West is west.

In spite of the serpent, the sun was uncommonly hot on our backs. After a couple of hours on the river, we decided that we had had enough, and landed. The narrow lanes that lead from the Ghats to the open streets in the centre of the town were lined with beggars, more or less holy. They sat on the ground with their begging bowls before them; the charitable, as they passed, would throw a few grains of rice into the each of the bowls. By the end of day the beggars might, with luck, have accumulated a square meal. We pushed our way slowly through the thronged alleys. From an archway in front of us emerged a sacred bull. The nearest beggar was dozing at his post-those who eat little sleep much. The bull lowered its muzzle to the sleeping man's bowl, made a scouring movement with its black tongue, and a morning' charity had gone. The beggar still dozed. Thoughtfully chewing, the Hindu totem turned back the way it had come and disappeared.

Being stupid and having no imagination, animals often behave far more sensibly than men. Efficiently and by instinct they do the right, appropriate thing at right moment-eat when they are hungry look for water when they feel thirst, make love in the mating season, rest or play when they have leisure. Men are intelligent and imaginative; they look backwards and ahead; they invent ingenious explanation for observed phenomena; they devise elaborate and roundabout means for the achievement of remote ends. Their intelligence, which has made them the masters of the world, often causes them to act like imbeciles. No animal, for example, is clever and imaginative enough to suppose that an eclipse is the work of a serpent devouring the sun. That is the sort of explanation that could occur only in human mind. And only human being would dream of making ritual gestures in the hope of influencing, for his own benefit, the outside world. While the animal, obedient to its instinct, goes quietly about its business, man, being endowed with reason and imagination, wastes half his time and energy in doing things that are completely idiotic. In time, it is true, experience teaches him that magic formulas and ceremonial gestures do not give him what he wants. But until experience has taught him - and he takes a surprisingly long time to learn - man's behavior is in many respects far sillier than of the animal.

186. According to the passage which of the following statements are correct :

- (a) Animals behave to be more sensible than men.
 (b) Animals wake up dozing beggars.
 (c) Animals look for water when they are thirsty.
- (1) (c) (2) (a) and (b) (3) (a) and (c) (4) (b)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

187. What do animals lack ?

- (1) sense (2) sleep (3) stupidity (4) imagination

188. What is the essential message being conveyed by the author of the passage ?

- (1) Hindu rituals are important
 (2) Human beings should love animals
 (3) Man's behaviour is in many respects far sillier than of the animal
 (4) Animals are ill treated by human beings

189. How could beggars have a square meal ?

- (1) due to the charity of the people.
 (2) they would collect the grains of rice from the road.
 (3) they would sit on the road and not allow anyone to go ahead without taking rice from them.
 (4) A million people were in queue to give them rice.

190. Why did the people took bath in the water of Ghat ?

- (1) They saw police.
 (2) They saw a serpent.
 (3) There was scorching heat.
 (4) They wanted to save themselves from the serpent - bite.

Question No. 191 to 195 :

Pollution is not a technical problem. The fault lies not in science and technology as such but in the sense of values of the contemporary world which ignores the rights of others and is oblivious of the longer perspectives.

There are grave misgivings that the discussion on the ecology may be designed to distract attention from the problems of war and poverty. We have to prove to the disinherited majority of the world that ecology and conservation will not work against their interest but will bring an improvement in their lives. To withhold technology from them would deprive them of vast resources of energy and knowledge. This is no longer feasible nor will it be acceptable.

The environmental problems of developing countries are not the side effects of excessive industrialization but reflect the inadequacy of development. The rich countries may look upon development as the cause of environmental destruction but to us it is one of the primary needs of improving the environment for living , or providing foods, water, sanitation and shelter, of making the deserts green and the mountains habitable. The research and perseverance of dedicated people have given us an insight which is likely to play an important part in the shaping of our future plans. We see that however much man hankers after material goods; they can never give him full satisfaction. Thus the higher standard of living must be achieved without

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

alienating people from their heritage and without despoiling nature of its beauty, freshness and purity so essential for our lives. The most urgent and basic question is that of peace. Nothing is so pointless as modern warfare. Nothing destroys so instantly, completely as the diabolic weapons which not only kill but maim and deform the living and yet to be born, which poison the land, leaving long trails of ugliness, barrenness and hopeless desolation. What ecological project can survive a war ?

It is clear that the environmental crisis which is confronting the world will profoundly alter the future destiny of our planet. No one among us, whatever our status, strength of circumstance can remain unaffected. The process of change challenges present international policies. Will the growing awareness of "one earth" and "one environment" guide us to the concept of "one humanity" ? Will there be more equitable sharing of environmental costs and greater international interest in the accelerated progress of the less developed world ? Or will it remain confined to a narrow concern based on exclusive self sufficiency ?

191. How do the rich and developing countries view the development ?

- (1) They think that it is the cause of environmental destruction.
- (2) They think that it is one of the primary needs.
- (3) They don't like development.
- (4) Their views are contrary regarding development.

192. What is the misunderstanding among the people regarding the discussion on ecology ?

- (1) It is blessing.
- (2) It is harmful.
- (3) It is of no use.
- (4) It is ignoring the main problems of war and poverty.

193. Whom will the environmental crisis affect ?

- (1) It will affect pollution.
- (2) It will affect war.
- (3) It will affect research.
- (4) It will affect people and nature.

194. What is a threat to the ecological project ?

- (1) the research
- (2) the diabolic weapons used in war
- (3) peace
- (4) none of the above

195. What will play an important part in the shaping of our future plans ?

- (1) pollution
- (2) development
- (3) the research and perseverance of dedicated people
- (4) industrialization

कच्चा कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

Question No. 196 to 200 :

Of all forms of symbolism, language is the most highly developed, most subtle, and most complicated. It has been pointed out that human beings, by agreement, can make anything stand for anything. Now human beings have agreed, in the course of centuries of mutual dependency, to let the various noises that they can produce with their lungs, throats, tongues, teeth, and lips systematically stand for specified happenings in their nervous systems. We call that system of agreements language. For example, we who speak English have been so trained that, when our nervous systems register the presence of a certain kind of animal, we may make the following noise : 'There's a cat'. Anyone hearing us expects to find that, by looking in the same direction, he will experience a similar event in his nervous system - one that will lead him to make an almost identical noise. Again, we have been so trained that when we are conscious of wanting food we make the noise 'I'm hungry'.

There is, as has been said, no necessary connection between the symbol and that which is symbolized. Just as men can wear yachting costumes without ever having been near a yacht, so they can make the noise, 'I'm hungry, without being hungry. Furthermore, just as social rank can be symbolized by feathers in the hair, by tattooing on the breast, by gold ornaments on the watch chain, or by a thousand different devices according to the culture we live in, so the fact of being hungry can be symbolized by a thousand different noises according to the culture we live in : 'J' ai faim', or 'Es hungert mich', or 'Ho appetito', or 'Hara ga hetta', and so on.

However obvious these facts may appear at first glance, they are actually not so obvious as they seem except when we take special pains to think about the subject. Symbols and things symbolized are independent of each other : nevertheless, we all have a way of feeling as if, and sometimes acting as if, there were necessary connections. For example, there is the vague sense we all have that foreign languages are inherently absurd : foreigners have such funny names for things, and why can't they call things by their right names ? This feeling exhibits itself most strongly in those English and American tourists who seem to believe that they can make the natives of any country understand English if they shout loud enough. Like the little boy who is reported to have said : 'Pigs are called pigs because they are such dirty animals', they feel that the symbol is inherently connected in some way with the things symbolized. Then there are the people who feel that since snakes are 'nasty, slimy creatures' (incidentally, snakes are not slimy), the word 'snake' is a nasty, slimy word.

196. Pigs are called pigs because they are dirty.

This statement is :

- (1) wrong (2) true (3) vague (4) none of the above

197. The word 'glance' in the passage means :

- (1) stare (2) start
(3) give a quick look (4) glad

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

31

COO

198. There is no necessary connection between :

- (1) Human beings and language.
- (2) Symbol and language.
- (3) Symbols and that which is symbolized.
- (4) Sound and lungs, throat etc.

199. Which of the following is the word opposite in meaning of 'complicated' ?

- (1) vague
- (2) absurd
- (3) simple
- (4) complex

200. Which of the following statements is true ?

- (1) Language uses a highly developed form of symbolism.
- (2) Symbols are very much complicated.
- (3) Languages are complicated.
- (4) Symbols belong to languages.

- o o o -

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे

E-learning Platform

P.T.O.

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते काँपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवारांला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. "अंगावर काटा उभा रहाणे" या वाक्यप्रचाराचा अर्थ काय ?

(1) अंग शहारणे	(2) रोमांचित होणे
(3) अतिशय भिती वाटणे	(4) बहरून येणे

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) अतिशय भिती वाटणे" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायंकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायंकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरू, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे

E-learning Platform

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत पोलीस उपनिरीक्षक (मुख्य) परीक्षा - २०१२ या परीक्षेच्या वस्तुनिष्ठ स्वरूपाच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी अधिप्रमाणित (Authentic) स्पष्टीकरण / संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊन आयोगाने उत्तरतालिका सुधारित केली आहे. या उत्तरतालिकेतील उत्तरे अंतिम समजण्यात येतील. यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत व त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही, याची कृपया नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	1	2	4	2
2	1	2	3	3
3	3	4	4	3
4	2	1	2	1
5	2	2	2	2
6	2	1	4	4
7	4	1	1	1
8	2	2	1	4
9	4	1	1	1
10	4	1	3	2
11	1	3	3	4
12	2	3	3	3
13	1	4	3	2
14	3	3	3	3
15	2	1	3	1
16	1	3	2	1
17	1	2	3	3
18	1	2	4	3
19	1	3	2	3
20	3	4	1	3
21	4	1	3	3
22	4	3	4	1
23	1	2	1	1
24	3	3	3	3
25	4	3	4	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
26	3	2	2	3
27	2	1	3	3
28	1	4	3	4
29	2	4	1	2
30	1	1	1	1
31	3	4	2	2
32	2	1	3	2
33	4	2	3	2
34	2	3	2	3
35	1	1	2	1
36	1	2	4	1
37	4	2	3	3
38	3	4	1	4
39	4	4	4	4
40	2	2	1	4
41	2	4	4	3
42	3	3	1	1
43	3	4	2	4
44	2	3	3	1
45	1	2	1	1
46	3	1	1	1
47	3	4	4	3
48	1	4	2	2
49	4	3	2	2
50	4	3	1	2

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	3	3	4	3
52	1	3	1	4
53	1	3	4	1
54	3	2	3	4
55	2	4	2	1
56	3	1	3	3
57	3	4	2	4
58	1	1	3	1
59	1	2	1	4
60	1	3	1	4
61	2	1	3	2
62	3	1	3	4
63	4	2	4	3
64	3	4	3	4
65	1	3	3	3
66	2	2	3	1
67	4	1	3	3
68	4	3	1	2
69	1	2	2	2
70	3	1	2	4
71	4	3	2	3
72	3	2	3	4
73	1	2	4	3
74	1	3	2	3
75	4	1	4	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	3	1	3	2
77	4	3	4	4
78	2	1	3	2
79	4	4	2	2
80	4	4	1	2
81	3	2	4	1
82	2	4	4	3
83	3	1	2	4
84	2	3	1	2
85	3	1	2	3
86	2	3	2	1
87	1	1	1	1
88	1	2	1	3
89	3	3	3	3
90	3	3	1	3
91	3	3	1	2
92	4	3	3	1
93	4	4	1	3
94	3	2	2	3
95	3	3	2	2
96	3	1	3	2
97	1	4	3	1
98	3	1	1	1
99	2	3	3	3
100	2	3	4	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
101	2	4	4	1
102	4	4	4	4
103	2	3	1	3
104	3	4	2	2
105	2	2	2	2
106	3	3	3	4
107	3	1	4	4
108	4	2	1	3
109	1	1	4	4
110	3	3	1	2
111	2	4	3	4
112	3	2	2	2
113	4	3	2	3
114	3	3	4	3
115	2	2	3	2
116	2	2	2	2
117	3	3	3	3
118	2	1	2	1
119	1	2	2	2
120	2	2	1	2
121	4	3	3	3
122	2	1	1	1
123	4	4	4	2
124	1	4	2	4
125	3	2	4	4

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
126	3	3	4	2
127	4	2	2	4
128	2	4	4	4
129	2	2	3	2
130	4	4	2	3
131	2	3	1	1
132	2	2	2	4
133	4	1	1	3
134	4	1	2	2
135	4	2	1	3
136	1	1	4	2
137	2	1	2	2
138	4	4	4	1
139	3	4	3	4
140	3	4	3	2
141	4	2	1	4
142	4	1	4	4
143	1	1	3	4
144	1	1	1	2
145	2	4	3	1
146	1	2	1	4
147	3	1	1	4
148	1	4	4	2
149	1	2	2	1
150	3	3	2	2

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
151	2	3	4	4
152	1	2	2	1
153	2	1	1	1
154	4	2	1	4
155	2	1	1	4
156	4	1	1	3
157	1	2	2	2
158	2	1	1	2
159	1	2	4	1
160	4	2	2	1
161	2	4	4	2
162	1	1	2	1
163	3	2	1	1
164	1	3	1	2
165	3	1	4	4
166	2	3	4	2
167	4	2	4	4
168	2	3	2	1
169	2	1	1	1
170	1	1	4	2
171	4	1	4	4
172	2	4	2	1
173	4	2	3	1
174	1	4	4	4
175	4	4	2	4

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
176	1	2	2	3
177	4	2	3	1
178	1	4	2	4
179	2	4	4	3
180	2	4	4	2
181	1	4	1	3
182	1	2	2	2
183	4	4	4	1
184	2	4	1	2
185	4	4	2	1
186	3	1	3	2
187	4	2	1	4
188	3	3	2	3
189	1	3	4	3
190	2	4	3	1
191	4	2	3	3
192	4	4	2	4
193	4	4	4	4
194	2	4	4	4
195	3	3	4	2
196	1	3	1	3
197	3	1	3	1
198	3	1	1	1
199	3	3	3	3
200	1	3	3	3

प्रश्नपुस्तिका

मराठी व इंग्रजी

वेळ : 1 (एक) तास

एकूण प्रश्न : 100

एकूण गुण : 100

सूचना

- (1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.
 - (2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉलपेनने लिहावा.
-
- (3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.
 - (4) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायार्कित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.
 - (5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.
 - (6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.
 - (7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवारांच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच “उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील”.

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेनुसार ही सील उघडू नये

SEAL

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

3

Y02

1. 'संगर' शब्दाचा समानार्थी शब्द निवडा.
 (1) नांगर (2) लढाई (3) सागर (4) संदल
2. विरुद्धार्थी शब्द लिहा.
 अग्रज -
 (1) वंशज (2) पूर्वज (3) मनोज (4) अनुज
3. 'द्विज' शब्दाचा अर्थ _____ आहे.
 (1) दात (2) हात (3) ओठ (4) यांपैकी नाही
4. 'चला पानावर बसा' या वाक्यातील शब्दशक्ती ओळखा.
 (1) व्यंगार्थ (2) लक्षार्थ (3) वाच्यार्थ (4) संकेतार्थ
5. 'ताई भावाला ओवाळते' यांतील 'ताई' हा शब्द मूळ कोणत्या भाषेतील आहे ?
 (1) कानडी (2) गुजराथी (3) मराठी (4) संस्कृत
6. 'पाय' हा शब्द कोणत्या प्रकारचा आहे ?
 (1) तत्सम (2) तद्भव (3) देशी (4) विदेशी
7. खालील विधानांपैकी योग्य विधान निवडा.
 (1) प्रत्यय हे नेहमी शब्दाच्या/धातूच्या पूर्वी येतात. (2) उपसर्गाला स्वतःचा सूचक अर्थ असतो.
 (3) सामासिक शब्दात दोन शब्द एकत्र येत नाहीत. (4) 'देशज' शब्दात विदेशी शब्द अंतर्भूत असतात.
8. महान राष्ट्र - महाराष्ट्र या शब्दाचा समास ओळखा.
 (1) तत्पुरुष (2) अव्ययीभाव (3) बहुव्रीही (4) कर्मधारय
9. 'आंबा' हा शब्द _____ प्रकारात मोडतो.
 (1) तद्भव (2) तत्सम (3) बोली (4) कृदन्त
10. 'आता विश्वात्मके देवे' यांत 'देवे' शब्दाची विभक्ती कोणती ?
 (1) द्वितीया (2) तृतीया (3) षष्ठी (4) सप्तमी
11. 'ञ्' ह्या वर्णाचा प्रकार कोणता ?
 (1) नासिक्य (2) अनुनासिक (3) तालव्य (4) दंततालव्य

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

Y02

4

A

12. व्यंजनांना अक्षरत्व येण्यासाठी काय करावे ?

- (1) दोन व्यंजनांचे एकत्रीकरण
(3) दोन स्वरांचे एकत्रीकरण

- (2) व्यंजन व स्वर यांचे एकत्रीकरण
(4) व्यंजनामधून स्वर काढून टाकणे

13. खालीलपैकी अर्धस्वर ओळखा.

- (1) अ् (2) ऋ (3) ल् (4) लृ

14. वाक्यात उपयोग होताना कांही शब्दांच्या लिंग वचन रूपात बदल होतो. त्या बदलास _____ म्हणतात.

- (1) प्रत्यय (2) प्रकृती (3) परिवर्तन (4) विकार

15. खालील अधोरेखित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.

'वरचा' मजला रिकामा

- (1) गुणविशेषण (2) नामसाधित विशेषण
(3) अविकारी विशेषण (4) अन्यसाधित विशेषण

आजुवोरी आ
आ आ

16. संयुक्त क्रियापद म्हणजे

- (1) कृदन्त + धातुसाधित (2) प्रयोजक क्रियापद + शक्य क्रियापद
(3) धातू + क्रियादर्शक पद (4) धातुसाधित + सहाय्यक क्रियापद

17. संस्कृतमध्ये क्रियापदाला _____ म्हणतात.

- (1) आख्यात (2) कार्यपद (3) कृदन्त (4) उद्देश्य

18. 'पृथक्त्ववाचक' संख्याविशेषणाचे उदाहरण कोणते ?

- (1) छपन्न मोती (2) पाचवी खेप (3) थोडी विश्रांती (4) एकेक मुलगा

19. खालील अधोरेखित शब्दांचा क्रियाविशेषण अव्ययाचा प्रकार ओळखा.

'मामा येथे क्वचित येतात.'

- (1) कालवाचक क्रियाविशेषण अव्यय (2) स्थलवाचक क्रियाविशेषण अव्यय
(3) रीतिवाचक क्रियाविशेषण अव्यय (4) परिणाम दर्शक क्रियाविशेषण अव्यय

20. खालील वाक्यातील अधोरेखित उभयान्वयी अव्ययाचा प्रकार ओळखा.

'माईनी खूप त्रास काढला, म्हणून तर आता ते सुखात जगताहेत.'

- (1) उद्देशबोधक उभयान्वयी अव्यय (2) न्यूनत्वबोधक उभयान्वयी अव्यय
(3) परिणामबोधक उभयान्वयी अव्यय (4) स्वरूपबोधक उभयान्वयी अव्यय

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

5

Y02

21. उद्देश्यांग म्हणजे काय ?

- (1) कर्म व त्याबद्दलची विशेष माहिती. (2) कर्ता व त्याबद्दलची विशेष माहिती.
 (3) क्रियापद व त्याबद्दलची विशेष माहिती. (4) यापैकी नाही.

22. खालीलपैकी शुद्ध शब्द ओळखा.

- (1) निर्भत्सना (2) निःभत्सना (3) निभत्सना (4) निर्भत्सना

23. कान निराळे टाकणे म्हणजे

- (1) दुसरीकडे लक्ष देणे. (2) ऐकून न ऐकल्यासारखे भासविणे.
 (3) दुर्लक्ष करणे. (4) दुसऱ्याचे न ऐकता चिंतन करणे.

24. 'मी तुम्हाला एकही अक्षर बोललो नाही.'

या वाक्यातील उद्देश कोणते ?

- (1) तुम्हाला (2) अक्षर (3) मी (4) एकही

25. पहिले पद संख्यावाचक असून त्यावरून समूहाचा बोध होत असेल तर तो _____ समास होतो.

- (1) बहुव्रीही (2) कर्मधारय (3) द्विगू (4) द्वन्द्व

26. 'त्वा काय शस्त्र धरिजे लघुलेकराने' – प्रयोग प्रकार ओळखा.

- (1) समापन कर्मणी (2) नवीन कर्मणी (3) पुराण कर्मणी (4) यापैकी नाही

27. खाली दिलेल्या कोणत्या पर्यायी उत्तरात आत्मवाचक सर्वनाम असणारे वाक्य आहे ?

- (1) धीराने उभा राहणाराच लोकोत्तर लाभाचा धनी होतो.
 (2) मनुष्याचा सर्वांत मोठा शत्रू तो स्वतः असतो.
 (3) सावित्रीबाईंचं सारं काम आटोपलं होतं.
 (4) त्यांनी माझ्याकडून काम करवून घेतलं.

28. उदाहरण व त्याकरिता वापरलेला वाक्प्रचार यांचा विसंगत वापर कोणत्या पर्यायी उत्तरात केला आहे ?

- (1) त्यांनी त्याच्यावर इतके उपकार केले, की कृतज्ञ बनून त्यांनी त्यांचा पाणउतारा केला.
 (2) मालाची शहानिशा करूनच माल ताब्यात घ्या.
 (3) त्या दोघांचे चांगलेच मेतकूट जमले आहे.
 (4) त्यांनी त्याला चांगलेच पाणी पाजले.

29. पुढील वाक्यातील उभयान्वयी अव्ययाचा प्रकार कोणता ?

'अभ्यासात सातत्य म्हणजे हमखास यश'

- (1) परिणामबोधक (2) स्वरूपबोधक (3) कारणबोधक (4) विकल्पबोधक

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

Y02

6

A

30. खालील शब्दाची योग्य वर्णरचना कोणती ते पर्यायी उत्तरांतून सांगा.

‘ईश्वर’

(1) इ+श्+व्+अ+र्+अ

(2) ई+श्+व्+र्+अ

(3) इ+श्+व्+अ+र्+अ

(4) इ+श्+व्+र्+अ

31. पर्यायी उत्तरांतील कोणते वाक्य मिश्रवाक्य आहे, ते सांगा.

(1) ईश्वराचे स्वरूप निर्विकार आहे.

(2) मामांनी मला जत्रेतून एक पतंग आणला आणि ताईला एक बाहुली आणली.

(3) तू जे बालतस ते तुला शाभत नाही.

(4) ईश्वर निर्मळ आहे. मी त्याला वंदन करतो.

32. वाक्यातील अधोरेखित क्रियापदाचा प्रकार ओळखा.

‘चेंडू’ सीमारेषेबाहेर जाऊन स्थिरावला.

(1) संयुक्त क्रियापद

(2) साधित क्रियापद

(3) प्रयोजक क्रियापद

(4) शक्य क्रियापद

33. योग्य जोड्या जुळवा.

विभक्ती

प्रत्यय

A. द्वितीया

अ. चा, ची, चे

B. तृतीया

ब. ने, ए, शी

C. पंचमी

क. स, ला, ते

D. षष्ठी

ड. ऊन, हून

(1) A-अ, B-ब, C-क, D-ड

(2) A-ड, B-क, C-ब, D-अ

(3) A-क, B-ब, C-ड, D-अ

(4) A-क, B-अ, C-ब, D-ड

34. ‘देशगत’ हे कोणत्या समासाचे उदाहरण आहे ?

(1) तृतीया तत्पुरुष

(2) षष्ठी तत्पुरुष

(3) द्वितीया तत्पुरुष

(4) सप्तमी तत्पुरुष

35. पुढीलपैकी मराठी प्रत्यय लागून झालेली शब्दसाधिते कोणती ?

(1) उनाडकी, भाडखोर, वेडसर

(2) यादव, राघव, सौभद्र

(3) महत्त्व, जडत्व, धनवान

(4) उत्कंठित, कुलीन, नवीन

36. ‘रक्षक’ या धातुसाधितातील संस्कृत प्रत्यय कोणता ?

(1) क

(2) रक्ष

(3) क्षक

(4) अक

37. पुढीलपैकी मराठी उपसर्ग असलेले शब्द कोणते ?

(1) अतिशय, अधिपती, अध्ययन

(2) अपयश, अपमान, अपकार

(3) अवमान, अवकृपा, अवनत

(4) अजाण, अदपाव, अवजड

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

7

Y02

38. पुढीलपैकी देशी किंवा देशज शब्द नसलेला पर्याय ओळखा.

- (1) बोका, रेडा, बाजरी
(3) पोट, गुडघा, लुगडे

- (2) सासू, दूध, ओठ
(4) झोप, ढेकूण, कंबर

39. 'आम्ही गहू खातो', या वाक्याचा अर्थ कोणत्या शब्दशक्तीद्वारे समजून घ्यावा लागतो ?

- (1) आर्थीव्यंजना (2) अभिधा (3) व्यंजना (4) लक्षणा

40. 'अ' कार विल्हेनुसार पुढील शब्दांची मांडणी करा.

- अ. तिडीक ब. तितिक्षा
क. तिळतीळ ड. तिरीमिरी

- (1) ब, अ, क, ड (2) अ, ब, ड, क (3) ड, अ, क, ब (4) क, अ, ब, ड

41. योग्य पर्याय निवडा.

- (अ) अभिधा, लक्षणा व व्यंजना या तीन शब्दशक्ती आहेत.
(ब) यातून अनुक्रमे वाच्यार्थ, लक्ष्यार्थ व व्यंगार्थ असे तीन अर्थ प्रगट होतात.

- (1) 'अ' आणि 'ब' बरोबर (2) 'अ' बरोबर 'ब' चूक
(3) 'अ' चूक 'ब' बरोबर (4) 'अ' आणि 'ब' दोन्ही चूक

42. 'तट्टीका' या संधीचा विग्रह करा.

- (1) ततः + टीका (2) त् + ट् + ई + का (3) तत् + टीका (4) त्रा + टीका

43. पुढीलपैकी संकेतार्थी वाक्य ओळखा.

- (1) उद्या पाऊस येईल - शाळेला सुट्टी होईल.
(2) उद्या पाऊस आला तर शाळेला सुट्टी होईल.
(3) उद्या पाऊस आल्यामुळे शाळेला सुट्टी होईल.
(4) उद्या पावसामुळे शाळेला सुट्टी होईल.

44. शब्दाच्या आधी काही अक्षरे जोडली जातात. व्याकरणाच्या भाषेत त्यांना _____ असे नाव आहे.

रिकाम्या जागी अचूक पर्याय शोधून लिहा :

- (1) उपसर्ग (2) प्रत्यय (3) तत्सम (4) तद्भव

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

Y02

8

A

45. 'पानपतवर सव्वा लाख बांगडी फुटली' हे विधान शब्दशक्तीचा कोणता प्रकार सूचित करते ?
 (1) अभिधा (2) लक्षणा (3) व्यंजना (4) यापैकी काहीही नाही
-
46. खालील वाक्याचा प्रकार ओळखा.
 'दिपकला जांभळाची खूप झाडे दिसली'
 (1) संयुक्तवाक्य (2) नकारार्थी (3) केवलवाक्य (4) मिश्रवाक्य
-
47. 'साप' हा शब्द उच्चारल्याबरोबर आपल्या डोळ्यासमोर एक सरपटणारा प्राणी येतो. हा अर्थ व्यक्त करण्याच्या शब्दातील शक्तीला काय म्हणतात ?
 (1) अभिधा (2) लक्षणा (3) व्यंजना (4) यापैकी काहीही नाही
-
48. खालील वाक्याचा प्रयोग ओळखा.
 'थोरांकडून सत्य बोलले जाते'
 (1) प्रधानकर्तृक कर्मणी (2) कर्तरी प्रयोग (3) भावे प्रयोग (4) नवीन कर्मणि प्रयोग
-
49. स्वातंत्र्य युद्धाच्या काळात देशभक्तांनी भोगलेला तुरंगवास म्हणजे राष्ट्रहितासाठी दिलेली अग्निपरीक्षाच होती. या विधानातील अग्निपरीक्षा या शब्दातून कोणता अर्थ व्यक्त होतो ?
 (1) लक्ष्यार्थ (2) वाच्यार्थ (3) वाक्यार्थ (4) शब्दार्थ
-
50. जिच्या गळ्यात गंधार आहे असं दीनानाथ म्हणायचे, तीच ही स्वरसम्राज्ञी लता या वाक्यातील गौण वाक्य कोणते ते शोधून काढा :
 (1) तीच ही स्वरसम्राज्ञी लता
 (2) जिच्या गळ्यात गंधार आहे असं दीनानाथ म्हणायचे
 (3) यापैकी नाही
 (4) यापैकी सर्वच
-
51. 'र' या व्यंजनाची जोडाक्षरे लिहिण्याच्या किती पध्दती आहेत ?
 (1) एक (2) दोन (3) तीन (4) चार
-
52. 'तोंडी लावणे' हा सामासिक शब्द समासाच्या कोणत्या प्रकारातील आहे ?
 (1) उपपदतत्पुरुष (2) अलुक् तत्पुरुष
 (3) कर्मधारय (4) द्विगू

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

53. खालील वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

‘त्याने आता घरी जावे.’

- (1) सकर्मक कर्तरी प्रयोग
- (2) अकर्मक कर्तरी प्रयोग
- (3) सकर्मक भावे प्रयोग
- (4) अकर्मक भावे प्रयोग

54. पुढीलपैकी ‘पूर्वरूप संधी’ चे योग्य उदाहरण कोणते ?

- (1) खिडकी + आत = खिडकीत
- (2) न + उमजे = नुमजे
- (3) घाम + ओळे = घामोळे
- (4) एक + एक = एकेक

55. ‘अलीकडे मी तुम्हाला एकही पत्र लिहिले नाही’ या वाक्यातील उद्देश्य कोणते ?

- (1) अलीकडे
- (2) तुम्हाला
- (3) मी
- (4) पत्र

पुढील उतारा वाचून त्यावर आधारित 56 ते 60 प्रश्नांची उत्तरे द्या.

समर्पित जीवन हा यशवंतरावांचा आदर्श होता. कारण –

“जीवन पराकोटीचे समर्पित असेल, तर ते जीर्ण होत नाही. चंद्र कधी जुना होत नाही, सूर्याला म्हातारपण येत नाही, दर्या कधी संकोचत नाही. यांतील प्रत्येकाच्या जीवनात पराकोटीचे समर्पण आहे. पण अनंतयुगे लोटली, तरी विनाश त्यांच्याजवळ पोहोचलेला नाही. काळाने त्यांना घेरलेले नाही. त्यांचा कधी कायापालट नाही. स्थित्यंतर नाही. ते निष्वसन अखंड आहे.”

“हे जग कलात्मक आनंदाकरताच निर्माण करण्यात आलेली शक्ती आहे. या कलेत स्फूर्ती आहे, माणुसकी आहे. केवळ वैज्ञानिक हिशोब म्हणजे जग नव्हे. कला आणि पावित्र्य यांचा हा सुरेख संगम आहे.” अशी कलासक्त धारणा मनात बाळगून जगणारे यशवंतराव सतत मीपण विसरून स्वर्गीय आनंद देणाऱ्या प्रसंगांच्या अखंड शोधात असायचे. असा क्षण मिळणे हाच त्यांना विरंगुळा वाटायचा. असे क्षण जेवढे जास्त मिळतील, तेवढे जीवन सुखी अशी त्यांची धारणा होती. सुखाच्या या क्षणांचे वर्णन ते करतात :

“जीवनात सुखाचे क्षण येतात, ते सूर्याच्या कोवळ्या किरणांसारखे सोनेरी व सतेज असतात. ते क्षणभर राहतात आणि नंतर कडक होतात. परंतु ज्या वेळी हे किरण कोवळे दिसतात, त्या वेळी त्यांचे ते तेज, ते रम्य स्वरूप पाहून मनाला आल्हाद वाटतो, गंमत वाटते. नदीच्या खोल डोहात दगड टाकला, की पाण्यावर तरंग उठतात, एकातून एक अशी वर्तुळे उठतात आणि पाहणाऱ्याला मोठी मजा वाटते. जंगलातल्या वाटेने जात असताना उन्हाच्या वेळी एखादा झरा दिसला, की त्याचे पाणी पिताना केवढा आनंद होतो... ओढ्याच्या काठी भरगच्च जांभळांनी भरलेल्या झाडाची चार जांभळे तोंडात टाकली की, ती किती गोड लागतात... जीवनामधील आनंदाचे क्षण हे असे असतात.”

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

Y02

10

A

56. यशवंतराव चव्हाणांच्या मते समर्पित जीवन हे -

- (1) चिरंतन-शाश्वत असते.
- (2) सुखाचे असते.
- (3) केवळ आनंदासाठीच असते.
- (4) अजीर्ण होत नाही.

57. सुखी जीवन म्हणजे -

- (1) मीपण रहित स्वर्गीय आनंद मिळविणे.
- (2) केवळ समर्पित जीवन.
- (3) माणुसकी-सम्पन्न जीवन.
- (4) यापैकी नाही.

58. योग्य विधान निवडा.

- (1) जीवन हे कलासक्त असावे.
- (2) जीवन हे पवित्र असावे.
- (3) कलेत स्फूर्ती, माणुसकी व वैज्ञानिक हिशेब असतो.
- (4) जग हे कला व पावित्र्य यांचे उचित एकत्रीकरण आहे.

59. या उतान्यावरून यशवंतराव हे -

- (1) भोगानंदी दिसतात.
- (2) कलासक्त दिसतात.
- (3) कर्तव्यपरायण जीवनास्वादी वाटतात.
- (4) विषयात् सुखाचा शोध घेणारे व्यक्तिमत्व वाटतात.

60. प्रस्तुत उतान्यास योग्य शीर्षक द्या.

- (1) कला आणि जीवन
- (2) यशवंतहृदय
- (3) जीवनभाष्य
- (4) जीवनशोध

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

61. Substitute the underlined word with a suitable synonym from the options given below :

He stood in the vestibule of the hotel.

- (1) pantry (2) lobby (3) kitchen (4) basement

62. He is deeply in love with her.

Substitute the underlined word with a phrase nearest in meaning :

- (1) through thick and thin
 (2) heartily and soulfully
 (3) in a tangle
 (4) head over heels

63. The floods have caused _____ harm.

Choose the right antonym of the word 'calculable' for filling the blank :

- (1) uncalculable (2) discalculable
 (3) miscalculable (4) incalculable

64. a. They organized a buffet dinner for the wedding reception.
 b. The waves buffet the rocks with great force.

The underlined words respectively rhyme with :

- (1) turret and say
 (2) say and turret
 (3) Both turret and say
 (4) Neither turret nor say

65. a. I have no further consult with my father's firm.
 b. I have no further consult to my father's firm.
 c. I have no further concern with my father's firm.
 d. I have no further concern to my father's firm.

The grammatically correct sentences are

- (1) Both a and c (2) Both b and d
 (3) Only a (4) Only c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

66. a. The documents are in her possession.
 b. Only repeation will given you practice.
 c. His emoluments have been raised.
 d. The war of succession continues.

The underlined words in the above sentences are correctly spelt in :

- (1) a and b (2) b, c and d
 (3) c and d (4) All four

67. a. If you will work hard, you will certainly succeed.
 b. If you would have worked hard, you would have succeeded.
 c. If you saw him you would recognize him.
 d. Had you seen him, you would have recognized him ?

Which of the above sentences are grammatically correct ?

- (1) Only a and b are correct
 (2) Only c and d are correct
 (3) Only a, b and d are correct
 (4) Only b and d are correct

68. "Eek ! There's a fly in the soup. Waiter !" screamed Sarita.

Put into indirect speech, the sentence should be :

- a. Sarita screamed that eek, there was a fly in the soup. She added waiter.
 b. Sarita screamed at the waiter that there was a fly in the soup.
 c. Sarita saw a fly in her soup and screamed for the waiter.
 d. Sarita saw a fly in the soup and screamed at the waiter.

Which of the above sentences is grammatically most acceptable ?

- (1) Only a (2) Only b (3) Only c (4) Only d

69. You have to catch the train. You must leave immediately.

Combine the two sentences to make a compound sentence

- (1) You must leave immediately in order to catch the train.
 (2) If you don't leave immediately, you won't catch the train.
 (3) If you have to catch the train, you must leave immediately.
 (4) You have to catch the train, hence you must leave immediately.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

13

Y02

70. "Rajan will meet Umesh at the shop in the evening to deliver the message."
Which 'wh' word should the question begin with to get the underlined word as answer ?

- (1) Who (2) Whom (3) Where (4) Why

71. a. Suspend
b. Soluble
c. Silly
d. Dominant

The noun forms of the above words take '-ance', '-ity', '-ness', or '-sion' as suffix.
Choose the right option :

- (1) a -sion, b -ness, c -ness, d -ance
(2) a -ance, b -ness, c -sion, d -ity
(3) a -ance, b -ity, c -ness, d -sion
(4) a -sion, b -ity, c -ness, -ance

72. The word 'well' may be used as :

- (1) Noun and Adverb (2) Only Noun
(3) Only Adverb (4) Noun, Verb and Adverb

73. The train should arrive any time now.

The underlined modal expresses :

- (1) obligation (2) anticipation
(3) suggestion (4) instruction

74. Identify the grammatically correct sentence/s :

- a. She leaves for London this evening.
b. He is having a headache.
c. She has finished her work an hour ago.
d. It has been raining heavily since two hours.

- (1) Only a (2) Only b
(3) Only a, b and d (4) Only b, c and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

A

15

Y02

80. You are just too fast. I cannot stay along with you.

Choose the appropriate phrase to substitute the underlined words :

- (1) stay equal to (2) match along with
 (3) keep up with (4) run along by

81. When she heard about the accident she started crying ?

Replace the underlined word by the most suitable phrase.

- (1) broke up (2) broke out
 (3) broke down (4) broke off

82. He will have to raise the wind for his new enterprise.

The underlined idiom may be substituted by :

- (1) struggle (2) find workers
 (3) find resources (4) travel

83. Give a single word for one who compiles dictionary.

- (1) Calligrapher (2) Editor (3) Compiler (4) Lexicographer

84. The father was very angry _____ his son.

Choose the correct option to fill in the blank.

- (1) with (2) at (3) against (4) from

85. Select an appropriate suffix to make an adjective of the following word.

barber_____.

- (a) -ic (b) -ism (c) -ity (d) -ous
 (1) only (a) (2) only (b)
 (3) (b) and (d) only (4) (a) and (d) only

86. Identify the word which is similar in meaning to the underlined word.

The new officer is a brash young man.

- (1) showy (2) rude
 (3) impudent (4) All the above three are correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

Y02

16

A

87. Fill in the blank with proper preposition given below:

Has your father arrived _____ home yet ?

- (1) to (2) at
(3) in (4) No article

88. Identify the odd sentence from the following.

- a. The butter is kept here.
b. The window was broken.
c. The bridge is being repaired.
d. I remember my father taking me to the zoo.

- (1) a only (2) b and c only
(3) d only (4) c only

89. Choose the correct option and fill in the blank :

Owing to a _____ there was famine in the country.

- (1) draught (2) draft
(3) drought (4) None of the above

90. Choose the correct option and change the following into indirect speech.

He said, "I have read this novel."

- (1) He said that he had read that novel.
(2) He said that he read this novel.
(3) He said that he has read this novel.
(4) He said that he had been reading this novel.

91. Mark the sentence in which the word 'after' is used as an adverb.

- (1) He takes after his father.
(2) After ages shall sing his glory.
(3) We went away after they had left.
(4) They arrived soon after.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

17

Y02

92. Mark out the incorrect sentence.

- Barley, wheat and rice are cereals.
- There are eggs and bacon for breakfast.
- Two pounds of coffee cost seven and six pence.
- The radio which you gave my children works perfectly.

- a and b only
- b and c only
- a and d only
- b only

93. Choose the correct option and fill in the blank :

They began their journey _____ sunset.

☒ (1) at	(2) on
(3) in	(4) upon

94. Choose the correct sentence from the following.

- The Prime Minister lives in 10 Downing Street.
- Sherlock Holmes lived in Baker Street.
- His father works into a bank.
- My married sister lives at Manchester.

- a only
- (2) b only
- a and c only
- d only

95. Choose the correct verb from the options :

The dentist decided to _____ my decayed tooth.

- exhale
- extort
- (3) extract
- exit

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

(For Questions 96 to 100)

Read the following passage and answer questions 96 to 100 :

Everyone likes to blame his sense of defeat on someone else; and for some time scientists have been a favourite scapegoat. I want to look at their responsibility, and for that matter at everybody's rather closely. They do have a special responsibility; but it is a complicated one, and not the whole responsibility. For example, science obviously is not responsible for the readiness of people, who do not take their private quarrels beyond the stage of insult. to carry their public quarrels to the point of war. Many animals fight for their needs, and some for their mere greed, to the point of death. Bucks fight for females, and birds fight for their territories. The fighting habits of man are odd because he displays them only in groups. But they were not supplied by scientists. On the contrary, science has helped to end several kinds of group murder, such as witch hunting and the taboos of the early nineteenth century against disinfecting hospitals.

Neither is science responsible for the existence of groups which believe themselves to be in competition; for the existence, above all, of nations. And the threat of war today is always a national threat. Some bone of contention and competition is identified with a national good, and in the end nations are willing to organize and to invite the death of citizens on both sides in order to reach these collective aims. Science did not create the nations – on the contrary, it has helped to soften those strong national idiosyncrasies which it seems necessary to exploit if war is to be made with enthusiasm.

The sense of doom in us today is not a fear of science; it is a fear of war. And the causes of war were not created by science. No, science has not invented war; but it has turned it into a very different thing. Science has enlarged the mechanism of war, and it has distorted it.

96. On the basis of the passage, complete the following sentence using the best of the options given below :

The passage suggests that most people think that for the existence of war ...

- (1) nations are responsible
- (2) scientists are responsible
- (3) animals are responsible
- (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

T ÚÚÔÁÛPŠQÒÁÓÖÖÖTÿÁÛWÞÒ

97. On the basis of the passage, choose the best option to complete the sentence given below :

According to the author, ...

- (1) people do not take their private quarrels beyond insult
 (2) people convert their private quarrels into public quarrels
 (3) people take their private quarrels to the point of war
 (4) people fight to the point of death

98. Which of the following statements is NOT mentioned as a reason for animals fighting with each other ?

- (1) for their survival needs
 (2) only when in groups
 (3) for territories
 (4) for mating partners

99. On the basis of the passage, complete the following statement using the best option given below :

According to the passage, science has helped ...

- a. in the creation of groups
 b. in the prevention of group murder
 c. in ending the custom of witch hunting
 d. in ending the taboo against disinfecting hospitals
- (1) Only a
 (2) Only a, b and c
 (3) Only b, c and d
 (4) All four

100. On the basis of the passage, complete the statement with the best of the options given below :

The purpose of the passage is ...

- (1) to blame scientists for the existence of war
 (2) to defend science from the blame of inventing war
 (3) to show that war is a natural phenomenon
 (4) to highlight the benefits of science

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

सूचना - (पृष्ठ 1 वरून पुढे.....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. “अंगावर काटा उभा रहाणे” या वाक्यप्रचाराचा अर्थ काय ?

(1) अंग शहारणे	(2) रोमांचित होणे
(3) अतिशय भिती वाटणे	(4) बहरून येणे

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) अतिशय भिती वाटणे” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “(3)” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र.क्र. 201. ① ② ③ ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

E-Learning Platform

पोलीस उपनिरीक्षक (मुख्य) परीक्षा - २०१३, या स्पर्धा परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी अधिप्रमाणित (Authentic) स्पष्टीकरण/संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊन आयोगाने उत्तरतालिका सुधारित केली आहे. या उत्तरतालिकेतील उत्तरे अंतिम समजण्यात येतील. यापुढे यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत तसेच त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही याची कृपया नोंद घ्यावी.

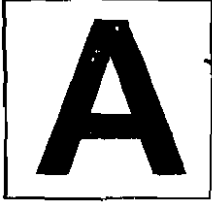
उत्तरतालिका

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	2	2	3	2
2	4	4	3	3
3	1	2	2	1
4	2	3	3	4
5	1	3	3	1
6	2	3	1	2
7	2	2	4	4
8	4	1	4	2
9	1	2	2	4
10	2	3	4	1
11	2	3	2	3
12	2	2	1	1
13	3	3	3	1
14	4	3	2	4
15	#	1	1	2
16	4	4	2	3
17	1	4	3	2
18	4	2	1	4
19	4	4	4	1
20	3	2	1	2
21	2	1	2	1
22	4	3	4	2
23	2	2	2	2
24	3	1	4	4
25	3	2	1	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
26	3	3	3	2
27	2	1	1	2
28	1	4	1	2
29	2	1	4	3
30	3	2	2	4
31	3	4	3	#
32	2	2	2	4
33	3	4	4	1
34	3	1	1	4
35	1	3	2	4
36	4	1	1	3
37	4	1	2	2
38	2	4	2	4
39	4	2	4	2
40	2	3	1	3
41	1	2	2	3
42	3	4	2	3
43	2	1	2	2
44	1	2	3	1
45	2	1	4	2
46	3	2	#	3
47	1	2	4	3
48	4	4	1	2
49	1	1	4	3
50	2	2	4	3

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	4	2	3	1
52	2	2	2	4
53	4	3	4	4
54	1	4	2	2
55	3	#	3	4
56	1	4	3	2
57	1	1	3	1
58	4	4	2	3
59	2	4	1	2
60	3	3	2	1
61	2	2	3	2
62	4	4	3	1
63	4	4	3	2
64	2	2	4	3
65	4	1	1	2
66	3	4	4	2
67	2	2	4	4
68	3	1	#	4
69	4	1	3	2
70	2	3	3	4
71	4	3	1	3
72	4	3	4	2
73	2	3	2	3
74	1	4	1	4
75	4	1	2	2

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	2	4	3	4
77	1	4	2	4
78	1	#	1	2
79	3	3	2	1
80	3	3	3	4
81	3	1	2	2
82	3	4	2	1
83	4	2	4	1
84	1	1	4	3
85	4	2	2	3
86	4	3	4	3
87	#	2	3	3
88	3	1	2	4
89	3	2	3	1
90	1	3	4	4
91	4	2	2	4
92	2	2	4	#
93	1	4	4	3
94	2	4	2	3
95	3	2	1	1
96	2	4	4	4
97	1	3	2	2
98	2	2	1	1
99	3	3	1	2
100	2	4	3	3

परीक्षा दि. 21 सप्टेंबर 2018

2014

CODE : E05

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET NO.

प्रश्नपुस्तिका
मराठी व इंग्रजी

एकूण प्रश्न : 100
एकूण गुण : 100

वेळ : 1 (एक) तास

सूचना

- (1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.
- (2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉलपेनने लिहावा.
- (3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.
- (4) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.
- (5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.
- (6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.
- (7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवारांच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवारांला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षांच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

EO5

2

A

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

3

EO5

1. कर्णापासून कान यासारख्या शब्दांना काय म्हणतात ?

- (1) तत्सम शब्द (2) देशी शब्द (3) तद्भव शब्द (4) परभाषीय शब्द

2. 'हलाहल' या शब्दाचा अर्थ काय ?

- (1) अमृत (2) विष (3) हाल (4) नांगर

3. पुढील वाक्यातील विधेय विस्तार ओळखा.

'आमचा छोटा मुलगा काल विकत घेतलेले पुस्तक अगदी तन्मयतेने वाचीत बसला आहे.'

- (1) वाचीत बसला आहे (2) विकत घेतलेले
(3) अगदी तन्मयतेने (4) छोटा मुलगा

4. पुढीलपैकी कानडी शब्द कोणते ?

- (1) दादर, डबा, रिकामटेकडा (2) ताई, भाकरी, तूप
(3) ताळा, अनरसा, शिकेकाई (4) तपास, दाम, करोड

5. एकाच आईच्या पोटी ज्यांचा जन्म झाला आहे असे :

- (1) सहोदर (2) आप्तेष्ट (3) गणगोत (4) आप्तस्वकीय

6. पुढीलपैकी व्याकरणदृष्ट्या चुकीचा शब्द ओळखा :

- (1) उत्स्फूर्त (2) उन्मूलन (3) उत्तूंग (4) उत्सृष्ट

7. पुढीलपैकी तद्भव शब्द ओळखा :

- (1) कर (2) जल (3) घाम (4) हस्त

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

EO5

4

A

8. योग्य जोड्या जुळवा :

(a) आज्ञार्थी	(i) मुलांनी वडिलांची आज्ञा पाळावी
(b) विध्यर्थी	(ii) मुलांनो चांगला अभ्यास करा
(c) संकेतार्थी	(iii) अबब! केवढी प्रचंड आग ही!
(d) उद्गार्थी	(iv) पाऊस पडला तर हवेत गारवा आला असता

पर्यायी उत्तरे :

(a)	(b)	(c)	(d)
(1) (ii)	(i)	(iv)	(iii)
(2) (ii)	(i)	(iii)	(iv)
(3) (ii)	(iii)	(i)	(iv)
(4) (i)	(ii)	(iii)	(iv)

9. ताळ, अनरसा, किडूक मिडूक, शिकेकाई हे शब्द कोणत्या भाषेतून मराठीत आले आहेत ?

(1) मराठी	(2) हिंदी	(3) गुजराती	(4) तेलगू

10. पुढीलपैकी 'करणरूपी' वाक्य कोणते ?

(1) अबब! केवढी प्रचंड आग ही!	(2) माझे वडील आज परगावी गेले
(3) गोविंदा अभ्यास करतो	(4) जे चकाकते, ते सोने नसते

11. खालीलपैकी शुद्ध शब्द ओळखा :

(1) लुटपुटू	(2) लुटपुट	(3) लूटपूटू	(4) लुटपूटू

12. 'मागून जन्मलेला' या शब्दाला समूहदर्शक शब्द निवडा :

(1) अग्रज	(2) अपूर्व	(3) अनुज	(4) अष्टावधानी

13. खालीलपैकी कोणता शब्द पोर्तुगीज भाषेतून आला आहे ?

(1) हापूस	(2) अर्ज	(3) सामान	(4) अण्णा

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

5

EO5

14. योग्य जोड्या जुळवा.

(a) दात दाखवणे	(i) फजिता होणे
(b) दात वासणे	(ii) एखाद्याची टिंगल करून हसणे
(c) दात विचकणे	(iii) नुकसानीमुळे खिन्न होवून बसणे
(d) दात पडणे	(iv) एखाद्याला वेडावणे

पर्यायी उत्तरे :

(a)	(b)	(c)	(d)
(1) (ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2) (ii)	(iii)	(i)	(iv)
(3) (ii)	(iv)	(i)	(iii)
(4) (i)	(ii)	(iii)	(iv)

15. खालीलपैकी उपसर्गघटीत शब्द ओळखा :

(1) लेखक	(2) टाकारू	(3) अतिशय	(4) आनंदित

16. 'पाणि' या शब्दाचा अर्थ -

(1) पेय पदार्थ	(2) हात	(3) पाणिनी	(4) जल

17. अयोग्य जोडी निवडा.

(1) अनल-अग्नी	(2) कमाल-किमान	(3) मित्र-शत्रू	(4) क्षर-अक्षर

18. सरदार, बिनचूक, वेदना, भरजरी या चार शब्दांपैकी कोणता शब्द उपसर्गघटित शब्द नाही ?

(1) सरदार	(2) बिनचूक	(3) वेदना	(4) भरजरी

19. मधूनमधून असेच घराकडे येत जा. या वाक्यातील अधोरेखित शब्द कोणत्या प्रकारात मोडतो ?

(1) पूर्णाभ्यस्त शब्द	(2) अंशाभ्यस्त शब्द	(3) अनुकरणवाचक शब्द	(4) यापैकी नाही

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

EO5

6

A

20. खालील वाक्याचे केवळ वाक्य करा :

'जे लोक बुद्धिमंत असतात ते यशस्वी होतात.'

(1) बुद्धिमान लोक यशस्वी होतातच असे नाही.

(2) बुद्धिमंत लोक यशस्वी होतात.

(3) बुद्धिमान असतात म्हणून लोक यशस्वी होतात.

(4) बुद्धिमंत यशस्वी होतातच असे नाही.

21. 'शरदाच्या चांदण्यात गुलमोहर मोहक दिसतो'. या वाक्यातील विधेयविस्तार _____ हा आहे.

(1) शरदाच्या चांदण्यात

(2) गुलमोहर

(3) मोहक

(4) दिसतो

22. पुढीलपैकी ऊष्म वर्ण ओळखा :

(1) अ, आ

(2) ह

(3) श, ष, स

(4) क, ख, ग

23. त्या आजारी माणसाला आता थोडे बसवते. या वाक्यातील अधोरेखित शब्द कोणते क्रियापद आहे ?

(1) प्रायोजक क्रियापद

(2) शक्य क्रियापद

(3) अनियमित क्रियापद

(4) गौण क्रियापद

24. पुढीलपैकी फारशी व अरबी उपसर्ग असणारे शब्द कोणते ?

(1) पडसाद, फटकळ, भरजरी

(2) कमजोर, गैरसोय, दरमहा

(3) उपवास, उद्योग, आकर्ण

(4) प्रबल, विज्ञान, संगम

25. योग्य शब्दार्थाच्या जोड्या जुळवा :

(a) नदी

(i) शैल

(b) पर्वत

(ii) अंबू

(c) पाणी

(iii) तरंगिणी

(d) पृथ्वी

(iv) क्षमा

पर्यायी उत्तरे :

(a) (b) (c) (d)

(1) (ii) (iii) (iv) (i)

(2) (iv) (ii) (iii) (i)

(3) (iii) (iv) (i) (ii)

(4) (iii) (i) (ii) (iv)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

7

EO5

26. पुढीलपैकी फारसी प्रत्यय लागून तयार झालेला तद्धित शब्द कोणता ?

- (1) सावकारी (2) पहारेकरी (3) मजूरी (4) मासलेवाईक

27. 'तो गाणे गातो' या वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

- (1) भावे (2) कर्मणी (3) कोणताही नाही (4) कर्तरी

28. पुढीलपैकी कंठाजवळ उच्चार कोणत्या वर्गाचा होतो ?

- (1) प - वर्ग (2) क - वर्ग (3) त - वर्ग (4) ट - वर्ग

29. पुढीलपैकी विध्यर्थी वाक्य ओळखा :

- (1) मुले घरी गेली (2) पाऊस पडला तर हवेत गारवा आला असता
(3) मुलांनो, चांगला अभ्यास करा (4) मला परीक्षेत पहिला वर्ग मिळवा

30. (i) तानाजी लढता लढता मेला.

(ii) आकाशात जेव्हा ढग जमतात तेव्हा मोर नाचू लागतो.

(iii) मी रोज सकाळी पहाटे उठतो व एक तासभर शाळेचा अभ्यास करतो.

(iv) मुलांनी वडिलांची आज्ञा पाळावी.

(a) विधान नं. (i) केवळ वाक्याचे उदाहरण आहे.

(b) विधान नं. (ii) संयुक्त वाक्याचे उदाहरण आहे.

(c) विधान नं. (iii) मिश्र वाक्याचे उदाहरण आहे.

(d) विधान नं. (iv) आज्ञार्थी वाक्याचे उदाहरण आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (b) बरोबर (2) फक्त (c) बरोबर
(3) फक्त (a) बरोबर (4) फक्त (d) चूक

31. खालीलपैकी प्रत्ययघटीत शब्द ओळखा :

- (1) फटफजिती (2) सरकार (3) हररोज (4) रमणीय

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

EO5

8

A

32. खालीलपैकी कानडी शब्द ओळखा :

- (1) सार (2) चिलापिली (3) किल्ली (4) रिकामटेकडा

33. खालील शब्द कोणत्या शब्दसिद्धीतील आहे ?

' भरदिवसा '

- (1) उपसर्गघटित शब्द (2) प्रत्ययघटित शब्द
(3) सामासिक शब्द (4) अभ्यस्त शब्द

34. जा, ये, कर, बस, बोल, पी यासारख्या मूळ धातुंना काय म्हणतात ?

- (1) सिद्ध शब्द (2) साधित शब्द (3) उपसर्गघटित (4) प्रत्ययघटित

35. पुढील पर्यायातून शुद्ध शब्द ओळखा.

आजुवोआ आ
आ आ

- (1) मिस्कील (2) मिश्किल (3) मिशकील (4) मिष्किल

36. पुढील वाक्यातून 'केवल वाक्य' शोधा -

- (1) मला ताप आला आहे. मी शाळेत जाणार नाही.
(2) मला ताप आल्यामुळे मी शाळेत जाणार नाही.
(3) मला ताप आला आहे, म्हणून मी शाळेत जाणार नाही.
(4) मी शाळेत जाणार नाही, कारण मला ताप आहे.

37. पुढीलपैकी तत्सम शब्द ओळखा :

- (1) वृक्ष (2) घर (3) गाव (4) काम

38. पुढील वाक्याचा प्रकार ओळखा :

जे चकाकते ते सोने नसते -

- (1) केवल वाक्य (2) मिश्र वाक्य (3) संयुक्त वाक्य (4) प्रधान वाक्य

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

9

EO5

39. 'शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांना शिकवावे' या वाक्यातील प्रयोग ओळखा :

- (1) अकर्मक भावे प्रयोग (2) सकर्मक भावे प्रयोग
(3) भावकर्तरी प्रयोग (4) संकर प्रयोग

40. पुढील पर्यायातून अचूक शब्द लिहा.

- (1) साहाय्यक (2) साह्यक (3) सहायक (4) सहाय्यक

41. खालील विधानातील क्रियाविशेषणाचा प्रकार ओळखा :

'तो इतका मोठ्याने बोलला, की त्याचा आवाज बसला'

- (1) उद्देशदर्शक (2) कारणदर्शक (3) रीतिदर्शक (4) कालदर्शक

42. शेजारी पाजारी, उरला सुरला, बारीक सारीक, हे शब्द शब्दांच्या कोणत्या प्रकारात मोडतात ?

- (1) पूर्णाभ्यस्त शब्द (2) अंशाभ्यस्त शब्द (3) अनुकरण वाचक (4) यापैकी नाही

43. 'घोडा' या शब्दाचे योग्य सामान्यरूप कोणते ?

- (1) घोड (2) घोडे (3) घोड्याला (4) घोडी

44. खालील साधित शब्दाचा प्रकार ओळखा :

'प्रतिक्रिया'

- (1) प्रत्ययघटित शब्द (2) उपसर्गघटित शब्द
(3) सामासिक शब्द (4) अभ्यस्त शब्द

45. 'त्याची गोष्ट लिहून झाली' या विधानातील प्रयोग ओळखा :

- (1) समापन कर्मणी (2) नवीन कर्मणी (3) पुराण कर्मणी (4) शक्य कर्मणी

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

EO5

10

A

46. 'हत्ती' या शब्दाला समानार्थी शब्द निवडा :

- (1) रवी (2) मधुप (3) सारंग (4) नंदन

47. 'भारूड' हा रचनाप्रकार कोणी रूढ केला ?

- (1) संत ज्ञानेश्वर (2) संत तुकाराम (3) संत एकनाथ (4) संत जनाबाई

48. (i) पतंग झाडावर अडकला होता.

(ii) पतंग वर जात होता.

- (a) विधान नं. (i) शब्दयोगी अव्ययाचे उदाहरण आहे.
 (b) विधान नं. (i) क्रियाविशेषण अव्ययाचे उदाहरण आहे.
 (c) विधान नं. (ii) क्रियाविशेषण अव्ययाचे उदाहरण आहे.
 (d) विधान नं. (ii) शब्दयोगी अव्ययाचे उदाहरण आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (d) बरोबर (2) फक्त (b) बरोबर
 (3) फक्त (a) व (c) बरोबर (4) फक्त (d) चूक

49. पुढील शब्दसिद्धीचा प्रकार ओळखा -

'धडपड'

- (1) पूर्णाभ्यस्त (2) अंशाभ्यस्त
 (3) अनुकरणवाचक (4) यापैकी कोणताही नाही

50. 'त्याचा धाकटा मुलगा आज क्रिकेटच्या सामन्यात चांगला खेळला' या वाक्यातील उद्देश्य ओळखा :

- (1) मुलगा (2) आज (3) चांगला (4) खेळला

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

पुढील उतारा वाचून त्याखालील प्रश्न क्रमांक 51 ते 55 ची उत्तरे द्या.

स्वररचना बांधणे हे जर काल्पनिक सर्जनाचे उदाहरण असेल, तर स्वररचना ही कल्पनाजन्म चीज ठरेल आणि हीच गोष्ट एखादी कविता, एखादे चित्र किंवा एखादी अन्य कलाकृती यांनाही लागू आहे. पण हा विरोधाभासच वाटतो. स्वररचना ही काल्पनिक चीज नसून खरीखुरी गोष्ट असते, तो एक खराखुरा नादसमूह असतो चित्र खऱ्याखऱ्या रंगांनी रंगविलेले आणि खऱ्याखऱ्या फलकावर रेखाटलेले असते, आणि याचप्रमाणे तत्सम इतर गोष्टी असतात, असे मानण्याकडे साहजिकच आपला कल होतो. आणि वाचक जर का थोडा धीर धरतील, तर येथे कसलाही विरोधाभास नाही, हे दाखवून देण्याची आशा मला आहे. कलाकृतीसंबंधी वास्तविक आपण जे काही म्हणत असतो, तेच या उभय विधानांतून व्यक्त होत असते आणि त्यांचा संबंध भिन्न वस्तूंशी असल्यामुळे ती परस्परविरोधी मुळीच ठरत नाहीत, हेही दाखवून देण्याचा माझा मानस आहे.

आपण जेव्हा कलाकृतीसंबंधी (स्वररचना, चित्र इत्यादी) बोलत असतो, तेव्हा ती कला म्हणजे एक खास प्रकारची कारागिरी असा आपला अर्थ असतो. श्रोत्यांच्या मनात विशिष्ट भावनिक परिणाम उत्पन्न करण्यासाठी ती कारागिरी चेतक म्हणून सहेतुकपणे योजिलेली असते. 'कलाकृती' या संज्ञेने जिला आपण खरीखुरी वस्तू म्हणू, अशी गोष्टच निर्दिष्ट करण्याचा आपला नक्की हेतू असतो. कलावंत हा एखाद्या जादुगारासारखा किंवा करमणूक पुरविणाऱ्या ठेकेदारासारखा अनिवार्यपणे कारागीर असतोच. तो कोणत्या तरी द्रव्यातून काही एका पूर्वयोजनेनुसार वस्तूंचीच निर्मिती करणारा एक कारागीर असतो. एखाद्या अभियंत्याच्या कृतीप्रमाणे त्याच्याही कृती खऱ्याखऱ्या असतात आणि दोघांच्याही कृतीमागील कारणही एकच असते.

परंतु खऱ्या कलावंताबाबत हेच लागू होते, असा निष्कर्ष यातून ओघाने मुळीच निघणार नाही. श्रोत्यांच्या मनावर भावनिक परिणाम घडवून आणणे, हेच त्यांचे कार्य नसते. उदाहरणार्थ, फक्त स्वररचनेची घडण करणे एवढेच त्यांचे कार्य असते. सादर स्वररचनेचे अस्तित्व जेव्हा त्याच्या डोक्यात असते, तेव्हा अगोदरच म्हणजे काल्पनिक स्वरूपात ती स्वररचना परिपूर्ण आणि संपूर्ण सिद्ध झालेलीच असते. नंतर श्रोत्यांसमोर सादर करण्याची व्यवस्था तो कलावंत करील. आता एक नादसमूह हा एक खरीखुरी स्वररचना म्हणून अस्तित्वात आलेला असतो. पण या दोहोंपैकी प्रत्यक्ष कलाकृती कोणती? त्यांच्यापैकी संगीत नेमके कोणते? आपण जे आधीच सांगितले आहे, त्यात याचे उत्तर ध्वनित आहेच : कलाकृतिरूप संगीत म्हणजे तो नादसमूह नव्हे; तर रचनाकाराच्या डोक्यातील स्वररचना हेच खरे संगीत होय; सादरकर्त्याकडून निर्माण होणारा आणि श्रोत्यांकडून ऐकला जाणारा ध्वनिसमूह मुळी संगीत नव्हेच. असे ध्वनिसमूह फक्त साधने होत. ते अक्कलहुशारीने (एरव्ही नव्हे) ऐकल्यासच रचनाकाराच्या डोक्यात असलेल्या काल्पनिक ध्वनिसमूहाची पुनर्रचना श्रोत्यांना करता येणे शक्य असते.

51. 'खरे संगीत' कोणते ?

- (1) सादर कर्त्याकडून निर्माण होणारा ध्वनिसमूह
- (2) रचनाकाराच्या डोक्यातील स्वररचना
- (3) श्रोत्यांकडून ऐकला जाणारा ध्वनिसमूह
- (4) केवळ नादसमूह

52. रचनाकाराच्या डोक्यात असलेल्या काल्पनिक ध्वनिसमूहाची पुनर्रचना श्रोत्यांना करता येणे कसे शक्य असते ?

- (1) नुसत्या वाचनाने
- (2) अवलोकनाने
- (3) श्रवण कौशल्याने
- (4) ऊहापोहाने

53. लेखकाच्या मते 'स्वररचना' म्हणजे काय ?

- (1) काल्पनिक चीज
- (2) विरोधाभास
- (3) नादसमूह
- (4) आभास

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

EO5

12

A

54. लेखकाच्या मते कारागीर आणि अभियंता यांच्या कृती कशा असतात ?

- (1) विरोधी (2) विसंगत (3) एकमेकांपेक्षा भिन्न (4) समान

55. या उतान्याला योग्य शीर्षक द्या.

- (1) स्वररचना (2) काल्पनिक सर्जन
(3) कारागिरी (4) कलाकृती : एक काल्पनिक वस्तु

पुढील उतारा वाचून प्रश्न क्रमांक 56 ते 60 ची उत्तरे लिहा.

पशू बदलत नाहीत. त्यांची निवासस्थाने, जीवनशैली आणि भाषा या गोष्टी बदलत नाहीत. अनेक माणसांनाही असे न बदलणे सोयीचे म्हणून प्रिय ठरते. ही माणसे मग परिवर्तनापुढे संकटांचे डोंगर उभे करतात. या डोंगरांना नष्ट करीतच परिवर्तनवाद्यांना माणुसकीची वाट निर्माण करावी लागते. हे परिवर्तनवादी लोक परिवर्तनाला प्रतिष्ठा देतात. गती देतात. परिवर्तन रोखणाऱ्या विकृतींशी त्यांना सतत झगडावे लागते. स्वतःच परिवर्तन व्हावे लागते आणि परिवर्तन जन्माला घालावे लागते. परिवर्तन ही स्वतःच एक संस्कृती असते. जीवन नवनव्याने निर्माण करणाऱ्या प्रयोगाचेच ते वर्णन असते. साहित्याने या प्रयोगाचा हात सोडायचा नसतो. जीवनाचे परिवर्तनाला दीपस्तंभ मानायचे असते. परिवर्तनाला पारखे होणारे जीवन निर्जीव होते आणि परिवर्तनाच्या मुखाने बोलणे नाकारणारे साहित्यही मुके होते.

अर्थात आजवर परिवर्तनवाद्यांनी जीवनाचाही आणि साहित्याचाही प्रवाह आदू दिला नाही. जहरी फॅसिझमशी झगडत भांडत त्यांनी मानवाच्या मुक्तीची महाकाव्ये जन्माला घातली. मानवी न्यायाचा विजय साजरी करणारी वाङ्मयीन महत्तेची शिखरे उभारली. विषमतेच्या काळ्या साम्राज्याविरुद्ध निर्वाणीचे संग्राम पेटवले. सूर्यकुलाचा वारसा समृद्ध केला.

परिवर्तनाच्या मूल्यांशी फारकत घेणारे आणि माणुसकीच्या प्रस्थापनेकडे पाठ फिरविणारे लोक कलावादी होतात. फॅसिस्ट, तटस्थ आणि विद्रोही असे तीनच प्रकारचे लोक असतात आणि असे तीनच प्रकारचे लोक साहित्यिकही असतात. कलावादी समीक्षक हे पहिल्या दोन प्रकारच्या लोकांचे आणि लेखकांचे प्रवक्ते असतात. हे लोक, हे लेखक आणि हे समीक्षक प्रतिगाम्यांना अतोनात प्रिय असतात. तिसऱ्या प्रकारचे म्हणजे विद्रोही लेखक शोषणाच्या विरोधात संघर्षात उभे राहतात. हे लेखक, त्यांचे समीक्षक आणि त्यांचे वाचक हे परिवर्तनाचे प्रवक्ते असतात. त्यामुळेच प्रतिगाम्यांना ते आपले अत्यंत स्पष्ट आणि सख्खे शत्रू वाटत असतात.

शेवटी या सर्वच व्यवहारातील वरील सर्वच घटकांचे मानसशास्त्र डोके ठिकाणावर ठेवून मूलभूत पातळीवरून तपासून पाहावे लागते. ते प्रतिगाम्यांच्या तळ्यात आपली कमळे फुलवितात की परिवर्तनाच्या मळ्यात आपली माणुसकी फुलवितात हे पाहणे आवश्यक असते. इतरांसोबतच लेखकांच्या विचारांना आणि भावनांनाही एक वर्गचारित्र्य असतेच. खरी परिवर्तनवादी वाङ्मयीन अभिरुची प्रथम हे वर्गचारित्र्य अधोरेखित करते. लेखकाच्या शब्दांची भूमिका त्याशिवाय लक्षातच येत नाही. लेखकाचा शब्द आपल्याकडे मृत्यू घेऊन येतो आहे की जीवन घेऊन येतो आहे ते कळत नाही. आपण वाचतो तो शब्द शत्रू आहे की मित्र आहे ते कळत नाही. परिवर्तनवादी वाङ्मयीन अभिरुची प्रथम शब्दामागच्या लेखकाची निश्चिती करते. त्यामुळे ती अभिव्यक्तीच्या मोहक चकव्यांना भुलत नाही आणि विंचवांची माळ गळ्यात घालत नाही.

आपल्याकडे अशा विंचवांच्या माळा गळ्यात घालणारे खूप असले तरी कपटी लोकांची कारस्थाने ओळखणारे जागते पहारेही पुष्कळच आहेत. परिवर्तनाचेच त्यांना हा उदंड डोळसपणा दिलेला असतो. कारण परिवर्तन म्हणजे शोषणविहीन जीवनाची मूल्ये! परिवर्तन म्हणजे मानवी जीवनाच्या निर्मितीची चिरंतन प्रयोगशाळाच असते.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A.

13

EO5

56. पुढीलपैकी कोणते कार्य कलावादी लोक करतात ?

- (1) मानव मुक्तीचा लढा उभारणे
- (2) परिवर्तन मूल्य व माणुसकीला विरोध करणे
- (3) मानवी न्यायासाठी वाङ्मयनिर्मिती करणे
- (4) विषमतेला विरोध करणे

57. खालील विधाने वाचा व योग्य तो पर्याय निवडा.

- (a) परिवर्तनवादी लोक माणुसकीची वाट निर्माण करतात.
- (b) परिवर्तनवादी लोकांना स्वतःच परिवर्तन होऊन परिवर्तन जन्माला घालावे लागते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) व (b) दोन्ही बरोबर	(2) (a) व (b) दोन्ही चूक
(3) (a) बरोबर व (b) चूक	(4) (a) चूक व (b) बरोबर

58. खालील दोन विधाने वाचा व अचूक पर्याय निवडा.

- (a) परिवर्तन अप्रिय असणारी माणसे पशूवत असतात.
- (b) पशूवत माणसे परिवर्तनाला विरोध करत नाहीत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) दोन्ही चूक	(2) दोन्ही बरोबर
(3) (a) बरोबर (b) चूक	(4) (a) चूक (b) बरोबर

59. परिवर्तनाने कोणाला डोळसपणा दिला ?

- (1) अभिव्यक्तीच्या मोहक चकव्यांना भुलणाऱ्यांना
- (2) विंचवाची माळ गळ्यात घालणाऱ्यांना
- (3) कपटी लोकांची कारस्थाने ओळखणाऱ्यांना
- (4) समाजातील प्रतिगामी लोकांना

60. लेखकाच्या मते परिवर्तनाचा प्रवक्ता कोण नसतो ?

(1) विद्रोही लेखक	(2) विद्रोही समीक्षक	(3) विद्रोही वाचक	(4) कलावादी समीक्षक

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

EO5

14

A

61. (a) The dead body was taken to the symmetry for burial.
 (b) The building looks exquisite only because of its remarkable cemetery.

Pick out the correct sentence :

- (1) (a) is correct only (2) (b) is correct only
 (3) Both (a) and (b) are correct (4) Both (a) and (b) are incorrect

62. (a) Man proposes, but God disposes.
 (b) I opened the book, and began to read it.
 (c) Though Tuntun was fat, she danced well.
 (d) There lived a great prince who was rich and powerful.

Pick out the complex sentence :

Answer Options :

- (1) (a) and (d) only (2) (b) and (c) only
 (3) (c) and (d) only (4) (a) and (b) only

63. Which of the given options carries the meaning of the underlined idiom ?

Rejecting the entire proposal will be throwing the baby with the bathwater.

- (1) giving the baby a bath (2) removing any chance of contamination
 (3) letting a lot of essential things go (4) wasting a lot of resources

64. Fill the blank with the most appropriate of the words given below :

The teacher marked the student's _____ in the attendance register.

- (1) presenty (2) presentee (3) presence (4) present

65. Fill the blank with the most appropriate word from the ones given below :

The _____ of the fire reached up to the roof.

- (1) flair (2) flear (3) flayer (4) flare

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

15

EO5

66. Identify the group of words spelt correctly :

- (1) chansellor, passanger, announcer, sculptor
 (2) audience, dependence, convenience, violence
 (3) acusation, asimilation, persuasion, dimension
 (4) precision, endurence, repentence, tolerance

67. Which of the given options carries the meaning of the underlined idiom ?

In the party last evening, our friend was as high as a kite.

- (1) very drunk (2) very excited (3) very jovial (4) very flirtatious

68. Politicians generally follow a fabian policy in order to keep everyone satisfied.

Choose the correct meaning of the underlined part.

- (1) policy of delaying decisions (2) policy of quick decisions
 (3) policy of favourable decisions (4) policy of fair decisions

69. Match the following :

(a) Lapidist	(i) One who acts against religion
(b) Snob	(ii) One who eats everything
(c) Omnivorous	(iii) A person who is careful of a social status
(d) Heretic	(iv) One who cuts precious stones

Answer Options :

- (a) (b) (c) (d)
 (1) (iii) (iv) (ii) (i)
 (2) (iv) (iii) (ii) (i)
 (3) (ii) (i) (iii) (iv)
 (4) (i) (ii) (iv) (iii)

कच्चा कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

EO5

16

A

70. Pick out the correct alternative to complete the sentence given below :

I know the man _____.

- (1) that was here yesterday (2) who was here yesterday
(3) if he was here yesterday (4) which was here yesterday

71. He liked the pungent sauce prepared by his mother.

Choose the correct antonym for the word underlined.

- (1) gentle (2) mild (3) insipid (4) unsavoury

72. What do the underlined words below respectively mean ?

The pitcher is quite attractive.

The team has a new pitcher.

- (1) Earthen pot and baseball player
(2) Movie and basketball player
(3) Earthen pot and basketball player
(4) Movie and baseball player

73. Identify the underlined term :

Now is the time when you should step forward.

- (1) Noun clause (2) Adjectival clause
(3) Adverbial clause (4) Noun Phrase

74. Nobody agreed with him because his arguments were beside the mark.

Identify the correct meaning of the underlined part.

- (1) irresponsible (2) impossible (3) incomprehensible (4) irrelevant

75. Divide this property _____ Alec, Charles and Jane.

Pick out the correct alternative to complete the sentence.

- (1) between (2) in (3) among (4) into

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

17

EO5

76. (a) He went through the content of the letter.
 (b) He went through the contents of the letter.

Identify the correct sentence :

- (1) Only (a) is correct (2) Only (b) is correct
 (3) Both (a) and (b) are correct (4) Both (a) and (b) are incorrect

77. As far as Globalization is concerned, all the Commonwealth-Countries are sailing in the same boat.

It means :

- (1) All the Commonwealth Countries have the same facilities
 (2) All the Commonwealth Countries have the same predicament
 (3) All the Commonwealth Countries have the same amenities
 (4) All of these

78. We should not despise anyone for his poverty.

Identify the correct meaning of the word underlined.

- (1) scold (2) scorn (3) harm (4) punish

79. The antonym of misanthrope is _____.

- (1) loveless (2) lovely (3) loving (4) loveable

80. Point out the correct sentence :

- (1) We shall discuss the problem tomorrow.
 (2) We shall discuss on the problem tomorrow.
 (3) We shall discuss the problem on tomorrow.
 (4) We shall discuss about the problem tomorrow.

81. A person who strongly believes in the existence of God in this universe is :

- (1) atheist (2) existentialist (3) theist (4) agnostic

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

EO5

18

A

82. Identify the sentence given below :

It's well within my ability to help him.

- (1) Simple (2) Compound (3) Complex (4) Compound-Complex

83. Which of the following sentences are correct ?

- (a) The tallest of the players was injured.
 (b) The man incharge of the workers was called Rajan.
 (c) Ram as well as Shyam were present.
 (d) The manager, along with several assistants, was present at the ceremony.

Answer Options :

- (1) Only (a) and (b) are correct
 (2) Only (b) and (c) are correct
 (3) Only (a) and (c) are correct
 (4) Only (a), (b) and (d) are correct

84. Change the degree of comparison of the sentence given below :

This is the ideal solution to the problem.

- (a) This the most ideal solution to the problem.
 (b) This is the idealest solution to the problem.
 (c) This solution to the problem is more ideal than all others.
 (d) This solution to the problem is idealer than all others.

Answer Options :

- (1) Only (a) and (c) are right (2) Only (b) and (d) are right
 (3) All are right (4) None is right

85. Rewrite the sentence below using the word 'walking' :

As they walked on the shore, they could hear the surf.

- (a) They could hear the surf in walking on the shore.
 (b) While walking on the shore, they could hear the surf.
 (c) They could hear the surf walking on the shore.
 (d) During walking on the shore they could hear the surf.

Answer Options :

- (1) Only (a) is correct (2) Only (b) is correct
 (3) Only (c) is correct (4) Only (d) is correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

86. Punctuate the following to make a meaningful sentence :

She told themhesaidwhy we didn't want to leave early.

- (1) She told them, "He said why we didn't want to leave early."
 (2) She told them, "He said why we didn't want to leave early !"
 (3) She told them he said, "Why we didn't want to leave early ?"
 (4) "She told them," he said, "why we didn't want to leave early."

87. Which of the following sentences are grammatically correct ?

- (a) I suggest that he be allowed to sit for the paper.
 (b) Had he my opportunity, he would have minted gold.
 (c) Turn.
 (d) If she was beautiful, she would have gone on stage.

Answer Options :

- (1) Only (a) and (b) (2) Only (c) and (d)
 (3) Only (a), (b) and (c) (4) All correct

88. Choose the most appropriate antonym for the underlined word from the options given below :

The organization is known for its probity.

- (1) weakness (2) dullness (3) wealth (4) dishonesty

89. Fill the blank space with a suitable term to make the most acceptable statement :

I now _____ the chief guest to address the audience.

- (1) call in (2) call upon (3) call over (4) call at

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

EO5

20

A

90. Identify the grammatically correct sentence/s :

- (a) None of the brothers has their father's talents.
- (b) None of the brothers have their father's talents.
- (c) None of the brothers had their father's talents.
- (d) None of the brother's had their father's talents.

Answer Options :

- (1) Only (a) and (c) correct
- (2) Only (b) and (d) correct
- (3) Only (a), (b) and (c) are correct
- (4) All correct

Directions for question numbers 91 to 95 :

Read the passage below and answer the questions that follow :

I am not a man of letters, and I am not prepared to say that the many years I have spent in gaol have been the sweetest in my life, but I must say that reading and writing have helped me wonderfully to get through them. I am not a literary man, and I am not a historian ; what, indeed, am I ? I find it difficult to answer that question. I have been a dabbler in many things ; I began with science at college and then took to the law, and after developing various other interests in life, finally adopted the popular and widely practised profession of gaol-going in India !

You must not take what I have written in these letters as the final authority on any subject. A politician wants to have a say on every subject, and he always pretends to know much more than he actually does. He has to be watched carefully ! These letters of mine are but superficial sketches joined together by a thin thread. I have rambled on, skipping centuries and many important happenings, and then pitching my tent for quite a long time on some event which interested me. As you will notice, my likes and dislikes are pretty obvious, and so also sometimes are my moods in gaol. I do not want you to take all this for granted ; there may, indeed, be many errors in my accounts. A prison, with no libraries or reference books at hand, is not the most suitable place in which to write on historical subjects. I have had to rely very largely on the many note-books which I have accumulated since I began my visits to gaol twelve years ago. Many books have also come to me here ; they have come and gone, for I could not collect a library here. I have shamelessly taken from these books facts and ideas ; there is nothing original in what I have written.

91. The author of this passage has made a modest attempt :

- (1) to delimit his knowledge and writing
- (2) to exaggerate his writing wistfully
- (3) to undermine his writing unwittingly
- (4) to evaluate his writing objectively

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

21

EO5

92. This passage shows the author as a frank and self-criticizing :

- (1) literary man (2) historian (3) politician (4) prisoner

93. This passage clearly shows that the author has :

- (1) philosophic and historic sense
 (2) literary and philosophic sense
 (3) political awareness and philosophic tone
 (4) historic and literary sense

94. It seems that the creative urge has made the author active even in the midst of :

- (1) the political life (2) the prison life
 (3) the public life (4) the college life

95. The author does not claim to be an accomplished :

- (1) politician (2) historian (3) prisoner (4) literary man

Directions for question numbers 96 to 100 :

Read the passage below and answer the questions that follow :

It is not as if human nature changes. Just as the hand that held the hand axe was the same shape as the hand that holds the mouse, so people always have and always will seek food, desire sex, care for off-spring, compete for status and avoid pain just like any other animal. Many of the idiosyncrasies of the human species are unchanging too. You can travel to the farthest corner of the earth and still expect to encounter singing, smiling, speech, sexual jealousy and a sense of humour—none of which you would find to be the same in a chimpanzee. You could travel back in time and empathise easily with the motives of Shakespeare, Homer, Confucius and the Buddha. If I could meet the man who painted exquisite images of rhinos on the wall of the Chauvet Cave in southern France 32,000 years ago, I have no doubt that I would find him fully human in every psychological way. There is a great deal of human life that does not change.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

Yet, to say that human life is the same as it was 32,000 years ago would be absurd. In that time my species has multiplied 100,000 percent, from perhaps three million to nearly 7 billion people. It has given itself comforts and luxuries to a level that no other species can even imagine. It has colonized every habitable corner of the planet and explored almost every uninhabitable one. It has altered the appearance, the genetics and the chemistry of the world and pinched perhaps 23 percent of the productivity of all the land planets for its own purposes. It has surrounded itself with peculiar, non-random arrangement of atoms called technologies, which it invents, re-invents and discards almost continuously. This is not true for other creatures, not even brainy ones like chimpanzees, bottlenose dolphins, parrots and octopi. They may occasionally use tools, they may occasionally shift their ecological niche, but they do not 'raise their standard of living', or experience 'economic growth'. They do not encounter 'poverty' either.

96. Identify the incorrect statement for completing the sentence :

As compared to 32,000 years ago human life has changed in the following aspects :

- (1) population has grown exponentially
- (2) every habitable corner of the planet has been colonized
- (3) every uninhabitable corner of the planet has been explored
- (4) humans have modified the genetic compositions of other living things

97. The images of rhinos on the wall of the Chauvet Cave indicate that _____.

- (1) the writer hopes to meet the artist
- (2) France was an important centre of art
- (3) man had evolved fully psychologically
- (4) human beings were not afraid of rhinos

98. Technologies, the writer says, are _____.

- (1) the peculiarities surrounding us
- (2) non-random arrangement of atoms
- (3) inventions and re-inventions
- (4) continuous discards

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

23

EO5

99. The writer says that Shakespeare, Homer, Confucius and the Buddha _____.

- (1) can be met by travelling back in time
- (2) are easy to understand
- (3) had the same motives
- (4) talked of the same human impulses

100. According to the passage, the common factors among human beings and other animals are _____.

- (a) desire for sex
- (b) singing
- (c) competition for status
- (d) sense of humour

Answer Options :

- (1) Only (a) and (b)
- (2) Only (c) and (d)
- (3) Only (a) and (c)
- (4) All four

- o o o -

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

E-Learning Platform

P.T.O.

EO5

24

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते काँपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवारांला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. "अंगावर काटा उभा रहाणे" या वाक्यप्रचाराचा अर्थ काय ?

(1) अंग शहारणे	(2) रोमांचित होणे
(3) अतिशय भिती वाटणे	(4) बहरून येणे

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) अतिशय भिती वाटणे" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "3" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

E-Learning Platform

पोलीस उप निरीक्षक (मुख्य) परीक्षा - २०१४, या स्पर्धा परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी अधिप्रमाणित (Authentic) स्पष्टीकरण/संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊन आयोगाने उत्तरतालिका सुधारित केली आहे. या उत्तरतालिकेतील उत्तरे अंतिम समजण्यात येतील. यापुढे यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत तसेच त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही याची कृपया नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका

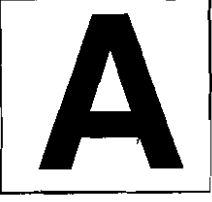
प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	3	1	1	3
2	2	2	2	2
3	3	1	3	2
4	2	3	4	1
5	1	1	3	1
6	3	3	1	1
7	3	3	#	2
8	1	3	2	3
9	4	1	1	3
10	3	3	3	1
11	1	3	1	4
12	3	3	1	3
13	1	3	2	#
14	1	#	2	3
15	3	1	2	1
16	2	3	3	3
17	1	2	3	3
18	3	2	3	3
19	1	1	3	4
20	2	4	3	3
21	1	3	3	1
22	3	3	3	2
23	2	4	3	3
24	2	1	1	2
25	4	1	2	2

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
26	3	1	2	2
27	4	2	1	1
28	2	2	2	3
29	4	3	1	4
30	3	2	3	2
31	4	2	1	2
32	3	2	1	3
33	1	1	4	1
34	1	1	2	4
35	#	4	2	3
36	2	2	3	3
37	1	2	3	2
38	2	4	4	1
39	2	1	1	1
40	3	3	3	3
41	2	3	1	2
42	2	3	4	1
43	3	2	2	1
44	2	3	2	1
45	1	4	1	2
46	3	2	4	2
47	3	3	2	2
48	3	2	3	4
49	2	1	2	3
50	1	2	3	3

ने दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत.

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	2	3	2	4
52	3	4	3	3
53	3	3	3	4
54	4	4	4	3
55	4	2	4	2
56	2	4	3	3
57	1	1	3	3
58	3	3	4	1
59	3	3	1	2
60	4	2	2	4
61	4	4	2	4
62	3	2	2	2
63	3	1	1	2
64	3	4	3	2
65	4	3	1	3
66	2	3	4	1
67	1	4	4	1
68	1	1	3	2
69	2	3	3	3
70	2	2	3	3
71	2	3	2	3
72	1	1	2	2
73	2	3	2	4
74	4	4	2	4
75	3	1	2	3

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	2	4	4	2
77	2	2	2	4
78	2	1	4	4
79	3	2	1	2
80	1	2	3	3
81	3	2	1	4
82	1	1	1	1
83	4	2	2	4
84	4	4	4	1
85	2	2	4	1
86	4	4	2	3
87	3	2	3	2
88	4	3	3	1
89	2	2	4	2
90	1	3	1	2
91	1	4	2	3
92	3	3	2	2
93	4	1	4	1
94	2	2	3	2
95	2	2	1	4
96	3	2	2	2
97	3	3	3	3
98	2	3	4	4
99	4	3	3	3
100	3	4	3	3

दि. २५ जून, २०१७

CODE : KO9

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक

BOOKLET NO.

प्रश्नपुस्तिका-I

एकूण प्रश्न : १००

मराठी व इंग्रजी

एकूण गुण : १००

वेळ : १ (एक) तास

सूचना

(१) सदर प्रश्नपुस्तिकेत १०० अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(२) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉलपेनने लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक									

केंद्राची संकेताक्षरे

शेवटचा अंक

- (३) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.
- (४) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला ४ पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना १, २, ३ आणि ४ असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायंकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.
- (५) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे घावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.
- (६) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.
- (७) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवारांच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवारांला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-८२" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या शेवटच्या पानावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

KO9

2

A

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

3

KO9

1. जोड्या जुळवा :

(a) कंठ्य व्यंजने	(i) त, थ, द, ध, न्
(b) दंत्य व्यंजने	(ii) च, छ, ज, झ
(c) दंततालव्य व्यंजने	(iii) इ, उ, ण, न्
(d) अनुनासिक व्यंजने	(iv) क्, ख्, ग्, घ्

पर्यायी उत्तरे :

(a)	(b)	(c)	(d)
(1) (iii)	(ii)	(i)	(iv)
(2) (iv)	(i)	(ii)	(iii)
(3) (i)	(iii)	(iv)	(ii)
(4) (ii)	(iv)	(iii)	(i)

2. 'सूर्य अस्तास गेला' याचा व्यंग्यार्थ कोणता ?

- (a) संध्या स्नानाची वेळ झाली.
 (b) अभ्यासाची वेळ झाली.
 (c) चोरी करण्याची तयारी करण्याची वेळ झाली.
 (d) गुरे घरी नेण्याची वेळ झाली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) सर्व चूक	(2) सर्व बरोबर
(3) फक्त (a), (b) बरोबर बाकी दोन्ही चूक	(4) फक्त (a), (b) चूक बाकी दोन्ही बरोबर

3. खालील वाक्समूहातील म्हण ओळखा :

'ज्ञानेशराव, इथली माणसं साधी आहेत. त्यांना घोळत घ्यायला दोन गोड शब्द देखील पुरतील. दादागिरी करण्याची गरज नाही. गुळानं मरतो तिथे विष कशाला.' रामराव म्हणाले. ज्ञानेशरावानी मान डोलावली.

(1) घोळत घ्यायला गोड शब्द	(2) गोड शब्द पूरे
(3) दादागिरी करण्याची गरज नसे	(4) गुळानं मरतो तिथे विष कशाला

4. 'आमचे शरीर सुदृढ व्हावे म्हणून आम्ही योगासने करतो'.

हे विधान कोणत्या वाक्याच्या प्रकारात येते ?

(1) केवळवाक्य	(2) संयुक्तवाक्य	(3) मिश्रवाक्य	(4) विकल्पबोधक

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

KO9

4

A

5. 'ती गुलाबी उपा म्हणजे परमेश्वराचे प्रेम जणू' हे उदाहरण कोणत्या अलंकाराचे आहे ?

- (1) उपमा (2) उत्प्रेक्षा (3) रूपक (4) अपन्हृती

6. 'स्तब्ध बसणे' हा अर्थ व्यक्त करणारा वाक्प्रचार असणारा पर्याय निवडा :

- (1) अकाली पडलेली संसाराची जबाबदारी पार पाडताना सतीशचा उर फुटून गेला.
 (2) सभेत श्रोत्यांची गर्दी पाहून वक्त्याचा उर दडपून गेला.
 (3) प्रसंग उद्भवला असताना कच खाणे ध्येयवादी माणसाला योग्य नाही.
 (4) युद्धाच्या काळात बरीच राष्ट्रे उद्ध्वस्त होतात.

7. 'सुतोवाच करणे' या वाक्प्रचाराचा समानार्थी वाक्प्रचार ओळखा.

- (1) सोक्षमोक्ष करणे (2) सोंग करणे (3) समझोता करणे (4) ओनामा करणे

8. 'प्रजा थंडीच्या मोसमात डिंकाचे -मेथीचे लाडू खात असते', - या वाक्याचा काळ ओळखण्यासाठी खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य तो पर्याय लिहा :

- (1) रीतिभूतकाळ (2) रीतिवर्तमानकाळ (3) रीतिभविष्यकाळ (4) अपूर्ण वर्तमानकाळ

9. पुढीलपैकी कोणता शब्द कानडी भाषेतून मराठीत रूढ झाला आहे ?

- (1) कांबळे (2) डबा (3) किडूकमिडूक (4) शिकेकाई

10. दिलेल्या वाक्समूहातून 'जळत्या घराचा पोळता वासा' या म्हणीचा अर्थ शोधून काढा.

- (1) अंबरच्या आयुष्याचे पूर्ण नुकसान झाले.
 (2) घरात-बाहेर सर्वत्रच त्याला त्रास होत आहे.
 (3) अनेक संकटांतूनही त्यातल्या त्यात मार्ग काढण्याचा त्याने प्रयत्न केला.
 (4) यापैकी एकही नाही

11. 'बंधुता' हा शब्द शब्दसिद्धिच्या कोणत्या प्रकारातील आहे ?

- (1) उपसर्गघटित (2) अभ्यस्त (3) प्रत्ययघटित (4) सामासिक शब्द

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

KO9

6

A

18. पुढील विधाने वाचा.

- (a) तो म्हणे वेडा झाला.
(b) राहू द्या तर मग!

वरील विधानातील अधोरेखित उद्गारवाचक अव्यये कोणत्या उपप्रकारातील आहेत ?

- (1) संबोधनदर्शक (2) आश्चर्यकारक (3) व्यर्थ उद्गारवाचक (4) विरोधदर्शक

19. 'शीतोष्ण', 'आत्मोन्नती' हे शब्द शब्दसंधीच्या कोणत्या प्रकारातील आहेत ?

- (1) स्वरसंधी (2) विसर्गसंधी (3) व्यंजनसंधी (4) यापैकी नाही

20. उपमेय असूनही ते उपमेय नाही, तर उपमानच आहे असे सांगितले जाते तेव्हा _____ हा अलंकार होतो.

- (1) श्लेष (2) अपन्हुती (3) यमक (4) दृष्टांत

21. 'मी गावाला जात आहे' या वाक्यातील क्रियापदाचा प्रकार सांगा.

- (1) प्रयोजक क्रियापद (2) अकर्मक क्रियापद (3) शक्य क्रियापद (4) संयुक्त क्रियापद

22. संयुक्त वाक्य व त्याचे उपप्रकार यांच्या योग्य जोड्या जुळवा :

- (a) समुच्चयबोधक (i) मी जाईन नाहीतर जाणार नाही.
(b) विकल्पबोधक (ii) गडी माणसांची तेवढी अडचण आहे, बाकी सारे ठीक आहे.
(c) न्यूनत्वबोधक (iii) तुला दोन चिंचा दिल्या आणखी किती देऊ ?
(d) परिणामबोधक (iv) पाऊस वेळेवर झाला म्हणून पिके चांगली आली.

पर्यायी उत्तरे :

- (a) (b) (c) (d)
(1) (iii) (i) (iv) (ii)
(2) (iii) (i) (ii) (iv)
(3) (iv) (iii) (i) (ii)
(4) (ii) (iv) (iii) (i)

23. खाली दिलेल्या कोणत्या पर्यायातील शब्दांची रूपे अनेकवचनी होतांना बदलत नाहीत ? योग्य तो पर्याय लिहा :

- (1) आंबा, केळ, रताळे, पपई (2) शत्रू, उंदीर, कवी, देव, चिकू
(3) नदी, बी, स्त्री, काठी, भाकरी (4) ससा, कुत्रा, लंडगा, घोडा, म्हैस

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

5

KO9

12. 'एखाद्याचा डाव त्याच्यावरच उलटविण्याचे कृत्य' या अर्थासाठी अचूक म्हण ओळखा.

- (1) कुन्हाडीचा दांडा गोतास काळ (2) गुरुची विद्या गुरुला फळली
(3) खाई त्याला खवखवे (4) आपलेच दात आपलेच ओठ

13. 'भिकान्याला मी एक सदरा दिला, शिवाय त्याला जेवू घातले'.

या विधानातील उभयान्वयी अव्ययाचा प्रकार ओळखा :

- (1) विकल्पबोधक (2) समुच्चयबोधक (3) परिणामबोधक (4) स्वरूपबोधक

14. 'तुमच्या मुलाला मी अनेकदा बजावले आहे'.

Á Á

या विधानातील अधोरेखित शब्दाच्या अव्ययाचा प्रकार ओळखा :

- (1) प्रकारदर्शक (2) अनुकरणदर्शक (3) निश्चयार्थक (4) परिणामवाचक

15. 'प्राचार्यांकडून विद्यार्थ्यांना दंड आकारण्यात आला' या वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

- (1) कर्तृकर्मसंकर प्रयोग (2) समापन भावे
(3) नवीन कर्मणि (4) शक्य कर्मणि

16. 'पापात्मके पापे नरका जाइजे' हे उदाहरण _____ प्रयोगाचे आहे.

- (1) प्राचीन कर्मणी (2) समापन कर्मणी
(3) नवीन कर्मणी (4) प्रधानकर्तृक कर्मणी

17. अधोरेखित शब्दाची जात अनुक्रमे ओळखा :

Á Á Á

- (a) तो पक्षी उडाला.
(b) तो स्वतः माझ्याकडे आला.
(i) नाम (ii) सर्वनाम
(iii) विशेषण (iv) केवलप्रयोगी अव्यय

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (i), (ii) बरोबर (2) (iii), (iv) बरोबर
(3) (ii), (iii) बरोबर (4) (iii), (i) बरोबर

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

A

7

K09

24. भावे प्रयोगात :

- (a) क्रियापदाचे रूप कर्त्याच्या किंवा कर्माच्या लिंगवचनानुसार बदलत नाही.
 (b) क्रियापदाचे रूप नेहमी तृतीयपुरुषी नपुसकलिंगी एकवचनी असते.
 (c) क्रियापदाचे रूप कर्त्याच्या लिंगवचनानुसार बदलते.

वरीलपैकी कोणती विधाने अचूक आहेत ?

- (1) (a) आणि (c) (2) (a) आणि (b)
 (3) (b) आणि (c) (4) सर्व विधाने

25. क्रियाविशेषण अव्यये ही :

- (a) क्रियेबद्दल विशेष माहिती सांगतात.
 (b) क्रियाविशेषण विकारी असतात.
 (c) एका वाक्याची दुसऱ्या वाक्याशी सांगड घालतात.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a) बरोबर (2) फक्त (c) बरोबर
 (3) (a) आणि (b) बरोबर (4) (a) आणि (c) बरोबर

26. खाली दिलेल्या वाक्प्रचारातून वेगळ्या अर्थाच्या वाक्प्रचाराचा अचूक पर्याय ओळखा.

- (1) जीव टांगणीला लागणे (2) जीवास घोर लागणे
 (3) जीव मेटाकुटीस येणे (4) जीव भाड्यात पडणे

27. योग्य जोड्या जुळवा :

विभक्ती	कारक
(a) पंचमी	(i) घराशी
(b) तृतीया	(ii) घरात
(c) षष्ठी	(iii) घराहून
(d) सप्तमी	(iv) घराचा

पर्यायी उत्तरे :

- (a) (b) (c) (d)
 (1) (ii) (iii) (i) (iv)
 (2) (iii) (i) (iv) (ii)
 (3) (i) (iv) (ii) (iii)
 (4) (iv) (ii) (iii) (i)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

KO9

8

A

28. पुढीलपैकी कोणता शब्द परभाषीय आहे ?

- (1) डोंगर (2) दगड (3) लेकरू (4) गाडगे

29. विधानपूरक म्हणजे काय ?

- (a) कर्ता आणि कर्म क्रियापद या दोन शब्दांनी विधान पूर्ण होत नाही, त्यास आणखी एका शब्दाची गरज असते त्यास पूरक म्हणतात.
 (b) सकर्मक धातूचे विधान कर्माशिवाय पूर्ण होत नाही म्हणून कर्मासही पूरक म्हणतात.
 (c) क्रियापदामुळे वाक्यास पूर्णत्व येते म्हणून क्रियापदाला विधानपूरक म्हणतात.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) व (b) बरोबर (2) (a) व (b) चूक
 (3) फक्त (a) बरोबर (4) फक्त (c) बरोबर

30. जोड्या जुळवा :

- (a) उपसर्गघटित शब्द (i) बाजारहाट, वरचेवर, कामकाज
 (b) प्रत्ययघटित शब्द (ii) गाव, मान, पापड
 (c) अभ्यस्त शब्द (iii) संगीत, सुग्रास, प्रवाह
 (d) सिद्ध शब्द (iv) भवितव्य, वक्ता, चिंता

पर्यायी उत्तरे :

- (a) (b) (c) (d)
 (1) (iii) (iv) (i) (ii)
 (2) (iv) (ii) (iii) (i)
 (3) (ii) (iv) (i) (iii)
 (4) (i) (ii) (iv) (iii)

31. खालील विधाने वाचून 'जीवन' या शब्दाचा एकापेक्षा जास्त अर्थ व्यक्त करणारा पर्याय निवडा.

- (a) हे जीवन सुंदर आहे. (b) वास्तवाला अनुभवणे आवश्यक आहे.
 (c) पाणी आपल्यासाठी आवश्यक आहे. (d) लौकिकता सर्वश्रेष्ठ आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a), (b) (2) (a), (c)
 (3) (a), (d) (4) यापैकी काहीही नाही

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

9

KO9

32. खाली दिलेल्या उदाहरणांतून कृदन्त तत्पुरुष समासाची उदाहरणे असलेला योग्य पर्याय लिहा.
- (1) क्रीडांगण, ऋणमुक्त, राजपुत्र, घरजावई
 (2) दररोज, दरमजल, बिनशर्त, बिनधोक
 (3) मुखचंद्र, चंद्रमुखी, कमलनयन, चरणकमल
 (4) ग्रंथकार, कुंभकार, शेतकरी, कामकरी
-
33. 'उन्नती' या शब्दाला विरोधार्थी शब्द ओळखा :
- (1) अवनती (2) विकृती (3) प्रगती (4) अवनती
-
34. कर्मणिप्रयोगात कर्तरिप्रयोगाचे मिश्रण होते म्हणून याला _____ प्रयोग म्हणतात.
- (1) कर्म-भाव संकर प्रयोग (2) कर्तृ-कर्म-संकर प्रयोग
 (3) कर्तृ-भाव-संकर प्रयोग (4) पुराण कर्मणि प्रयोग
-
35. 'तो गावोगाव भटकत फिरला' या वाक्यातील अधोरेखित शब्दातील क्रियाविशेषण अव्यय कोणते ?
- (1) साधित क्रियाविशेषण अव्यय (2) सामासिक क्रियाविशेषण अव्यय
 (3) सिद्ध क्रियाविशेषण अव्यय (4) कालवाचक क्रियाविशेषण अव्यय
-
36. 'त', 'थ', 'द', 'ध', 'न', 'ल', 'स' ही सात व्यंजने _____ आहेत.
- (1) ओष्ठ्य वर्ण (2) दन्त्य वर्ण (3) मूर्धन्य वर्ण (4) तालव्य वर्ण
-
37. 'निष्पाप' या शब्दाची संधी ओळखा :
- (1) निष् + पाप (2) निः + पाप (3) निष + पाप (4) निष्प + आप
-
38. 'मेघासम तो श्याम सावळा' या वाक्यातील अलंकार ओळखा.
- (1) रूपक (2) उपमा (3) श्लेष (4) यमक
-
39. 'तुम्ही पुढे व्हा, मी आलोच.'
 या विधानातील काळ ओळखा :
- (1) वर्तमानकाळ (2) संनिहित भविष्यकाळ
 (3) भूतकाळ (4) अपूर्ण वर्तमानकाळ

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

KO9

10

A

40. 'तुरग' या शब्दाला समानार्थी शब्द सांगा.

- (1) हत्ती (2) ससा (3) घोडा (4) गाढव

41. व्याकरणदृष्ट्या शुद्ध शब्द कोणता ?

- (1) अतींद्रिय (2) अतिद्रिय (3) अतिद्रिय (4) अतींद्रिय

42. दिलेल्या पर्यायांमधून पुढील म्हणीचा अर्थ ओळखा.

'केळीवर नारळी आणि घर चंद्रमौळी'

- (1) भरपूर श्रीमंती असणे (2) अत्यंत गरीब स्थिती असणे
(3) अत्यंत कष्ट असणे (4) खूप आराम असणे

43. 'लवाद' या शब्दाचा अर्थ पुढील पर्यायांमधून निवडा :

- (1) स्वतः हून मध्यस्थी करणारा (2) लादला गेलेला मध्यस्थ
(3) उभयपक्षांच्या सहमताने नेमलेला मध्यस्थ (4) एकतर्फी निर्णय देणारा मध्यस्थ

44. 'वेदा आली' या वाक्यातील क्रियापदाचा खालील कोणता प्रकार नाही ?

- (a) सकर्मक क्रियापद (b) द्विकर्मक क्रियापद
(c) अकर्मक क्रियापद (d) उभयविध क्रियापद

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a), (b), (c) (2) फक्त (b), (c), (d)
(3) फक्त (a), (b), (d) (4) फक्त (a), (c), (d)

45. 'दीपाचा चुलत सासरा म्हणजे देवमाणूस आहे' - या वाक्यातील 'चुलत सासरा' हा सामासिक शब्द _____ या समासाचे उदाहरण आहे.

- (1) समाहार द्वंद्व समास (2) इतरेतर द्वंद्व समास
(3) मध्यमपदलोपी समास (4) वैकल्पिक द्वंद्व समास

46. विधाने ओळखा :

- (a) आजन्म हा अव्ययी भाव आहे. (b) महामानव हा द्वंद्व समास आहे.
(c) तोंडपाठ तत्पुरुष आहे. (d) श्वेतकमल हा बहुव्रीही समास आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (b), (d) बरोबर (2) (a), (c) बरोबर
(3) (a), (d) बरोबर (4) (c), (d) बरोबर

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

11

KO9

47. जिथे आकाश जमिनीला टेकल्यासारखे दिसते ती जागा _____.
- (1) समुद्र किनारा (2) क्षितिज (3) चौपाटी (4) डोंगरकडा
-
48. 'चंदन करणे' - या वाक्प्रचाराचा अर्थ सांगा.
- (1) सत्कर्म करणे (2) नाश करणे (3) आनंद फुलवणे (4) सेवा करणे
-
49. 'कृष्णानेच द्रौपदीची लज्जा राखावी' या वाक्यातील क्रियापदाचा प्रकार ओळखा.
- (1) आज्ञार्थ क्रियापद (2) विध्यर्थ क्रियापद
(3) संकेतार्थ क्रियापद (4) शक्य क्रियापद
-
50. पुढील विधाने वाचा :
- (a) भावकर्तृक क्रियापदांना स्वतंत्र, स्पष्टकर्ता नसतो.
(b) अनियमित धातूना आख्यातांचे प्रत्यय लागत नाहीत.
(c) प्रयोजक क्रियापदात कर्ता मूळ धातूतील क्रिया स्वतःच पार पाडतो.
- पर्यायी उत्तरे :
- (1) फक्त (a) चूक (2) सर्व बरोबर
(3) फक्त (b) चूक (4) फक्त (c) चूक
-
51. 'काल म्हणे मुलांनी गडबड केली' या विधानातील अव्ययाचा प्रकार ओळखा.
- (1) व्यर्थ उद्गारवाची अव्यय (2) संबोधनदर्शक
(3) प्रशंसादर्शक (4) यापैकी एकही नाही
-
52. एकाच जातीच्या पदार्थातील समान गुणधर्मांमुळे त्या वस्तूला सर्वसामान्य नाव दिले जाते त्याला काय म्हणतात ?
- (1) सर्वनाम (2) विशेषनाम (3) सामान्यनाम (4) भाववाचकनाम
-
53. 'नानामामांनी आपल्या मुलीला शाळेत घातली' - या वाक्याचा प्रयोग ओळखा.
- (1) कर्तृ-कर्म संकर प्रयोग (2) कर्तृ-भाव संकर प्रयोग
(3) कर्म-भाव संकर प्रयोग (4) भाव कर्तरी प्रयोग
-
54. समान अर्थाच्या म्हणी ओळखा :
- (a) कांदा पडला पेवात पिसा हिंडे गावात. (b) काखेत कळसा गावाला वळसा.
(c) घोरोघरी मातीच्या चुली. (d) हातच्या काकणाला आरसा कशाला.
- पर्यायी उत्तरे :
- (1) फक्त (a), (d) बरोबर (2) फक्त (b), (c) बरोबर
(3) फक्त (a), (c) बरोबर (4) फक्त (a), (b) बरोबर

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

KO9

12

A

55. समानार्थी म्हण ओळखा :

'जगात बुवा अन् मनात कावा'

(1) तोंड चोपडा नि मनी वाकडा

(2) तण खाई धन

(3) ढोंग धतूरा हाती कटोरा

(4) नाव देवाचे नि गाव पुजाऱ्याचे

खाली दिलेल्या उतारा लक्षपूर्वक वाचून त्यावर आधारित प्रश्न क्रमांक 56 ते 60 ची उत्तरे दिलेल्या पर्यायातून निवडा.

वाढत्या वयाबरोबर येणारे अनुभव व अभ्यास यांनी माणूस हळूहळू गंभीर होत जातो. गतिमानता हा जसा जगाचा नियम, तद्वत बदलत जाणं हा माणसाच्या मनाचा धर्मच आहे. त्याला लताबाई तरी कशा अपवाद ठरतील? त्यांची आजची गंभीरता हेच सांगते. त्यांचं खूप नाव झालं, त्यांना खूप पैसा मिळाल्या, खूप वैभव प्राप्त झालं, त्यांची खूप प्रशंसा झाली. अती झालं नि हसू आलं असं म्हणतात. आता त्याच प्रशंसेचा, स्तुतीचा, नावाचा, वैभवाचा कंटाळा आला आहे त्यांना, असंच त्यांचं आजचं साधं सुधं, साधन-शुचितेनं परिपूर्ण भरलेलं जीवन सांगतं. त्यांच्या जीवनात अनेक स्थित्यंतरं घडली. त्यांनी गरिबीत दिवस काढले. प्रसंगी अर्धपोटीही त्या राहिल्या. तद्वत डोळे दिपवणारं वैभवदेखील त्यांना लाभलं. रंकाचा राव झाला की त्याचे डोळे फिरतात हा सृष्टीचा नियम, पण लताबाईंच्या वागण्यात की स्वभावात फारसा फरक पडलेला दिसत नाही. वैभवाची धुंदी त्यांना कधीच चढली नव्हती की आजही नाही. स्वभावानं त्या अत्यंत मोकळ्या-काहीशा भावनाप्रधान, तद्वत हातानं सढळ-पित्यापासूनच त्यांना हा वारसा मिळालेला. त्यामुळे त्यांच्या या भोळेपणाचा नि उदार वृत्तीचा फायदा अनेकांनी घेतला. गोरगरिबांना, रंजलेल्या-गांजलेल्यांना त्यांनी असंच धन वाटलं आहे. पण त्यांचं हे दान गुप्त असतं. या हाताची त्या हाताला कधी दाद लागू देत नाहीत.

त्यांच्या संपत्तीवर, त्यांनी केलेल्या आर्थिक साहाय्यावर अनेकजण पदवीधर झाले, कित्येकांनी परदेशाचा दौरा केला, नि काहीजण आजही वैद्यकीय शास्त्रासारखा विपुल खर्चाचा अभ्यास करीत आहेत. अनेक संस्था, देवालयं, विद्यामंदिरं, स्मारकं नि थोर पुरुषांचे पुतळे उभारण्याच्या कामी त्यांच्या गायनकलेचा उपयोग झाला आहे, प्रत्यही होत आहे; तद्वत त्यांनी अशा कार्यात सढळ हातानं आर्थिक साहाय्यही केलं आहे. अनेकांना त्यांनी आजवर भेटवस्तू दिल्या, कलावंतांची कदर केली, गुणी जनांपुढे त्या नतमस्तक झाल्या. पण त्याची त्यांनी कधी जाहिरात केली नाही, की करणाऱ्यांना ती करूही दिली नाही.

56. या उताऱ्यात खाली दिलेल्या वाक्प्रचारांपैकी कोणता वाक्प्रचार आलेला नाही ?

(1) रंकाचा राव होणे

(2) वैभवाची धुंदी चढणे

(3) नत-मस्तक होणे

(4) आर्थिक हानां हाण

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

13

KO9

57. या लेखातून शब्दांकित केलेल्या लताबाईंच्या व्यक्तिमत्त्वाविषयी काय म्हणता येईल ?

- (1) गुप्तपणे संपत्ती दान करणाऱ्या लताबाई (2) कलावंतांची कदर करणाऱ्या लताबाई
 (3) एक विनम्र व्यक्तिमत्त्व लताबाई (4) भारताचा गानकोकीळ लताबाई

58. अनेक संस्था, देवालये, विद्यामंदिरे, स्मारके, थोर पुरुषांचे पुतळे उभारण्याच्या कामी लताबाईंच्या उपयोग झाला.

- (1) भावनाप्रधान स्वभावाचा (2) गायन कलेचा
 (3) प्रशंसेचा (4) कलावंतांची कदर करण्याचा

59. लताबाईंना त्यांच्या वडिलांकडून कोणता वारसा मिळाला ?

- (1) वैभवाची धुंदी चढल्यावर दुसऱ्यांना तुच्छ लेखणे.
 (2) दुसऱ्यांचे डोळे दिपविणारं वैभव प्राप्त करणे.
 (3) जीवनात अनेक स्थित्यंतरं घडविणे.
 (4) गोर-गरीब, रंजलेले-गांजलेले यांना सढळ हाताने मदत करणे.

60. माणूस हळूहळू गंभीर केव्हा होत जातो ?

- (1) खूप पैसा, वैभव प्राप्त झालं, खूप प्रशंसा झाली तेव्हा.
 (2) अती झालं नि हसू आलं तेव्हा.
 (3) वाढत्या वयाबरोबर येणारे अनुभव व अभ्यास यांनी,
 (4) प्रशंसा, स्तुती, नाव-लौकिक, वैभव यांचा अतिरेक झाला की,

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

KO9

14

A

61. Match the best meanings of the following words :

(a) Investiture	(i) Too highly respected to be attacked
(b) Invidious	(ii) Too strong to be defeated
(c) Invincible	(iii) Tending to cause ill-will
(d) Inviolable	(iv) Ceremony to give powers

Answer options :

(a)	(b)	(c)	(d)
(1) (i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2) (ii)	(i)	(iii)	(iv)
(3) (iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4) (i)	(ii)	(iv)	(iii)

62. Identify the correct sentence :

- (a) We have adopted the hotels to suit their needs.
 (b) The people adopted him as their Patron Saint.
 (c) He has adapted well to his new home.

Answer options :

(1) Only (a) and (c)	(2) Only (b)
(3) Only (b) and (c)	(4) All

63. Fill in the blanks with suitable words :

- (a) His attack on her honesty offends against the _____ of good taste.
 (b) The exhibition displayed a 15th century _____.

Answer options :

(1) cannon, canons	(2) cannon, cannon
(3) canons, cannon	(4) cannon, contours

64. What is the adjective form of the word balcony ?

(1) balconative	(2) balconied
(3) balconic	(4) balconable

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

15

KO9

65. The workers demand exorbitant pay scales.

Identify the correct meaning of the underlined.

- (1) solid (2) impressive
(3) attractive (4) **excessively high**

66. We are prohibited / to smoke / here. / No error.

- (a) (b) (c) (d)

Spot the error(s) in the above sentence. If no error say No error.

Answer options :

- (1) Only (a) and (c) (2) **Only (b)**
(3) Only (b) and (c) (4) (d)

67. Choose the correct question :

- (1) Are you a member in the committee ?
(2) Are you a member of the committee ?
(3) **Are you a member on the committee ?**
(4) Are you a member at the committee ?

68. Fill in the blanks with appropriate words.

- (a) Even the most _____ doctors could not cure him.
(b) There is a storm _____.

Answer Options :

- (1) imminent, eminent (2) **eminent, imminent**
(3) eminent, eminent (4) eminent, immanent

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

FOR PUBLIC RELEASE

K09

16

A

69. Match the following :

(a) King	(i) Proper noun
(b) Action	(ii) Collective noun
(c) Fleet	(iii) Abstract noun
(d) Asoka	(iv) Common noun

Answer options :

(a)	(b)	(c)	(d)
(1) (i) (ii) (iii) (iv)			
(2) (ii) (i) (iii) (iv)			
(3) (iv) (iii) (ii) (i)			
(4) (i) (ii) (iv) (iii)			

70. Select the correct sentence/s :

- (a) A committee was set up to look at the problem.
 (b) She kept on crying in spite of my assurance of help.
 (c) We must look upon social evils as nuisance.
 (d) His parents looked over with a triumphant smile.

Answer options :

(1) Only (a) and (b)	(2) Only (b) and (c)
(3) Only (a), (b) and (c)	(4) All the above

71. Select the correct adverbial clause :

They started at his departure.

- (a) They started when he departed.
 (b) They started after his departure.
 (c) They started before he departs.
 (d) They started before he departed.

Answer Options :

(1) Only (a) is correct
(2) Only (b) is correct
(3) Both (a) and (c) are correct
(4) Both (a) and (d) are correct

कच्चा कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

17

KO9

72. I will teach you a lesson.

Identify the meaning of the modal underlined.

- (1) promise (2) command (3) offer (4) threat

73. Match the following :

(I)

(II)

- (a) populist (i) a person who helps those who are in trouble.
 (b) snoop (ii) a person who supports popular sentiments and fears.
 (c) spy (iii) a person who pry into other people's affairs.
 (d) philanthropist (iv) a secret agent employed to watch others.

Answer Options :

- (a) (b) (c) (d)
 (1) (iii) (ii) (iv) (i)
 (2) (i) (iv) (ii) (iii)
 (3) (ii) (iii) (iv) (i)
 (4) (iv) (i) (ii) (iii)

74. Identify the error in the following sentence choosing the correct alternative. If there is no error say so.

He talks about / nothing else than / his own affairs : / No error.

- (a) (b) (c) (d)

Answer options :

- (1) Only (a) (2) Only (b) (3) Only (c) (4) Only (d)

75. Which one of the following explains the phrase :

"One who is a great lover of books" ?

- (1) bigot (2) blonde (3) bibliophile (4) bookie

76. Choose the alternative that would complete the expression in capital letters in the following sentence :

The publicity caused by his connection with gangsters was the COUP DE _____ of his election campaign.

- (1) Etat (2) End (3) High (4) Grace

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

KO9

18

A

77. Match the following :

(a) Let the cat out of the bag	(i) To cause trouble
(b) Like a cat on hot tin roof	(ii) To tell a secret
(c) Set the cat among the pigeons	(iii) Nearly catch someone and then allow to escape
(d) Play cat and mouse with	(iv) Very nervous

Answer options :

(a)	(b)	(c)	(d)
(1) (iii)	(i)	(ii)	(iv)
(2) (i)	(iii)	(ii)	(iv)
(3) (ii)	(iv)	(i)	(iii)
(4) (ii)	(iv)	(iii)	(i)

78. Identify the incorrect part of the sentence below :

He hopes that he hasn't makes a mistake.

(1) Hopes	(2) Hasn't	(3) Makes	(4) That

79. Identify the correct sentence :

- (a) She denied that she had gone to the movie last night.
 (b) She refused that she had gone to the movie last night.
 (c) She refused to return the money I lent her yesterday.
 (d) She denied to return the money I lent her yesterday.

Answer options :

(1) only (a) and (c)	(2) only (a) and (d)
(3) only (b) and (d)	(4) only (b) and (c)

80. She was not a woman to make idle threats.

Identify the correct meaning of the word in the given context :

(1) inactive	(2) superficial	(3) meaningless	(4) redundant

81. Which one of the following sentences is correct ?

- (1) This premises looks too big.
 (2) This premise looks too big.
 (3) These premises look too big.
 (4) These premise look too big.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

19

KO9

82. Which of the sentences are equivalent to the following sentence ?

Some poets are at least as great as Tennyson.

- (a) Tennyson is not greater than some other poets.
 (b) Some poets are not less great than Tennyson.
 (c) All poets are as great as Tennyson.

Answer options :

- (1) (a) only (2) (b) and (c) only
 (3) (a), (b) and (c) (4) (a) and (b) only

83. Match the following :

(I)

(II)

(a) One who is always doubting	(i) stoic
(b) A person indifferent to pleasure and pain	(ii) pessimist
(c) One who looks only dark side of things	(iii) cynic
(d) One who is disinclined to believe in goodness	(iv) sceptic

Answer Options :

- (a) (b) (c) (d)
 (1) (iv) (iii) (ii) (i)
 (2) (iv) (i) (ii) (iii)
 (3) (iv) (ii) (iii) (i)
 (4) (iii) (i) (ii) (iv)

84. He is a very diligent young man, you won't find him wasting his time.

Select the word which is opposite in meaning of the word underlined.

- (1) brilliant (2) idle (3) curious (4) inattentive

85. Identify the correct sentence :

- (a) A thief lurks in the Shadows.
 (b) A hunter walks through the jungle for hunting down an animal.

Answer Options :

- (1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

KO9

20

A

86. Match the following :

(I)

(II)

(a) incapable of being corrected	(i) unintelligible
(b) incapable of being understood	(ii) illegible
(c) one too strong to overcome	(iii) incorrigible
(d) incapable of being read	(iv) invincible

Answer options :

(a) (b) (c) (d)

(1) (iii) (i) (iv) (ii)

(2) (ii) (iii) (iv) (i)

(3) (i) (iv) (iii) (ii)

(4) (iv) (ii) (i) (iii)

87. Identify the incorrect sentence/s.

- (a) A course of lectures was delivered.
 (b) Silver as well as gold is used for ornaments.

Answer options :

- (1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

88. Choose the correct pronouns to fill in the blanks :

- (a) Every student passed _____ examination.
 (b) Everyone had to show _____ ticket.
 (c) We have lost _____ dog.

Answer options :

- (1) his, his, our (2) their, his, our (3) his, their, our (4) his, his, ours

89. Choose the correct synonym for - Knack :

- (1) Aptitude (2) Jack (3) Snacks (4) Things

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

21

KO9

90. Identify the sentence/s grammatically incorrect.

- (a) Raju completes his course next year.
 (b) We have just eaten two mangoes.
 (c) I have studied this topic for three hours.

Answer options :

- (1) Only (a) (2) Only (b)
 (3) Only (c) (4) None the above

91. Choose the correct sentence :

- (1) The costs of all necessities has gone up.
 (2) The cost of all necessities has gone up.
 (3) The cost of all necessities have gone up.
 (4) The costs of all necessities have went up.

92. Select the correct synonyms of spurious :

- (a) false (b) imaginary
 (c) magnificent (d) unproductive

Answer Options :

- (1) only (a) and (d) (2) only (d) and (c)
 (3) only (b) and (d) (4) only (a) and (b)

93. Choose the best option to fill in the blank.

They are _____ the new Manager to bring the company back to profitability.

- (1) looking to (2) looking at (3) looking for (4) looking about

94. Identify the sentence grammatically correct :

- (1) We knew that India would win the match.
 (2) We knew that India will win the match.
 (3) We know that India would win the match.
 (4) We knew that India can win the match.

95. Identify the correct sentences :

- (a) Two pounds of coffee cost seven and sixpence.
 (b) The furnitures are to be delivered today.
 (c) He gave me many good advices.

Answer Options :

- (1) (a) only (2) (b) and (c) only
 (3) (a), (b) and (c) (4) None of the above

कच्चा कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

Read the following passage carefully and answer Q.No's 96 to 100 based on it.

It is very important to remember especially now when we have regained our freedom from British rule, that it was contact with western ideas that made our own people wake up and work for a new India. Many great men and women have worked for the making of the new India in many different ways. They had different ideas of what the new India should be. Some wanted to reform the Hindu religion by getting rid of idol-worship, caste and other ideas which were not in the Hindu religion of ancient times. Swamy Dayanand, who founded the Arya Samaj, had this aim. Others wanted to get rid of old ideas completely and make India a modern country, with the help of scientific knowledge gained from the west. Some wanted to bring about changes more slowly, by spreading education through newspapers and schools. But all these people got their ideas through hearing or reading about the changes which had been taking place in Europe and America. They got to know about these changes from people who came to India from the west, first to trade with them, and then to rule over them. They did not like being ruled over by foreigners, but they could not help seeing that unless they got the new knowledge which the foreigners had, they would not be able to make a new India and rule it themselves.

96. How did Indians respond to the foreigners who came to India ?

- (1) Indians offered warm hospitality to the foreigners.
- (2) Indians isolated themselves from the foreigners.
- (3) Indians disliked being ruled over by foreigners.
- (4) None of the above.

97. Why did some people want to get rid of idol-worship ?

- (1) It posed the threat of pollution.
- (2) It was not part of ancient Hindu religion.
- (3) All people were not able to afford idols.
- (4) There was lack of manpower to manufacture idols.

98. Which of the following is true in the context of the passage ?

- (a) Western ideas proved useful for making a new India.
- (b) Swamy Dayanand wanted to establish an anti-Hindu religion.
- (c) It was not possible to make a new India without new knowledge.

Answer options :

(1) (a) and (b) only	(2) (b) and (c) only
(3) (a) and (c) only	(4) (a), (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

23

KO9

99. What did the people from west do with Indians ?
- (1) First adopted Indian customs and afterwards made Indians accept their customs.
 - (2) First traded with Indians and afterwards ruled over them.
 - (3) First showed leniency towards Indians and afterwards became harsh to them.
 - (4) First visited Indian temples and afterwards invited Indians to visit their churches.

100. Which of the following are true in the context of the passage ?

- (a) There were different ideas of making a new India.
- (b) Some people preferred slow changes.
- (c) Changes in Europe and America influenced the making of a new India.

Answer options :

- (1) (a) and (b) only
- (2) (a) and (c) only
- (3) (b) and (c) only
- (4) (a), (b) and (c)

- o o o -

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे

E-Learning Platform

P.T.O.

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. “अंगावर काटा उभा रहाणे” या वाक्यप्रचाराचा अर्थ काय ?

(1) अंग शहारणे	(2) रोमांचित होणे
(3) अतिशय भिती वाटणे	(4) बहरून येणे

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) अतिशय भिती वाटणे” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल, यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “③” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

E-Learning Platform

परीक्षेचे नांव : "पोलीस उप निरीक्षक" (अराजपत्रित) गट-ब (मुख्य) परीक्षा-2016
विषय : मराठी व इंग्रजी (प्रश्नपत्रिका क्र. 1)

परीक्षेचा दिनांक : 25 जून, 2017

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत "पोलीस उप निरीक्षक" (अराजपत्रित) गट-ब (मुख्य) परीक्षा-2016 ” या परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी अधिप्रमाणित (Authentic) स्पष्टीकरण / संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊन आयोगाने उत्तरतालिका सुधारित केली आहे. या उत्तरतालिकेतील उत्तरे अंतिम समजण्यात येतील. यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत व त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही, याची कृपया नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	2	2	#	2
2	2	2	1	2
3	4	1	1	3
4	3	1	1	4
5	2	3	4	1
6	3	2	2	2
7	4	4	3	3
8	2	1	1	3
9	1	3	3	2
10	3	2	2	3
11	3	3	3	4
12	2	#	2	3
13	2	4	3	3
14	#	3	2	2
15	3	3	2	#
16	1	2	2	2
17	#	2	2	2
18	3	4	2	3
19	1	3	4	1
20	2	2	1	2
21	4	3	3	2
22	2	2	2	3
23	2	2	4	2
24	2	4	4	2
25	3	2	3	2

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
26	4	2	1	4
27	2	4	4	2
28	4	3	2	1
29	1	2	3	3
30	1	#	4	4
31	2	4	3	4
32	4	3	3	2
33	4	1	3	1
34	2	2	1	3
35	2	4	2	2
36	2	1	3	4
37	2	2	2	2
38	2	2	2	1
39	2	2	2	2
40	3	3	2	2
41	1	2	#	2
42	2	3	4	3
43	3	2	4	4
44	3	2	2	4
45	3	4	2	1
46	2	2	2	2
47	2	2	1	2
48	2	4	2	3
49	2	3	2	1
50	4	1	3	4

31st August, 2017

ने दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत.

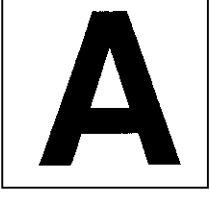
- 2 -

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	1	1	3	2
52	3	1	2	3
53	3	3	4	2
54	4	2	2	#
55	1	2	2	1
56	4	3	2	3
57	3	2	4	4
58	2	4	3	2
59	4	3	4	3
60	3	4	3	4
61	3	4	2	1
62	3	4	3	3
63	3	3	3	3
64	2	3	3	3
65	4	2	2	3
66	2	3	1	2
67	3	1	4	1
68	2	3	1	2
69	3	2	2	1
70	2	3	3	2
71	1	1	1	4
72	4	1	4	1
73	3	2	4	4
74	2	1	2	1
75	3	1	3	4

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	4	2	4	4
77	3	3	3	2
78	3	4	1	1
79	1	1	1	3
80	3	2	3	2
81	3	3	1	2
82	4	3	1	3
83	2	3	3	2
84	2	2	4	3
85	1	4	4	1
86	1	4	2	1
87	4	1	3	4
88	1	4	3	3
89	1	3	3	4
90	3	2	1	2
91	2	2	4	3
92	4	4	2	3
93	1	1	3	4
94	1	3	2	3
95	4	3	2	3
96	3	2	2	3
97	2	4	4	4
98	3	3	2	2
99	2	3	3	2
100	4	2	3	3

31st August, 2017

ने दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत.

नोवेंबर,
दि. 5 डिसेंबर, 2017

L10

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET NO.

110449

प्रश्नपुस्तिका-I

एकूण प्रश्न : 100

मराठी व इंग्रजी

एकूण गुण : 100

वेळ : 1 (एक) तास

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

परीक्षा-क्रमांक	<table border="1" style="width: 100%; height: 20px; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> </table>										
	<div style="display: flex; justify-content: space-around; width: 100%;"> <div style="text-align: center;">↑ केंद्राची संकेताक्षरे</div> <div style="text-align: center;">↑ शेवटचा अंक</div> </div>										

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉलपेनने लिहावा.

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.

(4) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवारांच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच " उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवारांला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

L10

2

A

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

3

L10

1. पुढील विधानांपैकी योग्य विधान निवडा.

- (a) इ, उ, ऋ याबद्दल अनुक्रमे य, व, र असे आदेश होतात त्यांना संप्रसारण म्हणतात.
 (b) य, व, र, याबद्दल अनुक्रमे इ, उ, ऋ आल्यास यणादेश - (यण् + आदेश) असे म्हणतात.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) चुकीचे आहे परंतु (b) बरोबर आहे. (2) (a) बरोबर आहे परंतु (b) चुकीचे आहे.
 (3) दोन्हीही विधाने चुकीचे आहेत. (4) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.

2. शोक, तिरस्कार, आश्चर्य, अशा मनोधर्माचा उल्लेख येतो, तेव्हा अशा शब्दाच्या शेवटी कोणते चिन्ह येते ?

- (1) प्रश्नचिन्ह (2) स्वल्पविराम चिन्ह
 (3) उद्गारवाचक चिन्ह (4) पूर्णविराम चिन्ह

3. 'धनुर्वात' ही संधी कशी सोडवली जाईल ?

- (1) धनुः + वात (2) धनुर + वात (3) धनु + वात (4) धनुर + वात

4. ज्या अक्षरात दोन किंवा अधिक व्यंजने प्रथम एकत्र येऊन शेवटी त्यांत एक स्वर मिसळतो त्यास _____ म्हणतात.

- (1) शब्द (2) जोडाक्षर (3) संधी (4) अक्षर

5. पुढे काही स्वर (गट-1) आणि त्या स्वरांचा उच्चारस्थानातील मुखाचा भाग (गट-2) दिलेला आहे.

गट-1

गट-2

- (a) ए (i) कंठ + तालू
 (b) ऊ (ii) ओष्ठ
 (c) ऋ (iii) मूर्धा
 (d) लृ (iv) दंत

वरील जोड्यांच्या उत्तरासाठी योग्य तो पर्याय लिहा :

- (a) (b) (c) (d)
 (1) (i) (ii) (iii) (iv)
 (2) (ii) (iii) (iv) (i)
 (3) (i) (ii) (iv) (iii)
 (4) (iv) (iii) (ii) (i)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

L10

4

A

6. 'जी' या स्त्रीलिंगी सर्वनामाचा विकार होऊन सप्तमीचे विभक्तीयुक्त रूप काय होईल ?

- (1) जिला, जीस/जिस (2) जिचा, जिचे, जिच्या
(3) जी (4) जीत/जित, जिच्यात

7. उच्चारभेदानुसार य, व, इ, ल या वर्णाना काय म्हणतात ?

- (1) स्वर (2) अर्धस्वर (3) अर्धव्यंजन (4) संयुक्त वर्ण

8. 'रस्त्याच्या बाजूने काही माणसे चालली आहेत'

या वाक्यात आलेल्या विशेषणाच्या बाबतीत कोणते विधान बरोबर आहे ?

- (1) हे गणनावाचक संख्याविशेषण आहे. (2) हे क्रमवाचक संख्याविशेषण आहे.
(3) हे आवृत्तिवाचक संख्याविशेषण आहे. (4) हे अनिश्चित संख्याविशेषण आहे.

9. रचनेनुसार संयुक्त वाक्य कोणते ? अचूक पर्याय निवडा :

- (a) ती चार वाजता, एस.टी. ने, पुण्यास, न सांगता गेली.
(b) आधी नमन गणरायाला, नंतर देवाधिदेवांना.
(c) प्रसंग कोणताही असला, तरी संतांची चित्तवृत्ती बदलत नाही.
(d) मुलांना समजून घ्या, मग बघा ती मोठ्यांचे कसे ऐकतात.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a) व (b) पर्याय बरोबर आहेत. (2) फक्त (b) व (c) पर्याय बरोबर आहेत.
(3) फक्त (b) व (d) पर्याय बरोबर आहेत. (4) फक्त (a) व (c) पर्याय बरोबर आहेत.

10. पालथ्या घड्यावर पाणी या म्हणीच्या समानार्थी असलेली अचूक म्हण कोणती ? अचूक पर्याय निवडा.

- (1) कुत्र्याचे शेपूट वाकडे ते वाकडेच. (2) रात्रभर वाचली गीता कालचा गोंधळ बरा होता.
(3) शहाण्याला शब्दांचा मार. (4) गाढवाल गुळाची चव काय ?

11. अठरा गुणांचा खंडोबा या वाक्प्रचाराच्या विरुद्ध अर्थाचा वाक्प्रचार कोणता ? अचूक पर्याय निवडा.

- (1) पोटाचा पाईक (2) अल्लाची गाय
(3) उफारट्या काळजाचा (4) उंटावरचा शहाणा

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

5

L10

12. तपोबल, मनोरम, रजोगुण हे शब्द कोणत्या संधीची उदाहरणे आहेत. अचूक पर्याय निवडा :

- (1) स्वरसंधी (2) व्यंजनसंधी (3) विसर्गसंधी (4) पूर्णसंधी

13. य, र, ल, व यांची उच्चारस्थाने अनुक्रमे _____ या स्वरांच्या उच्चारस्थानांसारखी आहेत.

- (1) इ, ऊ, ऋ, ए (2) ई, उ, ऋ, ए (3) इ, उ, ऋ, ए (4) ई, ऊ, ऋ, ए

14. मराठी शब्दातील अन्त (शेवटचा वर्ण) 'अ' हा निभृत म्हणजे अर्धवट किंवा अपूर्ण उच्चारला जातो. याप्रमाणे कोणता शब्द योग्य नाही ?

- (1) पान (2) जवळ (3) कपाट (4) करवत

15. खालीलपैकी 'शुद्ध शब्दयोगी' अव्यय ओळखा :

- (1) देवळाच्या बाहेर (2) वृक्षाखाली (3) शहरोशहरी (4) गायसुद्धा

16. स्वर्गवास, पोटशूळ, पाणकॉंबडा, घरधंदा, कलकुशल या सामासिक शब्दांचा समास कोणता ?

- (1) अलुक् तत्पुरुष (2) उपपद तत्पुरुष (3) सप्तमी तत्पुरुष (4) चतुर्थी तत्पुरुष

17. पुढील विधाने वाचा :

- (a) गंगा, सिंधू, तापी ही नद्यांची नावे विशेषनामे आहेत. परंतु नदी हे सामान्यनाम असून जातीवाचक आहे.
 (b) स्वाधीन, हिमांशू, लक्ष्मण ही मुलांची नावे विशेषनामे नाहीत. परंतु मुलगा हे सामान्यनाम असून ते व्यक्तिवाचक आहे.
 (c) सामान्यनामाचे अनेकवचन होत नाही.
 (d) विशेषनामाचे अनेकवचन होते.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) विधान (a) व (b) चूक (2) विधान (b), (c), (d) चूक
 (3) सर्व बरोबर (4) फक्त (a) चूक

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

L10

6

A

18. मराठी उपसर्ग नसलेला गट कोणता ?

- (a) अ, अन्, आड, अद (b) अव, नि, पड, फट
(c) अनु, अप, अधि, निर (d) भर, अ, नि, अद

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a) आणि (b) (2) फक्त (c)
(3) फक्त (d) (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

19. 'स्वरादी' संदर्भात योग्य विधान ओळखा :

- (1) स्वरादी म्हणजे नुसते सूर होय (2) अंगण या शब्दात अ + विसर्ग = अं
(3) दुःख या शब्दात द् + उ + विसर्ग = दुः (4) 'किंकर' या शब्दात क् + ई + अनुस्वार = कीं

20. 'पुढारी' या शब्दाचा विरुद्ध अर्थ असलेला शब्द वापरून बनविलेले अचूक वाक्य कोणते ?

- (1) सामान्य नागरिकांना न्याय मिळत नाही.
(2) आजकाल नेते खूप आश्वासने देतात.
(3) त्यांचे अनुयायी खूप मोठ्या संख्येत आहेत.
(4) भक्त लोकांची रांग लागते.

21. त्याचा धाकटा मुलगा आज क्रिकेटच्या सामन्यात चांगला खेळला. या वाक्यातील उद्देश्य विस्तार कोणता ?

- (a) त्याचा धाकटा (b) मुलगा
(c) क्रिकेटच्या सामन्यात (d) चांगला खेळला

पर्यायी उत्तरे :

- (1) पर्याय (a) व (c) अचूक आहेत. (2) पर्याय फक्त (a) अचूक आहे.
(3) पर्याय (b) व (d) अचूक आहेत. (4) पर्याय फक्त (c) अचूक आहे.

22. 'कोल्हा' या शब्दातून कोणता लक्षार्थ घेतला जातो. अचूक पर्याय सांगा :

- (1) जंगलतील धूर्त प्राणी (2) माळ्याचा मका खाणारा
(3) माणसाचा धूर्त, लबाड स्वभाव (4) कोल्हा एक जंगली प्राणी आहे

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

7

L10

23. विशेषणसाधित क्रियाविशेषण असलेले वाक्य कोणते? अचूक पर्याय निवडा.

- (a) सुनिलला हजारदा सांगून झाले. (b) दिवसा सुनिल इकडेच असतो.
(c) सुनिल उभ्या उभ्या येऊन गेला. (d) सुनिलला एकवार सांगून पाहावे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) पर्याय (a) व (b) बरोबर आहेत. (2) पर्याय (a) व (c) बरोबर आहेत.
(3) पर्याय (b) व (d) बरोबर आहेत. (4) पर्याय (a) व (d) बरोबर आहेत.

24. 'मनकवडा' या शब्दासाठी योग्य शब्दसमुह असणारी अचूक वाक्यरचना कोणती ?

- (1) तो दुसऱ्याच्या मनातले जाणणारा आहे. (2) तो स्वतःच्या मनाचे बोलतो.
(3) तो दुसऱ्याच्या मनातील इच्छा पूर्ण करतो. (4) तो दुसऱ्याला आपल्या मनातील गोष्टी सांगतो.

25. केवढी उंच इमारत ही! या उद्गारार्थी वाक्याचे विधानार्थी वाक्यात वाक्य परिवर्तन कसे होईल ?

- (a) ही इमारत खूप उंच आहे. (b) ही इमारत उंचच उंच आहे.
(c) शेजारील इमारतीपेक्षा ही इमारत उंच आहे. (d) ही तर फार उंच इमारत आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a) उत्तर बरोबर आहे. (2) फक्त (a) आणि (b) उत्तर बरोबर आहेत.
(3) फक्त (c) उत्तर बरोबर आहे. (4) फक्त (a) आणि (d) उत्तर बरोबर आहेत.

26. खालीलपैकी कोणत्या गटातील शब्द देशी आहेत ?

- (1) पगार, कोबी, हापूस (2) विळी, चाकरी, किल्ली
(3) पोशाख, सामना, हकिकत (4) डहाळी, ढेकूण, धोंडा

27. कापणे, मिटणे, समजणे, स्मरणे या क्रियापदांचा प्रकार कोणता ?

- (1) अकर्तृक क्रियापद (2) द्विकर्मक क्रियापद
(3) उभयविध क्रियापद (4) सकर्मक क्रियापद

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

L10

8

A

28. पाचा मुखी परमेश्वर या म्हणीचा योग्य अर्थ कोणता ?

- (a) पाच लोक बोलतात तेच खरे. (b) पुष्कळ लोक जे बोलतात ते खरे.
(c) काही लोक जे बोलतात ते खरे. (d) पंच लोक जे बोलतात ते खरे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त पर्याय (a) बरोबर आहे. (2) फक्त पर्याय (a) आणि (b) बरोबर आहेत.
(3) फक्त पर्याय (b) बरोबर आहे. (4) फक्त पर्याय (c) आणि (d) बरोबर आहेत.

29. आम्ही अभ्यासाला आलो, म्हणजे मग तू आम्हास ते शिकव. या वाक्यात विधेयविस्तार विभाग कोणता ?

- (1) आलो, शिकव (2) अभ्यासाला, म्हणजे (3) आम्हास, आम्ही (4) म्हणजे, मग

30. 'ए' कारान्त पुल्लिंगी नामाचे 'या' कारान्त सामान्यरूप कसे होते. पुढील उदाहरणांपैकी योग्य उत्तर ओळखा.

- (1) साने - सान्या - सान्यांनी (2) कुत्रा - कुत्र्यास - कुत्र्या
(3) पाणी - पाण्या - पाण्याने - पाण्यांनी (4) केळे - केळ्या - केळ्याला

31. गैर हजर, सब जज्ज, अनुकरण, सुविचार हे शब्द कोणत्या प्रकारचे आहेत ?

- (1) शब्दसाधित शब्द (2) उपसर्गसाधित शब्द
(3) अभ्यस्त शब्द (4) सामासिक शब्द

32. जोड्या जुळवा :

- (a) मोर (i) लांडोर
(b) रेडा (ii) शेळी
(c) बोका (iii) भाटी
(d) बोकड (iv) म्हैस

पर्यायी उत्तरे :

- (a) (b) (c) (d)
(1) (i) (iv) (iii) (ii)
(2) (i) (iv) (ii) (iii)
(3) (i) (ii) (iv) (iii)
(4) (iv) (i) (ii) (iii)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

9

L10

33. राजूला भूक लागली. तो इतरांच्या आधी जेवला. या वाक्यांचे रचनेनुसार केवळ वाक्यात रूपांतर कसे होईल? योग्य पर्याय निवडा :

- (1) भूक लागल्यामुळे राजू इतरांच्या आधी जेवला.
 (2) राजूला भूक लागली, म्हणून तो इतरांच्या आधी जेवला.
 (3) राजू इतरांच्या आधी जेवला, कारण त्याला भूक लागली होती.
 (4) राजू नेहमी भूक लागली, की इतरांच्या आधी जेवतो.

34. सुता, तनया, आत्मजा, नंदिनी या शब्दांसाठी योग्य अर्थ दर्शविणारा शब्द कोणता ?

- (a) माता (b) धरणी (c) लक्ष्मी (d) मुलगी

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a) पर्याय अचूक आहे. (2) फक्त (b) व (c) पर्याय अचूक आहेत.
 (3) फक्त (b) व (d) पर्याय अचूक आहेत. (4) फक्त (d) पर्याय अचूक आहे.

35. खालील चारी जोड्या योग्य रीतीने जुळवून त्यातील विसंगत जोडी कोणती ते सांगा.

'अ'	'ब'
(a) विशेषण साधित अव्यये	(i) अर्थात
(b) नामसाधित अव्यय	(ii) एकत्र
(c) अव्ययसाधित अव्यय	(iii) मनःपूर्वक
(d) प्रत्ययसाधित अव्यय	(iv) येथपर्यंत

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) (ii), (d) (iii) (2) (b) (i), (a) (ii)
 (3) (c) (iv), (b) (i) (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

36. चंद्र या शब्दास समानार्थी शब्द वापरून बनविलेली अचूक वाक्ये कोणती ?

- (a) इंदूचे घर आकाशी आहे. (b) तो पहा शशी घरावर आला.
 (c) अरे हिमांशू आज इकडे कुठे? (d) आज सुधाकर उशिरा आला.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) पर्याय (a), (b), (c), (d) सर्व चूक आहेत.
 (2) पर्याय (b) व (d) अचूक आहेत. बाकी दोन्ही चूक.
 (3) पर्याय (a), (b) व (c) अचूक आहेत (d) चूक.
 (4) पर्याय (a), (b), (c) व (d) अचूक आहेत.

37. सखाराम पाटलांनी आजपर्यंत काहीही कारण नसताना तुकाराम पाटलांचे देव्हारे माजविण्याचेच काम केले आहे. या वाक्यातील वाक्प्रचाराचा संदर्भानुसार अचूक अर्थ कोणता ?

- (1) महत्त्व वाढविणे (2) संबंध वाढविणे (3) सूड उगविणे (4) भांडण लावणे

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

L10

10

A

38. ऊठ पुरुषोत्तमा। वाट पाहे रमा।
दावी मुखचंद्रमा। सकळिकांशी।
या ओवीतील अलंकार कोणता ?

- (1) उपमा (2) उत्प्रेक्षा (3) रूपक (4) व्यतिरेक

39. 'देवनागरी' लिपी लिहिण्याची बरोबर पद्धत ओळखा :

- (1) 'देवनागरी' लिपी उजवीकडून डावीकडे लिहिली जाते.
(2) 'देवनागरी' लिपी अक्षरे मोडून लिहिली जाते.
(3) 'देवनागरी' लिपी डावीकडून उजवीकडे लिहिली जाते.
(4) 'देवनागरी' लिपी एका खाली एक अशी लिहिली जात नाही.

40. खालीलपैकी अंशाभ्यस्त शब्द असलेला शब्दगट अचूक ओळखा.

- (1) लाललाल, मधूनमधून, जे-जे इ. (2) शेजारीपाजारी, उरलासुरला, गोडधोड इ.
(3) कडकडाट, खदखदून, वटवट इ. (4) हालहाल, घरबीर, गडगड इ.

41. तद्भव शब्द असलेला अचूक शब्दांचा गट कोणता ? योग्य पर्याय निवडा.

- (a) घास, ओट, काम, दूध (b) सार, डबा, गुढी, तपास
(c) परंतु, ग्रंथ, नदी, कर्म (d) घर, गाव, कोवळा, घाम

पर्यायी उत्तरे :

- (1) पर्याय (a) व (b) बरोबर आहेत. (2) पर्याय (b) व (d) बरोबर आहेत.
(3) पर्याय (a) व (d) बरोबर आहेत. (4) पर्याय (c) व (d) बरोबर आहेत.

42. जोड्या जुळवा :

'अ गट'

'ब गट'

- (a) संबोधनदर्शक केवलप्रयोगी अव्यय (i) भले
(b) प्रशंसादर्शक केवलप्रयोगी अव्यय (ii) अगे
(c) विरोधीदर्शक केवलप्रयोगी अव्यय (iii) इश्श
(d) तिरस्कारदर्शक केवलप्रयोगी अव्यय (iv) हॅट

पर्यायी उत्तरे :

- (a) (b) (c) (d)
(1) (ii) (i) (iv) (iii)
(2) (ii) (i) (iii) (iv)
(3) (ii) (iii) (i) (iv)
(4) (ii) (iv) (i) (iii)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

11

L10

43. राम आणि लक्ष्मण यांच्यात कारण नसताना दुही माजविण्याचे काम लोक करीत आहेत. या वाक्यातील वाक्प्रचार कोणता? अचूक सांगा.

- (a) दुही करणे (b) दुही माजणे (c) भांडण लावणे (d) मतभेद होणे

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a) पर्याय अचूक आहे. (2) फक्त (a) आणि (c) पर्याय अचूक आहेत.
 (3) फक्त (b) पर्याय अचूक आहे. (4) फक्त (a), (b) आणि (d) पर्याय अचूक आहेत.

44. मराठीतील मूळ सर्वनामापैकी लिंग व वचनाप्रमाणे बदलणाऱ्या सर्वनामांचा गट ओळखा.

- (a) मी, तू, तो, हा, जो (b) मी, तू, काय, हा, जो
 (c) कोण, काय, आपण, स्वतः (d) तो, कोण, मी, तू

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a) बरोबर (2) फक्त (b) बरोबर
 (3) (a) आणि (b) बरोबर (4) (a) आणि (c) बरोबर

45. मूळ शब्दातील अन्त्य स्वर ऱ्हस्व असला तर सामान्यरूपाच्या वेळी तो _____ होतो.

- (1) ऱ्हस्व होतो (2) दीर्घ होतो
 (3) दोन्ही प्रकारे लिहिता येतो (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

46. मधू लाडू खात असतो. या वाक्याचे रीति भविष्यकाळी रूप कोणते?

- (1) मधू लाडू खात असे. (2) मधू लाडू खात जाईल.
 (3) मधूने लाडू खाल्ला असेल. (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही.

47. 'वर' या नामाचे शब्दजाती बदलून शब्दयोगी परिवर्तन असे होईल, अचूक उदाहरण ओळखा.

- (1) दशरथाने कैकयीला दोन वर दिले. (2) तू त्या राजपुत्राला वर.
 (3) पक्षी झाडावर बसतो. (4) वरपिता मुलाच्या लग्नात तोऱ्यात वावरत होते.

48. तो नेहमी उशिरा येऊन झटपट काम करतो या वाक्यातील क्रियाविशेषण व प्रकार कोणता?

- (a) नेहमी - सातत्यदर्शक क्रियाविशेषण (b) उशिरा - कालवाचक क्रियाविशेषण
 (c) झटपट - रीतिवाचक क्रियाविशेषण (d) काम - गतिवाचक क्रियाविशेषण

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a) पर्याय अचूक आहे. (2) फक्त (a) व (b) पर्याय अचूक आहेत.
 (3) फक्त (a) व (c) पर्याय अचूक आहेत. (4) फक्त (b) व (d) पर्याय अचूक आहेत.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

L10

12

A

49. अनुरूप, अनुसार, यासारखे शब्द जोडताना मागील शब्दाचे सामान्यरूप होऊन मग _____ संधी होती.

- (1) पूर्वरूप (2) पररूप (3) नवरूप (4) अनुरूप

50. योग्य विधान ओळखा.

- (1) उपसर्गघटित, प्रत्ययघटित, अभ्यस्त, सामासिक शब्द हे सिद्ध शब्दाचे प्रकार आहेत.
 (2) उपसर्ग स्वतंत्रपणे वापरता येतात.
 (3) पूर्णाभ्यस्त शब्द, अंशाभ्यस्त शब्द, अनुकरणवाचक शब्द हे अभ्यस्त शब्दाचे प्रकार आहेत.
 (4) उपसर्गाचा क्वचित्, स्वतंत्रपणे उपयोग होतो.

51. खालील शब्दसमूह अचूक शब्दाने पूर्ण करा.

माणसांचा जमाव तसे सैनिकांचे _____.

- (1) पथक (2) तुकडी (3) पलटण (4) तिन्ही बरोबर

52. व्याकरणातील 'लिंग' या शब्दाचा समानार्थी शब्द कोणता ?

- (1) खुन (2) खून (3) खूण (4) खुण

53. हे रमेशचे अक्षर चांगले आहे का ? या वाक्याचे रूपांतर उद्गारार्थी वाक्यात कसे होईल ?

- (1) हे रमेशचे अक्षर आहे ! (2) हे रमेशचे अक्षर !
 (3) काय अक्षर हे रमेशचे ! (4) हे अक्षर रमेशचे !

54. पासून व पलीकडे या शब्दयोगी अव्ययांचा उपयोग कोणत्या विभक्ती कार्यासाठी केला आहे ? अचूक पर्याय निवडा.

- (1) पंचमी व सप्तमी (2) द्वितीय चतुर्थी व पंचमी
 (3) तृतीय व षष्ठी (4) संबोधन व द्वितीया

55. पुढील विधान वाचा.

प्रधानत्वसूचक उभयान्वयी अव्ययांनी जोडलेली वाक्ये ही संयुक्त वाक्य असतात; तर गौणत्वसूचक उभयान्वयी अव्ययांनी - जोडलेली वाक्ये ही मिश्रवाक्य असतात.

- (1) पूर्वार्ध बरोबर (2) उत्तरार्ध बरोबर
 (3) संपूर्ण विधान बरोबर (4) संपूर्ण विधान चूक

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

खालील उतारा वाचून त्या खालील प्र.क्र. 56 ते 60 ची उत्तरे लिहा :

भारतीय समाजजीवनाचे विश्लेषण करताना पूर्वपरंपरा, आजचे वास्तव आणि जनमानस या तिन्ही गोष्टी एकवटून विचारात घेतल्या पाहिजेत. आपल्या परंपरेत व्यापक व सुसंघटित अशा सामाजिक एकात्मतेच्या जाणिवेचा अभाव आहे. बहुविध बाह्य प्रवाहांना सामावून घेण्याकडे तिचा कल असल्यामुळे तिचे स्वरूप सामान्यतः छोट्या छोट्या स्वायत्त घटकांचा समुच्चय असे बनले आहे. अनेक गावांचा समुच्चय म्हणजे देश, अनेक जातींचा समुच्चय म्हणजे समाज, अनेक पंथांचा समुच्चय म्हणजे धर्म अशीच भारतीयांच्या मानसिकतेची घडण झाली आहे. त्यामुळे आपल्या देशातील सामान्य माणसाची अस्मिता ही कुटुंब, जात आणि पंथ ह्या लहान लहान घटकांशीच जखडली आहे.

‘वसुधैव कुटुंबकम्’, ‘हे विश्वचि माझे घर’ या वचनांमधून व्यक्त होणारा उदात्त भावही छोट्याशा कुल-गोतातील कौटुंबिक जिवाळ्यावरच आधारित आहे. जात ही तर येथील जनसामान्यांनीच नव्हे, तर मोठमोठ्या तत्त्वचिंतकांनीही निसर्गसिद्ध वा ईश्वरप्रणीत मानली होती. विवाहविधि आणि अन्नोदक व्यवहार यांवरील बारीकसारीक निर्बंधांमुळे संकुचित जातीय भावनेला विलक्षण बळकटी येत गेली. साहजिकच जातिनिरपेक्ष सामाजिक जाणिवेला आपल्या सामूहिक जीवनात नेहमीच गौण लेखले गेले. भारतात अनेक राजकीय स्थित्यंतरे झाली, साम्राज्ये उदयास आली आणि अस्ताला गेली; पण स्वयंपूर्ण गावगाड्यावर, ब्रिटिश राजवट येईपर्यंत तरी, अशा घडामोडींचा परिणाम झाला नाही. आपल्या देशात केंद्रवर्ती बलाढ्य धर्मशासन वा धर्मपीठ कधी अस्तित्वात आले नाही. त्यामुळे लहान-मोठ्या लोकसमूहांचे उपासना-स्वातंत्र्य येथे नेहमीच अबाधित राहिले. परस्परविरोधी अशा कितीतरी तत्त्वप्रणाली येथे आग्रहाने मांडल्या गेल्या. वैदिक परंपरेत तर अनेक पंथोपपंथ होतेच, पण अवैदिक परंपरेतही वारंवार विघटन होतच होते. जैन धर्मात श्वेतांबर व दिगंबर हे दोन मुख्य प्रवाह. त्यांच्या पुन्हा शाखा व उपशाखा होत्या. बौद्ध धर्मात हीनयान व महायान हे मुख्य प्रवाह. त्यांपैकी प्रत्येकाचे उपप्रवाह आहेतच. हिंदू धर्मातील शैव, वैष्णव, नाथ, शाक्त, लिंगायत हे पंथ सर्वपरिचित आहेत. कुटुंब, जात, गाव, वतन, राज्य, धर्मपंथ या सर्व संस्था आपापल्या अधिकारक्षेत्रात निर्वेधपणे वर्चस्व गाजवत होत्या. यांपैकी कुणीही दुसऱ्याच्या परंपरागत प्रभावक्षेत्रात जरामुद्धा अतिक्रमण केले नाही. त्यामुळे बहुविधता, बहुसत्ताकेंद्रे, समावेशकता आणि समन्वयदृष्टी ही भारतीय समाजाच्या भौतिक व सांस्कृतिक वास्तवाची प्रमुख लक्षणे होत असे म्हणता येईल. यातून आपल्यापुरते पाहण्याची संकुचित वृत्ती निर्माण झाली. समाजाच्या दुसऱ्या घटकावर आपत्ती आली, अन्याय झाला तरी ‘मल काय त्याचे’ अशी उदासीनतेची, स्वयंकेंद्रिततेची प्रवृत्ती जोपासली गेली. या काळात अनेकविध घटकांना एकत्र जोडणारा भारतीय तत्त्वाचा धागा अस्तित्वातच नव्हता असे नाही; पण तो अगदीच क्षीणबल होता आणि त्याचे भानही बहुतांशी नागर विभागातील मूठभर उच्चवर्णियांनाच काय ते होते.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

L10

14

A

56. भारतीय समाजात सामाजिक एकात्मतेचा अभाव आहे. असे लेखकास का वाटते ?

- (1) समाज असंघटीत आहे म्हणून.
- (2) समाज विविध घटक समुहांमध्ये विभागला आहे म्हणून.
- (3) समाजात तत्वज्ञानी लोकांची कमतरता आहे म्हणून.
- (4) ब्रिटिशांनी काहीच प्रयत्न केले नाहीत म्हणून.

57. जातिनिरपेक्ष समाज का निर्माण होऊ शकत नाही ? लेखकाचे मत काय ?

- (1) समाजाची बदलण्याची मानसिकता नाही.
- (2) राजकीय सत्ताधिकांचा राजकीय स्वार्थ प्रबळ आहे.
- (3) कुटुंब, जात, गाव, वतन, राज्य, धर्मपथ इ. सस्थांचे वचस्व होते.
- (4) जातीय भावना प्रबळ होत्या.

58. भारतात विविध धर्म, पंथोपंथांची विविधता असूनही जातीयता का नष्ट झाली नाही ?

- (a) प्रत्येक धर्म, पंथोपंथांचे उपासना स्वातंत्र्य अबाधित होते.
- (b) कोणत्याच धर्म, पंथाने जातीयता नष्ट करण्याचा प्रयत्न केला नाही.
- (c) जातीयता नष्ट करण्याचे मार्गच नव्हते.
- (d) भारतीय समाजात आपल्यापुरते पाहण्याची प्रवृत्ती होती.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a) बरोबर उत्तर आहे.
- (2) फक्त (a) आणि (b) बरोबर उत्तर आहेत.
- (3) फक्त (b) आणि (d) बरोबर उत्तर आहेत.
- (4) फक्त (d) बरोबर उत्तर आहे.

59. अनेकविध घटकांना एकत्र जोडणारा भारतीय तत्वाचा धागा कोणता असावा असे लेखकास वाटते ?

- (1) सरकारी आदेश काढून समाजपरिवर्तन करणे.
- (2) नागरिकत्वाचे समान हक्क व अधिकार देणे.
- (3) भारतीय जनमानसाचे अंतर्मन बदलविणे.
- (4) स्वकेंद्रीत मनोवृत्तीचे परिवर्तन करणे.

60. आपल्या देशातील माणसांची कोणती प्रवृत्ती सदर उताऱ्यातून लेखकाने स्पष्ट केली आहे ?

- (1) उदारमतवादी प्रवृत्ती
- (2) संकुचित प्रवृत्ती
- (3) एकात्मतेची प्रवृत्ती
- (4) मानवतावादी प्रवृत्ती

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

15

L10

61. Identify the correct sentence.

- (a) I give you a prize that you will work again.
 (b) I give you a prize that you may work well again.
 (c) I give you a prize then you may work well again.

Answer Options :

- (1) Only (a) (2) Only (b) (3) Only (c) (4) All the above

62. Identify the sentence/s grammatically correct :

- (a) If you try, you could drive a car.
 (b) If I were a king. I would help the poor.
 (c) If she had worked regularly, she might have achieved her goal.

Answer Options :

- (1) Only (a) and (c) (2) Only (b)
 (3) Only (a) and (b) (4) Only (b) and (c)

63. Choose correct option to fill in the blanks.

- (a) I am not feeling _____ today.
 (b) I am feeling _____ today.

Answer Options :

- (1) much well, much better (2) very well, much better
 (3) very well, very better (4) much well, very better

64. Identify the grammatically correct sentence/s.

- (a) Silver is a precious metal. (b) He is studying at an university.
 (c) He is going to United States. (d) He gave me advice.

Answer Options :

- (1) Only (a) and (c) (2) Only (a)
 (3) Only (b), (c) and (d) (4) Only (a) and (d)

65. Identify the correct sentences.

- (a) John, write a thousand lines poem.
 (b) John write a thousand lines poem.
 (c) John writes a thousand lines poem.
 (d) John doesn't write a thousand lines poem.

Answer Options :

- (1) Only (c) and (d) are correct. (2) All (a), (b), (c) and (d) are correct.
 (3) Only (a), (c) and (d) are correct. (4) All (a), (b), (c) and (d) are wrong.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

L10

16

A

66. Choose the correct sentence :

We did not hardly have time to eat.

- (1) We did not eat. (2) We didn't have time.
 (3) We hardly had time to eat. (4) Hardly we did not eat on time.

67. Choose the correct alternative to fill in the blanks in the following sentences.

- (a) The lecture was _____ boring.
 (b) It is _____ a pity to cut down those trees.

Answer Options :

- (1) fairly, rather (2) rather, fairly (3) rather, rather (4) fairly, fairly

68. (a) "Go now!" She ordered.
 (b) Surita carried her bag, umbrella and coat.
 (c) Mr. Patil, the principal, is well organised.

Identify the sentence punctuated correctly.

Answer Options :

- (1) All (a), (b) and (c) (2) Only (b) and (c)
 (3) Only (b) (4) Only (c)

69. Choose correct options to fill in the blanks.

- (a) I want this exercise _____ in ink.
 (b) Would you like the window _____ ?

Answer Options :

- (1) to write, to close (2) writing, closing
 (3) written, closed (4) written, close

70. Choose the most correct sentence.

- (1) I lived there for five days. (2) I left there for five days.
 (3) I stayed there for five days. (4) I stopped there for five days.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

17

L10

71. Match the following :

(I)

(II)

(a) The swan song	(i) almost nothing
(b) Next to nothing	(ii) day-dream
(c) Brown study	(iii) excellent work
(d) Yeoman's service	(iv) last creation

Answer Options :

(a)	(b)	(c)	(d)
(1) (iv)	(i)	(ii)	(iii)
(2) (iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3) (ii)	(iii)	(iv)	(i)
(4) (ii)	(i)	(iv)	(iii)

72. Pick out the error in the sentence.

England expects / every man / to do / your duty

(a)	(b)	(c)	(d)

Answer Options :

(1) (a)	(2) (b)	(3) (c)	(4) (d)

73. Select the sentence with correct word order.

- (1) For sale is piano the property with carved legs of a musician.
- (2) Piano with carved legs the property of a musician is for sale.
- (3) The property of a musician with carved legs is piano for sale.
- (4) Carved legs with the property of a musician piano is for sale.

74. Choose the correct prepositional phrases.

- (a) In compliance with
- (b) In lieu from
- (c) With a view for

Answer Options :

(1) (a) only	(2) (b) only
(3) (a) and (b) only	(4) (b) and (c) only

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

L10

18

A

75. Choose the prefixes expressing opposite meaning.

- (a) DIS - (b) ANTE - (c) EM - (d) IN -

Answer Options :

- (1) (a) and (b) Only (2) (a) and (d) Only
(3) (a), (b) and (c) Only (4) (b) Only

76. Following words are given in a jumbled form. Identify the correct alternative forming a meaningful sentence.

- An advanced soul - P
I met - Q
In America - R
At a certain university - S

Answer Options :

- (1) SRQP (2) QPSR (3) PQRS (4) QRPS

77. Choose the correct sentence.

- (1) She wishes the car belonged to you.
(2) She wished the car belongs to you.
(3) She is wishing the car belonged to you.
(4) She wishes the car is belonging to you.

78. Identify the correct expressions.

- (a) By Leaps and Laps
(b) Odds and Evens
(c) Kith and Keen

Answer Options :

- (1) (c) only (2) (b) and (c) only
(3) (a), (b) and (c) (4) None of the above

79. The rioters fell back when the Police arrived.

Select the correct meaning of the phrase underlined.

- (1) Agreed with (2) Quarrelled (3) Retreated (4) Went forward

80. Which of the words has the same meaning as CALLOUS ?

- (1) Stone (2) Unkind (3) Loud (4) Suitable

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

19

L10

81. Choose the word similar in meaning to CONTAGIOUS.

- (1) Congruent (2) Infectious
(3) Contemporary (4) None of the above

82. His secret connections with the smugglers have brought him under a cloud. Identify the correct meaning of the underlined.

- (1) In confusion (2) Under suspicion
(3) Under worst situation (4) Punishment

83. Identify the sentences with same pronunciation of the word 'ROW'.

- (a) He is always having rows with his wife.
(b) She won the competition three times in a row.
(c) He rowed us across the lake.

Answer Options :

- (1) (a) and (b) only (2) (a) and (c) only
(3) (b) and (c) only (4) (a), (b) and (c)

84. Identify the correct sentence/s.

- (a) Cosmetics set up the natural grace.
(b) The factory was set up by his uncle.
(c) We should not run over money.
(d) It is your duty to stand up always for the poor.

Answer Options :

- (1) Only (a) and (c) (2) Only (b) and (d)
(3) Only (b) (4) Only (a), (b) and (c)

85. Which of the following is a count noun ?

- (1) happiness (2) sunshine (3) mile (4) gold

86. Choose the wrong sentence.

- (1) An accident was happened (2) An accident has happened
(3) An accident happened (4) An accident had happened

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

92. Select proper cohesive devices for given blanks.

Several reasons can be given for the change in the attitude of many students. ___(a)___, they fear the out break of nuclear war. ___(b)___, they are concerned over the mounting pollution, of the environment. Not enough progress, ___(c)___ has been made in reducing poverty or racial strife. And ___(d)___, feel frustrated in their attempts to influence political decisions.

(i) Secondly (ii) to begin with (iii) to conclude (iv) moreover

Answer Options :

(a) (b) (c) (d)

(1) (iv) (iii) (ii) (i)

(2) (iii) (ii) (i) (iv)

(3) (ii) (i) (iv) (iii)

(4) (i) (iv) (iii) (ii)

93. Choose the correct option to fill in the blank.

They were _____ with amazement.

(1) Struck deaf and dumb

(2) Struck deaf

(3) Struck dumb

(4) Struck off

94. Choose the correct positive degree of the sentence below :

Shakespeare was the greatest English poet.

(1) All English poets were not great.

(2) Shakespeare was a great Poet.

(3) None of the poets were greater than Shakespeare.

(4) Shakespeare was greatest.

95. Which of the expressions are correctly represented ?

(a) Keep ice on something

(b) Melt the ice

(c) The tip of the iceberg

Answer Options :

(1) (a) only

(2) (c) only

(3) (a) and (b) only

(4) (a), (b) and (c)

कच्चा कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

Read the passage given below carefully and answer the questions no. 96 to 100.

The plot in a dramatic or narrative work is constituted by its events and actions, as these are rendered and ordered towards achieving particular emotional and artistic effects. This description is deceptively simple, because the actions (including verbal discourse as well as physical actions) are performed by particular characters in a work, and are the means by which they exhibit their moral and dispositional qualities. Plot and character are therefore interdependent critical concepts- as Henry James has said, "What is character but the determination of incident? What is incident but the illustration of character?" Notice also that a plot is distinguishable from the "story"- that is, a bare synopsis of the temporal order of what happens in a work of literature. When we summarize the story in a literary work, we say that first this happens, then that, then that... It is only when we specify how this is related to that, and in what ways all these matters are rendered, ordered, and organized so as to achieve their particular effects, that a synopsis begins to be adequate to the plot.

There are a great variety of plot forms. For example, some plots are designed to achieve tragic effects, and others to achieve the effects of comedy, romance, satire, or of some other genre. Each of these types in turn exhibits diverse plot-patterns, and may be represented in the mode either of drama or of narrative, and either in verse or in prose.

96. What is the relationship between plot and story ?

- (1) They are different from each other.
- (2) They are different terms for the same thing.
- (3) They are mutually exclusive.
- (4) Narrative is more important than them.

97. What has been said about the variety of plot forms ?

- (1) There are only few plot forms. (2) There is only one plot form in all narratives.
- (3) There are many plot forms. (4) The form of plot depends on tragic effects.

98. What does "story" express according to the passage ?

- (1) Spatial order (2) Temporal order
- (3) Temporary order (4) Emotional effects

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

A

23

L10

99. Match the following :

(I)	(II)
(a) Plot	(i) Moral qualities
(b) Actions	(ii) Synopsis
(c) Story	(iii) Artistic effect
(d) Plot and character	(iv) Critical concepts

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)
(2)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(3)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(4)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)

100. Which of the following cannot be related to Henry James ?

- Character is the determination of incident.
- Characters wear colourful clothes in literary works.
- Incident is the illustration of character.
- Plot is distinguishable from the story.

Answer Options :

(1) (a) and (b) only	(2) (b) and (d) only
(3) (a), (b) and (c) only	(4) (a), (c) and (d) only

- o o o -

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

E-Learning Platform

P.T.O.

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. "अंगावर काटा उभा रहाणे" या वाक्यप्रचाराचा अर्थ काय ?

(1) अंग शहारणे	(2) रोमांचित होणे
(3) अतिशय भिती वाटणे	(4) बहरून येणे

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) अतिशय भिती वाटणे" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल, यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

E-Learning Platform

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत "पोलीस उप निरीक्षक" (अराजपत्रित) गट-ब (मुख्य) परीक्षा-2017 ” या परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी अधिप्रमाणित (Authentic) स्पष्टीकरण / संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊन आयोगाने उत्तरतालिका सुधारित केली आहे. या उत्तरतालिकेतील उतरे अंतिम समजण्यात येतील. यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत व त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही, याची कृपया नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	3	3	1	1
2	3	4	2	3
3	1	1	3	2
4	2	4	2	1
5	1	1	3	4
6	4	2	4	3
7	2	3	3	3
8	4	3	3	3
9	3	1	1	1
10	1	3	3	2
11	2	3	3	3
12	3	3	4	4
13	3	1	3	4
14	4	2	3	4
15	4	1	3	3
16	3	4	1	3
17	2	2	3	3
18	2	3	2	1
19	3	1	1	3
20	3	1	3	1
21	2	3	3	2
22	3	2	3	3
23	4	3	1	3
24	1	1	3	3
25	1	4	2	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
26	4	3	2	4
27	3	4	3	1
28	3	1	4	3
29	4	1	3	3
30	1	3	1	3
31	2	2	4	1
32	1	3	1	2
33	1	2	4	2
34	4	4	4	2
35	4	3	1	1
36	4	1	3	1
37	1	1	3	3
38	3	3	4	4
39	3	2	2	2
40	2	3	4	4
41	3	4	1	3
42	1	2	4	2
43	3	4	1	3
44	1	4	2	2
45	2	1	1	1
46	2	3	3	4
47	3	3	2	3
48	3	4	4	4
49	1	3	3	4
50	3	3	4	1

9th Jan, 2018

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	4	3	3	4
52	3	2	2	1
53	3	2	1	3
54	1	3	2	2
55	3	4	1	3
56	2	2	3	2
57	3	4	2	3
58	1	2	4	2
59	4	3	2	4
60	2	1	1	1
61	2	2	2	2
62	4	3	4	2
63	2	2	2	3
64	4	4	3	1
65	3	1	2	2
66	3	2	3	1
67	3	3	3	1
68	1	4	3	1
69	3	3	2	4
70	3	4	2	3
71	1	2	2	3
72	4	4	2	2
73	2	3	2	4
74	1	2	1	2
75	2	3	3	2

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	1	1	1	2
77	1	2	1	2
78	4	3	3	3
79	3	2	2	1
80	2	2	4	2
81	2	2	1	3
82	2	3	2	4
83	3	3	2	3
84	2	2	4	2
85	3	1	3	3
86	1	4	1	3
87	2	1	3	3
88	4	2	3	2
89	2	3	2	4
90	4	2	4	4
91	3	4	4	3
92	3	1	1	3
93	3	1	3	2
94	2	3	3	4
95	2	3	4	1
96	1	2	2	2
97	3	2	1	2
98	2	1	2	2
99	2	2	2	1
100	2	3	3	3

करच्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

3

W11

1. खालीलपैकी कोणते उदाहरण दर्शक सर्वनाम आहे ?

- अ. ती दूरची गोष्ट आहे.
 ब. ही आत्ताचा घटना घडली.
 क. तो बघा सूर्यास्त.
 ड. हा बघा माझा रुमाल.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) ब व क बरोबर (2) क व ड बरोबर
 (3) अ व ड बरोबर (4) सर्व पर्याय बरोबर

2. 'ती फुलांना नाजूकपणे हाताळते' या वाक्यातील 'हाताळते' हे क्रियापद _____ या प्रकारात मोडते.

- (1) साधित क्रियापद (2) सिद्ध क्रियापद
 (3) प्रायोजक क्रियापद (4) गौण क्रियापद

3. 'गुरुजी शाळेत आताच आले.' हे वाक्य : व्याकरणदृष्ट्या

- अ. अनेकवचनी आहे. ब. आदरार्थी आहे.
 क. आदरार्थी अनेकवचन आहे. ड. आदरार्थी बहुवचन आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ व ब बरोबर (2) क व ड बरोबर
 (3) अ व क बरोबर (4) ब व ड बरोबर

4. पुढीलपैकी शब्दयोगी अव्यय असलेले वाक्य _____

- (1) त्याला खालून कोणीतरी आवाज देत होते. (2) प्लाखालून बरेच पाणी वाहन गेले होते.
 (3) समोर पाहते तो तुम्ही ! (4) लग्नघटिका समीप येऊन पोहोचली.

5. i. मुलगी जलद चालते.
 ii. मुलगा जलद चालतो.
 iii. मुली जलद चालतात.
 iv. मुले जलद चालतात.

या वाक्यातील 'जलद' या शब्दाला क्रियाविशेषण अव्यय म्हणतात, कारण _____

- अ. चालणे या क्रियापदाबद्दल अधिक माहिती सांगते.
 ब. लिंग-वचन यात बदल केला तरी जलद या क्रियाविशेषणावर परिणाम होत नाही.

पर्याय उत्तरे :

- (1) अ व ब बरोबर (2) फक्त ब बरोबर
 (3) फक्त अ बरोबर (4) अ व ब चूक

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

W11

4

A

6. 'अक्षयला बारा भाषा येतात.' या वाक्यातील अधोरेखित शब्दाची जात _____
 (1) नाम (2) विशेषण (3) धातुसाधित (4) क्रियाविशेषण

7. पुढील वाक्यातील प्रयोग ओळखा :
 'गाय गुराख्याकडून बांधली जाते.'
 'न्यायाधीशाकडून दंड आकारण्यात आला.'

- (1) कर्मणी प्रयोग (2) कर्मकर्तरी प्रयोग
 (3) कर्तरी प्रयोग (4) यापैकी नाही

8. 'आ-कारांत' पुढिल्लिगी नामाचे सामान्यरूप 'या-कारांत' होते. या निम्नलिखित शब्दांमध्ये 'आ' हा शब्द अपवाद आहे.
 (1) दादा (2) घोडा (3) नाना (4) मामा

9. अधोरेखित क्रियापदांचा प्रकार ओळखा :

- i. मी घरी पोहोचण्यापूर्वीच सांजावले.
 ii. उजाडले तेव्हा सकाळचे सहा वाजले होते.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अनियमित क्रियापद (2) सिद्ध क्रियापद
 (3) भावकर्तृक क्रियापद (4) प्रयोजक क्रियापद

10. अर्धचिराम कधी वापरतात ?

- अ. एकाच जातीचे अनेक शब्द असल्यास.
 ब. दोन छोटी वाक्ये असल्यास.
 क. शब्दांचा संक्षेप दाखवण्यासाठी.
 ड. उभयान्वयी अव्ययानी जोडलेली असताना.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ व ब बरोबर (2) ब व ड बरोबर
 (3) क व ड बरोबर (4) अ व ड बरोबर

11. पुढीलपैकी विधानात्मक वाक्य कोणते ?

- (1) इथे बसू नकोस. (2) मला गोड आवडत नाही.
 (3) आज पाऊस येणार नाही. (4) तू उद्या येणार आहेस का ?

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

5

W11

12. नकारार्थी वाक्याला असेही म्हणतात.

(1) विरुद्धार्थी	(2) द्वंद्वार्थी
(3) अकरणरूपी	(4) करणरूपी

13. पुढीलपैकी संयुक्त वाक्य कोणते ?

- (1) जर आज चांगले बीज पेरले तर उद्या चांगले पीक येईल.
 (2) सण-उत्सव आनंद देतात पण गरीब लोकांचे खर्चामुळे कंबरडे मोडते.
 (3) ती इतकी रडली की तिचे डोळे सुजले.
 (4) आज जिकडे पहावे तिकडे माझी भावंडे आहेत.

14. त्याला पहिला वर्ग मिळावा. तो खूप अभ्यास करतो आहे. याचे मिश्रवाक्य बनवा.

- (1) पहिला वर्ग मिळवण्यासाठी तो खूप अभ्यास करतो.
 (2) पहिला वर्ग मिळवण्याच्या अपेक्षेने तो खूप अभ्यास करतो.
 (3) त्याला पहिला वर्ग मिळावा म्हणून तो खूप अभ्यास करतो.
 (4) तो खूप अभ्यास करतो कारण त्याला पहिला वर्ग मिळवायचा आहे.

15. 'रॉकेल टाकले असते तर लाकडे पेटली असती.' हे _____ या प्रकारातील वाक्य आहे.

(1) होकारार्थी	(2) संकेतार्थी
(3) स्वार्थी	(4) विद्यार्थी

16. खालील 'क्ष' आणि 'ज्ञ' गटातील चारही जोड्या योग्य जुळवणारे पर्यायी उत्तर कोणते ?

'क्ष'	'ज्ञ'
अ. पायंडा	I. अवसान
ब. मृत्यू	II. आरंभ
क. ऐदी	III. अलंकार
ड. आभरण	IV. आळशी

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	II	III	IV	I
(2)	II	I	IV	III
(3)	I	II	III	IV
(4)	III	IV	I	II

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

W11

6

A

17. 'पांढरे केस असलेल्या बाई मराठी विषय शिकवतात.' या वाक्यातील उद्देश्यविस्तारक कोणते ?

- (1) पांढरे केस
(2) पांढरे केस असलेल्या
(3) मराठी विषय
(4) शिकवतात

18. वाक्य संश्लेषणानंतर जे वाक्य तयार होते

- अ. ते केवलवाक्य असू शकते.
ब. ते मिश्रवाक्य असू शकते.
क. ते संयुक्त वाक्य असू शकते.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) सर्व वाक्ये बरोबर
(2) अ व ब बरोबर क चूक
(3) अ व क चूक ब बरोबर
(4) अ व ब चूक क बरोबर

19. 'माझ्या नणंदेच्या सासूने उभ्या वर्षात एकदाही तिला माहेरी पाठवली नाही' या वाक्यातील 'पाठवली नाही' हे _____ आहे.

- (1) उद्देश्य
(2) विधीपूरक
(3) मूळ विधेय
(4) आधारपूरक

20. पुढील विधाने वाचा.

- अ. एकाने माणसे मोजून पाहिली.
ब. ती नऊच भरली.

वरील वाक्यांचे संयुक्त वाक्यात रूपांतर करा.

- (1) एकाने माणसे मोजून पाहिल्यावर ती नऊच भरली.
(2) एकाने माणसे मोजून पाहिली; पण ती नऊच भरली.
(3) जेव्हा एकाने माणसे मोजून पाहिली तेव्हा ती नऊच भरली.
(4) एकाने माणसे मोजून पाहिली, कारण ती नऊच होती.

21. 'गौरीला साडी शोभते' या वाक्यातील कर्म कोणते ?

- (1) गौरीला
(2) साडी
(3) वाक्य अकर्मक आहे
(4) शोभते

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

7 Á Á

W11

22. पुढील वाक्ये चूक की बरोबर ते सांगा.

- अ. वाक्यातील नाम किंवा सर्वनाम यांचे क्रियापदाशी जे संबंध असतात. त्यांना कार्यकार्थ असे म्हणतात.
ब. क्रियापदाशिवाय इतर शब्दांशी असलेले जे संबंध असतात त्या संबंधाना उपपदार्थ असे म्हणतात.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ चूक ब बरोबर (2) अ बरोबर ब चूक
(3) अ व ब बरोबर (4) अ व ब चूक

23. 'त्याचा पुरता मामा झाला,' या वाक्यातील विधीपूरक कोणते ?

- (1) त्याचा (2) पुरता
(3) मामा (4) वाक्यात विधीपूरक नाही

24. पुढील म्हणीचा योग्य अर्थ सांगा.

'पाणी जोखणे'

- अ. पात्रता ओळखणे ब. लायकी काढणे
क. शक्तीचा अंदाज घेणे ड. पाण्याची चव सांगणे

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त ब व ड बरोबर (2) फक्त अ व ब बरोबर
(3) फक्त क व ड बरोबर (4) फक्त अ व क बरोबर

25. कुत्र्याच्या भुंकण्याचा आवाज ऐकताच चोरांनी धूम ठोकली. यातील 'धूम ठोकली' या वाक्प्रचाराचा समानार्थी वाक्प्रचार

- (1) सुंबाल्या करणे (2) शंख करणे
(3) सव्यापसव्य करणे (4) हतबल होणे

26. 'जशी आधीची परंपरा असेल तशी पुढची गोष्ट घडणे' या वाक्याच्या अर्थाची म्हण सांगा.

- अ. बाप सवाई बेटा ब. आई बापाची पूर्व पुण्याई
क. खाण तशी माती ड. पुढचा वागे तसा मागचा चाले

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ व क बरोबर (2) फक्त क व ड बरोबर
(3) फक्त ड बरोबर (4) फक्त क बरोबर

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

W11

8

A

27. नेहमीभँच खेळायला जाताना सुनिता खो घालते.

अधोरेखित वाक्प्रचाराचा अर्थ

(1) आपले वर्चस्व प्रस्थापित करणे

(2) अडथळा आणणे

(3) आतुरता वाढवणे

(4) क्षमायाचना करणे

28. 'गुप्त गोष्ट तिसऱ्यास सांगणे' या अर्थाचा वाक्प्रचार ओळखा.

(1) दृढ मैत्री होणे

(2) ढवळा ढवळ करणे

(3) षट्कर्णी होणे

(4) शहानिशा करणे

29. संयुक्त वाक्य ओळखा.

(1) आरती सुरु झाल्यावर घंटानाद सुरु झाला.

(2) आरती सुरु झाली आणि घंटानादाला सुरुवात झाली.

(3) जेव्हा आरती सुरु झाली तेव्हा घंटानाद सुरु झाला.

(4) जर आरती सुरु झाली असती तर घंटानादही सुरु झाला असता.

30. 'घर घेण्याचे निश्चित ठरताच आजच मी रामभाऊंना सुपारी दिली.'

अधोरेखित शब्दाला योग्य वाक्प्रचार सांगा.

अ. करार करणे

ब. शेवट करणे

क. सौदा करणे

ड. प्रारंभ करणे

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ व ब बरोबर

(2) फक्त ब व ड बरोबर

(3) फक्त अ व ड बरोबर

(4) फक्त अ व क बरोबर

31. पर्यायी उत्तरांतील व्याकरणिक दृष्ट्या योग्य शब्दांचा गट कोणता ?

(1) इस्मितळ, उच्चार, उज्वल, उशीर

(2) अलिकडे, आकस्मात, अप्रतीम, उशीर

(3) अस्तित्त्व, अनुवंशिक, आशिर्वाद, अंतीम

(4) उहापोह, ऊष्ण, उणिव, कठिण

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

खालील उतारा वाचून त्याच्या खाली दिलेल्या प्रश्नांची (प्रश्न क्र. 32 ते 36) उत्तरे अचूक निवडा.

एकनाथांनी मराठी साहित्यात एका नव्या युगाला प्रारंभ केला. तेराव्या शतकातील वाङ्मय बव्हंशी टीकात्मक व भक्तिपर आहे. महानुभावीय साती ग्रंथ, ज्ञानेश्वरी अमृतानुभव यासारखे काही निवडक वाङ्मय वगळले तर या काळातील बरीचशी रचना स्फुट स्वरूपाची आहे. देशियेचेनि नागरपणे । शांतु शृंगारतो जिणे या उक्ति म्हाटल्याप्रमाणे मराठी साहित्यात आरंभी शांतरसालाच अग्रपूजेचा मान मिळाला होता. संतांच्या अभंगवाणीत मात्र भक्तिरसाचा उत्कर्ष आहे. तेव्हा शांत व भक्ती या दोन रसांनीच नाथपूर्व वाङ्मय व्यापले होते, असे म्हणावयास हरकत नाही. एकनाथांनी मराठी वाङ्मयाला जास्त व्यापक स्वरूप दिले. स्फुट व संकीर्ण रचनेप्रमाणे वीस वीस हजार ओव्यांचे प्रचंड ग्रंथ देशभाषेत पैदा होऊ लागले. तसेच अध्यात्मपर ग्रंथाकडून कथा वाङ्मयाकडे मराठी साहित्य गंगेचा ओघ वळविण्याचे श्रेय एकनाथांना द्यावयास हवे. शिवाय रूक्मिणीस्वयंवर रचून मराठी भाषेत आख्यानपर काव्य लेखनाची प्रवृत्ती त्यांनी रुढ केली. रामचरित्र सारखा अनेक करुणरम्य व स्फूर्तिदायक प्रसंगानी भरलेला विषय एकनाथांनी निवडल्यामुळे सर्व रसांच्या परिपोषाला भावार्थ रामाणात मुबलक वाव मिळाला. त्यामुळे मराठी काव्याचा एकांगीपणा नष्ट होऊन शृंगार, वीर, करुण इत्यादी रसांचाही मराठी वाचकांना आस्वाद घेता येऊ लागला. ज्ञानेश्वरांच्या वाङ्मयात तत्त्वबोधावर जास्त भर दिलेला आहे. शिवाय या ग्रंथाना लोकोत्तर प्रतिभे ची जोड लाभल्यामुळे ते वाचताना पुष्कळदा आपण विरल कल्पनासृष्टीत वावरत आहोत असे वाटते. नामदेवांची करुणार्त वाणी ही आपणास कल्पनारम्य वातावरणातच नेऊन सोडते. एकनाथांनी ज्ञानेश्वरांचे तत्त्वज्ञान स्वर्गातून पृथ्वीवर आणले. नामदेवांच्या अत्युत्कट भक्तिभावनेला अधिक व्यवहार्य स्वरूप दिले. ज्ञानेश्वरांनी प्रतिपादिलेली उच्च तत्त्वे दैनंदिन जीवनात कशा तऱ्हेने उतरविता येतील, त्याचे त्यांनी आपल्या ग्रंथातून सांगोपांग विवेचन केले आहे. वेदान्त आणि व्यवहार, तत्त्वज्ञान आणि आचारधर्म यांचा त्यांनी बेमालूम मेळ घातला. आपल्या कथा ग्रंथाच्याद्वारे रचनेतही समन्वयबुद्धी मधूनमधून उचल खाते, अध्यात्माची छाप एकदम झुगारून देणे प्रशस्त न वाटल्यामुळे दोन्ही ग्रंथात आरंभापासून अखेरपर्यंत रूपकांच्या योजनेने आध्यात्माचे अनुसंधान त्यांनी कायम राखले आहे.

एकनाथांचे दुसरे महत्त्वाचे कार्य म्हणजे त्यांनी मराठी वाङ्मयाला पांडित्यांची प्रौढी आणून दिली. यादवकाळ ही मराठी वाङ्मयाची बाल्यावस्थाच होय. त्या वेळच्या भाषासरणीत प्रसन्नता, उत्साह, कोमलता, माधुर्य, उत्कटता, चापल्य, इत्यादी गुण आढळतात एकनाथांच्या काळी मराठी साहित्यात ओज, गांभीर्य, विशालता, चातुर्य, विपुलता, वैचित्र्य, इत्यादी गुणांचा अंतर्भाव झाला. एकनाथांचे वाङ्मय म्हणजे पांडित्य आणि प्रेमळपणा, वैदध्य आणि सात्विकता, सामर्थ्य आणि सहृदयता यांचा मनोज्ञ संगमच होय.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

W11

10

A

32. एकनाथांचे पहिले महत्वाचे कार्य कोणते ?

- (1) एकनाथांनी मराठी वाङ्मयाला अधिक व्यापक स्वरूप दिले.
- (2) एकनाथांनी ज्ञानेश्वरी सोप्या भाषेत लिहिली.
- (3) मराठी भाषेत शांत व भक्ती या दोन रसांतच रचना केली.
- (4) त्यांनी जातीभेद दूर करण्याचे कार्य केले.

33. तेराव्या शतकातील वाङ्मयाबद्दल असत्य विधान कोणते ?

- (1) या शतकातील वाङ्मय टीकात्मक व भक्तिपर आहे.
- (2) या शतकात ज्ञानेश्वरी, अमृतानुभव, भावार्थ रामायण, दासबोध सारखे ग्रंथ रचले.
- (3) या काळात प्रारंभी शांतरसातच साहित्य रचना झाली.
- (4) संत ज्ञानेश्वर या काळातील महान लेखक आहेत.

34. एकनाथांसाठी मराठी वाङ्मयात कोणते परिवर्तन घडवून आणले ?

- (1) त्यांनी मराठी भाषेत कथा वाङ्मयाची सुरुवात केली.
- (2) त्यांनी वाङ्मयातून तत्त्वबोधावर अधिक भर दिला.
- (3) त्यांनी वाङ्मयातून अध्यात्माला पूर्ण विश्रांती दिली.
- (4) त्यांनी मराठी भाषेची काठिण्य पातळी वाढवली.

35. यादव काळास मराठी वाङ्मयाचा बाल्यकाळ का म्हणतात ?

- (1) संत ज्ञानेश्वरांनी अगदी लहान वयात वाङ्मय रचना केली.
- (2) यावेळी मराठी भाषेत फार प्रगती झाली नव्हती.
- (3) या वेळच्या भाषेत प्रसन्नता, उत्साह, कोमलता, चापल्य, इत्यादी गुण आढळतात.
- (4) बाल्यावस्थेत माणूस जसा अनुभवातून संपन्न होतो तशी मराठी भाषा या काळात हळू हळू संपन्न होत होती.

36. एकनाथांच्या काळात मराठी साहित्यात कोणाच्या गुणांचा अंतर्भाव झाला ?

- (1) प्रसन्नता, उत्साह, कोमलता, माधुर्य, उत्कटता, चापल्य.
- (2) ओज, गांभीर्य, विशालता, चातुर्य, विपुलता, वैचित्र्य
- (3) पांडित्य, प्रेमळपणा, वैदग्ध्य, सात्विकता, सामर्थ्य, सहृदयता
- (4) प्रौढी, महात्म्य, महानता, सौंदर्य

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

11

W11

37. पुढीलपैकी _____ हा शब्द प्रत्ययसाधित आहे.

त्यागी, पथिक, पुजारी, उडी

- (1) त्यागी (2) पथिक
(3) पुजारी, उडी (4) वरील सर्व पर्याय योग्य

38. पुढीलपैकी कोणता शब्द 'भुंगा' या शब्दाचा समानार्थी शब्द नाही ?

भ्रमर, अली, मिलिंद, मधुप

- (1) भ्रमर, अली (2) मिलिंद, मधुप
(3) अली (4) सर्व शब्द समानार्थी

39. चुकीचा गट ओळखा :

- (1) नेता, प्रणेता, अग्रणी, लीडर (2) मतभेद, तंटा, कलह, झगडा
(3) अंधार, तम, काळोख, तिमिर (4) भास्कर, भूप, भक्षक, भय

40. 'पाट' या शब्दाचा चुकीचा अर्थ ओळखा :

- (1) बसायचा पाट (2) शेताला पाणी नेणारा कालवा
(3) विधवेचा विवाह (4) शरीराचा अवयव

41. _____ हा शब्द सामासिक शब्द नाही.

- (1) गोपाल (2) शीतलतनू
(3) भालचंद्र (4) वरील सर्व शब्द सामासिक आहेत

42. _____ हा शब्द तद्भव आहे.

- (1) गुरु (2) कोवळा (3) पुत्र (4) पीडा

43. 'कधीही जिकला न जाणारा' हा अर्थ असलेला नेमका शब्द कोणता ?

- (1) अमर (2) अपराजित (3) जगजेता (4) अजिक्य

44. पुढीलपैकी _____ हा शब्द अभ्यस्त शब्द नाही.

- (1) लाल्लाल (2) आडवातिडवा (3) पीडा (4) बाजारहाट

45. पुढीलपैकी _____ हा शब्द परभाषी आहे.

- (1) ताकद (2) लेखक (3) रक्षक (4) भाषक

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

W11

12

A

46. पुढील सामासिक शब्दांचे लिंग क्रमाने ओळखा :

साखरभात, देवघर, मीठभाकर

(1) पुल्लिंग, नपुंसकलिंग, स्त्रीलिंग

(2) स्त्रीलिंग, नपुंसकलिंग, पुल्लिंग

(3) नपुंसकलिंग, पुल्लिंग, स्त्रीलिंग

(4) पुल्लिंग, स्त्रीलिंग, नपुंसकलिंग

47. तारा आकाश पाहाते आहे.

अधोरेखित शब्दाची जात कोणती ?

अ. विशेषनाम

ब. सामान्यनाम

क. व्यक्तिनाम

ड. भाववाचक नाम

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ व ब बरोबर

(2) क व ड बरोबर

(3) फक्त अ चूक

(4) ब, क व ड चूक

48. धर्मिवाचक, धर्मवाचक, विशेषनाम, सर्वनाम यापैकी _____ हा नामाचा प्रकार नाही.

(1) धर्मिवाचक

(2) धर्मवाचक

(3) सर्वनाम

(4) विशेषनाम

49. खालील वाक्यात अधोरेखित नामाचे प्रकार क्रमाने सांगा :

i. तुम्ही माझ्यावर विश्वास ठेवा.

ii. विश्वास शाळेत गेला.

अ. सामान्यवाचक नाम – भाववाचक नाम

ब. भाववाचक नाम – विशेषनाम

क. भाववाचक नाम – सामान्यनाम

ड. विशेषनाम – भाववाचक नाम

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ व ब बरोबर

(2) ब व क बरोबर

(3) ब बरोबर

(4) ड बरोबर

50. 'मुलांनो तुम्ही मोठ्यांची आज्ञा पाळली पाहिजे.' या वाक्यातील 'तुम्ही' हे सर्वनाम _____ आहे.

(1) प्रथमपुरुषी एकवचनी

(2) द्वितीयपुरुषी अनेकवचनी

(3) संबंधी सर्वनाम

(4) अनुसंबंधी सर्वनाम

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

13

W11

51. Use the correct tense form of the given verb :

Look, there she _____ (come) !

- (1) coming (2) is coming
(3) comes (4) has been coming

52. To err is human.

The underlined 'to-infinitive' in the sentence above functions as

- (1) the object of a verb
(2) the subject of a sentence
(3) the subject of a verb
(4) the preparatory subject

53. Choose the correct sentences.

- a. I am used for getting up early.
b. Before his marriage, Meeran used to spend a lot of his time in the club.
c. My wife is used to getting up early.
d. The Earth's resources are being used up at an alarming rate.

Answer options :

- (1) Only a and b (2) Only b and c
(3) Only a and c (4) Only b, c and d

54. Choose the correctly framed questions.

- a. What you were doing at two o'clock ?
b. When did she get married ?
c. Where did you hidden the letter ?

Answer options :

- (1) Only b (2) Only c
(3) Only a and c (4) a, b and c

55. Which of the following sentences express the unreal condition ?

- (1) If it rains on time, the farmers will sow the seed for kharif.
(2) If he had enough money, he would purchase every useful scientific device.
(3) If the Government tries to govern the people the most, they will turn it upside down.
(4) If the share market dwindles, we will lose our money.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

W11

14

A

56. Point out the **wrong** sentences :

- If you do not marry, you will miss many precious life-experiences.
- Unless you clean your hands, I will not serve you food.
- If you do not take care of your old parents, you will rot in hell.
- Unless you study hard, the bright future will not wait for you.

Answer options :

(1) Only a and c	(2) Only b and d
(3) None of the above	(4) All of the above

57. Which items from the given sentence contain errors ?

Everybody must paid more house rent; the tax on property have gone up.

(1) Everybody, must paid	(2) must paid, have gone up
(3) more, house rent	(4) tax on, must paid

58. Identify complex sentences.

- They rewarded the man who rescued their son.
- They rewarded the man.
- A quick-witted dealer bought the car that I wanted.

Answer options :

(1) Only a and b	(2) Only a and c
(3) Only b and c	(4) a, b and c

59. It is imperative that he catch the next plane.

The sentence above expresses

- subjunctive mood
- imperative mood
- indicative mood
- None of the above

60. Point out the sentence that is **not** passive.

- We should not select our life-partner hastily.
- Promises are soon forgotten.
- That superstar was warmly welcomed in our college-gathering.
- English grammar is not properly taught in the classroom.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

61. Identify the underlined clauses in the following sentences :

- However hard I try, I always fail the test.
- Since I lost my glasses yesterday, I haven't been able to do any work.
- Do you know anyone who can lend me a laptop ?

Answer options :

- Adverbial clause, Adjective clause, Relative clause
- Adverbial clause, Adverbial clause, Relative clause**
- Noun clause, Adverbial clause, Adjective clause
- None of the above

62. If he has time, he would telephone.

Which one of the following sentences corrects the underlined main clause in the sentence above ?

- If he has time, he should telephone.
- If he has time, he will telephone.**
- If he has time, he shall telephone.
- If he has time, he has to telephone.

63. Fill in the blanks :

- In a few States _____ Kerala, there are more women than men.
- I like classical music _____ film songs.

Answer options :

- dislike, of
- unlike, from
- as well as, like
- like, as well as**

64. Switzerland lies _____ France, Germany and Italy.

Which of the following prepositions fills in correctly the blank in the sentence above ?

- between**
- among
- beside
- besides

65. Select the closest meaning of the underlined idiom in the sentence :

Sunil did not do his job well, now he has to face the music.

- rerecord the song
- face bad consequences**
- work again
- plead the authority

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

W11

16

A

66. Select the correct meaning of the phrase underlined :
Mr. Gupta, who is one of the trustees of a big charity is suspected of feathering his own nest.
- (1) being lazy in doing his work
(2) being too generous
(3) neglecting his job
(4) making money dishonestly

67. Select the appropriate meaning for the underlined phrase.
He has a habit of putting the cat among the pigeons.
- (1) doing extreme things
(2) doing wrong things
(3) creating troubles and controversies
(4) doing good things

68. Which of the given options carries the meaning of the underlined idiom ?
A little more pressure, and he'll be out for the count.
- (1) victorious (2) rich
(3) free (4) beaten

69. Select the most appropriate meaning of the underlined phrase/idiom :
It is necessary to keep our chin up in these stressful days.
- (1) be strong (2) be proud
(3) be positive (4) (1) and (3)

70. Match the following :
a. Cut up rough	I. To do something in a perfunctory way to save money and time
b. Cut corners	II. To destroy the main part of
c. Cut a swath through	III. To escape by running
d. Cut and run	IV. To become angry

Answer options :

	a	b	c	d
(1)	I	IV	II	III
(2)	IV	I	II	III
(3)	II	III	I	IV
(4)	IV	I	III	II

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

17

W11

71. Match the following :

a. Kick the bucket	I. To complain uselessly about something that cannot be changed
b. Kick against the pricks	II. To discourage someone
c. Kick someone in the teeth	III. Make someone extremely annoyed
d. Get someone's goat	IV. To die

Answer options :

	a	b	c	d
(1)	III	IV	I	II
(2)	II	III	IV	I
(3)	I	IV	II	III
(4)	IV	I	II	III

Read the following passage carefully and answer the questions from 72 to 76 :

He was a funny-looking man with a high, bald, dome-shaped head, a face very small in comparison, a round upturned nose and a long wavy beard that didn't seem to belong to such a perky face. His ugliness was a standing joke among his friends and he helped them to enjoy the joke. He was a poor man and something of an idler – a stone cutter by trade, a sort of semi-skilled sculptor. But he didn't work any more than was necessary to keep his wife and three sons alive. He preferred to talk. And since his wife was a complaining woman who used her tongue as an irate driver uses a horsewhip, he loved above all things to be away from home.

He would get up before dawn, eat a hasty breakfast of bread dipped in wine, slip on a tunic and throw a coarse mantle over it and be off in search of a shop, or a temple or a friend's house or the public baths, or perhaps just a familiar street corner, where he could get into an argument. The whole city he lived in was seething with argumentation. The city was Athens and the man we are talking about was Socrates.

Not only was he funny-looking, but he had funny ways and notions, and a good-natured magnetic stubbornness in sticking to them. One of his friends had asked the oracle at Delphi who was the wisest man in Athens. To the astonishment of all, the priestess had mentioned this idler, Socrates.

"The oracle," he said, "chose me as the wisest Athenian because I am the only one who knows that he doesn't know anything."

This attitude of sly and slightly mischievous humbleness gave him a terrific advantage in an argument. Pretending that he himself didn't know the answers, he would badge people with questions, and lead them to make astounding admissions.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

W11

18

A

72. The wisest person in Athens, according to the oracle at Delphi, was

- (1) Socrates' wife (2) the priestess
 (3) Socrates (4) a sculptor

73. What was a surprise for all Athenians ?

- (1) The oracle's declaration that Socrates was the wisest Athenian.
 (2) Socrates' claims that the oracle knows that Socrates did not know anything.
 (3) Though Socrates was the wisest, he pretended not to know anything.
 (4) The oracle did not know anything.

74. What are the true statements about Socrates, according to the passage :

- a. Socrates was afraid of his wife.
 b. Socrates loved talking more.
 c. Socrates had funny notions.
 d. Socrates had clever ways to make people accept his argument.
 e. Socrates was pretentious.

Answer options :

- (1) Only a, b and c (2) Only b, c and d
 (3) Only c, d and e (4) Only a, b and e

75. The whole city was seething with argumentation.

The meaning of the underlined word in the given context is

- (1) agitated (2) simmering
 (3) mad (4) an act of boiling

76. Socrates deliberately went to different places so that

- (1) he could get into an argument.
 (2) he was saved from his wife.
 (3) it helped Socrates to hide his ugliness.
 (4) he could force people to make astounding admissions.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

19

W11

77. Select the correct alternative that transforms the following sentences into indirect narration :

- i. The student said, "Shall we bring the book again tomorrow sir ?"
- ii. "Come out of the building," said the inspector.
 - a. i. The student asked the teacher if they were to bring the book again the next day.
 - ii. The inspector ordered him to come out of the building.
 - b. i. The student questioned the teacher if they shall bring the book again the next day.
 - ii. The inspector begged him to come out of the building.
 - c. i. The student questioned the teacher whether to bring the book again tomorrow.
 - ii. The inspector invited him to come out of the building.

Answer options :

(1) Only a	(2) Only b
(3) Only c	(4) None of the above

78. Fill in the blank with the grammatically correct option :

Between the two, _____ .

(1) he runs fastest	(2) he runs the fastest
(3) he runs faster	(4) he runs very fast

79. Choose the word closest in meaning to the one printed in CAPITALS.

Five members voted for the proposal, twelve voted against, and three ABSTAINED.

(1) Attain	(2) Refrain
(3) Presume	(4) Confer

80. Select the correct alternative that transforms the following sentence into passive :

They will take revenge on the murderer.

- a. Revenge will be taken on the murderer by them.
- b. The murderer will be taken on revenge by them.
- c. The murderer will be taken revenge on.
- d. The murderer shall be taken revenge upon.

Answer options :

(1) Only a	(2) Only b and d
(3) Only a and d	(4) Only a and c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

FOR PUBLIC RELEASE

W11

20

A

81. माहिती अधिकार अधिनियम अंतर्गत कमाल दंड/शिक्षा ही पुढील प्रमाणे आहे

- (1) ₹ 10,000 (2) ₹ 25,000
(3) ₹ 50,000 (4) वरीलपैकी नाही

Maximum punishment/penalty provided under Right to Information Act is

- (1) ₹ 10,000 (2) ₹ 25,000
(3) ₹ 50,000 (4) None of the above

82. 'माहिती अधिकार कायदा, 2005' अंतर्गत 'त्रयस्थ पक्ष' याचा अर्थ

- अ. सदर कार्यालय व्यतिरिक्त पक्ष
ब. माहिती मिळण्याची विनंती करणारी नागरिकाव्यतिरिक्त व्यक्ती
क. सार्वजनिक प्राधिकरण
ड. समुचित शासन

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ
(2) फक्त ब आणि क
(3) फक्त अ, ब आणि क
(4) फक्त ब, क आणि ड

'Under Right to Information Act, 2005,' 'Third Party' means

- a. a person other than that office where party seeks information
b. a person other than the citizen making a request for information
c. public authority
d. appropriate government

Which of the statement(s) given above is/are correct ?

Answer Options :

- (1) Only a
(2) Only b and c
(3) Only a, b and c
(4) Only b, c and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

21

W11

83. माहिती अधिकार कायद्यांतर्गत दारिद्र्य रेषेखाली असलेल्या व्यक्तीकडून, शासनाकडून माहिती मागण्यासाठी किती फी आकारण्यात येते ?

- (1) खर्चाच्या 50 टक्के फी (2) एक-तृतीयांश फी
(3) फी आकारण्यात येत नाही (4) शंभर रुपये

Under the provisions of the Right to Information Act, if a person who is of below poverty line as may be determined by the appropriate government, requests for information, how much is the fee charged from him ?

- (1) 50 percent of expenditure (2) One-third fee
(3) No fee shall be charged (4) One hundred rupees

84. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियमांतर्गत प्रथम अपिल अधिकारी म्हणून कार्य करण्याकरिता _____ च्या किंवा त्याच्या समकक्ष दर्जाच्या अधिकाऱ्याची नियुक्ती सार्वजनिक प्राधिकरण करील.

- (1) गट 'ब'
(2) गट 'क'
(3) पदनिर्देशित अधिकाऱ्याच्या दर्जापेक्षा कमी दर्जा
(4) कोणताही गट

As per the provisions of the Maharashtra Right to Public Services Act, the Public Authority shall appoint as an officer, not below the _____ or its equivalent rank, to act as First Appellate Authority.

- (1) Rank of Group 'B'
(2) Rank of Group 'C'
(3) Inferior to Designated Officer
(4) Any rank

85. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियमाच्या कलम 23 मध्ये _____ याबाबत उल्लेख आहे.

- (1) शिस्तविषयक नियमांना तरतूदी पूरक असणे
(2) अधिकारितेस रोध
(3) खोटी किंवा चुकीची माहिती इत्यादी देणाऱ्या पात्र व्यक्ती विरुद्धची कारवाई
(4) नियम करण्याचा अधिकार

Section 23 of Maharashtra Right to Public Services Act provides for _____ .

- (1) Provisions to be supplemental to disciplinary rules
(2) Bar of Jurisdiction
(3) Action against eligible person for giving false or frivolous information
(4) Power to make rules

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

W11

22

A

86. खालीलपैकी कोणती सोशल नेटवर्किंग साइट **नाही** ?

- (1) विक (2) गुगल प्लस
(3) लिंकडइन (4) फेसबुक

Which of the following is **not** a social networking site ?

- (1) Wink (2) Google Plus
(3) LinkedIn (4) Facebook

87. डिजीटल इंडिया या योजनेमध्ये इ-गव्हर्नंसद्वारे निवृत्तीवेतन मंजुरीचे अभिलेख व प्रदान बघता यावे यासाठी जी प्रणाली सुरु केली आहे त्या पोर्टलचा पत्ता _____ आहे.

- (1) एच.टी.टी.पी:// पेंशन.एनआयसी.इन
(2) एच.टी.टी.पी.एस.// भविष्य.एनआयसी.इन
(3) एच.टी.टी.पी:// इ-पॅन.एनआयसी.इन
(4) एच.टी.टी.पी:// इ-ग्रिवनिक.एनआयसी.इन.

Digital India scheme with e-Governance has launched a portal with address _____ for getting record of pension sanction and payment tracking system.

- (1) <http://pension.nic.in>
(2) <https://bhavishya.nic.in>
(3) <http://E-pan.nic.in>
(4) <http://E-grivanic.nic.in>.

88. सेवानिवृत्त सरकारी अधिकार्यांना त्यांचा अनुभव इ-गव्हर्नंस द्वारे कळवता यावा व त्यातून व्यवस्थेत सुधारणा व्हावी म्हणून पंतप्रधान मोदीजी नी _____ या नावे प्रोजेक्ट सुरु केले.

- (1) अनुभव (2) इक्स्पिरीअंस
(3) सक्सेस (4) गाईड

For retired government officers, the Prime Minister, Modiji launched an e-governance project called _____, to share their experiences to improve systems.

- (1) Anubhav (2) Experience
(3) Success (4) Guide

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

23

W11

89. खालीलपैकी कोणत्या व्यक्तीला डिजिटल सिग्नेचर सर्टिफिकेट देण्याकरिता मान्यता देण्याचा अधिकार आहे ?

- (1) कंट्रोलर
- (2) कंट्रोलर ऑफ सर्टिफायिंग अथॉरिटीज
- (3) सर्टिफायीड इश्यूअर
- (4) लायसन्स अथॉरिटी

Which of the following persons has been granted a license to issue a Digital Signature Certificate ?

- (1) Controller
- (2) Controller of Certifying Authorities
- (3) Certified Issuer
- (4) Licensed Authority

90. भारतामध्ये पहिल्या संगणकाची स्थापना खालीलपैकी कोणत्या संस्थेत झाली ?

- (1) इंडीयन इन्स्टिट्यूट ऑफ स्टॅटिस्टिक्स, दिल्ली
- (2) इंडीयन इन्स्टिट्यूट ऑफ मॅनेजमेंट, अहमदाबाद
- (3) इंडीयन इन्स्टिट्यूट ऑफ सायन्स, बेंगलोर
- (4) इंडीयन स्टॅटिस्टिकल इन्स्टिट्यूट, कोलकता

In India, the first computer installation is done at the following institutes :

- (1) Indian Institute of Statistics, Delhi
- (2) Indian Institute of Management, Ahmedabad
- (3) Indian Institute of Science, Bangalore
- (4) Indian Statistical Institute, Kolkata

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

W11

24

A

91. केंब्रिज अॅनालिटिका प्रकरण सध्या चर्चेत आहे.
 अ. केंब्रिज अॅनालिटिका ही राजकीय डेटा विश्लेषक कंपनी आहे.
 ब. फेसबुक युजर्सची वैयक्तिक माहितीचा परवानगीविना केंब्रिज अॅनालिटिकाने गैरवापर केला आहे.
 क. केंब्रिज अॅनालिटिकाचे मुख्यालय वॉशिंग्टन (डी.सी.) मध्ये आहे.
 वरीलपैकी कोणती बरोबर आहेत ?

- (1) फक्त अ आणि ब (2) अ, ब आणि क
 (3) फक्त अ आणि क (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Cambridge Analytica was in news.

- a. Cambridge Analytica is a political data analytics company.
 b. Cambridge Analytica misused personal information of Facebook users without their consent.
 c. The headquarters of Cambridge Analytica is in Washington (DC).

Which of the above are correct ?

- (1) Only a and b (2) a, b and c
 (3) Only a and c (4) None of the above

92. गुलेन चळवळीचे नेते फेतुल्ला गुलेन यांचा जन्म _____ मध्ये झाला.

- (1) ताजिकीस्तान (2) उझबेकीस्तान
 (3) तुर्कस्तान/टर्की (4) किरगीझस्तान

Fethullah Gülen, the leader of the Gülen movement, was born in

- (1) Tajikistan (2) Uzbekistan
 (3) Turkey (4) Kyrgyzstan

93. इसरो चे माजी अध्यक्ष प्रो. उडुपी रामचंद्र राव यांचे 24 जुलै, 2017 रोजी दुःखद निधन झाले. त्यांना 2017 साली खालीलपैकी कोणता बहुमान देवून सन्मानित करण्यांत आले ?

- (1) पद्म भूषण
 (2) पद्म विभूषण
 (3) शांती स्वरूप भटनागर पुरस्कार
 (4) इसरो चा जीवन गौरव पुरस्कार

Former ISRO Chairman Prof. Udupi Ramachandra Rao passed away on July 24, 2017. He was conferred which of the following honours in 2017 ?

- (1) Padma Bhushan
 (2) Padma Vibhushan
 (3) Shanti Swarup Bhatnagar Award
 (4) Lifetime Achievement Award of ISRO

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

25

W11

94. भारताची पहिली कुशलतेने आणि कल्पकतेने बनविलेली स्कॉर्पीन श्रेणीची पाणबुडी भारतीय नौदलाला सप्टे. 2017 मध्ये देण्यात आली आहे. या पाणबुडीचे नाव _____ आहे.

- (1) आय.एन.एस. कलवरी (2) आय.एन.एस. अरिहंत
(3) आय.एन.एस. चक्र (4) आय.एन.एस. शल्की

India's first ingeniously skilfully built Scorpene Class submarine has been handed over to the Indian Navy in September 2017. The name of the submarine is _____ .

- (1) INS Kalvari (2) INS Arihant
(3) INS Chakra (4) INS Shalki

95. जागतिक आरोग्य संघटनेत (WHO) ज्येष्ठ पद धारण करणाऱ्या पहिल्या भारतीय व्यक्ती _____ आहेत.

- (1) डॉ. सौम्या स्वामीनाथन
(2) डॉ. कादंबिनी गागुली
(3) डॉ. शिवरामकृष्ण अय्यर पद्मावती
(4) डॉ. इंदिरा हिन्दुजा

_____ became the first Indian to hold the senior position in World Health Organisation (WHO).

- (1) Dr. Soumya Swaminathan
(2) Dr. Kadambini Ganguly
(3) Dr. Sivramakrishna Iyer Padmavati
(4) Dr. Indira Hinduja

96. 2017 चा शरीरविज्ञानशास्त्र अथवा वैद्यकशास्त्र (Physiology or Medicine) क्षेत्रातील नोबेल पारितोषिक तीन विजेत्यांपैकी एक कोण आहेत ?

- (1) मायकेल डब्ल्यू. यंग
(2) रिचर्ड हेन्डरसन
(3) बॅरी सी. बरीश
(4) रिचर्ड थेलर

Who among the following is one of the three winners of the Nobel Prize in Physiology or Medicine for the year 2017 ?

- (1) Michael W. Young
(2) Richard Henderson
(3) Barry C. Barish
(4) Richard Thaler

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

W11

26

A

97. खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?

- (1) एम. व्यंकैया नायडू यांना भारताचे 14वे उपराष्ट्रपती म्हणून राष्ट्रपती रामनाथ कोविंद यांनी शपथ दिली.
- (2) एम. व्यंकैया नायडू यांना भारताचे 13वे उपराष्ट्रपती म्हणून भारताच्या मुख्य न्यायमूर्तींनी शपथ दिली.
- (3) नायडू हे भारताचे उपराष्ट्रपती होणारे भारतीय जनता पक्षाचे दुसरे नेते आहेत.
- (4) नायडू हे आंध्र प्रदेश मधून आलेले दुसरे भारताचे उपराष्ट्रपती आहेत.

Which one of the following statements is **correct** ?

- (1) M. Venkaiah Naidu was sworn in as 14th Vice-President of India by the President Ram Nath Kovind.
- (2) M. Venkaiah Naidu was sworn in as 13th Vice-President of India by the Chief Justice of India.
- (3) Naidu is the second BJP leader to become Vice-President of India.
- (4) Naidu is the second Vice-President of India from Andhra Pradesh.

98. _____ हे/ह्या 'ग्रीन सिग्नल्स : इकॉलॉजी, ग्रोथ अँड डेमोक्रेसी इन इंडिया' या पुस्तकाच्या लेखक/लेखिका आहेत.

- (1) मधु भटनागर
- (2) वंदना शिवा
- (3) चांडी प्रसाद भट्ट
- (4) जयराम रमेश

_____ is the author of the book 'Green Signals : Ecology, Growth and Democracy in India'.

- (1) Madhu Bhatnagar
- (2) Vandana Shiva
- (3) Chandi Prasad Bhatt
- (4) Jairam Ramesh

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

27

W11

99. भारत सरकारच्या संरक्षण मंत्रालयांतर्गत माजी सैनिक कल्याण विभागाची स्थापना _____ साली करण्यात आली.

(1) 2005

(2) 2004

(3) 2007

(4) 2014

The department of Ex-servicemen Welfare within the Ministry of Defence, Government of India was set up in

(1) 2005

(2) 2004

(3) 2007

(4) 2014

100. जोड्या लावा :

'अ'

'ब'

अ. ग्रीसचे पंतप्रधान

I. अँजेला मर्केल

ब. जर्मनीचे चॅन्सलर

II. अँलेक्सिस सिपरास

क. फ्रान्सचे अध्यक्ष

III. अँना बर्नाबिक

ड. सर्बियाचे पंतप्रधान

IV. इम्यान्युल मॅकरॉन

अ ब क ड

(1) II I IV III

(2) II I III IV

(3) I II IV III

(4) I II III IV

Match the pairs : विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे

'A'

'B'

a. Greek Prime Minister

I. Angela Merkel

b. German Chancellor

II. Alexis Tsipras

c. French President

III. Ana Brnabić

d. Serbian Prime Minister

IV. Emmanuel Macron

a b c d

(1) II I IV III

(2) II I III IV

(3) I II IV III

(4) I II III IV

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे.....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते काँपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षामध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 पर्यवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती	(2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर
(3) राजा राममोहन रॉय	(4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) राजा राममोहन रॉय” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “(3)” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे

E-Learning Platform

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत “महाराष्ट्र दुय्यम सेवा अराजपत्रित गट-ब (मुख्य) परीक्षा -2018” या स्पर्धा परीक्षेच्या संयुक्त पेपर (पेपर क्र.1) प्रश्नपत्रिकेची प्रथम उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी अधिप्रमाणित (Authentic) स्पष्टीकरण / संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊन आयोगाने उत्तरतालिका सुधारित केली आहे. या उत्तरतालिकेतील उत्तरे अंतिम समजण्यात येतील. यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत व त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही, याची कृपया नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका - KEY

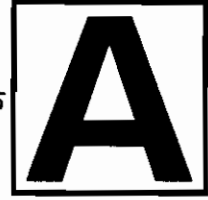
प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	4	3	2	2
2	1	2	1	3
3	2	3	3	2
4	2	2	2	4
5	1	2	1	1
6	2	2	#	1
7	2	1	3	2
8	#	3	4	1
9	3	2	1	3
10	2	1	4	2
11	3	#	2	4
12	3	3	3	4
13	2	4	2	4
14	3	1	4	4
15	2	4	1	4
16	2	2	1	2
17	2	3	2	4
18	1	2	1	3
19	3	4	3	1
20	2	1	2	1
21	1	1	4	4
22	#	2	4	3
23	3	1	4	3
24	4	3	4	2
25	1	2	4	4

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
26	4	4	2	1
27	2	4	4	2
28	3	4	3	2
29	2	4	1	1
30	4	4	1	2
31	1	2	4	2
32	1	4	3	#
33	2	3	3	3
34	1	1	2	2
35	3	1	4	3
36	2	4	1	3
37	4	3	2	2
38	4	3	2	3
39	4	2	1	2
40	4	4	2	2
41	4	1	2	2
42	2	2	#	1
43	4	2	3	3
44	3	1	2	2
45	1	2	3	1
46	1	2	3	#
47	4	#	2	3
48	3	3	3	4
49	3	2	2	1
50	2	3	2	4

6th Nov., 2018

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	3	3	2	4
52	2	2	2	3
53	4	2	4	1
54	1	1	1	2
55	2	1	2	1
56	3	2	4	1
57	2	2	3	1
58	2	4	4	3
59	1	1	4	2
60	1	2	2	4
61	2	4	4	3
62	2	3	3	2
63	4	4	1	4
64	1	4	2	1
65	2	2	1	2
66	4	4	1	3
67	3	3	1	2
68	4	1	3	2
69	4	2	2	1
70	2	1	4	1
71	4	1	3	2
72	3	1	2	2
73	1	3	4	4
74	2	2	1	1
75	1	4	2	2

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	1	3	3	4
77	1	2	2	3
78	3	4	2	4
79	2	1	1	4
80	4	2	1	2
81	2	1	1	2
82	2	2	1	1
83	3	1	1	1
84	1	2	3	3
85	3	4	4	2
86	1	1	2	1
87	2	3	1	1
88	1	2	1	1
89	2	1	3	3
90	4	1	2	4
91	1	1	1	3
92	3	3	2	1
93	2	4	1	3
94	1	2	2	2
95	1	1	4	2
96	1	2	2	2
97	3	2	2	4
98	4	3	3	1
99	2	1	1	2
100	1	3	3	1

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच इतर काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनात न विसरता बॉलपेनने लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक									

केंद्राची संकेताक्षरे शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.

(4) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना ही संबोधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे. पेनसिक्त वा शाईचे पेन वापरू नये.

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य प्रतिक्रिया वेगाने प्रश्न सोडवावेत. प्रमाणे प्रश्न सोडविणे श्रेयकार आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवारांच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम - 82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

3

G13

1. 'जो झाडे वाढवितो तोच निसर्गाचा खरा उपासक होय.' या विधानाबद्दल माहिती पुढे वाचा : व योग्य विधान कोणते, ते सांगा.
- अ. वरील वाक्य हे मिश्र वाक्य आहे.
- ब. जो झाडे वाढवितो हे प्रधान वाक्य आहे.
- क. तोच निसर्गाचा खरा उपासक होय, हे गौण वाक्य आहे.
- ड. जो झाडे वाढवितो या वाक्याला विशेषण वाक्य असेही म्हणता येईल.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ व ड बरोबर (2) अ, ब आणि क बरोबर
(3) ब आणि क बरोबर (4) वरीलपैकी सर्व बरोबर

2. किंकर या शब्दास खालीलपैकी कोणता समानार्थी शब्द आहे ?

- (1) मजूर (2) मालक (3) दास (4) शासक

3. सौजन्य या शब्दाचा विरुद्ध अर्थाचा शब्द कोणता ?

- (1) भलेपणा (2) असभ्यता (3) सुजनता (4) शिष्टाचार

4. पुढील शब्दांपैकी 'रान' या शब्दाचा समान अर्थ नसलेला शब्द सांगा.

- (1) वल्लरी (2) वन (3) विपिन (4) कानन

5. संस्कृतमधून अनेक साधित शब्द मराठीत आले आहेत त्यांना _____ अशी संज्ञा आहे.

- (1) तत्सम (2) अभ्यस्त (3) तद्भव (4) सामासिक

6. पुढीलपैकी अंशाभ्यस्त शब्द ओळखा.

- (1) घरन्धर (2) लाडीगोडी (3) लालेलाल (4) कडकड

7. 'तूप' हा शब्द कोणत्या भाषेपासून मराठीत आला ?

- (1) तेलुगू (2) कन्नड (3) फार्शी (4) अरबी

8. मराठीमध्ये स्पर्श व्यंजने एकंदर _____ आहेत.

- (1) 24 (2) 25 (3) 26 (4) 23

9. तर, जरी, म्हणजे, की, तरी या उभयान्वयी अव्ययांचा प्रकार कोणता ?

- (1) स्वरूपदर्शक (2) कारणदर्शक (3) उद्देशदर्शक (4) संकेतदर्शक

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

INFORMATION ONLY

G13

4

A

10. 'तुम्हाला एवढे कर्णकर्कश संगीत ऐकवते तरी कसे?' या वाक्यातील ऐकवते या क्रियापदाचा प्रकार ओळखा.

- (1) शक्य क्रियापद (2) प्रयोजक क्रियापद
(3) सिद्ध क्रियापद (4) साधित क्रियापद

11. 'क्', 'च्', 'त्', 'ट्', 'प्' हे परंपरागत व्यंजनध्वनी कोणत्या प्रकारात मोडतात ?

- (1) महाप्राण (2) अनुनासिके (3) उष्मे (4) अल्पप्राण

12. पुढील वाक्यप्रचारांची चुकीची जोडी ओळखा.

- (1) अर्ध्या वचनात असणे – एखाद्याने सांगितलेले सर्व ऐकणे
(2) अव्वाच्या सव्वा – खुप जास्त वाढवून सांगणे
(3) औट घटकेचे राज्य – दीर्घकाळ टिकणारे वैभव
(4) षष्ठी करणे – झालेल्या चुकांबद्दल रागावणे

13. 'केसरी' या शब्दाचा अचूक समानार्थी शब्द कोणता ?

योग्य पर्याय निवडा.

- अ. पंचानन ब. केशर क. सिंह ड. पंचेन्द्रीय

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ पर्याय अचूक आहे (2) फक्त अ आणि क पर्याय अचूक आहेत
(3) फक्त ब आणि क पर्याय बरोबर आहे (4) फक्त क आणि ड पर्याय अचूक आहेत

14. 'पात्र' या शब्दाचे विविध अर्थ घेऊन खालील वाक्ये तयार केली आहेत. त्यापैकी पात्र या शब्दाचा योग्य अर्थ असलेली वाक्ये ओळखा.

- अ. देवपूजेसाठी हे पात्र काय कामाचे ?
ब. हा बावळट माणूस येथे काय उपयोगाचा ?
क. नदीला पूर आल्याने नदीचा विस्तार मोठा झाला आहे.
ड. त्याला शिक्षक होण्यासाठी डी.एड्. व बी.एड्. करणे जरूरीचे आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) पर्याय अ, ब, क व ड हे सर्व चूक आहेत. (2) पर्याय अ व ब बरोबर आहेत. बाकीचे चूक.
(3) पर्याय ब व ड बरोबर आहेत. बाकीचे चूक. (4) पर्याय अ, ब, क व ड बरोबर आहेत.

15. 'प्रीत्यर्थ' या शब्दाचा संधीविग्रह करा.

- (1) प्रीति + अर्थ (2) प्रिति + अर्थ (3) प्रीती + अर्थ (4) यापैकी नाही

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

5

G13

16. पुढीलपैकी कोणता शब्द तत्सम या गटातील आहे ?

- (1) कलश (2) पोथी (3) माणूस (4) ताईत

17. पुढीलपैकी कोणता/कोणते शब्द जोडाक्षर आहे/आहेत ?

- अ. अक्षर
ब. संयुक्त
क. गृहपाठ

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ बरोबर (2) फक्त ब बरोबर
(3) अ आणि ब बरोबर (4) अ, ब, क तिन्ही बरोबर

18. 'लोक आपली स्तुती करोत किंवा निंदा करोत' या वाक्याचा प्रकार ओळखा.

- (1) मिश्र वाक्य (2) विकल्पबोधक संयुक्त वाक्य
(3) परिणामबोधक संयुक्त वाक्य (4) उद्देशबोधक मिश्र वाक्य

19. क्रियाविशेषण साधित धातू ओळखा.

- (1) खदखदणे (2) रोडावणे (3) लांबणे (4) स्थिरावणे

20. उभयान्वयी अव्ययाचा उपप्रकार ओळखा.

- (1) परिणामवाचक (2) समुच्चयबोधक (3) रीतिवाचक (4) कालवाचक

21. 'त्याच्या अंगात आले.' या वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

- (1) शक्य कर्मणी (2) समापन कर्मणी (3) अकर्तृक भावे (4) संकीर्ण

22. पुढीलपैकी कोणते विधान चूक आहे ?

- अ. ओझरत्या अन स्पष्ट उच्चारांना अनुनासिक असे म्हणतात.
ब. अक्षरे म्हणजे पूर्ण उच्चाराचे वर्ण.
क. ज्या वर्णांचा उच्चार स्वराच्या साहाय्यावाचून पूर्ण होत नाही त्यांना व्यंजने म्हणतात.
ड. सर्व स्वर व स्वरयुक्त व्यंजने यांना अक्षरे म्हणतात.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ चूक (2) फक्त ब व क चूक
(3) फक्त ड चूक (4) वरीलपैकी कोणतेही बरोबर नाही

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

G13

6

A

23. शहाणा – शहाणपणा हे कोणत्या प्रकारचे नाम आहे ?

- (1) भाववाचक नाम (2) विशेष नाम
(3) समुदायवाचक नाम (4) सामान्य नाम

24. ग्रंथकार, गृहस्थ, द्विज या शब्दांचा समास कोणता ?

- (1) उपपदतत्पुरुष (2) षष्ठी तत्पुरुष
(3) चतुर्थी तत्पुरुष (4) व्याधिकरण तत्पुरुष

25. 'कोल्हा काकडीला राजी' या म्हणीचा अर्थ

- (1) कोल्हयाला काकडी आवडते.
(2) द्राक्षे आंबट असतात म्हणून कोल्हा काकडी खातो.
(3) क्षुद्र माणसे क्षुद्र वस्तूंना भाळतात.
(4) सर्व पर्याय चूक

26. पुढीलपैकी व्याकरणदृष्ट्या शुद्ध शब्द कोणता, ते अचूक सांगा.

- (1) मृत्युंजय (2) मृत्युपत्र
(3) मृत्यु (4) वरीलपैकी सर्व बरोबर

←

27. पुढीलपैकी अभ्यास्त शब्द कोणता ?

- (1) बहिणभाऊ (2) खरेखोटे (3) आंबटचिंबट (4) पैसाअडका

28. 'चतुर्भूज होणे' याचा समानार्थी वाक् प्रचार

- (1) हळद लागणे. (2) पदराला गाठ मारणे.
(3) पदरात घालणे. (4) ओटीत देणे.

29. फक्त हनुमंतच समुद्र ओलांडून जाऊ शकतो. या वाक्याचा अर्थ बदलून देता नकारार्थी वाक्यात रूपांतर कसे होईल ?

- अ. हनुमंताखेरीज दुसरा कोणताही वानर समुद्र ओलांडून जाऊ शकत नाही.
ब. हनुमंताशिवाय समुद्र ओलांडून जाणारा दुसरा कोणीच नाही.
क. हनुमंताशिवाय समुद्र ओलांडून जाऊ शकणारा नाहीच.
ड. दुसरा कोणीही हनुमंतासारखा समुद्र ओलांडून जाऊ शकत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) अ, ब, क व ड सर्व चूक. (2) फक्त क बरोबर आहे. बाकी सर्व चूक.
(3) फक्त ब बरोबर आहे. बाकी सर्व चूक. (4) अ, ब, क व ड हे सर्व बरोबर आहेत.

कच्च्या नमासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

खालील उतारा वाचून त्याच्या खाली दिलेल्या प्रश्नाची (प्रश्न क्र. 30 ते 34) उत्तरे अचूक निवडा.

संतवाङ्मयातील सामाजिक आशय :

मराठी संतवाङ्मयाचा विस्तार मोठा असला तरी त्यात विविधता कमी आहे. तत्त्वविवेचनपर स्वतंत्र किंवा टीकात्मक ग्रंथ, ईश्वराच्या लीलां वर्णन करणारी आख्याने व प्रदीर्घ कथा, उत्कट भक्तिभावातून स्फुरलेले अभंग, विराण्या, गौळणी, भारुडे, आरत्या, भूपाळ्या व पदे एवढीच एकंदर संतवाङ्मयाची व्याप्ती आहे. बहुतेक सर्व संतांनी थोडेबहुत अभंग लिहिले आहेत आणि त्यांमधून संतचळवळीच्या खऱ्या प्रातिनिधिक स्वरूपाचा प्रत्यय येतो. सांप्रदायिक वाङ्मय म्हटले की त्यात त्या पंथाने पवित्र मानलेल्या काही ठराविक गोष्टींची वर्णने पुन्हापुन्हा येणे क्रमप्राप्त आहे. वारकरी संतांच्या वाङ्मयातही पांडुरंग व पंढरपूर यांचे श्रेष्ठत्व, नामाचा महिमा, संताची लक्षणे, नीतितत्त्वांचा उपदेश, भक्तिपंथाची सुगमता इत्यादी विषयांना प्राधान्य आहे. अध्यात्म, योगसाधना, वर्णधर्म व चित्तशुद्धी यांसंबंधी त्यांनी आपले विचार आपल्या अभंगांतून मांडलेले आहेत. पण याखेरीज प्रत्येक संताचे असे काही अभंग आहेत की त्यांमधून त्याच्या मनोव्यापारांची कल्पना येते; त्याच्या अस्मितेची ओळख पटते. आपल्या ह्या अभंगांमध्ये त्यांनी पारमार्थिक व लौकिक जीवनातील आपले स्वतःचे अनुभव ग्रथित केले आहेत. समाजाच्या नित्यनैमित्तिक व्यवहारासंबंधीच्या आपल्या प्रतिक्रिया आपापल्या प्रकृतिधर्मानुसार कुणी सौम्यपणे तर कुणी परखडपणाने व्यक्त केल्या आहेत. संतांचे तत्त्वज्ञान, श्रद्धास्थाने व उपासना पद्धती यांत सारखेपणा असला, तरी त्यांच्या आत्मपर वाङ्मयात एकजिनसीपणा नाही. त्यांचे सारे लक्ष परमार्थमार्गावरच केंद्रित झाले होते यात शंका नाही. पण परमार्थसाधनेतही माणसामाणसातील संबंधांचा विचार अटळच नव्हे तर आवश्यक आहे असे त्यांना वाटत होते. अर्थातच त्यांच्या वाङ्मयात भोवतालच्या सामाजिक परिस्थितीचे पडसाद उमटले आहेत.

निवृत्तिनाथ, ज्ञानेश्वर, विसोबा खेचर, जगमित्र नामा, यांच्यासारख्या उच्चवर्णीय संतांनी भेदभाव, वर्णवर्चस्व, कर्मठपणा व पढिकता यांचा निषेध केला आहे. पण त्यांची नापसंती व निषेध तत्त्वविचाराच्या पातळीवर आहेत. त्यांच्या निरूपणाचा प्रवाह शांत व संथ आहे. त्यांत खोल सहानुभूती असली तरी मनक्षोभ नाही. त्यांचे आवाहन श्रोत्यांच्या सद्भावनेला व सात्त्विकतेला आहे. नामदेवप्रभृती बहुजनसमाजातील संतांच्या अभंगात भावनोदेकाचा अंश अधिक आहे. त्यांच्या वाङ्मयात आपल्याला त्यांच्या सुप्त आकांक्षांची चाहूल लागते. बौद्धिक कुचंबणेमुळे होणारी मनाची तगमग त्यांच्या आत्मनिवेदनातून आपणांस जाणवते. सामाजिक विषमतेचे शल्य त्यांच्या मनात सलत राहते. धर्ममार्तंडांच्या खोट्या प्रतिष्ठेपायी होणारा अपमान ते सहजासहजी विसरू शकत नाहीत. तसे पाहिले तर हे संत व्यक्तिगत रागलोभांच्या पत्तीकडे गेले होते. पण सामाजिक अपप्रवृत्तींबद्दलची खंत त्यांच्या उद्गारांतून व्यक्त होतेच होते. चोखामेळ्यासारखे संत तर समाजाच्या अगदी खालच्या थरात, अस्पृश्य जातीत जन्मलेले. अठराविश्वे दारिद्र्य आणि सामाजिक गुलामगिरी ही त्यांची पिढ्यानपिढ्यांची मिरास. त्यांना उच्चारस्वातंत्र्य ते कितीसे असणार ? परंपरागत रूढींचा जाच निमूटपणे सहन करण्याखेरीज त्यांना गत्यंतर नव्हते. जितके दडपण जास्त तितका कोंडमारा अधिक. पण आपले मनोगत मोकळेपणाने बोलून दाखविण्याचीही त्यांना मुभा नव्हती. नामदेवांच्या कृपेने त्यांना नवी वाट गवसली होती. नव्या जाणिवांनी त्यांचे मन भारलेले होते. मात्र त्या दिशेने जरा कुठे हालचाल केली की सनातन्यांचा रोष ठेवलेलाच. म्हणून आपल्या अंतरीच्या व्यथा निवेदन करताना ते पराकाष्ठेची लीनता का स्वीकारतात, अजीजीच्या सुरात श्रोत्यांना का आळवतात ते सहज लक्षात येते.

30. वरील संतांचे सारे लक्ष कशावर केंद्रित झाले होते ?

अ. अध्यात्म ब. योगसाधना क. परमार्थ ड. वर्णधर्म

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ब बरोबर

(2) फक्त क बरोबर

(3) फक्त ड बरोबर

(4) फक्त अ बरोबर

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

G13

8

A

31. नामदेव प्रभृती संताच्या अभंगात कशाचा अंश अधिक आहे ?

- (1) भावनोद्रेकाचा
 (2) बौद्धिक कुचबणेचा
 (3) कर्मठपणाचा
 (4) पढिकतेचा

32. संत हे कशाच्या पलीकडे गेले होते ?

- (1) नापसंती
 (2) रागलोभ
 (3) निषेध
 (4) सामाजिक अपप्रवृत्ती

33. नामदेवांच्या कृपेने कुणाला नवी वाट गवसली होती ?

- (1) विसोबा खेचर
 (2) जगमित्र नामा
 (3) चोखामेळा
 (4) ज्ञानेश्वर

34. चोखामेळा पराकाष्ठेची लीनता का स्वीकारतात ?

- अ. सनातन्यांच्या रोषांमुळे
 ब. सामाजिक गुलामगिरीमुळे
 क. अठराविश्वे दारिद्र्यामुळे
 ड. अस्पृश्य जातीत जन्मल्यामुळे

पर्यायी उत्तरे :

- (1) ब, क आणि ड बरोबर
 (2) फक्त ड बरोबर
 (3) फक्त ब बरोबर
 (4) फक्त अ आणि क बरोबर

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

35. गणपतीची मिरवणूक आमच्या घरावरून पुढे गेली. या वाक्यातील ध्वन्यार्थ कोणता ?

- (1) वाच्यार्थ (2) लक्ष्यार्थ
(3) व्यंग्यार्थ (4) कोणताही ध्वन्यार्थ नाही

36. रामा जलद वाचतो व रामा फार उतावळा आहे. ही वाक्ये कोणत्या अव्ययाची उदाहरणे आहेत ?

- (1) क्रियाविशेषण अव्यय (2) शब्दयोगी अव्यय
(3) उभयान्वयी अव्यय (4) केवलप्रयोगी अव्यय

37. समासाचा विग्रह करताना ज्या ज्या विभक्ती प्रत्ययांचा संबंध येतो, त्यावरून तत्पुरुष समासाचे प्रकार पडतात. खालील चतुर्थी तत्पुरुष समासाच्या प्रकाराचे उदाहरण अचूक सांगा.

- (1) वादग्रस्त – वादाने ग्रस्त (2) स्वर्गप्राप्त – स्वर्गाला प्राप्त
(3) डोईजड – डोईला जड (4) भक्तिवश – भक्तिने वश

38. 'गळयाशी येणे' या वाक्यप्रचाराचा अचूक अर्थ असलेला पर्याय ओळखा.

- (1) भाड भीड घालणे (2) लचांड मागे लागणे
(3) अंगलट येणे (4) नावडती वस्तू अथवा काम मिळणे

39. पुढीलपैकी न्यूनत्वबोधक वाक्य कोणते, ते ओळखा.

- (1) तुम्ही स्वतः या किंवा गडयाला पाठवा.
(2) रामा, गोविंदा व विष्णू मुंबईला गेले.
(3) यंदा पुष्कळ पाऊस पडला, परंतु तो अवेळी पडल्याने पिकास फायदा झाला नाही.
(4) घोडा हा चपळ व उमदा प्राणी आहे.

40. निर्मला तिच्या नोकरी करणाऱ्या सुनेचा सगळा त्रास सहन करते. कारण – योग्य म्हणीचा वापर करा.

- (1) दोन्ही घरचा पाहुणा उपाशी. (2) दुभत्या गाईच्या लाथा गोड.
(3) पळसाला पाने तीनच. (4) भुकेला कोंडा निजेला धोंडा.

41. 'घर फिरले की घराचे वासेही फिरतात.' या म्हणीच्या विरुद्धार्थी म्हण

- (1) घराची ओज आंगण सांगते.
(2) घोघरी मातीच्या चुली.
(3) घरासारखा पाहुणा होतो पण पाहुण्यासारखे घर होत नाही.
(4) यापैकी एकही पर्याय बरोबर नाही.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

G13

10

A

42. पुढे काही समानार्थी शब्दांचे गट दिलेले आहेत. त्यापैकी चुकीचा गट कोणता, ते सांगा.

- (1) हिरण्यगर्भ, सहस्रांशु, वासरमणी (2) दिनमणि, दिवाकर, दिनराज
(3) रवि, भानू, अर्क, तपन (4) दिनकर, सुधाकर, दिगंबर

43. खाली दिलेल्या विधानातून चुकीचे विधान ओळखा व त्याचा अचूक पर्याय लिहा.

- अ. जे शब्द संस्कृतच्या मूळ रूपात बदल न होता मराठीत आले आहेत, ते शब्द तद्भव होत. उदा: हात
ब. तूत् + सम = तत्सम म्हणजे संस्कृतमधील मूळ रूपात काहीही फरक न पडता जसेच्या तसे येतात, त्यास तत्सम शब्द म्हणतात.
क. 'चाक' या संस्कृत शब्दापासून 'चक्र' हा मराठी शब्द आलेला आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त अ
(2) फक्त ब
(3) अ आणि क
(4) अ, ब आणि क तिन्ही विधाने चुकीची आहेत

44. योग्य जोड्या जुळवा.

	'अ' गट	'ब' गट
क.	पाणी पडणे	i. खूप चोप देणे
ख.	पाणी पाजणे	ii. वाया जाणे
ग.	पाणी सोडणे	iii. दोषाला जागा असणे
घ.	पाणी मुरणे	iv. त्याग करणे

पर्यायी उत्तरे :

	क	ख	ग	घ
(1)	i	ii	iii	iv
(2)	ii	i	iv	iii
(3)	i	iii	ii	iv
(4)	iv	iii	ii	i

45. नाचणारा, वाकलेला व जळता हे शब्द वाक्यात विशेषण म्हणून वापरल्यास ते कोणत्या प्रकारचे विशेषण होईल ?

- (1) क्रियाविशेषण (2) धातुसाधित विशेषण
(3) क्रियाविशेषण अव्यय (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

46. पुढील ओवीतील अलंकार ओळखा.
गगन राज्य अफाट तथा रवी
उगरूनी नुपती बहुतोषवी
म्हणून पक्षीच भाट सुखावले
करिती गायन ही स्तुती भासले
- (1) स्वरूपोत्प्रेक्षा (2) हेतूत्प्रेक्षा (3) फलोत्प्रेक्षा (4) मालोत्प्रेक्षा

47. पुढील पर्यायात जोड्या दिलेल्या आहेत, त्यापैकी चुकीची जोडी नसलेला पर्याय कोणता ?
- (1) दंगामस्ती, थड्डामस्करी – फार्शी + मराठी
(2) बाजारहाट, अंमलबजावणी – मराठी + फार्शी
(3) अक्कलहुशारी, डावपेच – (फार्शी + फार्शी)
(4) वरीलपैकी सर्वच बरोबर

48. खाली दिलेल्या दोन शब्दांच्या एकत्रीकरणातून तयार होणारा जोडशब्द ओळखा.
वधू + आगमन = ?
- (1) वधूगमन (2) वधूआगमन
(3) वध्वागमन (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

49. पुढील विधान वाचा :
'मी प्रेम करित राहिन' या रीतिभूतकाळी वाक्याचे अपूर्ण भविष्यकाळी रूप असलेला पर्याय निवडा.
- (1) मी प्रेम करीन (2) मी प्रेम करित असेन
(3) मी प्रेम केले असेन (4) मी प्रेम करित असे

50. पुढील वाक्ये वाचा :
- अ. आंधळ्याला आरश्याचा काय उपयोग ?
ब. लबाडाचं आमंत्रण जेवल्यावर खरं.
- या दोन्ही वाक्यातील नामाचा प्रकार कोणता ?
- पर्यायी उत्तरे :
- (1) विशेषणसाधीत नाम (2) नामसाधाधीत विशेषण
(3) अव्ययसाधीत नाम (4) क्रियावाचक नाम

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

G13

12

A

51. Identify the sentence(s) punctuated **correctly**.

- (1) Many people, unfortunately are poor.
- (2) Come, with me friend.
- (3) He is a non-vegetarian; she is a vegetarian.
- (4) We have, of course, to learn by experience.

52. Point out the **correct** indirect narration of the following sentence :

My mother said to Malati, "Why are you nervous today ?"

- (1) My mother asked Malati whether she was nervous yesterday.
- (2) My mother asked Malati why was she nervous that day.
- (3) My mother asked Malati why she was nervous that day.
- (4) My mother asked Malati if she was nervous yesterday.

53. None of us knew the way.

The **correct** tag-question for the sentence above is _____ .

(1) did we ?	(2) did us ?
(3) didn't we ?	(4) didn't us ?

54. Choose the **correct** sentences with regard to use of adverbs.

- a. She dropped here the bag.
- b. He plays very well tennis.
- c. Did you see my bag anywhere ?
- d. I rarely go to movies.

Answer options :

(1) Only a and d	(2) Only c and d
(3) Only b and c	(4) Only a, b and c

55. Choose the **correct** replacement of the given sentence :

Here is a pool which we can swim in !

- (1) Here is a pool for swim in !
- (2) Here is a pool to swimming !
- (3) Here is a pool to swim in !
- (4) Here is a pool swimming in !

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

56. Point out the **incorrect** sentence.

- (1) Each bush and each tree has the right to grow in the ground.
- (2) Neither Ram nor Shyam have sympathy for the poor parents.
- (3) Shanti and Sumati go hand in hand.
- (4) Either Soni or Rani has broken these bangles.

57. As soon as the doctor opened the heart for surgery, he found the tricuspid valve out of order.

Which of the following transformations is **correct** ?

- (1) Scarcely the doctor opened the heart for surgery then he found the tricuspid valve out of order.
- (2) No sooner did the doctor open the heart for surgery than he found the tricuspid valve out of order.
- (3) No sooner did the doctor opened the heart for surgery then he found the tricuspid valve out of order.
- (4) No sooner does the doctor open the heart for surgery than he found the tricuspid valve out of order.

58. Choose the complex sentence(s).

- a. The tired climbers advanced slowly.
- b. They moved with great effort.
- c. I telephoned my home in England as soon as I arrived in New York.

Answer options :

- (1) Only c
- (2) Only b and c
- (3) Only a and b
- (4) a, b and c

59. Which bank serves the public best ?

Select the **correct** passive voice of the sentence.

- a. By which bank the public is served best ?
- b. By which bank is the public served best ?
- c. Which is the bank that served the public best ?

Answer options :

- (1) Only a
- (2) Only b
- (3) Only c
- (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

G13

14

A

60. We have lived in this house since 1952.
The use of perfect tense in the above sentence is called _____.

- (1) the resultative use
(2) the perfect of experience
(3) the continuative use
(4) the inclusive use

61. Identify the underlined clause.
You have not been through what I have been through.

- (1) Adjectival Clause (2) Adverbial Clause
(3) Noun Clause (4) Adverbial Phrase

62. Which of the following are **not** meanings of the word in capitals ?
I was absolutely FLABBERGASTED when she told me the price.

- a. Filled with shock
b. Filled with appreciation
c. Filled with wonder

Answer options :

- (1) Only a (2) Only b (3) Only a and c (4) a, b and c

63. a. One has to work hard to be a successful person.
b. Vasant seldom comes to see his aged parents.
c. I sometimes feel that I have done nothing important in my life.
d. One has to walk fast in the treadmill-test.

The underlined words in the above sentences are _____.

Answer options :

- (1) Prepositions (2) Conjunctions
(3) Adjectives (4) Adverbs

64. State the meaning of the following phrase. Choose the **correct** option from those given below :

'Blow one's own trumpet'

- (1) Praise oneself (2) To play on the trumpet
(3) Having to do with music (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

15

G13

65. Select the **most appropriate** meaning of the underlined phrase in the following sentence :

Nearly all institutions are going to the dogs nowadays.

- (1) doing good (2) fast changing
(3) developing (4) deteriorating

66. Choose the **most appropriate** phrase for the underlined word.

He is in difficulty and needs help.

- (1) in a huff (2) in a jiffy (3) in a jam (4) on a roll

67. He won the election very easily.

Which of the following idiomatic expressions is suitable for the underlined words in the above sentence ?

- (1) hands up (2) hand in hand
(3) by the hand (4) hands down

68. Select the closest meaning of the underlined phrase in the following sentence :

People, at large, have the habit of burying their heads in the sand.

- (1) doing nothing (2) ignoring unpleasant harsh realities
(3) living happily (4) passing time leisurely

69. Choose the best substitution for the given phrase :

A very clear or typical example of something.

- (1) Paradigm (2) Hypothetical
(3) Parallel (4) Paramount

70. Point out the sentence that has the **incorrect** spelling.

- a. Hippocrasy is a well-known personality trait of the politicians.
b. While changing your name, you will have to publish it in the gazet.
c. Not all catelogs are correct in any educational institute.
d. He always says that he is the captan of his soul.

Answer options :

- (1) Only a and b
(2) Only c and d
(3) All of the above
(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

G13

16

A

71. Match the following :

a. Hold out	I. To express one's opinions at length
b. Hold to	II. Believable
c. Hold water	III. Remain loyal to
d. Hold forth	IV. To offer

Answer options :

	a	b	c	d
(1)	IV	III	I	II
(2)	IV	III	II	I
(3)	III	IV	II	I
(4)	I	IV	III	II

Read the passage given below carefully and answer Q. Nos. 72 to 76 based on it.

Concerning Louis the Fourteenth himself, the world seems at last to have formed a correct judgment. He was not a great general; he was not a great statesman; but he was, in one sense of the word, a great king. Never was there so consummate a master of what our James the First would have called king-craft — of all those arts which most advantageously display the merits of a prince and most completely hide his defects. Though his internal administration was bad — though the military triumphs which gave splendour to the early parts of his reign were not achieved by himself — though his later years were crowded with defeats and humiliations — though he was so ignorant that he scarcely understood the Latin of his mass book — though he fell under the control of a cunning Jesuit and of a more cunning woman — he succeeded in passing off on his people as being above humanity. And this is the more extraordinary because he did not seclude himself from public gaze like those oriental despots, whose faces were never seen, and whose very name it is a crime to pronounce lightly. It has been said that no man is a hero to his valet : and all the world saw as much of Louis the Fourteenth, as his valet would see. Five hundred people assembled to see him shave and put on his breeches in the morning. He then kneeled down at the side of his bed, and said his prayers while the whole assembly awaited the end in solemn silence. He walked about his gardens with a train of two hundred courtiers at his heels. All Versailles came to see him dine and sup. He was put to bed at night in the midst of a crowd as great as that which had met to see him rise in the morning. Yet, though he constantly exposed himself to the public gaze in situations in which it is scarcely possible for any man to preserve much personal dignity, he to the last impressed those who surrounded him with the deepest awe and reverence.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

17

G13

72. Which of the following is/are **true** about Louis the Fourteenth ?

- a. He was a great statesman.
- b. He did not seclude himself from public.
- c. He was a great king.

Answer options :

- (1) Only a (2) Only a and b **(3) Only b and c** (4) a, b and c

73. No man is a hero to his valet. The underlined word in the above sentence means

- (1) Friend
- (2) Servant who cleans clothes
- (3) Personal male servant of rich man**
- (4) Helper

74. King Louis the Fourteenth is considered as a perfect master of king-craft because

- a. he could hide all his weaknesses
- b. he pretended to be a great ruler
- c. he was a great statesman

Answer options :

- (1) Only a and c (2) Only b and c (3) Only c **(4) Only a and b**

75. Which statements are **true** according to the passage ?

- a. Eastern rulers kept themselves away from the public.
- b. It was a crime to utter the Eastern rulers' names with disrespect.
- c. Louis the Fourteenth was a learned person.
- d. Louis the Fourteenth was a crafty person.

Answer options :

- (1) Only a and c (2) Only b and d **(3) Only a and b** (4) Only c and d

76. Louis the Fourteenth passing off on his people as being above humanity is extraordinary because

- a. he hid from his subjects
- b. he made a show of his daily routine
- c. he impressed his people greatly even if he exposed himself to the public
- d. he could not maintain his dignity

Answer options :

- (1) Only a and c **(2) Only b and c** (3) Only c and d (4) Only a and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

77. Indira Gandhi was one of the greatest women in India.
Choose the **correct** alternative that transforms the above sentence into positive degree.
- (1) No other woman in India was as great as Indira Gandhi.
 - (2) Very few women in India were as great as Indira Gandhi.
 - (3) Indira Gandhi was as great as any other women in India.
 - (4) Indira Gandhi was greater than all other women in India.

78. This proposal is objected to by us.
Which one of the following is the **correct** active structure corresponding to the above sentence ?
- (1) We object these proposal.
 - (2) This proposal is objected.
 - (3) We object to this proposal.
 - (4) This proposal is subject to objection.

79. Choose the **correct** alternative for the underlined words in the following sentences :
- a. I had a brief look at the report.
 - b. It was my brief to make sure that the facts were set down accurately.
 - c. I was briefed about the incident.
 - d. Introduction was brief and polite.

Answer options :

- (1) short, instruction, informed, succinct
- (2) scanty, hasty, directed, concise
- (3) little, pointed, directive, lengthy
- (4) compact, advise, updated, instruct

80. He _____ not wear a neck-tie if he doesn't want to.
To indicate absence of compulsion, the blank should best be filled by
- (1) may
 - (2) should
 - (3) dare
 - (4) need

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

81. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 नुसार _____ हे मुख्यमंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली गठित समितीच्या शिफारशी नुसार राज्य मुख्य सेवा हक्क आयुक्ताची नियुक्ती करतील.

- (1) राष्ट्रपती (2) पंतप्रधान
(3) राज्यपाल (4) राज्याचे कायदा मंत्री

The Chief Commissioner for Right to Service under the Maharashtra Right to Public Services Act, 2015 shall be appointed by the _____ on recommendation of committee chaired by the Chief Minister.

- (1) The President (2) The Prime Minister
(3) The Governor (4) The Law Minister of State

82. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 च्या कलम 5(2) च्या अन्वये ज्या व्यक्तीचा अर्ज फेटाळल्याचा आदेश मिळाल्याच्या दिनांका पासून तीस दिवसांच्या कालावधीच्या आत _____ कडे कलम 9(1) अन्वये अपील दाखल करू शकते.

- (1) जिल्हाधिकारी (2) प्रथम अपील प्राधिकारी
(3) अपील आयोग (4) उच्च न्यायालय

As per Section 9(1) of the Maharashtra Right to Public Services Act, 2015 any eligible person whose application is rejected under Section 5(2) may file an appeal before the _____ within the period of thirty days from the date of receipt of rejection of the application.

- (1) District Collector (2) First Appellate Authority
(3) The Appeal Commission (4) The High Court

83. खालीलपैकी कोणत्या संस्थेने/संस्थांनी माहिती अधिकार अधिनियम, 2005 नुसार माहिती देणे बंधनकारक नाही ?

- (1) बॉर्डर रोड डेव्हलपमेंट बोर्ड (2) एव्हीएशन रिसर्च सेंटर
(3) दोन्ही (1) व (2) (4) वरीलपैकी काहीही नाही

Which of the following institution(s) is/are **not** bound to furnish information under the Right to Information Act, 2005 ?

- (1) Border Road Development Board (2) Aviation Research Centre
(3) Both (1) and (2) (4) None of the above

84. माहिती अधिकार अधिनियमांतर्गत, केंद्रीय माहिती आयुक्तांची संख्या ही _____

- (1) कमीत कमी 5 असेल (2) 10 पेक्षा जास्त नसेल
(3) मर्यादा नाही (4) वरीलपैकी काहीही नाही

As per Right to Information Act, the number of Central Information Commissioners are _____.

- (1) Minimum 5 (2) Not exceeding 10
(3) No limit (4) None of the above

85. केंद्रीय मुख्य माहिती आयुक्तांची नियुक्ती _____ हे करतात.

- (1) माहिती निबंधक (2) पंतप्रधान
(3) राष्ट्रपती (4) राज्यपाल

Central Chief Information Commissioner is appointed by _____.

- (1) Registrar of Information (2) Prime Minister
(3) President (4) Governor

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

G13

20

A

86. महाराष्ट्र शासनाच्या 'इ-प्रशासन' धोरणानुसार मान्य असलेल्या 'सी एल डी आर' [CLDR] ह्या आंतरराष्ट्रीय मानकाचे पूर्ण रूप काय ?

- (1) कॉमन लोकल डेटा रीपॉझिटरी
- (2) सेंट्रली लॉकड डेटा रीसोर्स
- (3) वरीलपैकी सर्व
- (4) वरीलपैकी नाही

What is the full form of 'CLDR' international standard used in 'e-governance' policy of Maharashtra ?

- (1) Common Local Data Repository
- (2) Centrally Locked Data Resource
- (3) All of the above
- (4) None of the above

87. HTML हे खालीलपैकी कोणत्या पर्यायाचे संक्षिप्त रूप आहे ?

- (1) हायपर टेक्स्ट मार्कअप लॅंग्वेज
- (2) हायपर टेक्स्ट मेकअप लॅंग्वेज
- (3) हायपर टेक्स्ट मॅन्युपुलेशन लॅंग्वेज
- (4) हायपर टेक्स्ट मॉडीफाइड लॅंग्वेज

HTML is the abbreviation of which of the following options ?

- (1) Hyper Text Markup Language
- (2) Hyper Text Makeup Language
- (3) Hyper Text Manipulation Language
- (4) Hyper Text Modified Language

88. डॉस व विंडोज ऑपरेटिंग सिस्टीम मध्ये _____ वाईल्ड कार्ड, कोणत्याही अक्षरे संयोजनासाठी वापरतात ?

- (1) ?
- (2) *
- (3) #
- (4) &

In DOS and Windows Operating System, _____ wild card stands for any combinations of letters.

- (1) ?
- (2) *
- (3) #
- (4) &

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

89. योग्य जोड्या जुळवा :

ऑपरेटींग सिस्टीम	ॲप्लीकेशन (उपयोगिता)
अ. सिम्बियन	I. आय बी एम पीसी साठी प्रथम ऑपरेटींग सिस्टिम
ब. पाम	II. एम्बेडेड डिव्हाइसेस ज्यांना रिल टाईम ऑपरेटींग सिस्टीम लागते त्यासाठी डिझाईन केलेली.
क. विंडोज सीई.नेट	III. हाताने धरलेल्या उपकरणांसाठी उदा. पीडीए
ड. डॉस	IV. स्मार्ट सेल फोन्स मध्ये वापरतात

अ ब क ड

(1) IV III II I

(2) II I IV III

(3) III II IV I

(4) IV II III I

Match the following :

Operating System	Application
a. Symbian	I. First operating system of IBM PC
b. Palm	II. Designed for embedded devices requires real time operating system
c. Windows CE.NET	III. For hand held devices like PDA's
d. DOS	IV. Used in smart cell phones

a b c d

(1) IV III II I

(2) II I IV III

(3) III II IV I

(4) IV II III I

90. www तयार करणारा शास्त्रज्ञ कोणता ?

(1) टीम बर्नस ली	(2) जेम्स गोस्लींग
(3) लिनस तोरवाल्ड्स	(4) ॲन्ड्र्यू टेननबम

The scientist who developed the idea of www is _____ .

(1) Tim Berners-Lee	(2) James Gosling
(3) Linus Torvalds	(4) Andrew Tanenbaum

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

G13

22

A

91. 'कड्स' हे _____ साठीचे अरबी भाषेतील नाव आहे.
 (1) बैरुत (2) हैफा (3) जेरूसलेम (4) पॅलेस्टाईन
 'Quds' is the Arabic name for _____.
 (1) Beirut (2) Haifa (3) Jerusalem (4) Palestine

92. ब्लॅक होल ची पहिली प्रतिमा टिपण्यासाठी खगोल शास्त्रज्ञांनी वापरलेल्या दुर्बिणीचे नांव काय ?
 (1) इव्हेंट हॉरीझोन टेलिस्कोप (2) फर्मि गॅमा-रे स्पेस टेलिस्कोप
 (3) हार्ड एक्स-रे मॉड्यूलेशन टेलिस्कोप (4) लूनार-बेस्ड अल्ट्रा व्हायलेट टेलिस्कोप
 Name the telescope which is used by astronomers to capture the first image of Black Hole.
 (1) Event Horizon Telescope (2) Fermi Gamma-ray Space Telescope
 (3) Hard X-ray Modulation Telescope (4) Lunar-based Ultra Violet Telescope

93. 2019 च्या लोकसभा निवडणुकांमध्ये खालीलपैकी कोणत्या मतदारसंघामध्ये निवडणुक पुढे ढकलण्यात आली ?
 (1) कडलोर (2) चिदंबरम
 (3) धर्मपुरी (4) वेल्लोर
 In which of the following constituency, elections were postponed during 2019 Lok Sabha elections ?
 (1) Cuddalore (2) Chidambaram
 (3) Dharmapuri (4) Vellore

94. पंतप्रधान मोदी सरकारने नवीन मंत्रालयाची स्थापना केली आहे. ह्या मंत्रालयाचे नाव _____ आहे.
 (1) संसाधन शक्ति (2) जल शक्ति
 (3) स्त्री शक्ति (4) नैसर्गिक शक्ति
 PM Modi's government has formed a new ministry. The name of the ministry is _____.
 (1) Sansadhan Shakti (Resources) (2) Jal Shakti (Water)
 (3) Stree Shakti (Women) (4) Naisargik Shakti (Natural)

95. मतदारांमध्ये मतदान प्रक्रियेबद्दल जागरूकता निर्माण करण्यासाठी उभारण्यात आलेल्या भारताचे पहिल्या 'वोटर पार्क' चे उद्घाटन कोठे झाले ?
 (1) पुणे, महाराष्ट्र (2) मुंबई, महाराष्ट्र
 (3) फरीदाबाद, हरियाणा (4) गुरुग्राम, हरियाणा
 Where was India's first 'Voter Park' inaugurated to create awareness about the electoral process among the voters ?
 (1) Pune, Maharashtra (2) Mumbai, Maharashtra
 (3) Faridabad, Haryana (4) Gurugram, Haryana

96. 'सम्प्रीती - 2019' हा संयुक्त सैनिकी अभ्यास खालीलपैकी कोणत्या दोन देशां दरम्यान होता ?
 (1) भारत आणि बांग्लादेश (2) भारत आणि यू.एस.
 (3) भारत आणि इराण (4) भारत आणि ब्राझील
 'Sampriti - 2019' was a joint military exercise between which of the following two countries ?
 (1) India and Bangladesh (2) India and US
 (3) India and Iran (4) India and Brazil

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

23

G13

97. 'युरोनेक्स्ट' म्हणजे काय आहे ?

(1) शेअर बाजार

(3) सॉफ्टवेअर कंपनी

(2) फिल्म निर्माती कंपनी

(4) उपग्रहांशी संबंधित कंपनी

What is 'Euronext' ?

(1) A stock exchange

(3) A software company

(2) A film producing company

(4) A company dealing with satellites

98. सोशल मीडिया द्वारे ज्या स्त्रियांनी समाजावर प्रभाव टाकला आहे. त्यांच्या असामान्य यशाची दखल घेऊन प्रोत्साहन देण्यासाठी शासनाने _____ सुरू केले आहे.

(1) वेब-वंडर वुमेन कॅम्पेन

(3) वंडर-वुमेन वेब कॅम्पेन

(2) वंडर-वेब वुमेन कॅम्पेन

(4) वुमेन वेब-वंडर कॅम्पेन

Government has launched _____ to note and celebrate the exceptional achievements of those women who have impacted society through social media.

(1) web-wonder women campaign

(3) wonder-women web campaign

(2) wonder-web women campaign

(4) women web-wonder campaign

99. टेलिकम्युनिकेशन्स विभागा (DOT) कडून कोणत्या दूरसंचार कंपनीला इन-फ्लाईट कनेक्टिव्हिटी परवाना मंजूर झाला आहे ?

(1) वोडाफोन आयडीया लिमिटेड

(3) भारत संचार निगम लिमिटेड

(2) रिलायन्स कम्युनिकेशन्स

(4) भारती एअरटेल लिमिटेड

Which Telecom Company was granted In-flight Connectivity License by the Department of Telecommunications (DOT) ?

(1) Vodafone Idea Limited

(3) Bharat Sanchar Nigam Limited

(2) Reliance Communications

(4) Bharati Airtel Limited

100. भारतीय सैन्याने 'मैत्री' नावाचा सर्वात लांब सस्पेंशन पूल कोणत्या नदीवर बांधला ?

(1) ब्रह्मपूत्र

(3) सिंधु

(2) यमुना

(4) गोदावरी

Over which river did the Indian Army construct the longest suspension bridge named 'Maitri' ?

(1) Brahmaputra

(3) Indus

(2) Yamuna

(4) Godavari

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

सूचना – (पृष्ठ 1 वरून पुढे)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम – 82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग – 1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्र.क. 201. “अंगावर काटा उभा रहाणे” या वाक्यप्रचाराचा अर्थ काय ?

(1) अंग शहारणे	(2) रोमांचित होणे
(3) अतिशय भिती वाटणे	(4) बहरून येणे

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) अतिशय भिती वाटणे” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “(3)” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र.क. 201.

- ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे

E-Learning Platform

विषय : मराठी , इंग्रजी व सामान्य ज्ञान

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत “महाराष्ट्र दुय्यम सेवा अराजपत्रित, गट-ब (मुख्य) परीक्षा -2019” या स्पर्धा परीक्षेचा संयुक्त पेपर (पेपर क्र. 1) या प्रश्नपत्रिकेची प्रथम उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी अधिप्रमाणित (Authentic) स्पष्टीकरण / संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊन, आयोगाने उत्तरतालिका सुधारित केली आहे. या उत्तरतालिकेतील उत्तरे अंतिम समजण्यात येतील. यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत व त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही, याची कृपया नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे				प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D		संच A	संच B	संच C	संच D
1	1	1	1	2	26	#	2	4	#
2	3	4	2	1	27	3	1	4	2
3	2	3	2	2	28	1	3	4	2
4	1	2	1	3	29	4	3	2	2
5	#	4	2	#	30	2	3	2	4
6	2	3	3	2	31	1	2	3	1
7	2	1	1	1	32	2	4	3	4
8	2	2	1	3	33	3	4	3	3
9	4	2	1	3	34	#	4	2	2
10	1	1	3	3	35	2	2	1	4
11	4	2	#	2	36	1	2	1	3
12	3	3	3	4	37	3	3	3	1
13	2	1	1	4	38	3	3	2	2
14	4	1	4	4	39	3	3	1	2
15	3	1	2	2	40	2	2	#	1
16	1	3	1	2	41	4	1	2	2
17	2	#	2	3	42	4	1	2	3
18	2	3	3	3	43	4	3	2	1
19	1	1	#	3	44	2	2	4	1
20	2	4	2	2	45	2	1	1	1
21	3	2	1	1	46	3	#	4	3
22	1	1	3	1	47	3	2	3	#
23	1	2	3	3	48	3	2	2	3
24	1	3	3	2	49	2	2	4	1
25	3	#	2	1	50	1	4	3	4

Date:14th Oct, 2019

(पेपर 1)

Best Learning Platform for MPSC

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	#	2	3	2
52	3	2	3	3
53	1	1	2	3
54	2	2	4	4
55	3	3	1	3
56	2	3	4	2
57	2	2	3	2
58	1	4	4	3
59	2	1	2	1
60	3	4	1	4
61	3	3	3	#
62	2	4	2	3
63	4	2	3	1
64	1	1	3	2
65	4	3	4	3
66	3	2	3	2
67	4	3	2	2
68	2	3	2	1
69	1	4	3	2
70	3	3	1	3
71	2	2	4	3
72	3	2	#	2
73	3	3	3	4
74	4	1	1	1
75	3	4	2	4

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	2	#	3	3
77	2	3	2	4
78	3	1	2	2
79	1	2	1	1
80	4	3	2	3
81	3	1	1	#
82	2	1	1	3
83	3	2	#	3
84	2	1	3	1
85	3	1	3	4
86	1	3	1	2
87	1	1	4	4
88	2	4	2	1
89	1	2	4	1
90	1	4	1	1
91	3	1	1	3
92	1	1	1	2
93	4	1	2	3
94	2	#	1	3
95	4	3	1	2
96	1	3	3	1
97	1	2	2	1
98	1	3	3	1
99	#	2	2	1
100	3	3	3	2

- 2 -

Date: 14th Oct, 2019

ने दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत.

FOR PUBLIC RELEASE

E-LEARNING PLATFORM

MPSC ONLINE ACADEMY
शनिवार पेठ, पुणे

RITESH K DHANDE

E-MAIL

mpsconlineacademy@gmail.com

WEBSITE:

www.mpsconlineacademy.com

THANK YOU

TARGET MPSC

राज्यसेवा, PSI,STI,ASO पूर्व
परीक्षा आणि मुख्य परीक्षा
प्रश्नपत्रिका उत्तरे टिक करून देत
आहे याचा आपल्या अभ्यासात
नक्कीच वापर करा.

NEXT FORM : -

- ✓ राज्यसेवा पूर्व परीक्षा पेपर्स २००७ ते २०१९
- ✓ राज्यसेवा मुख्य परीक्षा पेपर्स २०११ ते २०१९
- ✓ PSI पूर्व व मुख्य परीक्षा पेपर्स २०११ ते २०१९
- ✓ STI पूर्व व मुख्य परीक्षा पेपर्स २०११ ते २०१९
- ✓ ASO पूर्व व मुख्य परीक्षा पेपर्स २०११ ते २०१९
- ✓ MPSC Clerk पूर्व व मुख्य परीक्षा २०११ ते २०१९
- ✓ Ex. PSI पूर्व व मुख्य परीक्षा पेपर्स २०११ ते २०१९
- ✓ CDPO परीक्षाचे आजपर्यंतचे पेपर्स

 MPSC ONLINE ACADEMY
E-Learning Platform

 Telegram YouTube Facebook Instagram